STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 09187

YIDN UNTER DER ITALIANESHER OKUPATSYE

Leon Poliakov

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

יידן אונטער דער איטאַליענישער אָקופּאַציע

היינטצייטיקער יידישער דאָקומענטאַציע־צענטער

יידן אונטער דער איטאַליענישער אָקופּאַציע

פון
ל. פּאָליאַקאָוו

ביי דער מיטבאַטייליקונג פון
זשאַק סאַביל

פאָרוואָרט פון
זשוסטען גאַדאַר
סענאַטאָר, געוועזענער מיניסטער

יידיש: אסתר שטאַרקשטיין

פאַרלאַג פון צענטער — פּאַריז 1952

אינהאַלט־פאַרצייכעניש:

זייט

אַריינפיר — — — — — — — — — — — — 7

פאָרוואָרט — — — — — — — — — — — — 11

די יידן אונטער דער איטאַליענישער אָקופּאַציע אין פראַנקרייך — — 17

נאָטע איבער דער ס. ד.־אָרגאַניזאַציע — — — — — — — 44

דאָקומענטן — — — — — — — — — — — — 45

באַציאונג פון די איטאַליענער צו די גערודפטע יידן אין קראָאַציע — 133

באַציאונג פון די איטאַליענער צו די יידן אין אָקופּירטן גריכנלאַנד — 155

ביילאַגע — — — — — — — — — — — — 167

פאַקסימיליען — — — — — — — — — — — 185

אַרײַנפֿיר

„די לאַגע פון די יידן אונטער דער איטאַליעַנישער אָקופּאַציע״, וואָס ווערט איצטער פאַרעפנטלעכט דורך אונזער צענטער, איז די צווייטע זאַמלונג פון איטאַליענישע דאָקומענטן, וואָס שטאַמען פון די אַרכיוון פון די דייטשע, איטאַליענישע און פראַנצויזישע אַדמיניסטראַטיווע אַמטן (1).

די דאָזיקע אַרכיוון, פון וועלכע די גרעסטע טייל איז אין איילעניש איבערגעלאָזט געוואָרן אויפן אָרט, נאָך איידער מען האָט באַוויזן זיי צו פאַרניכטן, אַנטפּלעקן — גאָר באַזונדערס — מיט וואָס פאַר אַ צודרינגלעכער עקשנותדיקייט און איינגעשפּאַרטקייט עס האָבן די דייטשן צוזאַמען מיט דער ווישי־רעגירונג — די לעצטע, זייענדיק אַלץ מער אונטערגעוואָרפן זייערע באַפעלן און זייענדיק וואָס מער פאַרקנעכטעט צו זייערע כוונות — זיך באַמיט צו צווינגען די איטאַליענער, אַז זיי זאָלן שטרענג אויספירן די מאַסמיטלען וועגן די קאָנפיסקאַציעס, אינטערנירונגען און מאַסן־דעפּאָרטאַציעס, וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרן דורך היטלערן קעגן די יידן.

זינט דעם יאָר 1942, האָבן אָט די מאָסמיטלען אָנגענומען אַזאַ קאַטאַסטראָפאַלע פּראָפּאָרץ, אַז עס האָט זיך אויסגעוויזן, אַז מען שטייט אַנטגילטיק פאַר אַ פולשטענדיקער אומפאַרמיידלעכער יידישער אויסראַטונג. צו דערצו נאָך, האָט אַ טייוולאָנישע פּראָפּאַגאַנדע פון מסירה און טעראָר באַגלייט די אַרעסטן, וועלכע האָבן זיך געציילט אין די טויזנטער, פּאַראַליזירנדיק יעדן אָפענעם ווידערשטאַנד־פּרואוו.

ווי גרויס איז דעריבער נישט געווען די איבעראַשונג מצד דייטשלאַנד און ווישי ווען גלייך ווי גאַנץ פראַנקרייך איז אָקופּירט געוואָרן, נאָך דער לאַנדונג אין צפון־אַפריקע, האָבן זיי זיך אָנגעשטויסן אין אַן אָרגאַניזירט־דעקלאַרירטן ווידערשטאַנד מצד די איטאַליענער, אין דעם גאַנצן דרום־מזרחדיקן טייל, וואָס זיי האָבן פאַרנומען.

(1) — ערשטע זאַמלונג: „דער קאַמף אין וואַרשעווער געטאָ, געזען און דערציילט דורך די דייטשן״:

גאַנץ ווייט פון צו פאַרפאָלגן און רודפן די יידן, האָבן זיי גאָר אַנגע־
ווענדעט אַזאַ טאַקטיק, אַז אַלע דייטשע און פראַנצויזישע פאַראָרדענונ־
גען זאָלן ליידן אַ מפלה. בעת די פּרעפעקטן באַפעלן אַדורכצופירן אַרעסטן,
באַשטימען אינטערנירונגען, גרייטן צו טראַנספּאָרטן פאַר דער געסטאַפּאָ
— פאַראָרדענען די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן, און דאָס
אונטער אַ דראָונג — די אַנולירונג פון די דערמאָנטע באַפעלן. צווישן
דער דייטשער אָקופּאַציע־מאַכט און דער בערלינער רעגירונג, צווישן דער
לעצטער און דער רעגירונג פון רוים, צווישן דער ווישי־מאַכט און די אי־
טאַליענישע גענעראַלן קומען כסדר פאָר אומגעדולדיקע, אויפגערעגטע,
באַפעלערישע נאָטע־אויסטוישן. דייטשלאַנד פאָדערט אויף איטאַליע צו
ריכטן זיך לויט אירע מעשים. איטאַליע שטעלט זיך אַנטקעגן.

ווייל מען דאַרף וויסן, אַז אין איטאַליע — אין קעגנזאַץ צו דייטש־
לאַנד — איז דאָס פאָלק קיינמאָל נישט מסכים געווען צו די אַנטיסעמי־
טישע אכזריותן.

מען זוכט אונז איינצורעדן, אַז דאָס „בראַווע דייטשלאַנד” האָט נע־
בעך גאָרנישט געוואוסט פון דעם, וואָס עס איז פאָרגעקומען און האָט נישט
באַרעכטיקט קיין שום נאַצישע שווידערלעכע מעשים! דייטשלאַנד האָט
געוואוסט, האָט באַרעכטיקט, האָט מיטגעהאָלפן.

דייטשלאַנד האָט געוואוסט, אַז אייראָפּע איז פאַרוואַנדלט געוואָרן
אין איין אומענדלעך קאַטאַרגע־פעלד. דייטשלאַנד האָט געוואוסט וועגן
די עקזעקוציעס, די גאַז־קאַמערן, די קרעמאַטאָריעס, די מאַסן־מאָרדן דורך
דערשיסונגען, פייניקונגען און הונגער־טויט.

צי האָט זיך דען, אין דייטשלאַנד גופא, אויפגעהויבן דער מינדעסטער
פּראָטעסט? צי האָט זיך דען צווישן די אָפיצירן און ווערמאַכט־סאָלדאַטן
געלאָזט באַמערקן כאָטש דער קלענסטער סימן פון צעגערונג, ביים אויס־
פירן אָט די מערדערישע מעשים? דער קלענסטער רעוואָלט?

קיינער, נישט אין דייטשלאַנד און נישט אַנדערשוואו, האָט נישט
פּרובירט צונישט צו מאַכן אָט די שווידערלעכע טויטן־אַרבעט, וועלכע איז
כסדר אָנגעגאַנגען אין פּוילן און פון וואַנען אוישוויץ איז געווען דער צענ־
טער. זיי האָבן נישט געוואַגט צו אָרגאַניזירן אָט די טויטן־קאַמערן אין
די מערב־לענדער, וואו די פעלקער וואָלטן אפשר פּראָטעסטירט, אָבער
ביי זיי און אין מזרח, זענען זיי געווען זיכער, אַז קיינער וועט זיך נישט
אַנטקעגנשטעלן.

און פלוצים, איבערצייגן זיי זיך — און מיט זיי די גאַנצע וועלט, אַז ווי נאָר איטאַליע שטעלט אַוועק אַ פוס אויף דער פראַנצויזישער טע־ריטאָריע — הויבט זי אָן אָפּצושאָקלען דעם אַנטיסעמיטיש־באַרבאַרישן יאָך, גרייט זי זיך גאָר צו באַשיצן די, וועלכע דייטשלאַנד און ווישי האָבן איר באַפוילן צו באַצווינגען און אויסצוראָטן!

דער דאָזיקער דראַסטישער קאָנפליקט, די דאָזיקע רעוואָלוציע, פון וועלכער מען האָט גאַנץ ווייניק געוואוסט דעם פאַרנעם און די ערנסט־קייט — ווערן עס באַהאַנדלט אין אָט דעם בוך.

די כוונה אויסצוראָטן די יידן אין דער גאַנצער נייער אייראָפּע, האָט זיך אַלץ מער פאַרשטאַרקט און אַלץ בולטער אָקצענטירט ביי די דייטשן אין זייער גאַנצער טייוולאַנישער עקשנות, פאַרהעלטניסמעסיק צו דער אַנט־וויקלונג פון די געשעענישן; זיי זענען געווען אַזוי געאייליקט אָפּצוהאַלטן, פון אָט דער זייט, אַ נצחון, וועלכער האָט זיך זיי ערגעץ אַנדערשוואו אַרויסגעגליטשט, אַז ווי ווייט די טראַנספּאָרט־שוועריקייטן זאָלן זיך נישט האָבן דעמאָלט פאַרשאַרפט, האָבן זיי נאָך אַלץ געפונען אַ גענוגנדיקע צאָל לאָקאָמאָטיוון און וואַגאָנען אויף אָוועקצופירן, פריער קיין דראַנסי און נאָכדעם קיין אוישוויץ — צוגן איבערפולטע און איבערגעפּאַקטע מיט צום טויט פאַרמשפּטע יידן.

מען קען זיך לייכט פאַרשטעלן זייער כעס, זעענדיק ווי די יידן אַנט־לויפן מאַסנווייז פון זייער זאָנע, כדי זיך צו באַשיצן אונטער דער איטאַליע־נישער אָקופּאַציע. און מיר ווייסן, ווי אַזוי האָט אויסגעזען זייער נקמה, ווען נאָך איטאַליענס קאַפּיטולאַציע, זיי האָבן זיך אַ וואָרף געטאָן אויף דאַפינע און ניצע, ווי גרויס איז געווען זייער טריומף, ווען זיי האָט זיך איינגעגעבן צו צעשטערן די פּלענער פון עוואַקואירן די פראַנצויזישע יידן קיין גענוע און קיין אַפריקע, לויט ווי עס האָבן דאָס געהאַפּט אַדורכצופירן די איטאַליענער, קאָמבינירנדיק זייער אייגענעם צוריקצוג מיט דער רע־טונגס־אַקציע פון די באַדראָטע יידן.

אונזער צענטער פאַרעפנטלעכט היינט די אומבאַקאַנטע אינפאָר־מאַציע מיט אַ פיל גרעסער געפיל פון עמאָציע, ווייל אין דער עפּאָכע גופא פון אָט די געהיימע פאַרהאַנדלונגען און געפאַרן, וועגן וועלכע עס ווערט דאָ דערציילט אינעם בוך און וועגן וועלכע קיינער האָט זיך דעמאָלט נישט משער געווען — איז צו פאַרצייכענען די אַנטשטייאונג פון דעם צענטער.

און טאַקי אונטער דער איטאַליענישער אָקופּאַציע, אין גרענאָבל, האָב איך צונויפגעזאַמלט מיינע ערשטע מיטאַרבעטער.

אין סאַמע מיטן זומער 1943, ד. ה. אינעם מאָמענט ווען איטאַליע איז שוין געווען כמעט אַ דערשלאָגענע און ווען דייטשלאַנד — גרייט צו פאַרנעמען איר פּלאַץ — האָט זיך געקענט אַרויסווייזן אין איר גאַנצן פאַרפאַלגערישן און דראָענדיקן פּרצוף — דעמאָלט איז ביי מיר אָפּגעהאַלטן געוואָרן די ערשטע פּלענאַרע פאַרזאַמלונג פון אונזער **צענטער**, וועלכער איז, צו יענער צייט, דעפיניטיוו געגרינדעט געוואָרן. פּערציק פּערזאָן, פאָרשטייער פון אַלע יידישע אָרגאַניזאַציעס, פון צווישן וועלכע אַ גרויסע צאָל עמינענטסטע פּערזענלעכקייטן זענען, מיט אַ קורצער צייט שפּעטער, דעפּאָרטירט און דערמאָרדעט געוואָרן, ווי: **ריימאָנד־ראַול לאַמבערט, אַנדרעי באַור, נחום הערמאַן, לעאָנס בערנהיים, גרויס־ראַבינער הירשלער, לעאָ גלעזער** — האָבן מיר אין דעם דאָזיקן טאָג אָנגעטאָן דעם גרויסן כבוד מיר צו אָנפאַרטרויען די טעטיקייט פון צונויפזאַמלען און פאַראייניקן אַלע עלעמענטן, וועלכע זיי אַלע האָבן דענסטמאָל פאַרמאָגט, ווי אויך די, וועלכע דער **צענטער**, פון זיין זייט, וועט אַנטדעקן, בכדי צונויפצושטעלן אַ פולע און קאָמפּלעטע דאָקומענטאַציע פון דער יידישער טראַגעדיע אין פראַנקרייך.

עס איז זיך לייכט פאָרצושטעלן, אַז אויך דער **צענטער** גופא איז כסדר געווען אויסגעשטעלט אויף דער סכנה אַנטדעקט צו ווערן דורך דער געסטאַפּאָ מיט אירע ווישי־שותפים. מיט עטלעכע וואָכן שפּעטער, האָבן מיר געמוזט זיך אויפלייזן, פאָרזעצנדיק אונזער אַרבעט אין דער אונטערערדישקייט.

דאָס דאָזיקע ווערק, וועלכעס אַנטהאַלט די אויטענטישע דייטשע דאָקומענטאַציע איבער אָט די געשעענישן, וועט דערמעגלעכן דעם לייענער צו שאַפן זיך אַן אידיי, איבער דעם פּסיכישן אונטערשיד, וועלכער האָט עקזיסטירט צווישן די לאַטינישע פעלקער און די טעווטאָנער פאַרברעכער. און די יידן דאַרפן נישט פאַרגעסן, וואָס אַזעלכעס זענען פאַר זיי געווען, אין אָט דער געגנט — הגם אונטערן מלחמה־געזעץ — די 9 חדשים פון איטאַליענישן הומאַניטאַריזם.

יצחק שניאורסאָן

פּרעזידענט פון היינטצייטיקן
יידישן דאָקומענטאַציע־צענטער

פאָרוואָרט

צווישן דער סעריע פון די אָפּיציעלע געסטאַפּאָ־פּאַפּירן, וועלכע ווערן פאַרעפנטלעכט דורכן היינטצייטיקן יידישן דאָקומענטאַציע־צענטער, איז די דאָזיקע זאַמלונג פון אַ באַזונדער פּאָליטישן און פּסיכאָלאָגישן ווערט. בעת עס האָט זיך אויף פראַנקרייך אַ לאָז געטאָן די שמוציקע כוואַליע פון פאַשיזם, אין אַ מאָמענט ווען זי איז געווען אינגאַנצן מאַכטלאָז, האָט איטאַליע זיך אַנטקעגנגעשטעלט דעם צוואַנג פון בערלין און ווישי, ווען עס האָט זיך געהאַנדלט וועגן אָנווענדן די ראַסן־געזעצן. דאָס פאָלק, וואָס האָט דעמאָנסטראַטיוו אויפגעהאָנגען מוסאָלינים מנובלדיקן גוף, דאָס פאָלק וואָס האָט פּראָקלאַמירט די רעפּובליק, האָט אין באַצוג צו די יידן אַרויסגעוויזן אַ געפיל פון מענטשלעכקייט און גערעכטיקייט, וואָס האָט משפּיע געווען, אַז עס זאָל זיך אָפּשאָקלען פון יעדן מין אָנטייל אין די היטלעריסטישע פאַרפאָלגונגען און עס זאָל זיך האַלטן מחוץ דער קנעכטישער מיטשותפות פון די קאָלאָבאָראַטאָרן פון אַלע לענדער.

די דאָזיקע האַלטונג האָט פאַרוואַנדלט די באַזעצטע, דורך דער איטאַליענישע אַרמיי, געביטן — סיי אין פראַנקרייך, ווי אויך אין יוגאָסלאַוויע און גריכנלאַנד — אין אַ זיכערהייטס־זאָנע פאַר די יידן. דאָרט האָבן זיי געקענט, במשך פון עטלעכע חדשים נאָכאַנאַנד, געניסן פון אַ פאַרהעלטנמעסיק רואיק לעבן. אוודאי זענען די היטלעריסטן, ווי צערייצטע הינט, וואָס בילן פאַר אַ פאַרמאַכטן שייער, הינטער וועלכן זיי פילן אוים — איז באַהאַלטן דאָס פאַרפאָלגטע רויב — נישט אָפּגעשטאַנען, נאָר אַרומגענישטערט, געשטורעמט אין אַלע זייטן, און מיט אַלע מיטלען געמיט זיך אַריינצודרינגען אינעם איטאַליענישן מקום־מקלט.

זיי זענען געוואָרן אָפּגעשטויסן, סיי אויפן דיפּלאָמאַטישן, סיי אויפן פּאָליציייאישן באָדן.

דעם 21־טן יולי 1943, איז דער דירעקטאָר פון דער אַנקעטע־ און קאָנטראָל־סעקציע פאַר דער דרום־זאָנע פון ווישי־קאָמיסאַריאַט פאַר יידי-

שע פראַגן, געקומען אין ניצע צו ה׳ לאַספּינאַסאַ — דעם איטאַליענישן דעלעגאַט פאַר יידישע פראַגן אין ניצע. דער דערמאָנטער דירעקטאָר האָט דעמאָלט צוגעשטעלט אַ מאָדנעם ראַפּאָרט, ווייל מען זיך שטעלן די פראַגע, ווי אַזוי האָט ער נישט אַרויסגעפילט די סאַרקאַסטישע — און אפילו אין אַ געוויסער מאָס — פּאַראַכטנדיקע איראָניע אינם טאָן פון זיין מיטשמועסער. גאַנץ נאַאיוו דערציילט ער:

„דעם ה׳ לאַספּינאַסאַ זענען נישט באַקאַנט געווען די פונקציעס פון גענעראַל־קאָמיסאַריאַט פאַר יידישע פראַגן און ער האָט מיר געשטעלט אַ פראַגע, וואָס נויטיקט זיך נישט אין קיין שום קאָמענטאַרן. נעמלעך: צי דער מיניסטער און איך אַליין זענען מיר יידן״. — (1)

יאָ, קאָמענטאַרן זענען דאָ לחלוטין איבעריק.

ווישי האָט אויסגעפּרואווט אַלערליי מעטאָדן, האָט אפילו צוגעשיקט אַזאַ געניטן פונקציאָנער, ווי עס איז דער רעדאַקטאָר פון דער דערמאָנטן ראַפּאָרט.

דעמאָלט איז זייער געצוימטקייט געוואָרן וויינעקער ניואַנסירט.

היות ווי דער פּרעפעקט פון די מאַריטימער אַלפּן האָט באַשלאָסן, אַז יידן פון אויסלענדישער בירגערשאַפט דאַרפן זיך צושטעלן אין די פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטן, וואו מען וועט זיי באַשטימען אַ טערמין פון 3 טעג אויף צו באַזעצן זיך אין אַנדערע זאָנעס פון אַ געצוואונגענער רעזי־דענץ, האָט דעם 30־טן דעצעמבער 1942, דער קאָמענדאַנט פון דער 4־טער אַרמיי באַקאַנט געמאַכט דער פראַנצויזישער דעלעגאַציע אין ניצע אַז: „דער איטאַליענישער שעף־קאָמענדאַנט האָט אַרויסגעגעבן אַ פאַרבאָט צו אינטערנירן, דורך די פּרעפעקטן, פּערזאָנען פון דער יידישער ראַ־סע״ —

די טשאַטשע צערייצטע הינט ווערט וואָס אַמאָל ווילדער. און עס איז אַ רחמנות צוצוקוקן, ווי ווייט נידעריק זענען שוין די ווישי־לייט געפאַלן אין זייער ווירדע, אַזש צו טאָלערירן דראָונגס־בריוו, ווי די צוויי פון פאָלגנדיקן אינהאַלט:

„2־טער מערץ 1943, צום אַדמיראַל פּלאַטאָן. — דער העכסטער אי־טאַליענישער קאָמענדאַנט פּאָדערט אויף די פראַנצויזישע רעגירונג צו

(1) — זען דאָקומענט 26, אַנעקס 1.

אַנולירן אַלע אַרעסטן און אינטערנירונגען, וועלכע זענען ביז איצט פאַר-אָרדנט געוואָרן; עס דאַרף אַרויסגעגעבן ווערן די פאַראָרדענונג צו אַלע פּרעפעקטן פון די קאָנטראָלירטע טעריטאָריעס דורך די איינהייטן פון די איטאַליענישע אַרמייען — אָפּצושטעלן אַט די מאַסנאַמען, דאָ וואו עס האַנדלט זיך אין אינטערנירונגען פון איטאַליענישע, פראַנצויזישע אָדער אויסלענדישע יידן, וועלכע האָבן זייער וואוינאָרט אויף דער אָנגעוויזענער טעריטאָריע״ — (1).

ווישי מאַכט זיך נישט-פאַרשטייענדיק. זי דערדינט זיך דעם פאָלגנ-דיקן אַרויסרופערישן ראַפּעל:

„29-טער מערץ 1943, צום אַדמיראַל בורראַג. — איך שטרייך אונטער, אַז די נאָטעס, וועלכע איך האָב צוגעשיקט אין נאָמען פון דער העכסטער איטאַליענישער קאָמענדאַטור און וועלכע באַשטימען, אַז יעדע פראַגע אין שייכות צו דער פּאָליטיק לגבי די יידן אין דער פראַנצויזישער טערי-טאָריע פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע, ליגט אויסשליסלעך אין דער קאָמפּעטענץ פון דער איטאַליענישער מאַכט — טראָגן נישט דעם כאַ-ראַקטער פון אַ ביטע אָדער פאָרשלאַג, נאָר שטעלן מיט זיך פאָר אַ באַ-שטימטע דערקלערונג פאַר דער פראַנצויזישער רעגירונג״ — (2).

די סיבות פון אַט דער האַלטונג מצד איטאַליע, ווערן אָפּגעשאַצט אין אַ דייטשן ראַפּאָרט אין אַ פאָרם, וואָס קען באַטראַכט ווערן צום כבוד פאַר דעם איטאַליענישן פאָלק; ער באַווייזט מיט אַ באמת שטוינענ-דיקער פאַרשטענדעניש און אויפריכטיקייט די טיפקייט פונעם תהום, וועלכער טיילט אָפּ דעם מיטלענדישן גייסט פון דער טעווטאָנישער טפשות.

„די איטאַליענישע אָקופּאַציע-מאַכט״ — ווערט דאָרטן געזאָגט — „האָט בדעה צו רעגולירן די יידישע פראַגע אויף אַט דער טעריטאָריע, אויף אַ ספּעציעלן אופן און — באַנוצנדיק זיך מיט איר אייגענעם אויס-דרוק: „אויפן לאַטײנישן שטייגער״, וואָס איז אין ווידערשפּרוך צום „גער-מאַנישן אופן״, וועלכער איז איינגעפירט אין די אַנדערע פראַנצויזישע געביטן. אַ פאַרעטערישע פּראָפּאַגאַנדע ציט אַרויס אַ גינסטיקן נוצן פון אַט די מיינונגס-פאַרשידנהייטן צווישן די קאָנצעפּציעס פון דער דייטשער און איטאַליענישער רעגירונג, וועגן דער לייזונג פון דער יידן-פראַגע. איך

(1) — זען דאָקומענט 18, אַנעקס 1.
(2) — זען דאָקומענט 18, אַנעקס 2.

טעמע איז די פאָלגנדיקע: אויפן ערשטן פּלאַן — די „ווירדע" פון די אַנ־געוועגדעטע מאָסמיטלען; אויפן צווייטן פּלאַן — זייער קריסטלעכע און קאַטוילישע קאָנצעפּציע, לויט ווי זי איז אינספּירירט דורכן וואַטי־קאַן" — (1).

די דאָקומענטן, וועלכע זענען גרופּירט אין דעם דאָזיקן בוך, האָבן אויך — ווי מיר האָבן שוין באַטאָנט — זייער פּסיכאָלאָגישן ווערט.

אויב זיי אַנטפּלעקן, אַז אויפן פּאָליטישן באָדן האָט דאָס איטאַליע־נישע פאָלק, אין אַ ברייטער מאָס, געוואוסט זיך צו פאַרהיטן פונעם העס־לעכן ראַסיזם — ווייזן זיי גלייכצייטיק אויף, וואָס פאַר אַ גרינגשעציקע באַציאונג די דייטשן האָבן אַרויסגעוויזן לגבי די נישט־דייטשע אַנטיסע־מיטן, וועלכע האָבן זיך אָנגעשטעקט מיט זייער סם.

און דאָס דאָזיקע שטעמפּלט די ווישי־קאָלאַבאָראַציע צוזאַמען מיט די, וועלכע מאַסקירן זייער גייציקייט אָדער נידעריקן פּערזענלעכן אינ־טערעס, אונטער אַ מאַנטל פון ווויסנשאַפטלעכער דאָקטרין אָדער פאַנאַ־טישן פּאַטריאָטיזם.

דעם 28־טן יאַנואַר 1941, פּרובירט דער דר. קנאָכען — ס.ס.־שטאַנ־דאַרטען־פירער, אַרויסצושיילן די סענטימענטן, וועלכע מען איז מסוגל צו דערוועקן אין דעם מהות פון די פראַנצויזישע אַנטיסעמיטן, בכדי זיי אַריינצוציען אין דער דייטשער שפּיל. זיין ראַפּאָרט הויבט זיך אָן מיט אַ לויב, וואָס איז אגב, כדאי אונטערצושטרייכן, און פאַרענדיקט זיך מיט אָט דעם אומברחמנותדיקן אורטייל, אינספּירירט דורך די פראַנצויזישע אַנטיסעמיטן:

„עס האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז עס איז אומעגלעך צו קולטיווירן ביי פראַנצויזן אַ געפיל פון אַנטיסעמיטיזם, וואָס זאָל זיך באַזירן אויף אידעאָ־לאָגישע יסודות, אינדערצייט וואָס אַ פאָרשלאָג פון אַן עקאָנאָמישן כאַ־ראַקטער וועט לייכטער גורם זיין אויפצוּוועקן אין זיי סימפּאַטיעס פאַר דעם אַנטיסעמיטישן קאַמף. דאָס אינטערנירן קרוב 100.000 יידן פון אויס־לענדישער בירגערשאַפט, וועלכע וואוינען אין פּאַריז, וועט שאַפן פאַר אַ גרויסער צאָל פראַנצויזן די געלעגנהייט אַרויסצוהויבן זיך פון די נידערי־קערע שיכטן ביז צום דורכשניטלעכן קלאַס" — (2).

צום באַדויערן, האָט ווישי געוועקט, געהאָלפן די אַנטיסעמיטן, אויף

(1) — זען דאָקומענט 21.
(2) — זען ווייטער, זייט 20 (נאָטע).

אזא וועג, זיך ארויסצוהויבן דורך דעם בארויבן פון די יידישע פארמעגנס!

די דייטשע מיינונג וועגן דער פארדארבנקייט פונעם אנטיסעמיטיזם איז נאך אויף א מער ציניש אופן פארמולירט געווארן דורך דעם אבער־שטורמפירער רעטהקע. איטאליע איז שוין מער נישט אין קריג. עס האנדלט זיך וועגן צוריקכאפן די פארלוירענע צייט, אדורכצופירן אן ענגע רייני־קונג אין דער געוועזענער איטאליענישער זאנע, נישט פטרן קיין צייט אויף אן אלגעמיינער רייניקונג, פארנעמענדיק זיך אויפן ארט מיטן אפ־קליוב, וואס דארף גיכער געמאכט ווערן אין דראנסי. צו אט דעם געיעג נאך מענער, פרויען, קינדער, דארף מען דינער, ארויסהעלפער; די אנ־טיסעמיטן זענען דערצו ווי אפגעמאסטן. און רעטהקע עצהט דעם 4־טן סעפטעמבער 1943: „עס איז נויטיק אונז צוצוטיילן פראנצויזן־אנטיסע־מיטן אויף אויסצושפירן און אויסצוליווערן די פארשטעלטע אדער בא־האלטענע יידן. געלט דארף דא נישט שפילן קיין שום ראל. (פארשלאג 100 פראנק פאר א ייד)" — (1).

ווי טיף ליידן מיר אין אונזער עמפפינדלעכקייט, אזוי ווי ביים דער־מאנען די ערגסטע פייניקונגען — ביים איבערדערציילן פון אט די מארא־לישע שוידערלעכקייטן, וועלכע זענען פארגעשלאגן און באשטעטיקט גע־ווארן, דאס איז זיכער, אבער עס ליגט דאך א גרויסע טרייסט אין דעם בא־וואוסטזיין, אז בלויז א קליינער טייל פונעם מענטשלעכן אפפאל האט זיך געמאכט א פרנסה פון דעם אנטיסעמיטיזם, כדי צו דערגרייכן צום דורכ־שניטלעכן קלאס און איינצוקאסירן 100 פראנק פאר א יידישן קאפ.

און מיר קענען — סיי פאר איטאליע און סיי פאר פראנקרייך — ארויסציען פון די איצט־פארעפנטלעכטע געסטאפא־פאפירן, זייער גינס־טיקע מסקנות פארביידע פעלקער, אז נישט־קוקנדיק אויף דער דעמאלט־דיקער ממשלה און נישט־קוקנדיק אויף דער שטארקער קארופציע, וועלכע איז געווען אירם אן אופן פון רעגירן — האבן זיי געהאט אין זיך דעם כוח זיך אנטקעגנצושטעלן דעם אנטיסעמיטיזם, וועלכער באהאלט אין זיך אויסשליסלעך די שאנדהאפטיקע מעטאדע פון אויפרייצן און אייגנ־נוציק עקספלואטירן דאס נידעריקסטע פון די שנאה־געפילן.

זשוסטען גאדאר,
סענאטאר, געוועזענער
מיניסטער.

(1) — זען דאקומענט 33.

די יידן אונטער דער איטאליענישער אקופאציע אין פראנקרייך

די דאקומענטן, וועלכע מיר פארעפנטלעכן אין דער דאזיקער זאמלונג, שטאמען — אין זייער גרעסטן טייל — פון די R.S.H.A.־ארכיוון (רייכסזיכערהייט הויפטאמט — עס האנדלט זיך וועגן דער א. ג. „געסטאפא" פון דריטן רייך). זיי באלייכטן א באדייטונגספולן בלאט געשיכטע פון דער צווייטער וועלט־מלחמה, וועלכע שטייט נאך אלץ אין שאטן און מיט וועלכער עס איז כדאי זיך בעסער צו באקענען. אין אן עפאכע, ווען כמעט גאנץ אייראפע האט זיך געפונען אונטערן דייטשן שטיוול, ווען — פון ברעסט ביז קאווקאז איז די פאליציי פון אלע לענדער מאביליזירט געווארן אין געיעג נאך די יידן, האבן געוויסע געגנטן פון אט דעם קאנטינענט — ווי דורך א כשוף — זיך פארוואנדלט אין א „מקלט־זאנע" פאר די גערודפטע. געוועזן זענען דאס די זאנעס אין פראנקרייך, יוגאסלאוויע און גריכנלאנד וואס זענען, צו יענער צייט, אקופירט געוועזן דורך דער איטאליענישער ארמיי, נישט קוקנדיק דערויף, וואס דאס פאשיסטישע איטאליע און דאס 4־טע רייך האבן אויסגעזען צו פארייניקן זייער גורל אויף לעבן און טויט.

די פארשונג פון דער דאקומענטאציע, וועלכע מיר שטעלן פאר דעם לייענער באווייזט, אז אין פולן רעזשים פון „שטאל־פאקט" און „ראסן־ליניע" — איז דאס ארגאניזירן פון א „מקלט־זאנע" פארט געווען א מעגלעכע זאך; זי מאכט אונז איבערלעבן די קאמפן, וועלכע האבן זיך, אין שייכות דערמיט, אפגעשפילט. עס איז ווי פון זיך — א פארשטענדלעכע זאך, אז די דייטשן זענען נישט געבליבן גלייכגילטיק צו דער איטאליענישער אקציע. אומדערמידלעך, סיי דורך דירעקטע דעמארשן ביי דער איטאליענישער הויך־קאמענדאטור, אדער פראוואצירנדיק די אינטערווענצן פון די דיפלאמאטישע פארשטייער אין בערלין און אין רוים, האבן זיי זיך געמיט א סוף צו מאכן צו דעם, וואס האט ביי זיי געהייסן „אן אומדערטרעגלעכער צושטאנד". די איטאליענער האבן דערויף — לויטן געגעבענעם פאל — געענטפערט, אדער מיט א פארמעלן אפזאג, אדער האבן זיך ארויסגעדרייט מיט געשיקטע תירוצים, ארויסרוקנדיק כלומרשט אלס ארגו־

מענטן די „אינטערעסן פון דער איטאַליענישער מיליטערישער זיכערקייט” און א. וו. אזוי ווי מיר וועלן עס זען ביים לייענען די פאַרשידענע דאָקומענטן.

און דאָך, דאַרף מען נישט פאַרגעסן, אַז די פאַשיסטישע מאַכט איז — איז באַצוג צו דער ראַסן־פראַגע — געווען פאַר אַ פולשטענדיקן אויס־גלייכן איר פּאָליטיק מיט דער פּאָליטיק פון דריטן רייך. פון יאָר 1938 אָן, איז אין איטאַליע איינגעפירט געוואָרן אַ ראַסן־געזעצגעבונג, וועלכע איז כמעט וואָרט ביי וואָרט געווען קאָפּירט לויט די ראַסן־געזעצן פון 4־טן רייך.

דער פּאַראַדאָקס, וועלכער באַקומט זיך פון דעם מצב, וואָס מיר באַשרייבן, ווערט דערמיט נאָך בולטער. די שאַרפע חלוקי־דעות, וועלכע האָבן זיך, אויף אַזאַ אופן, געשאַפן אין רעזולטאַט פון די פאַרשידענע שטעלונגען צווישן די ביידע אַקס־שותפים, נעמען אָן אַ כמעט סימבאָלישע באַדייטונג; עס איז דערי־בער באַזונדער אינטערעסאַנט צו זען, ווי אַזוי האָט זיך געקענט שאַפן אַזאַ מין סיטואַציע.

עס איז כאַראַקטעריסטיש, אַז די נעץ פון די פאַראָרדענונגען, וועלכע האָבן געהאַט פאַר אַ ציל צו שיצן די יידן, איז נישט געווען איינגעפירט אין רעזולטאַט פון וועלכע נישט איז דירעקטיוון, נאָר זיי זענען געקומען אַלס פּועל־יוצא פון לאָקאַלע און איזאָלירטע איניציאַטיוון, דערשיינענדיק ספּאָנטאַן און אין הסכם מיט די באַדינגונגען, מאַניפעסטירנדיק זיך פריער אין דער פעריפעריע, אין פראַנקרייך, יוגאָסלאַוויע, אָדער גריכנלאַנד, ערב דעם פאַרייניקן זיך אין אַ באַ־שטימטער אַנסאַמבל־פּאָליטיק. עס איז נישט פון קיין קליינעם היסטאָרישן אינ־טערעס אין דער דאָזיקער פאָרשונג, צו זען דערשיינען פאַר אונזערע אויגן, אַן אומאַנטשלאָסענעם און צעגערנדיקן דוטשע, וועלכער איז בוכשטעבלעך גרייט, לויט אַלע וואַרשיינלעכקייטן, אַנטקעגנצוקומען די צודרינגלעכע פאָדערונגען פון זיין צאָרנדיקן געוועזענער־חבר, און וועלכער ציט זיך פונדעסטוועגן, אין לעצטן מאָ־מענט דאָך צוריק, זייענדיק אומעכטיק אַרויפצוצווינגען זיין ווילן, כלפּי דעם גע־איינקטן ווילן פון זיין פאָלק. מיר זעען אים (זייט 61) צוזאָגנדיק דעם אַמבאַ־סאַדאָר פון 3־טן רייך, אַז ער וועט „ברענגען צום שכל די אומזיניקע סענטימענ־טאַלע באַגריפן פון זיינע גענעראַלן” און ווי, גלייך אויף צומאָרגנס, איז ער מסכים אונטערצושרייבן פולשטענדיק קעגנזעצלעכע אינסטרוקציעס. מיר זעען אים (זייט 142) ווי ער איז זיך מתחייב פאַר פאָן ריבענטראָפּן, אָנצונעמען שטרענגע מאָס־מיטלען לגבי די קראָאַטישע יידן און ווי ער איז מסכים, באַלד דערנאָך, זיי נישט צו נעמען אין אַכט. (דאַקעגן, דער גראַף טשיאַנאָ זעט אויס צו זיין אַ סיסטעמאַ־טישער אָנהענגער פון דער פּאָליטיק, זיך אַנטקעגנצושטעלן מיט אַלע מיטלען און אין אַלע לענדער, דעם דעפּאָרטאַציע־סיסטעם פון די יידן *).

מען קען דעריבער באַהויפּטן, אַז עס איז דאָס איטאַליענישע פאָלק, וואָס איז געווען דער הויפּט־אינספּיראַטאָר פון דער האַלטונג, וועלכע איז אָנגענומען געוואָרן מצד דער איטאַליענישער רעגירונג. עס ווייזט אויס, אַז דער סם פון דער ראַסן־פּראָפּאַגאַנדע קען נאָר פולשטענדיק אָנשטעקן די וואָס־מער באַרבאַרישע

*) זען ז.ז. 91 און 136.

פעלקער און קען זיך לייכטער פארשפרייטן אין צפון־נעפלדיקן קלימאט. אין זיין מיטלענדישער ניכטערקייט, איז דאָס איטאַליענישע פאָלק, אין דער גרעסטער צאָל פאַלן — געווען אינגאנצן ווידערשפעניק צו אזעלכע מין שטראָמען. אויף דער פראָפּאַגאַנדע פון דער „טעווערע" און דער „דיפעסאַ דעללאַ ראַזזאַ", האָט עס רעאגירט מיט איראָניע אָדער פּראָטעסט. איז דעריבער די איטאַליענישע באַציאונג — נישט קוקנדיק אויף דער אויסערלעכער און פאָרמעלער ענלעכקייט — געווען, אין דער ווירקלעכקייט, דער קעגנזאַץ פון דער דייטשער האַלטונג. און לויט דעם דאָזיקן גייסטיקן מצב האָבן זיך געריכטעט די מיליטערישע און ציווילע אויטאָריטעטן אין זייער באַנעמונג, ווי אויך די פונקציאָנאַרן אויף אַלע שטאַפּלען פון דער אדמיניסטראַטיווער היעראַרכיע.

ווען די איטאַליענישע קאַפּיטולאַציע פון סעפּטעמבער 1943, האָט געמאַכט אַ סוף צו יעדער מין הערשאַפט מצד איטאַליע, האָבן זיך די „מקלט־זאָנעס" מיטאַיינמאָל פאַרוואַנדלט אין יאַגד־זאָנעס. פון אָט דעם מאָמענט אָן, זענען אויף אַלע טעריטאָריעס וואָס זענען באַזעצט געוואָרן דורכן אקס — אַלע יידן אָפּהענגיק געוואָרן פונעם חסד פון די נאַציסטישע קעפּ־יעגער, אָבער דאָך, האָבן די יידן געוואונען עטלעכע ווערטפולע חדשים, און אין יענער עפּאָכע, איז אַ געווינס פון צייט גלייך געווען צו אַ געווינס פון לעבן...

אָט אַזוי שטעלט זיך פאַר דער באַזונדערער אַספּעקט פון דער יידישער טראַגעדיע אין אייראָפּע, וואָס ווערט באַהאַנדלט אין דעם קעגנוואַרטיקן בוך פון ה. יי. ד. צ. — די ערשטע פון די פאָרשונגס־סעריעס, וועלכע זענען באַשטימט פאַר די לייענער אין דער יידישער שפּראַך. דאָס איז אַן אַספּעקט גלייכצייטיק, אַ דערמוטיקנדיקער, אַ פאַראַדאָקסאַלער. אונזער געשיכטע פון די לעצטע עטלעכע יאָר איז געווען צו רייך אין אנטוישונגען, אַז מיר זאָלן נישט האַלטן פאַר גאָר וויכטיק זיך צו באַציען צו אַזאַ דערפרייענדיקער דערשיינונג, מיט אַ באַזונדערער אויפמערקזאַמקייט. דאָס איטאַליענישע פאָלק האָט זיך דערוואָרבן ביים יידישן פאָלק, אַ חוב פון אמתער דאַנקבאַרקייט — אַ חוב, וועלכן מיר, פון אונזער זייט, האַלטן פאַר אַ פליכט און אַ כבוד — אָפּצוצאָלן.

**
*

דעם 11־טן נאָוועמבער 1942, זענען די טרופּן פון דער אקס אריין אין דער פרייער זאָנע. פון זייער זייט, האָבן די איטאַליענישע טרופּן באַזעצט 8 דעפּאַרטעמענטן: אַלפּ־מאַריטים, וואַר, אָט־אַלפּ, באַס־אַלפּ, איזער, דראָם, סאַוואָא און אָט־סאַוואָא.

אין שלום־צייט האָבן די דאָזיקע געגנטן נישט געציילט קיין שטאַרקע פראָפּאָרץ יידן: 15.000 ביז 20.000 מאַקסימום. אָבער זינט דעם וואָפנשטילשטאַנד, האָט זיך די דאָזיקע צאָל באַדייטנדיק פאַרמערט, אַ דאַנק דעם צופלוס פון יידן, וועלכע זענען געקומען בעת דעם עקזאָד, אָדער וועלכע זענען — אין רעזולטאַט

פון אָקופּירן מצד די דייטשן די פראַנצויזישע „פּאַרנומענע" זאָנע, ווי אויך אין האָלאַנד און אין בעלגיע — אַנטלאָפן פון דער דייטשער ממשלה. די דאָזיקע יידן פלעגן אָנקומען אין קליינע גרופּן, נאָכדעם ווי זיי האָבן געשוואַרצט איינע, אָפטמאָל צוויי, אָדער אפילו דריי דעמאַרקאַציע־ליניעס; די ווישי־רעגירונג האָט אין אָנהויב דערלויבט, אין געוויסע פאַלן, צו בלייבן צייטווייליק אויף דער דאָזי־קער טעריטאָריע, אין דער אָפּוואַרטונג פון אַן עווענטועלער שפּעטערדיקער עמי־גראַציע. אַזוי אַרום איז די צאָל יידן, אין אָט דער געגנט, געשטיגן אויף מערערע צענדליקער טויזנטער.

זינט זומער 1942, האָט די ווישי־רעגירונג אָנגעהויבן אָנצווענדן קעגן די יידן פון אויסלענדישער בירגערשאַפט, אומברחמנותדיקע מאָסנאָמען. אין יולי 1942, האָט זי זיך מתחייב געווען צוצושטעלן 50.000 יידן צו דער דייטשער רעגירונג; דער ערשטער טראַנספּאָרט פון 10.000 יידן האָט געזאָלט „אָפּגעלי־פערט" ווערן, אָנהויבנדיק פון חודש אויגוסט. עס זענען אַרויסגעגעבן געוואָרן אַנטשפּרעכנדיקע פאַראָרדענונגען, און פון אָנהויב אויגוסט האָט זיך אָנגעהויבן אַן אומבאַשרייבלעכע יאָגד אויף יידן אויף דעם שטח פון דער גאַנצער טערי־טאָריע. זי האָט אָנגעהאַלטן הויפּטזאַכלעך, אין די גרויסע שטעדט פון מיטלענ־דישן ים־ברעג.

פון דעם דאָזיקן מאָמענט אָן, האָבן זיך שוין די רדיפות און אַבלאַוועס מער נישט אָפּגעשטעלט. זיי האָבן אָנגענומען פאַרשידענע פאָרמען. צוערשט האָבן געזאָלט אינטערנירט ווערן יידן פון אויסלענדישער בירגערשאַפט, וועלכע זענען אַריינגעקומען קיין פראַנקרייך נאָכן יאָר 1936; נאָכדעם די יידן, וועלכע זענען אַריין אין פראַנקרייך נאָך 1933: עטלעכע אויסנאַמס־פאַלן (געוועזענע קאָמבאַ־טאַנטן א. א. וו.) זענען אומאויפהערלעך רעווידירט געוואָרן און די קאַטעגאָריעס וועלכע זענען באַשטימט געווען אָפּגעליפערט צו ווערן צו די דייטשן — אַלץ מער אויסגעברייטערט.

בכדי גוט צו פאַרשטיין די טעכניק פון דער איטאַליענישער באַשיצערישער אַקציע, דאַרף מען זיך אַדורכדרינגען מיט דער אידיי, אַז כמעט בלויז אַ דאַנק דעם פלייס פון די פּאָליציי־אָרגאַנען ביי דער ווישי־מאַכט זענען אַדורכגעפירט געוואָרן די אַבלאַוועס, אַרעסטן און אינטערנירונגען; ווישי גופא האָט אָנגע־נומען באַשלוסן וועגן די מאָסנאָמען, האָט פאַראָרדנט די טעקסטן און האָט באַ־שטימט די קאַדענץ, אינדערצייט וואָס די דייטשן האָבן זיך באַגנוגנט בלויז מיט אַן אויפזיכט פונדערווייטנס און מיט אַכטונג געבן איבער דער אַקציע פון פּע־טענס רעגירונג. און דעריבער האָט זיך די איטאַליענישע מאַכט אָנגעשטויסן — אין דער ערשטער ריי — אין ווישי.

דער ערשטער שטויס איז פאָרגעקומען סוף דעצעמבער 1942. דעם 20־טן דעצעמבער האָט דער פּרעפעקט פון די מאַריטימער אַלפּן פאַראָרדנט אוועקצו־שיקן, אין אַ געצוואונגענער רעזידענץ — אין די דעפּאַרטעמענטן פון דראָם און אַרדעש — די אויסלענדישע יידן, וועלכע האָבן זיך געפונען אין זיין דעפּאַר־טעמענט. אַזוי ווי אַרדעש האָט געהערט צו דער דייטשער אָקופּאַציע־זאָנע, האָט

עס געהייסן אַז אומפּאַרמיידלעכער דעפּאָרטאַציע־אורטייל, אין דער גאָר קירצס־טער צייט.

די אָנרעגונג צו דער איטאַליענישער רעאַקציע האָט געגעבן די איניציאַטיוו פון געאַכטעטן איטאַליענישן ייד, ה׳ אַנזשעלאָ דאָנאַטי, וועלכער האָט זיך גלייך צוגעאײַלט צו אַלאַרמירן דעם ה׳ קאַלים — דעם איטאַליענישן גענעראַל־קאָנסול אין ניצע.

אין רעזולטאַט פון אָט דער אינטערווענץ, האָט ה׳ קאַלים צוגעשיקט אַ דע־פּעשע אין איטאַליענישן אויסערן־מיניסטעריום, אין וועלכער ער האָט אָפּגעגעבן אַ באַריכט וועגן דער אַנטשטאַנענער לאַגע, צוגעבנדיק אַז הגם איטאַליע וועט נישט טראָגן די פּראַקטישע אחריות פאַר די דאָזיקע מעשים, ליגט אָבער אויף איר די מאָראַלישע פאַראַנטוואָרטלעכקייט פאַר די דורך ווישי אָנגענומענע שריט.

דער ענטפער פון אויסערן־מיניסטעריום (דעפּעשע נומ. 12579 34/R פון 29־טן דעצעמבער) איז געווען אַ פולשטענדיק צופרידנשטעלנדיקע. מיר ברענגען דאָ דעם אינהאַלט:

„אין רעזולטאַט פון אייער דעפּעשע נומ. 12579 34/R פון 22־טן דעצעמבער 1942, זענען מיר אייך מודיע, אַז לויט די קאָמוניקאַטן פון דער דעלעגאַציע אין ניצע, זענען די אויסלענדישע יידן, וועלכע האָבן זייער וואוינאָרט אין דעם דעפּאַרטעמענט פון די מאַריטימער אַלפּן — אָפּגעשיקט געוואָרן אין אַ באַוואַכטער רעזידענץ, אין אַ דעפּאַרטעמענט וואָס איז אָקופּירט דורך די דייטשן, און אַז די איטאַליענישע יידן זענען אויפגעפאָדערט געוואָרן צו פאַרלאָזן דעם דעפּאַרטעמענט פון דראָם, וועלכער איז טיילווייז נאָך פאַרנומען דורך די דייטשע טרופּן.

„מיר האַלטן פאַר נויטיק צו באַשטימען, אַז אין דער דאָזיקער הינזיכט, איז נישט מעגלעך צו דערלאָזן, אַז אין דער זאָנע, וועלכע איז באַזעצט דורך די איטאַליענישע טרופּן, זאָל די פראַנצויזישע אויטאָריטעט צווינגען די אויסלענדישע יידן — איטאַליענישע בירגער אַרייַנגערעכנט — זיך צו באַזעצן אין די געגנטן, וועלכע זענען פאַרנומען דורך די דייטשע טרופּן. די שריט צו באַשיצן די יידן, סיי אויסלענדישע, סיי איטאַליענישע, דאַרפן אָנגענומען ווערן אויסשליסלעך, דורך אונזערע אָרגאַניזמען, וועלכע האָבן באַקומען די גענויע אינפאָרמאַציעס, לויט וועלכע פּרינציפּן זיך צו ריכטן, אויפן סמך פון דער אויבנדערמאָנטער דעפּעשע, וואו עס זענען אָנגעוויזן די דירעקטיוון, מיט וועלכע עס איז צוועקמעסיק זיך צו אינספּירירן אין שייכות מיט די מאָסנאַמען אין אונזער לאַנד, מחוץ געוויסע זיכערקייטס־פאַראָרדענונגען פון אַ באַזונדערן כאַראַקטער, וועלכע זענען אָפּהענגיק פון די מיליטערישע באַדינגונגען".

אין דער דאַטע פון 3־טן יאַנואַר 1943, האָט די איטאַליענישע דעלעגאַציע פון ניצע דערהאַלטן די פאָלגנדיקע דעפּעשע:

„מיר פאַרופן זיך אויף די דעפּעשעס נום. 12579 34/R, 12825 34/R און 12936 34/R פון פאַרגאַנגענעם 22־טן און 29־טן דעצעמבער און פון 2־טן ה. ח.:

„מיר דאַנקען אייך פאַר די אינסטרוקציעס, וועלכע עס אַנט־האַלטן די אויבנדערמאָנטע דעפּעשעס און מיר באַאיילן זיך אייך צו אינפאָרמירן, אַז די פראַגע וועגן די יידן, וועלכע וואוינען דאָ, איז אויפן וועג צו איר ליזונג.

„די פראַנצויזישע לאָקאַלע אויטאָריטעטן — אַנטשפּרעכנדיק צו די אינסטרוקציעס, וועלכע זענען זיי אָנגעקומען פון ווישי (אינס־טרוקציעס, וואָס זענען וואַרשיינלעך דיקטירט געוואָרן דער פראַנ־צויזישער רעגירונג מצד דייטשלאַנד), זייענדיק שוין גרייט אָנצו־נעמען, אין די מאַריטימער אַלפּן, די זעלבע מאָסמיטלען, וועלכע זענען חל אויף די זאָנעס, וואָס זענען נישט אָקופּירט דורך אונזערע טרופּן — זענען אויפגעפאָדערט געוואָרן, סיי דורך דער דאָזיקער דעלעגאַציע, סיי דורך דער איטאַליענישער מיליטערישער מאַכט, צו אַנולירן יעדע מאָסנאַם פון דעם מין.

„דאָס דאָזיקע איז דערגרייכט געוואָרן, נישט אָן דעם, אַז עס זאָל זיך נישט באַמערקן אַ געוויסער ווידערשטאַנד מצד די פראַנ־צויזן, אַ ווידערשטאַנד וואָס איז אגב, דיקטירט דורכן ווילן צו זען זייער הערשאַפט באַפעסטיקט.

„אונזער האַלטונג האָט אַרויסגערופן אַ כוואַליע פון הייסער דאַנקבאַרקייט מצד די יידן, וועלכע געפינען זיך אין די מאַריטימער אַלפּן."

דער דאָזיקער „געוויסער ווידערשטאַנד, וועגן וועלכן עס רעדט זיך אין דער דעפּעשע, זעט זיך אַרויס גאַנץ בולט אינעם ראַפּאָרט פון ריביער, פּרעפעקט פון די מאַריטימער אַלפּן — צו זיין רעגירונג. (1)

און ביי דער געלעגנהייט פון זיינס אַ רייזע קיין פּאַריז, איילט זיך לאַוואַל צו צו פאָדערן אויפקלערונגען ביי דער איטאַליענישער אַמבאַסאַדע אין פּאַריז. אין שייכות דערמיט, שיקט די אַמבאַסאַדע צו איר פאָרשטייער אין ווישי, די פאָלגנדיקע אינסטרוקציעס:

---

(1) — זען דאָקומענט 2 (ביילאַגע).

„רעזשים, וואָס באַציט זיך צו די יידן פון איטאַליענישער און אויסלענדישער בירגערשאַפט אויף די פראַנצויזישע טעריטאָריעס, וועלכע זענען אָקופירט דורך די איטאַליענישע טרופּן.

„דער פרעזידענט לאַוואַל האָט מודיע געווען דער אַמבאַסאַדע וועגן דעם טעלעפאָנישן געשפּרעך מצד דעם פּרעפעקט פון די מאַריטימער אַלפּן, אין שייכות מיט דער אינטערווענץ פון ה' קאַליס, אין איינקלאַנג מיט דער לאָקאַלער איטאַליענישער מיליטערישער אויטאָריטעט, וועגן די שריט וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרן מצד דער פראַנצויזישער רעגירונג בנוגע די יידן. דער ציל פון דער אינטערווענץ איז געווען צו דערגרייכן, אַז „די מאָסנאַמען זאָלן נישט אָנגעווענדעט ווערן נישט לגבי די איטאַליענישע, נישט לגבי די אויסלענדישע יידן". די דערמאָנטע מאָסנאַמען זענען נוגע די קאָנצענטראַציע-לאַגערן, אַרבעטס-לאַגערן און דאָס אָפּשטעמפּלען די אידענטיטעטס-קאַרטן.

„דער זין פון לאַוואַלס קאָמוניקאַט איז געווען, אַז עס איז גאַנץ פאַרשטענדלעך אונזער אינטערווענץ לטובת די יידן פון איטאַליענישער בירגערשאַפט, דאַקעגן קען ער זיך נישט געבן אָפּגעבן קיין חשבון, וואָס אַזעלכעס האָט אונז באַוואויגן צו אינטערווענירן לטובת די אויסלענדישע יידן, דערצו נאָך זענען, אין רעזולטאַט פון אונזער ווענדונג, די יידן פון פראַנצויזישער בירגערשאַפט געשטעלט געוואָרן אין אַ מינדערווערטיקער לאַגע אין פאַרגלייך מיט די אויסלענדישע יידן. ער האָט צוגעגעבן, אַז ער וואָלט שוין בעסער באַפאָרצוגט צו זען די איטאַליענישע און אפילו אויך די אויסלענדישע יידן — טראַנספּערירט קיין איטאַליע.

„ער האָט געבעטן, אַז מען זאָל אים צושטעלן עטלעכע אויפקלערונגען קיין ווישי, וואו ער וועט זיך היינט צוריקערן.

„צוליב די אויבנדערמאָנטע טעמים און נעמענדיק אין באַטראַכט די דעפּעשעס פון אויסערן-מיניסטעריום, נג. 12825 34/3 פון 22-טן דעצעמבער, 12825 34/R פון 29-טן דעצעמבער און 12936 34/R פון פאַרגאַנגענעם 2-טן יאַנואַר, וועלכע זענען אייך באַקאַנט, בעט איך אייך: זיך צו געבן די מי צו דערקלערן אין פראַנצויזישן אויסערן-מיניסטעריום, אַז דער קאָמוניקאַט, וואָס איז געמאַכט געוואָרן צום פּרעפעקט פון די מאַריטימער אַלפּן באַדייט, אַז אין די, דורך די איטאַליענישע טרופּן באַזעצטע טעריטאָריעס, באַזיצט די איטאַליענישע מיליטערישע מאַכט — און דאָס, צוליב מיליטערישע זיכערקייטס-סיבות — די נויטיקע אויטאָריטעט אויף צו באַשטימען די פּראָטעקציע-שריט, וואָס דאַרפן אָנגעווענדעט ווערן

כלפי די יידן, שריט, וואָס וועלן אָנגענומען ווערן לויט די פּרינציפּן, וועלכע וועלן זיך אַרויסווייזן צום פּאַסיקסטן."

אַזוי אַרום, ווערט — פון איין פאַראָרדענונג, וואָס באַציט זיך בלויז צום איינציקן דעפּאַרטעמענט פון די מאַריטימער אַלפּן — געבוירן אַן אַלגעמיינע רעגולעמענטירונג, וועלכע איז גילטיק פאַר דער גאַנצער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע אין פראַנקרייך. צוליב די אינצידענטן, וועלכע זענען אַרויפגעשווימען אין רעזולטאַט פון די אַרעסטן פון די יידן אין אַנדערע דעפּאַרטעמענטן — זענען צאָל־רייכע ענלעכע אינסטרוקציעס פונאַנדערגעשיקט געוואָרן דורכן מיניסטעריום פאַר אויסלענדישע ענינים צו זיינע פאַרשטייער אין פראַנקרייך. אָט איז — אין שייכות דערמיט — אַ כאַראַקטעריסטישער אויסצוג פון אַ קאָמוניקאַט, וועלכער איז אָפּגעשיקט געוואָרן מצד דעם אויסערן־מיניסטעריום, דעם 18־טן מערץ 1943, צו די אַמבאַסאַדעס פון פּאַריז און ווישי (דעפּעשע נומ. 2507 34/R):

„בכדי צו ענטפערן אויף געוויסע טענות מצד דעם אַדמיראַל פּלאַטאָן, בעת זיין געשפּרעך מיט אונזער פאַרשטייער ביי דער ווישי־רעגירונג, בין איך אייך מודיע, אַז איך האָב באַשטעטיקט פאַר דעם דערמאָנטן פאַרשטייער, אַז די אַרעסטן און די אינטערנירונגען פון יידן, אָן אונטערשייד פון בירגערשאַפט, וועלכע וואוינען אויף דער פראַנצויזישער טעריטאָריע, וואָס איז באַזעצט דורך אונזערע טרופּן — זענען רעזערווירט פאַר אונזערע מיליטערישע אויטאָריטעטן, און איך האָב אים געגעבן די נויטיקע אינסטרוקציעס, כדי ער זאָל באַטאָנען פאַר דער פראַנצויזישער רעגירונג, אַז די אַרעסטן און אינטערנירונגען, וועלכע זענען אַדורכגעפירט געוואָרן דורך די פּרעפעקטן אויף די דערמאָנטע טעריטאָריעס — זאָלן אַנולירט ווערן און די אַרעסטירטע און דעפּאָרטירטע יידן זאָלן באַפרייט ווערן. עס איז צוועקמעסיק אונטערצושטרייכן, אַז די דאָזיקע פאַראָרדענונגען זענען נישט חל אויף די יידן, וועלכע פאַלן אַרונטער אונטער דעם אַלגעמיינעם שטראָף־קאָדעקס; פאַר אַזעלכע קען די יוסטיץ פאַרזעצן די נאָרמאַלע פּראָצעדור אין הסכם מיט די געזעצן, וועלכע זענען אין קראַפט, און זיי דאַרפן אָפּקומען זייער שטראָף אין פראַנקרייך, מיטן אויסנאַם פון דעפּאָרטאַציע. איך האָב לסוף געצווּגן די אויפמערקזאַמקייט דערויף, אַז עס האַנדלט זיך נישט אין אונטערהאַנדלונגען, אָדער ווענדונגען, נאָר אין אַ באַשטימטן קאָמוניקאַט צו דער פראַצויזישער מאַכט און נעמלעך: אַז די פּאָליטיק אין באַצוג צו די יידן, וועלכע געפינען זיך אויף די פראַנצויזישע טעריטאָריעס פון איטאַליענישער אָקופּאַציע, איז שייך אויסשליסלעך די איטאַליענישע מאַכט. מיטן צוועק אויסצומיידן, אַז במשך די אונטערהאַנדלונגען פון גענעראַל אַוואַרנאַ, זאָלן נישט אַדורכגעפירט ווערן קיין שום אַרעסטן אָדער דעפּאָרטאַציע־שריט קעגן

די יידן — בעטן מיר אייך צו ווירקן, אינצווישנצייט, אין די פֿאַרשידענע פּרעפֿעקטורן און ביי די לאָקאַלע פּראָווינציאַלע אויטאָריטעטן, אַז די אויבנדערמאָנטע מאָסנאַמען זאָלן נישט (איך חזור איבער: „נישט") אָנגעווענדעט ווערן. איר קענט אייך, צו דעם צוועק, באַזירן אויף דער אַקציע, וועלכע איז מיט אַ קורצער צייט צוריק — און ביי ענלעכע באַדינגונגען — אַדורכגעפֿירט געוואָרן ביים פּרעפֿעקט פֿון ניצע".

אַ דאַנק דער אַנטשלאָסענער האַלטונג פֿון די איטאַליענער, וועלכע האָט געווירקט אין פֿיל פֿאַלן, האָבן די יידן אין דער איטאַליענישער זאָנע, געקענט גענים פֿון אַ כמעט אַבסאָלוטער זיכערקייט. די יידישע סאָציאַלע אינסטיטוציעס האָבן געהאַט די מעגלעכקייט צו אָרגאַניזירן, אויף אַ מעטאָדישן אופֿן, די אויפֿנאַם פֿון אַ גרויסער צאָל יידן, וועלכע זענען זיך אָנגעפֿאָרן פֿון אַלע עקן פֿראַנקרייך און צו רעגולירן זייערע פּאַפּירן. צו דעם צוועק איז געשאַפֿן געוואָרן אַ ספּעציעלע פּאָליטישע קאָמיסיע אונטערן פּאָרזיץ פֿון ה' יוסף פֿישער און צו וועלכער עס האָבן געהערט די ה"ה: יעפּרויקין, הערמאַן, קעלמאַן, מאַסים, טאָפּיאָל און ערדמאַן. די באַציאונגען מיט דער איטאַליענישער אויטאָריטעט האָבן געשטעלט די יידן פֿאַר אַ ריי דעליקאַטע פּראָבלעמען, ווייל ווי צוגעלאָזן עס זאָל נישט האָבן געווען זייער פּאַקטישע האַלטונג, האָבן דאָך די איטאַליענער סימבאָליזירט מיט זיך דעם אָקופּאַנט און שוין דערמיט אַליין — דעם שונא.

ה' דאָנאַטי האָט פֿאָרגעזעצט זיין ראָל אַלס „פּאָרט־פּאַראָל" צווישן די יידן און דער איטאַליענישער מאַכט און אַ דאַנק זיין פּערזענלעכן פּרעסטיזש, אין די קרייזן פֿון דער איטאַליענישער אַרמיי גאָר באַזונדער — איז זיין אַקטיוויטעט געווען ביז גאָר אַ ווירקזאַמע. (אויף אַזוי ווייט, אַז די דייטשע ס. ד. האָבן באַשלאָסן אים אַוועקצוגנבענען, כדי אויף אַזאַ אופֿן, אַ סוף צו מאַכן צו זיין טעטיקייט) — (1). אַ סאָציאַלע קאָמיסיע, אונטערן פּאָרזיץ פֿון ה' מאָדיאַנאָ און וועמענס אַקטיווסטער מיטגליד איז געווען ה' דובינסקי — האָט זיך פֿאַרנומען מיט איינאָרדענען די פּליטים און מיט די פֿינאַנציעלע פֿראַגן.

די יידן, וועלכע זענען אָנגעקומען פֿון אַנדערע טיילן פֿראַנקרייך, זענען איינגעאָרדנט געוואָרן אין אַן אויפֿנאַם־צענטער, וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרן בולוואַר דיבושאַזש, דורך די ה"ה פֿינק און טאָפּיאָל. די איטאַליענישע מאַכט האָט געגעבן די פֿולמאַכט דעם אויפֿנאַם־צענטער אויסצושטעלן פֿאַר די פּליטים דאָקומענטן מיט אידענטיטעטס־פּאַטאָס. פֿון דעם מאָמענט אָן, האָבן זיך שוין די פּליטים געפֿונען אונטערן שוץ פֿון דער איטאַליענישער זשאַנדאַרמעריע. דעריבער, בעת די ווישי־פּאָליציי האָט זיך אונטערגעשטעלט צו אָרגאַניזירן אַבלאַוועס פֿאַר דעם אויפֿנאַם־צענטער פֿון בולוואַר. דיבושאַזש און פֿאַר די ניצער סינאַגאָגעס, אַרעסטירנדיק די יידן מיט נישט רעגולירע פּאַפּירן, האָט דער קאָמענדאַנט פֿון דער זשאַנדאַרמעריע אין ניצע, דער קאָלאָנעל מאַריאָ באַדאָ און זיינע מיטאַרבע־

(1) — זען דאָקומענט 36.

טער, די קאַפּיטאַנען סאַלווי און טאַסטי — אַוועקגעשטעלט פּיקעטן פון קאַראַ־ביניערן אין אַט די ערטער, מיטן באַפעל צו אַרעסטירן די ווישי־פּאַליציאַנטן, אין פאַל פון אַן אינטערווענץ פון זייער זייט. דער דאָזיקער באַשלוס איז דורך דעם קאַפּיטאַן סאַלווי איבערגעגעבן געוואָרן דעם אינטענדאַנט פון דער ניצער פּאַליציי.

די פּליטים, וועמענס סיטואַציע איז אַזוי אַרום רעגולאַריזירט געוואָרן, זענען פונאַנדערגעשיקט געוואָרן אין פאַרשידענע צענטערס, ווי: סאַן־מאַרטען — דע — וועזיבי, מעזשעוו, סאַן־זשערוועי, וועגס, באַרסעלאָנעט א. א. וו. צו דעם צוועק זענען, אין די צענטערן, מצד דער איטאַליענישער מאַכט, רעקווירירט געוואָרן מערערע האָטעלן, בעת די אויסהאַלטונגס־הוצאות זענען אויסגעטראָגן געוואָרן דורכן או, זש. י. ף. און אַנדערע יידישע אָרגאַניזאַציעס. דאָס סאָציאַלע לעבן פון די פּליטים האָט זיך שנעל אָרגאַניזירט אויף זייער אַ צופרידנשטעלנדיקן אופן: עס זענען געעפנט געוואָרן שולן פאַר די קינדער; דער אָ. ר. ט. האָט איינגעריכטעט אַנשטאַלטן פאַר פּראָפעסיאָנעלער אויסבילדונג א. א. וו. דער הויפּט־פּאַרדינסט פון אַט דער אָרגאַניזירונג דאַרף אָבער, אין דער ערשטער ריי, צוגעשריבן ווערן די פּליטים גופא, ווי אויך דעם צענטער פון בולוו. דיבושאַזש, אונטער דער אָנפירונג פון די ה"ה פּינק און טאַפּיאַל.

אַזוי האָט זיך אָרגאַניזירט, אין הסכם מיט די אייגנאַרטיקע באַדינגונגען, דאָס לעבן פון די פּליטים אין דער „מקלט־זאָנע".

מען מוז צוגעבן, אַז געפונענדיק זיך אונטערן פּראָטעקטאָראַט פון די איטאַליענישע אויטאָריטעטן, האָבן די יידן פון זייער זייט, מיט אַלע מעגלעכקייטן, זיך געמיט צו שאַפן אַ שטימונג, וואָס זאָל זיין ווי צום גינסטיקסטן פאַר די אַליר־טע, סיי צווישן די איטאַליענישע טרופּן, סיי צווישן דער פראַנצויזישער באַפעל־קערונג. אין אַלגעמיין, ווערט זייער אָפּט אונטערגעשאַצט דער יידישער צושטייער צו דער אַלירטער זאַך: אין דער פראַגע, וועלכע אינטערעסירט אונז דאָ, זאָל דער פאָלגנדיקער אויסצוג פונעם ראַפּאָרט פון דר. קנאָכען (שעף פון דער ס. ד. אין פראַנקרייך) אונז געבן וועגן דעם אַ בילד:

„צווישן די איטאַליענישע טרופּן און דער יידישער באַפעלקע־רונג הערשט די בעסטע האַרמאָניע. די איטאַליענער וואוינען ביי די יידן; די לעצטע לאַדן זיי איין און צאָלן פאַר זיי, פון וואָס עס שאַפט זיך דאָרטן דער איינדרוק, אַז די דייטשע און איטאַליענישע קאָנצעפּציעס שיידן זיך שטאַרק צווישן זיך פונאַנדער. מען גיט אונז איבער פון דער פראַנצויזישער זייט, אַז די יידישע השפעה האָט שוין געבוירן אינעם מהות פון דעם איטאַליענישן סאָלדאַט, דעם צייכן פון פּאַציפיסטישער און קאָמוניסטישער צעפוילונג, שאַפנ־דיק אפילו אַ פּראָ־אַמעריקאַנישע טענדענץ. גלייכצייטיק, זאָרגן שוין די דאָזיקע יידישע פּאַרמיטלער פאַר איינשטעלן גוטע באַציאונגען צווישן די איטאַליענישע סאָלדאַטן און דער פראַנצויזישער באַ־פעלקערונג. זיי דערקלערן, אַז פראַנצויזן און איטאַליענער, זייענדיק

ביידע פון דער לאַטיניִשער ראַסע — פאַרשטייען זיך אַ סך גיכער, ווי פראַנצויזן און דייטשן, אָדער ווי דייטשן און איטאַליענער. אַלץ ווערט מעטאָדיש אָנגעווענדעט: שטרענגע קריטיק וועגן די דייטש־איטאַליענישע באַציאונגען און, פון דער אַנדערער זייט, צוגרייטונג פאַר אַ פראַנצויזיש־איטאַליענישער פאַרשטענדיקונג. צו דערזעלבער צייט, באַמיט מען זיך צו דעפאָרמירן דעם אופן פון דענקען ביי דער גאַנצער באַפעלקערונג, אונטערן פּרעטעקסט, אַז אין פאַל פון אַן אַמעריקאַנער אַטאַקע, וועלן די איטאַליענער זיך נישט פאַרטיידיקן, ווייל — פאַרקערט — די אַמעריקאַנער וועלן זיי ענדלעך ברענגען דעם שלום" (1).

עס דאַרף נאָך דערמאָנט ווערן, אַז מיטן אוועקגיין פון דעם פּרעפעקט ריביער, וועלכער איז געווען אַ פּערזענלעכער פריינט פון מאַרשאַל פּעטען און אַ הייסער קאָלאַבאָראַטאָר, האָט אַ נייער ווינט אַ בלאָז געטאָן אין דער אַדמיניסטראַציע פון די מאַריטימער אַלפּן. ריביער האָט פאַרלאָזן ניצע אין חודש יולי 1943, כדי פאַרטרעטן צו ווערן דורך ה' אַנדרעי שעניאַ, פאַכמענישער אַדמיניסטראַטאָר און ווידערשטענדלער פון דער ערשטער מינוט אָן.

עטלעכע טעג נאָכן איבערנעמען זיין אַמט אין דער פּרעפעקטור פון די מאַריטימער אַלפּן, האָט ה' שעניאַ גענומען אויף זיך די איניציאַטיוו איינצולאָדן דעם ה' מאָדיאַנאָ צוזאַמען מיט מערערע אַנדערע פאַרשטייער פון די יידישע אָרגאַניזאַציעס אין ניצע, מיט וועלכע ער האָט זיך לאַנג באַראַטן וועגן דער לאַגע. במשך פון זייער שמועס האָט דער נייער פּרעפעקט אָפן אַרויסגעוויזן זיין דערשיטערונג און דעם צאָרן, וועלכע ברויזן אין אים צוליב די אַנטיסעמיטישע פאַרפאָלגונגען, אונטערשטרייכנדיק גלייכצייטיק זיין אויפריכטיקע סימפּאַטיע לטובת די געראָדפטע יידן:

„איך וועל נישט דערלאָזן פון איצט אָן קיין שום ווילקירלעכן אַקט אין באַצוג צו די יידן, ווען זיי זאָלן זיך אפילו געפונען אין

---

(1) — זען דאָקומענט 5.

דעם 28־טן יאַנואַר 1941, האָט דר. קנאָכען געשריבן אין אַ ראַפּאָרט צו דער דייטשער מיליטערישער אַדמיניסטראַציע אין פראַנקרייך:

„עס איז איצטער דער פּאַסיקסטער מאָמענט צו שאַפן קאָנצענטראַציע־לאַגערן פאַר די יידן. צוויי טעמים זענען, פון דעם דאָזיקן שטאַנדפּונקט, פון אַן אַנטשיידנדיקן הויפּט־געוויכט:

1) — די הויפּט־אונטערשטיצונג פון דער פּראָ־ענגלישער און פּראָ־גאָליסטישער פּראָפּאַגאַנדע קומט וואַרשיינלעך מצד די אויסלענדישע יידן.

2) — עס האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז עס איז אומעגלעך צו קולטיווירן ביי די פראַנצויזן אַ געפיל פון אַנטיסעמיטיזם, וואָס זאָל זיך באַזירן אויף אידעאָלאָגישע פּרינציפּן, אינדערצייט וואָס אַ פאָרשלאַג פון אַן עקאָנאָמישן כאַראַקטער וועט לייכטער גורם זיין אויפצוּוועקן אין זיי סימפּאַטיעס פאַר דעם אַנטיסעמיטישן קאַמף. (דאָס אינטערנירן פון קרוב 100.000 אויסלענדישע יידן, וועלכע וואוינען אין פּאַריז, וועט שאַפן פאַר צאָלרייכע פראַנצויזן די געלעגנהייט זיך אַרויסצוהויבן פון די נידעריקע שיכטן, ביז צום דורכשניטלעכן קלאַס)".

צי איז דאָס נישט, אויפן ריכטיקסטן אופן, רעזומירט די טעכניק פון דער דייטשער אַנטיסעמיטישער פּראָפּאַגאַנדע אין פראַנקרייך און אין אַנדערע לענדער?

אָן אומרעגולערע, אָדער אומלעגאַלער סיטואַציע. איך וויל נישט איבערלאָזן פאַר די איטאַליענער די נאָבעלע פּריווילעגיע פון בלייבן די אויסשליסלעכע פּאַרטיידיקער פון דער טראַדיציע פאַר טאָלעראַנץ און מענטשלעכקייט, וועלכע איז, אייגנטלעך, די ראָל פון פראַנקרייך".

און מיט עטלעכע טעג שפּעטער, האָט ער אַרויסגעגעבן צו זיינע אָפּטיילונגען די פאָלגנדיקע אינסטרוקציעס:

פּרעפעקטור פון די מאַריטימער אַלפּן
פּאָליציי־אַמט

4־טע דיוויזיע

אָפּטיילונג פון אידענטיטעטס־קאַרטן
פאַר אויסלענדער

ניצע, דעם 23־טן יולי 1943.

דער פּרעפעקט פון די מאַריטימער אַלפּן

צום

ה' דיוויזיע־קאָמיסאַר

שעף פון רעגיאָנאַלן אַמט

פאַר עפנטלעכער שוץ

אין ניצע.

איך האָב דעם כבוד אייך צו בעטן, צו פאַרזיכערן — ביז צום 1־טן סעפּטעמבער — די אויספירונג פון די פאָלגנדיקע פאַרשריפטן:

1) אַלע אויסלענדישע יידן, וועלכע זענען אומלעגאַל אַריינגעקומען אין די מאַריטימער אַלפּן און געפינען זיך איצט אין אַט דעם דעפּאַרטעמענט אין אַ נישט־רעגולערער סיטואַציע, וועלן רעגולאַריזירט ווערן, אָן דעם אַז עס זאָלן קעגן זיי אָנגעווענדעט ווערן וועלכע נישט איז שטראָפן פאַר זייער אומלעגאַלן אויפנהאַלט אינעם דעפּאַרטעמענט.

2) עס וועלן אויך לעגאַליזירט ווערן, ביי זייער אַרויסגיין פון תפיסה, אַלע יידן, וועלכע זענען אָפּגעזעסן אַ שטראָף פאַר נישט באַזיצן קיין פּאַסיר־שיין, פאַר נישט לעגאַלן אויפנהאַלט, פאַלשע אידענטיטעטס־קאַרטן א. א. וו.

פאַר דעם פּרעפעקט
לויט אויפטראַג. שעף פון דער אָפּטיילונג, פאָרשטייער

אונטערגעשריבן : י. גוּאַראַן

**
*

די טראַגעדיע, פון וועלכער מיר דערמאָנען דאָ די גלגולים און פון וועלכער די יידן זענען דער פיינלעכער אָביעקט, אַנטהאַלט דריי פּראָטאַגאָניסטן: רוים, ווישי און בערלין. לפּנים דער איטאַליענישער צודרינגלעכקייט, האָט זיך ווישי גאַנץ שנעל אונטערגעגעבן, פּרוּאווענדיק פונדעסטוועגן עטלעכע מאָל שטעלן אַ ווידערשטאַנד, וועלכער פאַרשאַפט אונז געגוג בושה ביים געדאַנק, אַז דיקטירט איז ער געווען אויסשליסלעך דורכן ווילן זיך אַנצוקלאַמערן אין דער גאַנץ אילוּזאָרישער „ממשלה־רעכט", וועלכע איז, אגב, צו יענער צייט דווקא נישט געווען אויפן אָרט. אָבער גאַנץ שנעל, האָבן די דייטשן גענומען זיך אַריינמישן. עס איז איבעריק אונטערצושטרייכן, אַז אינפאָרמירט זענען זיי געוואָרן דורך די צאָלרייכע מוסרים און אינדיקאַטאָרן, וועלכע זיי האָבן אויסגעהאַלטן אויפן קאָט־ד'אַזיר און אַנדערשוואו. זיי זענען אויך אינפאָרמירט געוואָרן אַ דאַנק געוויסע פראַנצויזישע פונקציאָנאַרן, טאָפּלטע פאַרעטער, ווי למשל — זשאָזעף אַנטיניאַק, פון גענעראַל־קאָמיסאַריאַט פאַר יידישע פראַגן, וועלכער האָט אויף אַ „פאַרטרוילעכן" וועג איבערגעשיקט צו דער ס. ד. אַ קאָפּיע פונעם ראַפּאָרט מצד דעם פּרעפעקט פון די מאַריטימער אַלפּן (1). גלייך דערויף אַלאַרמירט די פּאַריזער ס. ד. די צענטראַלע פון בערלין. אַן ערשטער ראַפּאָרט וועגן דעם ווערט צו איר אָפּגעשיקט דעם 13־טן יאַנואַר 1943 (2). אַנדערע ראַפּאָרטן פאָלגן נאָך.

די דייטשע פּאָליציי־אַמטן האָבן, פון זייער זייט, אויפגערודערט דאָס אויסערן־מיניסטעריום פון רייך; דער לעצטער האָט, דורך דער פאַרמיטלונג פון זיין אַמבאַסאַדע־ראַט, פאָן ביסמאַרק, געמאַכט אין רוים די ערשטע אינטערווענץ, דעם 3־טן פעברואַר 1943. אין דער נאָטע, וועלכע פאָן ביסמאַרק האָט איבערגעגעבן דעם ה' ווידאַו, דירעקטאָר פון דעפּאַרטעמענט פאַר אַלגעמיינע ענינים — האָט די רייכסרעגירונג דערקלערט, אַז די מאָסמיטלען, וועלכע האָבן געלאָזט אין גאַנג די איטאַליענישע אַקציע, זענען אָנגענומען געוואָרן מצד דעם פּרעפעקט פון די מאַריטימער אַלפּן, אויפן אויסדרוקלעכן פאַרלאַנג פון דער רייכסרעגירונג. די נאָטע האָט באַטאָנט די נויטיקייט פון אַן ענגער איטאַליעניש־דייטשער צוזאַמענאַרבעט אויף דעם דאָזיקן געביט, פאָדערנדיק, אַז די איטאַליענישע מאַכט זאָל אינטערנירן אַלע יידן צוזאַמען מיט זייערע פאַמיליעס, וועלכע געפינען זיך אין דער, דורך איטאַליע, אָקופּירטער זאָנע; די איטאַליענישע אויטאָריטעטן דאַרפן אונטערשטיצן די ווישי־רעגירונג אין דער אויספירונג פון די אַנטיסעמיטישע מאָסמיטלען און דאַרפן מיטאַרבעטן מיט די דייטשע מיליטערישע און פּאָליצייאישע אָרגאַניזמען, בכדי צו שטערן דאָס אַריינדרינגען פון די יידן אין דער דערמאָנטער זאָנע.

ה' ווידאַו האָט אויסגעפּועלט ביי זיין רעגירונג די דערלויבעניש, אַנטקעגנצושטעלן דער דאָזיקער נאָטע אַ נעגאַטיוון ענטפער. דעם 10־טן פעברואַר האָט ער

---

(1) — זען דאָקומענט 2.

(2) — זען דאָקומענט 1.

מודיע געווען פֿאַן ביסמאַרקן, אַז אין די מצד די איטאַליענישע טרופּן באַזעצטע זאָנעס, זענען אַלע יידן אויסלענדישע און פֿראַנצויזישע, אונטערגעוואָרפֿן אויס־שליסלעך די מאַסמיטלען, וואָס קומען פֿון די איטאַליענישע אויטאָריטעטן.

אינגיכן זענען אָבער די דייטשן ווידער צוגעשטאַנען; דאַסמאָל איז עס געווען פֿאָן ריבענטראָפּ, וועלכער האָט ביי דער געלעגנהייט פֿון זיינס אַ רייזע קיין רוים, אויפֿגעהויבן די פֿראַגע פֿאַר מוסאָליניען אַליין. זיין הויפּט־אַרגומענט איז געווען, אַז די אַקס דאַרף פֿאַר קיין פֿאַל נישט שאַפֿן דעם איינדרוק פֿון אַ דיסהאַרמאָניע צווישן די איטאַליענער און די דייטשן, און הויפּטזאַכלעך אויף אַזאַ וויכטיקן געביט, ווי עס איז דער קאַמף קעגן די יידן. פֿאָן ריבענטראָפּ האָט אונטערגעשפּאַרט זיינע אויספֿירונגען מיט אַ ברייטער דאָקומענטאַציע, באַשולדיקנדיק די איטאַליע־נישע אָקופּאַציע־מאַכט אין אַ געהיימער פֿאַרבינדונג מיט די יידן.

נאָכן אָפּפֿאָרן פֿון פֿאָן ריבענטראָפּ, איז אויך פֿאָן מאַקענזען, דעם אַמבאַסאַ־דאָר פֿון דריטן רייך אין איטאַליע, אויסגעפֿאַלן די ראָל צו געפֿונען אַ צופֿרידנ־שטעלנדיקע לייזונג פֿאַר דעם 3־טן רייך. דער באַריכט, וועלכן דער אַמבאַסאַדאָר האָט איבערגעשיקט קיין בערלין, וועגן זיינע צוויי געשפּרעכן, וואָס ער האָט נאָכ־אַנאַנד אָפּגעהאַלטן מיט מוסאָליניען, שטעלט מיט זיך, אָן ספֿק, פֿאַר איינעם פֿון די אינטערעסאַנטסטע דאָקומענטן פֿון אונזער זאַמלונג. ער ווערט געבראַכט אין זיין אינטעגראַלן טעקסט אויף ז.ז. 60 און 61, אינם דאָקומענט מאַקענזען.

מיר ברענגען דאָ דעם כאַראַקטעריסטישסטן אויסצוג, וואו פֿאָן מאַקענזען גיט איבער זיין רעגירונג דעם דוטשעס ווערטער:

„...אויב זיינע גענעראַלן האָבן זיך אַריינגעמישט אין דער פֿראַגע, איז עס דערפֿאַר, ווייל צוליב זייער מענטאַליטעט, קענען זיי נישט באַגרייפֿן איר גאַנצע וויכטיקייט. עס האַנדלט זיך נישט וועגן שלעכטע כוונות, נאָר וועגן דער לאָגישער קאָנסעקווענץ פֿון אָט דער מענטאַליטעט. אין דער אמתן דאַרפֿן מיר זיין צופֿרידן מיט דער עקזיסטענץ פֿון אַ פֿראַנצויזישער רעגירונג, וועלכע איז גרייט אויסצופֿירן די פּאָליצייאישע פֿאַרשריפֿטן. עס איז אומזיניק זי צו צוימען, אָדער זי צו פּאַראַליזירן. זיינע גענעראַלן זען אויס צו האָבן פֿאַרגעסן, אַז זיי זענען נישט אין פֿראַנקרייך קיין אָקופּירנדיקע מאַכט און אַז זיי זענען געקומען מער נישט, ווי אונז צו העלפֿן. זיי דאַרפֿן זיך נישט מישן אין די מאַסמיטלען, וועלכע ווערן אָנגענומען מצד דער פֿראַנצויזישער פּאָליציי. דער אופֿן, ווי אַזוי די פֿראַנצוי־זישע פּאָליציי פֿירט זיך אויף לגבי די יידן, איז בלויז אַזעלכער וועלכן מען ווייזט אַרויס אין באַצוג צו פֿאַרברעכער. דאָס איז אַ פֿראַגע, אין וועלכער די גענעראַלן דאַרפֿן זיך נישט מישן. זייער האַלטונג קומט נישט בלויז פֿון מאַנגל אין פֿאַרשטענדעניש, נאָר אויך פֿון אַ סענטימענטאַלן הומאַניטאַריזם, וועלכער איז נישט אין איינקלאַנג מיט אונזער שטרענגער עפּאָכע.

ער וועט דעריבער, נאָך היינט אַרויסגעבן די נויטיקע אינסטרוקציעס דעם גענעראַל אַמבראָזיאָ, איבערלאָזנדיק אויף ווייטער, דער פראַנצויזישער פּאָליציי פולשטענדיק פרייע הענט אין אָט דעם ענין..."

(ראַפּאָרט פון 18־טן מערץ 1943)

אזוי זאָל דער איטאַליענישער דיקטאַטאָר האָבן גערעדט בעת דעם געשפּרעך, וועלכער איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן דעם 17־טן מערץ 1943.

אזוי אויך האָט, דעם 18־טן מערץ, טריאומפירט דער אַמבאַסאַדאָר פון דריטן רייך. אָבער מיט 48 שעה שפּעטער, האָט ער געמוזט אַנדערש רעדן:

„באַסטיאַניני האָט מיך היינט גערופן, בכדי מיר איבערצוגעבן דאָס פּאָלגנדיקע מצד דעם דוטשע, אין שייכות מיט אונזערביידנס געשפּרעך, דעם 17־טן מערץ:

„אין דער פראַגע פון אָנעמען מאָסנאַמען קעגן די יידן א. א. וו. (דאָס הייסט, קעגן די בירגער פון די שונאישע לענדער) אויף די פראַנצויזישע טעריטאָריעס, וועלכע זענען אָקופּירט דורך די איטאַליענער, האָט דער דוטשע אויסגעקליבן די לייזונג נומ. 2 און האָט אַרויסגעגעבן די אַנטשפּרעכנדיקע אינסטרוקציעס... ער האָט גערופן דעם שעף פון דער איטאַליענישער פּאָליציי, סעניס, און האָט אים — אין דער אָנוועזנהייט פון באַסטיאַניני — געגעבן דעם באַפעל אָנצופירן מיט דער אַקציע, לויט אייגענע כוחות, אומאָפּהענגיק פון די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן."

(ראַפּאָרט פון 20־טן מערץ 1943) *)

דער דאָזיקער באַריכט איז אין פולשטענדיקן הסכם מיט דער עקספּאָזע פון ה' ווידאַו, לויט וועלכער די פונקציאָנאַרן פון איטאַליענישן אויסערן־מיניסטעריום האָבן געהאַט דעם בולטן איינדרוק, אַז מוסאָליני האַלט ביים נאָכגעבן די דייטשע פּאָדערונגען. פון זייער זייט, האָבן די אָפּטיילונגען פון מיניסטעריום צונויפגעזאַמלט די גאַנצע דאָקומענטאַציע, וועלכע האָט זיך געפונען אין זייער רשות, וועגן אָט דער פראַגע, צוליינגדיק אַ ראַפּאָרט, וועלכער איז זיי נאָר וואָס געהאַט אָנגעקומען קיין איטאַליע, וואו עס זענען געוועזן, צום ערשטן מאָל, באַשריבן די שוידערלעכע שחיטות, וועלכע די ס. ס. האָבן אַדורכגעפירט אין פּוילן. די דאָזיקע דאָקומענטאַציע איז איבערגעגעבן געוואָרן מוסאָליני, צוזאַמען מיט אַ קורצער נאָטע, אין וועלכער עס ווערט בקיצור געזאָגט, אַז קיין שום מאַכט — מעג עס זיין אפילו דאָס פאַרבינדעטע דייטשלאַנד — איז נישט אימשטאַנד משתתּף צו זיין איטאַליע צו אַזעלכע מיני פאַרברעכנס, פאַר וועלכע דאָס איטאַליענישע פאָלק גופא וועט נאָך אַמאָל דאַרפן אָפּגעבן אַ דין־וחשבון.

---

*) זען ז.ז. פון 60 ביז 65 דעם אינטעגראַלן טעקסט פון ביידע ראַפּאָרטן.

די דאָזיקע נאָטע, דערציילט ה' ווידאָו, האָט אַרויסגערופן דעם געוואונטשע־נעם איינדרוק ; מוסאָליני האָט זיך אויך דאָסמאָל, אין לעצטן מאָמענט, נישט גע־קענט אַנטשליסן. די יידן זענען נישט אויסגעליפערט געוואָרן (1).

**
*

מיט אַלע מיטלען האָבן זיך די דייטשן באַמיט צו דערגרייכן זייערס. אַזוי אַרום, שיקט הימלער קיין רוים, נישט מיטן דיפּלאָמאַטישן וועג — איינעם פון זיינע הויפּט־אַדיוטאַנטן, דעם גרופּענפירער מיללער, שעף פון דער סעקציע IV ביי

---

(1) — די דאָזיקע אינטערווענץ פון פאָן ריבענטראָפּ איז אַרויסגעבראַכט געוואָרן פאַר דעם אינטערנאַציאָנאַלן מיליטערישן טריבונאַל אין נירנבערג, בעת דעם פאַרהער פון פאָן ריבענטראָפּ דורך מר. עדגאַר פאַר, גענעראַל־פאַרשטייער פון דער פראַנצויזישער מאַכט. אַזוי געפונען מיר, איבערגעחזרט און באַשטעטיקט, אין זיינע אַלגעמיינע שטריכן, דעם באַריכט פון ה' ווידאָו. אָט איז אַן אויסצוג פון דעם דאָזיקן פאַרהער (פּראָטאָקאָל פון דער זיצונג פון 2־טן אַפּריל 1946) :

מר. פאַר : — צי איז אייער אויפמערקזאַמקייט געצויגן געוואָרן אויפן פאַקט, אַז די אי־טאַליענישע רעגירונג זאָל האָבן באַשיצט יידן קעגן די דייטשע פאַרפאָלגונגען ?

פאָן ריבענטראָפּ : — יאָ, איך דערמאָן זיך עפּעס ענלעכס איז געווען, אָבער איך ווייס נישט גענוי וואָס.

מר. פאַר : — צי האָט איר אונטערגענומען וועלכע נישט איז אינטערווענצן וועגן דעם, ביי דער איטאַליענישער רעגירונג ?

פאָן ריבענטראָפּ : — יאָ, איך דערמאָן זיך, אַז איך האָב איינמאָל גערעדט וועגן דעם, דאָס איז געווען מיט מוסאָליניִן, אָדער מיט דעם גראַף טשיאַנאָ — אַז אין פראַנקרייך זענען פאָרגע־קומען געוויסע אינצידענטן — איך גלויב — אַז דאָס איז געווען וועגן אַ סאַבאָטאַזש — און אַז מען וואָלט באַדאַרפט דאָרטן אויפפּאַסן, און טאַקי אין שייכות דערמיט, גלויב איך, איז די יידישע פראַגע אויפגעהויבן געוואָרן.

מר. פאַר : — איך וואָלט וועלן ווייזן דעם דאָקומענט D.734 וועלכן איך לייג דאָ ביי אַלס דעם פראַנצויזישן דאָקומענט 1051. די דאָזיקע נאָטע האָט פאַר אַ טיטל : „נאָטע אין שייכות מיט דער קאָנפערענץ צווישן אויסערן־מיניסטער פון רייך און דעם דוטשע אין פּאַלאַצאָ, אין דער אָנוועזנקייט פון די אַמבאַסאַדאָרן פאָן מאַקענזען און אַלפיערי און דעם רעגירונגס־סעקרעטאַר באַסטיאַניני, דעם 25־טן פעברואַר 1943". איך וועל פאָרלייענען דעם צווייטן אָפּזאַץ :

„נאָכדעם האָט דער אויסערן־מיניסטער פון רייך, באַרירט די יידישע פראַגע. דער דוטשע האָט גוט געוואוסט, אַז וואָס אַנבאַלאַנגט דער באַהאַנדלונג פון די יידן, איז דייטשלאַנד פאַר אָנ־ווענדן ראַדיקאַלע מאָסמיטלען. אין רעזולטאַט פון דער אַנטוויקלונג פון דער מלחמה אין רוסלאַנד, איז די פראַגע קלאָר געוואָרן. דייטשלאַנד האָט דעפּאָרטירט די יידן פון דייטשלאַנד, ווי אויך אַלע יידן פון די, דורך איר, באַזעצטע טעריטאָריעס — צו די מזרח־רעזערוון. דער אויסערן־מיניסטער פון רייך האָט געוואוסט, אַז די דאָזיקע שריט ווערן באַטראַכט אַלס אכזריותדיקע, הויפּטזאַכלעך, מצד דעם שונא, אָבער זיי זענען געווען נויטיק, כדי צו פירן דעם קריג מיט פולן דערפאָלג".

איצטער וועל איך פאָרלייענען, נישט דעם נעכסטן אָפּזאַץ, נאָר דעם פירטן :

„פראַנקרייך האָט אויך אָנגענומען שריט קעגן די יידן, און זייער נויטיקע. זיי זענען אָבער געווען בלויז פּראָוויזאָרישע, ווייל זייער דעפיניטיווע לייזונג איז אויך געווען, דעפּאָרטאַציע אין מזרח. דעם אויסערן־מיניסטער פון רייך איז גוט באַקאַנט, אַז צווישן די איטאַליענישע מיליטערישע קרייזן, ווי אויך טיילמאָל אין דער דייטשער אַרמיי גופא, האָט מען נישט געהאַט די געהעריקע פאַרשטענדעניש פאַר דער יידן־פראַגע. נאָר דערמיט קען מען דערקלערן דעם באַפעל מצד דער העכסטער קאָמענדאַטור, צו אַנולירן די מאָסמיטלען, וועלכע זענען — אין הסכם מיט די דייטשע פאָדערונגען — אָנגענומען געוואָרן דורך די פראַנצויזישע אויטאָריטעטן קעגן די יידן אין דער איטאַליענישער אָפּעראַציע־זאָנע אין פראַנקרייך. דער דוטשע לייקנט אָפּ די ריכטיקייט פון דער

דער ס. ד. (ד. ה.: שעף פון דער געסטאַפּאָ), בכדי דירעקט אונטערצוהאַנדלען מיט דער איטאַליענישער פּאָליציי.

מיללער זעט אויס צו זיין זייער צופרידן מיט די רעזולטאַטן פון זיין רייזע, פון וועלכער ער גיט אָפּ אַ באַריכט אין די פאָלגנדיקע ווערטער:

„...די איטאַליענישע פּאָליציי האָט געשיקט דעם גענעראַל־אינספּעקטאָר לאָ ספּינאָסאָ מיט זיין אַדיוטאַנט, דעם וויצע־קאָמיסאַר לוצערי, ווי אויך עטלעכע מיטאַרבעטער, אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע, בכדי דאָרטן צו רעגולירן לויט דער דייטשער קאָנצעפּציע, און אין דער ענגסטער צוזאַמענאַרבעט מיט דער דייטשער פּאָליציי און עווענטועל אויך מיט דער פראַנצויזישער פּאָליציי — די יידישע פּראָבלעמען אַזוי ווי זיי שטעלן זיך איצט פאָר" (1).

דער עפּיזאָד, וועלכן מיר ווילן דאָ איצטער אַרויסברענגען, פאַרמאָגט אין זיך גענוג אייגנאַרטיקייט, פון דעם אָריגינעלן אייגנאַרט, וואָס גיט אָפּטמאָל אַ

דאַזיקער אינפאָרמאַציע און דערקלערט זי מיט די מאַכינאַציעס מצד די פראַנצויזן, כדי צו פאַרשפּרייטן אַ פיינטשאַפט צווישן דייטשלאַנד און איטאַליע".

— — — — — — — — — — — — — — — — —

פאַן ריבענטראָפּ: — וואָס שייך דעם דאָזיקן דאָקומענט, האַנדלט זיך עס דערין: אין יענער עפּאָכע, גלויב איך, איז אין פראַנקרייך אויפגעדעקט געוואָרן אַ ברייטע שפּיאָנאַזש־אָרגאַניזאַציע. צוליב מיינער אַ רייזע קיין איטאַליע, האָט דער פירער מיך געשיקט רעדן מיט מוסאָליני, בכדי אַכטונג צו געבן, אַז די יידן, וועלכע פאַרנעמען זיך מיט סאַבאָטאַזש און שפּיאָנאַזש, זאָלן אַרעסטירט ווערן און אַז די איטאַליענישע רעגירונג אָדער די מיליטערישע אויטאָריטעטן זאָלן נישט אינטערווענירן מיט זייערס אַן אָפּאָזיציע קעגן דעם אָנווענדן פון אָט די מאָסמיטלען. אַלנפאַלס, וועגן דעם ענין וואָלט איך וועלן גלייך זאָגן, אַז איך האָב געוואוסט, און דאָס איז אויך געווען דער פּלאַן פון פירער, אַז די יידן פון אייראָפּע האָבן געזאָלט איינגעאָרדנט ווערן, אין אַ ברייטן מאָסשטאַב אָדער אין מאַדאַגאַסקאַר, אָדער אין אַפריקע, צי גאָר אין די מזרח־רעזערוון. אַלע אין דייטשלאַנד האָבן וועגן דעם געוואוסט. בלויז וועגן דעם האַנדלט זיך עס דאָ און איך ווייס, אַז דעמאָלט זענען פאָרגעקומען עטלעכע זייער אומאַנגענעמע פאַלן, און דער פירער איז געווען איבערצייגט, אַז מען דאַרף זיי צושרייבן אויפן חשבון פון דער אַקטיוויטעט פון די יידישע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבן זיך געפונען, גלויב איך, אין דרום פון פראַנקרייך. דעמאָלט — דאָס געדענק איך איצטער זייער גענוי — האָב איך גערעדט מיט מוסאָליני וועגן דעם דאָזיקן ענין און האָב אים געבעטן אָנצונעמען די נויטיקע שריט, ווייל די יידן האָבן, אויף אַ רעגולערן אופן, איבערגעגעבן אויסקינפטן צו די ענגלישע און אַמעריקאַנישע שפּיאָנאַזש־אַמטן. אַלנפאַלס, אַזעלכע זענען געווען די אינפאָרמאַציעס, וועלכע זענען רעגולער אָנגעקומען צום פירער.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

דער פּרעזידענט: — צי גיט דער אָנגעקלאָגטער צו, אַז ער דערקענט אַז דאָס איז, בקיצור, דער גענויער באַריכט פון זיין רעדע?

פאַן ריבענטראָפּ: — איך קען היינט נישט זאָגן גענוי, וואָס איך האָב געזאָגט אין יענער עפּאָכע, נאָר די רייד, אַז די יידן זענען די איבערטרעגער פון די ענגליש־אַמעריקאַנישע ידיעות, דערמאָנען מיך, אַז צו יענער צייט, האָט אַ גרויסע סאַבאָטאַזש־ און שפּראָנאַזש־אַפּערע אונז פאַרשאַפט אַ סך אַרבעט און אין שייכות דערמיט, האָט דער פירער מיר פאַראָרדנט צו רעדן מיט מוסאָליני, ווייל די איטאַליענער האָבן זיך אַנטקעגנגעשטעלט געוויסע מאָסמיטלען אין פראַנקרייך, און אָט אין דעם זין האָב איך דעמאָלט גערעדט מיט מוסאָליני, ווייל דער פירער איז געווען ביי דער מיינונג, אַז מען דאַרף שאַפן אַ קלאָרע סיטואַציע.

(1) — זען דאָקומענט 9.

דערשיין, גאָר אומגעריכט, אויפן דראַמאַטישן הינטערגרונט פון די דאָזיקע אומ־ברחמנותדיקע יאָרן.

מיר זענען איצטער אימשטאַנד צו באַשרייבן, מיט געוויסע פּרטים, די אינס־פּעקציע־רייזע פון סעניאָר לאָ ספּינאָסאָ, גענעראַל־אינספּעקטאָר פון דער פּאָליציי.

לאָ ספּינאָסאָ איז געווען אַ בראַווער פונקציאָנאַר, וועלכער איז פריער גע־האַט געווען פּאָליציי־אינטענדאַנט אין דער פּראָווינץ פון באַרי. אויף אים איז דאָס אויסגעפאַלן דער אויסוואַל פון דער מוסאָליני־רעגירונג, וועלכע האָט אים אָנפאַרטרויט די מיסיע צו קאָאָרדינירן די פראַגן, וועלכע באַציען זיך צום יידישן פּראָבלעם, אין דער זאָנע פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע.

עס פעלן אונז פּרטים וועגן דעם, ביי וועלכער געלעגנהייט איז זיין נאָמי־נאַציע באַשטעטיקט געוואָרן, ווי אויך וועגן דעם אינהאַלט פון די אינסטרוקציעס, מיט וועלכע ער איז באַאויפטראַגט געוואָרן פאַר זיין אָפּפאָר.

וואָס שייך דעם אופן, ווי אַזוי לאָ ספּינאָסאָ האָט אויסגעפירט זיין מיסיע — זענען די אויסקונפטן, וועלכע שטאַמען פון די דייטשע דאָקומענטן, דערגאַנצט געוואָרן דורך געוויסע איינצלהייטן און זכרונות, וועלכע ה׳ דאָנאַטי האָט אונז איבערגעגעבן. עס קומט אויס, אַז לויט דער עצה פון ה׳ דאָנאַטי, מיט וועלכן ער האָט זיך געשטעלט אין פאַרבינדונג גלייך ביי זיין אָנקומען אין ניצע, האָט זיך לאָ ספּינאָסאָ געטראָפן מיטן קאַפּוצינער גלח בענוא־מאַרי, פראַנצויזישן הויכן גייסטלעכן, וועלכער איז געווען זייער געשעצט דורכן וואַטיקאַן ; דער לעצ־טער האָט אים געבעטן אויסצופירן זיינע פונקציעס מיט רחמים און מענטש־לעכקייט.

לאָ ספּינאָסאָ האָט דאַן אויסגעדריקט אַ געוויסע פאַרוואונדערונג צו זען אַ קאַפּוצינער גייסטלעכן זיך פאַרנעמען מיט יידישע ענינים און האָט אים געבעטן צו דערקלערן אים, ווער איז דער גאָט פון די יידן. דער פּאַטער בענוא־מאַרי האָט אים באַרואיקט, מיט דער פאַרזיכערונג, אַז דער גאָט פון די יידן איז אויך דער גאָט פון די קריסטן.

נאָכן האָבן באַקומען די דאָזיקע פאַרזיכערונג, איז שוין די רעשט געווען אַ קינדערשפּיל. לאָ ספּינאָסאָ האָט זיך לייכט געלאָזט איבערצייגן, אַז פאַר קיין שום פּרייז, דאַרף ער זיך נישט אַריינלאָזן אין קאָנטאַקט מיט די דייטשן. און אינדערצייט וואָס קנאָכען, רעטהקע און זייערע גענאָסן, האָבנדיק צוטרוי צו די גוטע ידיעות, וועלכע מילער האָט זיי טעלעגראַפירט פון בערלין, האָבן אויפגע־רודערט די ס. ד.־ביוראָס פון ווישי, מאַרסעיל און מענטאָן, כדי אויסצוגעפינען די שפּור פון דעם פאַרטרויליכן שליח פון רוים (1) — האָט זיך דער נסתר, סע־ניאָר לאָ ספּינאָסאָ גאַנץ רואיק געלעבט אויף קאָט־ד'אַזיר, איבערלאָזנדיק פאַר דעם קאָמיטעט, וואָס איז באַשטאַנען פון די פּליטים גופא, די זאָרג זיך צו באַ־שעפטיקן מיט די ענינים, וועלכע ער האָט זיי אָנפאַרטרויט. לסוף האָט די מאַר־סעילער ס. ד. טעלעגראַפירט דעם 26־טן מאַי 1943 :

---

(1) — זען דאָקומענטן : 10, 13, 17, 18.

„לויט ווי עס איז אונז באַקאַנט, האָט דאָס איטאַליענישע אינערן־מיניסטעריום געשאַפן אַ קאָמיסאַריאַט פאַר יידישע פראַגן אין ניצע, ווילאַ סוראַני, אין סימיעי — אונטער דער אָנפירונג פון איטאַליענער לאַ ספּינאַסאַ, וועלכער האָט דעם ראַנג פון גענעראַל. צו זיין אומיטלבאַרן שטאַב געהערן דער לייטענאַנט־קאָלאָנעל באַדאָ און דער קאַפּיטאַן סאַלווי. זיין וויכטיקסטער מיטאַרבעטער זאָל זיין דער האַלבער ייד — דאָנאַטי"... (1).

עס איז זיכער, אַז רוים האָט גאָר נישט געקענט אויסוויילן קיין בעסערן שליח.

⁂

שטייענדיק אין קאָן פון אָט דעם ענגן און פאַרעטערישן פּאַפּיר־אויסטויש, האָט זיך דאָך מיט נסים אויפגעהאַלטן די דאָזיקע „מקלט־זאָנע". אָבער די געשיכטע איז זיך געפלאָסן איר וועג. אין יולי 1943, איז מוסאָלינים צוזאַמענברוך געפאַלן ווי אַ שווערע משא אויף דער וואָגשאָל פון די האָפענונגען ביי די אַלירטע. גלייכצייטיק, האָט אָט די געשעעניש, פון דער צווייטער זייט, אויפגעוועקט אין די הערצער פון די אומגליקלעכע פּליטים אַ שווערן אומרו: וואָס וועט דאָ ווערן פון דער זאָנע, וועלכע איז ביז איצט אָקופּירט געוואָרן דורך די איטאַליענער?

אין רוים איז — גלייך פון די ערשטע טעג אויגוסט 1943 — אָנגענומען געוואָרן דער באַשלוס צו עוואַקואירן די איטאַליענישע טרופּן פון דער זאָנע, וועלכע זיי האָבן ביז דאַן געהאַט אָקופּירט אין פראַנקרייך, מיטן אויסנאַם פון ניצע און איר אומגעגנט. (עס איז געווען פאָראויסגעזען, אַז די איטאַליענישע טרופּן וועלן זיך צוריקציען אויף מזרח־זייט פון דער ליניע טינעע־וואַר).

דער דאָזיקער באַשלוס איז גאַנץ גיך באַקאַנט געוואָרן אין די קרייזן פון די פּליטים. אַ גרויסע צאָל פון צווישן זיי האָט געוואָלט נאָכפאָלגן די איטאַליענישע טרופּן אין זייער ריקצוג. די דאָזיקע פראַגע איז באַטראַכט געוואָרן אויף אַ צווישן־מיניסטעריעלער זיצונג, וועלכע איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן אין רוים דעם 28־טן אויגוסט 1943, בעת וועלכער עס איז באַשלאָסן געוואָרן זיך נישט אַנטקעגנצושטעלן דעם אַריינקומען פון די פּליטים אויף דער איטאַליענישער טעריטאָריע. אין רעזולטאַט, איז די פאָלגנדיקע טעלעגראַמע אָפּגעשיקט געוואָרן דורך דעם אויסערן־מיניסטעריום צו די איטאַליענישע דיפּלאָמאַטישע פאָרשטייער אין פראַנקרייך, דעם 7־טן סעפּטעמבער:

„דער ענטפער מצד דעם אויסערן־מיניסטעריום אויף דער דעפּעשע פון קאָנסולאַט, נומ. 5497 פון 16־טן אויגוסט, איז איבערגעגעבן געוואָרן דעם זעלבן טאָג. לויט דעם דאָזיקן ענטפער קומט

---

(1) — זען דאָקומענט 20.

אויס, אַז די אונטערהאַנדלונגען זענען איצטער אין גאַנג. דער קאָנ־סולאַט קען, יעדנפאַלס, לענקען קיין איטאַליע די מענטשן, פאַר וועלכע עס איז פאָראויסגעזען, אַז די איטאַליענישע בירגערשאַפט, אויב זי איז אפילו צווייפלהאַפט, וועט קענען אויף אַ דעפיניטיוון אופן, צוגעטיילט ווערן.

„וואָס שייך אַנדערע פערזאָנען — אין דער דערוואַרטונג פון אַן ענטגילטיקן רעזולטאַט — וואָלט געווען ווינטשנסווערט זיי צו טראַספערירן אין דער זאָנע, וועלכע איז אָקופּירט דורך אונזערע טרופּן, מאַכנדיק פאַר זיי אַלע מעגלעכע פאַרלייכטערונגען.

אונטערגעשריבן : ראָססאָ".

איצטער קומען מיר צו צו אַ פּונקט, וועלכער — אַ דאַנק די פאָלגן, וואָס ער האָט געהאַט אויפן גורל פון די פּליטים — דינט נאָך ביזן היינטיקן טאָג פאַר אַ טעמע פון לײדנשאַפטלעכע דיסקוסיעס אין די יידישע קרייזן, זייענדיק אגב, פון דער אַנדערער זייט, ענג פאַרבונדן מיט דער געשיכטע פון אַרמיסטיס (וואָפנ־שטילשטאַנד) פון 3/8 סעפּטעמבער, וועלכע איז נאָך גאָר ווייניק באַקאַנט (1).

ווי אַזוי, ביי וועלכע אומשטענדן איז דאָס געשען, אַז די פּליטים פון דער „מקלט־זאָנע", אָנשטאָט זיך צו צעטיילן און באַהאַלטן אין די אַרומיקע ערטער, זענען גאָר צוזאַמענגרופּירט געוואָרן אין דעם ניצער רעגיאָן, קאָנצענטרירט ווי אין אַן אמתער מויזן־פּאַסטקע, כדי לייכטער אַריינצופאַלן אין די לאַפּעס פון דער געסטאַפּאָ, וועלכע איז — אין עטלעכע טעג אַרום — צוגעטרעטן צו איר משחית־דיקער אַרבעט ?

אָט ווי אַזוי — היסטאָריש גענומען — איז די זאַך זיך פאַרלאָפן :

מען דאַרף, קודם־כל זיך דערמאָנען, אַז אין הסכם מיטן פּלאַן פון איטאַליע־נישן שטאַב, האָט די געגנט פון דער מזרח־ליניע טינעאַ־וואַר באַדאַרפט פאַרבלייבן אַלס די איטאַליענישע אָקופּאַציע־זאָנע. מען האָט דעריבער געקענט האָפן, אַז לכל־הפחות אויף נאָך אַ געוויסע צייט, וועלן די יידן זיך פילן אין זיכערקייט.

אַ חוץ דעם, איז אויסגעאַרבעט געוואָרן אַ ברייטער פּלאַן, פון וועלכן ה' דאָנאַטי איז געווען דער הויפּט־מחבר.

אין רעזולטאַט פון עטלעכע זיינע רייזעס קיין רוים, בעת וועלכע ער האָט געהאַט די געלעגנהייט זיך צו באַגעגענען מיט די מיטגלידער פון דעם נייעם קאַ־בינעט־באַדאָגליאָ און מיט די דיפּלאָמאַטישע פאָרשטייער פון די אַלירטע ביים וואַטיקאַן — האָט ה' דאָנאַטי פאַרטראַכט אַ ברייטן עוואַקואַציע־פּלאַן פון אַלע פּליטים, וועלכע זענען געווען קאָנצענטרירט אין ניצע — אין דער באַפרייטער צפון־אַפריקע. דעם דאָזיקן פּראָיעקט האָט ער פאָרגעשטעלט די פאָרשטייער פון די יידי־שע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבן זיך, מיט באַגייסטערונג, אין אים אָנגעשלאָסן.

---

(1) — דער אַרמיסטיס צווישן איטאַליע און די אַלירטע איז אונטערגעשריבן געוואָרן דעם 3־טן סעפּטעמבער און איז עפנטלעך באַקאַנט געוואָרן דעם 8־טן סעפּטעמבער 1943.

דער פּראָיעקט האָט געזאָלט פאַרווירקלעכט ווערן אין די ראַמען פון אַ סטראַטעגישן פּלאַן, וועלכער האָט געשטאַמט פון דער נייער איטאַליענישער רעגירונג און וואָס האָט געצילט צו דער טאָטאַלער באַפרייאונג פון איטאַליע, אין מאָמענט ווען דער אַרמיסטיס וועט פאַרעפנטלעכט ווערן, ווייל צו דערזעלבער צייט, האָט איטאַליע געזאָלט איבערגיין אין דער זייט פון די אַלירטע. צוליב דער דאָזיקער אויסרעכענונג, האָט דער אַרמיסטיס באַדאַרפט ערשט פאַרעפנטלעכט ווערן אין חודש אָקטאָבער 1943. אין לעצטן מאָמענט און דאָס — צוליב טעמים, וועלכע זענען נאָך אומבאַקאַנט — האָט דער גענעראַל־שטאַב פון די אַלירטע אומגעריכטערהייט צוגעאײַלט דאָס באַקאַנט מאַכן פון דער דאָזיקער ידיעה.

די דאָזיקע פּריצייטיקע באַקאַנטמאַכונג פון דעם וואָפנשטילשטאַנד האָט אַלזאָ — טרעפנדיק פּלוצימדיקערהייט דעם באַדאָגליאָ־קאַבינעט — צונישט געמאַכט אָט די אַלע פּלענער און האָט, גלייכצייטיק, קעגנגעווירקט דעם רעטונגס־פּלאַן, אָוועקשטעלנדיק אַלע קאָנצענטרירטע פּליטים אין ניצע, אין אַ האָפענונגסלאָזער סיטואַציע (1).

---

(1) די לייענער וועלן אונז זיכער, דאַנקבאַר זיין, אויב מיר וועלן דאָ איבערגעבן די אינטערעסאַנטע שילדערונג פון ה׳ דאנאטי, וועגן זיינע פאַרהאַנדלונגען מיט דער באַדאָלגיאָ־רעגירונג און מיט די דיפּלאָמאַטישע פאָרשטייער פון די אַלירטע ביים וואַטיקאַן, אין לויף פון חודש אויגוסט 1943.

„...אין אָנהויב חודש אויגוסט 1943, זענען אָנגעקניפּט געוואָרן אונטערהאַנדלונגען מיט דער ענגליש־אַמעריקאַנישער רעגירונג, בכדי אויסצופועלן, אַז מען זאָל אַוועקשיקן פון 20.000 ביז 30.000 יידן אין צפון־אַפריקע. די אונטערהאַנדלונגען זענען געפירט געוואָרן אין וואַטיקאַן (וואו איך בין אַריינגעפירט געוואָרן דורכן פּאָטער בענוא־מארי — גאַטירלעך בגנבה) מיט סער אָסבאָרן, מיניסטער פון ענגלאַנד און ה׳ טיטמאַן — מיניסטער פון די פאַראייניקטע שטאַטן ביים וואַטיקאַן.

„(ביי דער דאָזיקער געלעגנהייט וויל איך אויסדריקן מיין אָנערקענונג דער וואונדערבאַרער טעטיקייט, דעם קוראַזש און אין דער זעלבסטאויפּאָפּפערונג פון די צוויי פראַנצויזישע הויכע גייסטלעכע, פּאָטער בענוא־מאַרי און בישאָף הערים.

דער ערשטער איז, במשך דער צייט פון דער דייטשער אָקופּאַציע אין רוים, געוואָרן פּרעזידענט פון דער דעלאַסעם (דעלעגאַציע פון אַסיסטאַנס פאַר עמיגראַנטן) און דער צווייטער, נישט קוקנדיק אויף זיין טיפן עלטער האָט אויך, במשך פון דעם זעלבן צייט־פּעריאָד, געדינט אַלס פאַרמיטלער צווישן די ענגליש־אַמעריקאַנישע אַמבאַסאַדאָרן ביים וואַטיקאַן און די פאָרשטייער פון דער יידישער קהילה אין רוים, מיטן ציל צוצושטעלן זיי די נויטיקע געלט־מיטלען פאַר דער הילף לטובת די אומגליקלעכע באַהאַלטענע יידן אין שטאָדט).

„נעמענדיק אין אַכט, אַז די איטאַליענישע רעגירונג האָט געוואוסט וועגן די טאָג־טעגלעכע געשפּרעכן און היות ווי זי האָט מסכים געווען אַריינצונעמען אין איטאַליע די צאָל יידן, וועלכע וואָלט, וואַרשיינלעך, געקענט עוואַקואירט ווערן אין צפון־אַפריקע, האָבן די צוויי אַנגלאָ־זאַקסישע מיניסטאָרן אינפאָרמירט וועגן דעם זייערע רעגירונגען. די אַמעריקאַנישע רעגירונג האָט אָפּגעענטפערט, אַז זי באַציט זיך צו דער דאָזיקער לייזונג מיט סימפּאַטיע און אַז זי שיקט איבער דעם פאָרשלאַג צום צווישן־אַלירטן פּליטים־קאָמיטעט אין לאָנדאָן. די ענגלישע רעגירונג האָט געענטפערט, אַז פּרינציפּיעל האָט זי גאָרנישט קעגן דער דאָזיקער לייזונג, וועלכע פאַרדינט ווי געהעריק באַטראַכט צו ווערן.

„אָבער מען האָט זיך געדאַרפט צואיילן און, אין הסכם פון אַן אָפּמאַך מיט דער איטאַליענישער מאַכט, איז באַשלאָסן געוואָרן אַריינצולאָזן דערווייל די יידן אין איטאַליע. האָבנדיק צוטרוי צו די יידישע אָרגאַניזאַציעס אין ניצע, האָט די איטאַליענישע רעגירונג אויסגעשטעלט אַ מין סאָרט פּאַספּאָרט, פון וועלכן 5.000 עקזעמפּלאַרן זענען אָפּגעדרוקט געוואָרן אין רוים און

מיר וועלן זיך איצטער צוריקקערן צום היסטאָרישן פאַרלויף פון אָט דעם לעצטן פעריאָד:

צווישן די פּליטים האָט זיך בליצשנעל פאַרשפּרייט די נייעס, אַז מיטן אויסנאַם פון ניצע, וועט די גאַנצע איטאַליענישע אָקופּאַציע־זאָנע איבערגעלאָזט ווערן אין דייטשן רשות. אינדיווידועל, אָדער גרופּנווייז, דורך צוגן, אויטאָקאַרן, לאַסט־אויטאָס, אָדער טאַקסים, האָבן זיי אָנגעהויבן צו פאַרלאָזן זייערע וואוינערטער און האָבן מאַסנווייז גענומען שטראָמען קיין ניצע. די „געצוואונגענע איינוואוינער" פון מעזשעוו און סאַן־זשערוועי, אין דער צאָל פון בערך 2.000, זענען עוואַקואירט געוואָרן מיט דער הילף פון אַ 50 לאַסט־אויטאָס, וועלכע זענען געדונגען געוואָרן מצד דעם אויפנאַם־צענטער פון בולוואַר דיבושאַזש און זענען איינגעאָרדנט געוואָרן אין די ניצער האָטעלן אויך אַ דאַנק דער איניציאַטיוו פון דערמאָנטן אויפנאַם־צענטער.

זיי האָבן נאָך אַפילו נישט באַוויזן, ווי עס איז, איינצואָרדענען זיך, ווי דעם

פון וועלכע אַ טייל דאַרף זיך נאָך, ביז היינט צו טאָג, געפינען אין די אַרכיוון פון אינפאָרמאַציע־מיניסטעריום — און וואָס האָבן געדאַרפט דינען אַלס פּאַסיר־שיינען, בכדי צו דערמעגלעכן די איטאַליענישע אויטאָריטעטן אַריינצולאָזן די יידן אין איטאַליע.

„סוף חודש אויגוסט, האָט די דייטשע רעגירונג געפאָדערט פון דער איטאַליענישער מאַכט אַ גרעסערן אָקופּאַציע־שטח פאַר זיך אין פראַנקרייך, בעת איטאַליע זאָל זיך רעזערווירן בלויז די ניצער געגנט. צו דער זעלבער צייט, האָבן זיך אָנגעהויבן די אַרמיסטיס־אונטערהאַנדלונגען צווישן דער איטאַליענישער מאַכט און די אַלירטע, וואָס זענען פאַרענדיקט געוואָרן דעם 3־טן סעפּטעמבער 1943 מיט דער אונטערשריפט פון וואָפנשטילשטאַנד־אָפּמאַך. דער איטאַליענישער פּלאַן, וואָס איז באַשטעטיקט געוואָרן מצד די אַלירטע, האָט געצילט אָנצופאַלן אויף די דייטשן דעם זעלבן טאָג, וואָס דער וואָפנשטילשטאַנד וועט עפנטלעך באַקאַנט ווערן, פאַרניכטנדיק גלייכצייטיק די אַמוניציע־ און ברענשטאָף־רעזערוון און אָרגאַניזירנדיק אַ לאַנדונג אין צפון־איטאַליע.

„מען האָט אויך פּראָיעקטירט צו גרופּירן אַרום און אַרום רוים, אַ געוויסע צאָל איטאַליענישע דיוויזיעס, אונטער דער אָנפירונג פון איינעם פון די בעסטע איטאַליענישע גענעראַלן, וואָס האָט געזאָלט באַשטימט ווערן דורך באַדאָלגיאָ. צוליב אָט די אַלע טעמים, האָט דער אַרמיסטיס געזאָלט באַקאַנט ווערן ערשט מיט אַ צייט שפּעטער. דער צוזאַמענברוך פון דער דייטשער אַרמיי און איטאַליע האָט געזאָלט צוזאַמענפאַלן מיט דער באַפרייאונג פון איטאַליע.

„סוף אויגוסט האָט אַ צווישן־מיניסטאָרן־זיצונג — ביי דער מיטבאַטייליקונג פון אויסערן־מיניסטער גואַריגליאַ, דעם אינערן־מיניסטער, דעם גענעראַל־דירעקטאָר פון זיכערקייטס־פּאָליציי — סעניס און דעם מאַרשאַל באַדאָגליאָ — אָפּגעשטימט אַפילו, אין וועלכע געגנטן זאָלן זיך די יידן באַזעצן, פאַרזיכערנדיק דערביי, אַז עס זענען פאַראַן אַלע מעגלעכקייטן אַדורכצופירן די געפּלאַנטע אָפּעראַציע, ווייל מען איז דאָך געווען זיכער, אַז מערערע וואָכן וועלן פאַריבערגיין, ביז וואַנען עס וועט פאַעפנטלעכט ווערן דער אַרמיסטיס־אָפּמאַך.

„ביי אָט די פאַרהעלטענישן, האָב איך אָנגעקניפּט אונטערהאַנדלונגען וועגן אָפּדינגען די 4 שיפן, וועלכע האָבן שוין איינמאָל געדינט אויף אַראָפּצוברענגען די איטאַליענער פון מזרח־אַפריקע קיין איטאַליע, און וועלכע וואָלטן איצטער געקענט אַריבערפירן די יידן פון איטאַליע קיין צפון־אַפריקע.

„דעם 8־טן סעפּטעמבער 9 אַ זייגער אינדערפרי, האָב איך געהאַט אַ געשפּרעך מיט ה׳ באַנאָמי, וועלכער האָט געזאָלט פאַרנעמען דעם פּאָסטן פון אינערן־מיניסטער — בעת וועלכן איך האָב אים הייס געבעטן זיך צו פאַרנעמען, אין דער ערשטער ריי, מיט דער יידישער פראַגע און אַרויסגעבן אינסטרוקציעס צו די זיכערהייטס־אַמטן, וועלכע זענען געווען אָפּהענגיק פון אינערן־מיניסטעריום, אַז מען זאָל פאַרלייכטערן אַלע גרענעץ־פאָרמאַליטעטן, אָנשטאָט זיי צו קאָמפּליצירן. ה׳ באַנאָמי האָט געגעבן זיין פאַרזיכערונג, אַז תיכף ביי זיין קומען צו דער מאַכט, וועט ער גלייך אָננעמען די נויטיקע שריט.

8־טן סעפּטעמבער האָט אויסגעבראָכן ווי אַ דונער, די ידיעה וועגן אַרמיסטיס. אויך דאָסמאָל האָט דיווירקלעכקייט געדראָט איבערצושטייגן די ערגסטע פּראָוויזאָ־אונגען. די איטאַליענישע טרופּן האָבן זיך אָנגעהויבן פאַנאַנדערצולויפן אין אַ בהלה. דריי טעג נאָך דער באַקאַנטמאַכונג פון וואָפנשטילשטאַנד, זענען די דייטשע טרופּן אַריין אין ניצע.

עטלעכע הונדערט פּליטים האָט זיך איינגעגעבן מיטצוגיין מיט די איטאַליע־נישע טרופּן אין זייער ריקצוג. די איבעריקע זענען פאַר די דייטשן געווען אַ לייכ־טער רויב, שוין אַ שטיק צוליב דעם, וואָס זיי האָבן, צום גרעסטן טייל, געוואוינט אין האָטעלן און וואָס, זייענדיק פריש־אָנגעקומענע, האָבן זיי נישט געהאַט קיין שום לאָקאַלע פאַרבינדונגען און געווען אָפּגעשניטן פון יעדן מין הילף אויפן אָרט. עס איז זיי דעריבער נישט מעגלעך געווען אָנצוקומען צו די קלאַסישע „הילפס־מיט־לען”, וואָס זענען אויסגעפּאַרטיקט געוואָרן במשך פון דער אָקופּאַציע־צייט, ווי: פאַלשע פּאַפּירן, אויסבאַהאַלטן זיך א. א. וו.

דערווייל איז די געסטאַפּאָ תיכף צוגעטרעטן צו דער אַטאַקע. דעם 4־טן סעפּ־טעמבער האָט די פּאַריזער ס. ד. אויסגעאַרבעט אַן „אַקציע־פּלאַן” אונטערן טיטל: „צוגרייטונגען צו דער איינפירונג פון די אַנטיסעמיטישע מאָסמיטלען אין דער אי־טאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע (1), פון וועלכן מיר ברענגען דאָ דעם פאָלגנדיקן אויסצוג:

„דעמזעלבן פרימאָרגן זענען סיר אָסבאָרן און ה׳ טיטמאַן אינפאָרמירט געוואָרן וועגן מיין שמועס מיט ה׳ באַנאָמי און איך בין נאָכמיטאָג אָפּגעפאָרן פון רוים קיין ניצע, בכדי צו אָרגאַ־ניזירן דעם אָפּפאָר פון די יידן קיין איטאַליע.

„אינצווישנצייט האָבן די איטאַליענישע אויטאָריטעטן, אין דער זאָרג צו ראַטעווען די יידן, וועלכע זענען באַדראָט צוליב דער פאַרקלענערונג פון איטאַליענישן אָקופּאַציע־שטח, אַרונטער־צופאַלן אונטער דער דייטשער קאָנטראָל — אָנגעהויבן צו אָרגאַניזירן דאָס אַריבערפירן אין דער ניצער געגנט פון די יידן, וועלכע האָבן זיך געפונען אין מעזשעוו, סאַן־זשערוועי און אין אַנדערע ערטער, וואָס האָבן געזאָלט אַריבערגיין אין די דייטשע הענט.

„אָבער דעם זעלבן 8־טן סעפּטעמבער, ביים סוף נאָכמיטאָג, האָט דער גענעראַל־שטאַב פון אייזענהויער, נישט אינפאָרמירנדיק פריער די איטאַליענישע רעגירונג — פאַרעפנטלעכט די ידיעה וועגן דעם אַרמיסטיס, צונישט מאַכנדיק אַזוי אַרום, מיטאיינמאָל, אַלע אַטאַקע־פּלענער קעגן די דייטשן, מצד די איטאַליענער, וועלכע האָבן דעמאָלט געהאַלטן אין סאַמע מיטן איבערגרו־פּירן זייערע כוחות. די דייטשן האָבן גלייך פאַרכאַפּט אונטער זייער קאָנטראָל דעם באַן־פאַרקער פון גאַנץ איטאַליע און האָבן אָנגעהויבן מאַכן אָבלאַווע און דעפּאָרטאַציעס אויף מיליטער־לייט, ציווילע און יידן.

„אַ געוויסער צאָל יידן פון די מאַריטימער אַלפּן האָט זיך דאָך איינגעגעבן אויסצובאַ־האַלטן זיך אין צפון־איטאַליע, אין פלאָרענץ און אין רוים. די צאָל אַנטלאָפענע יידן פון דרום־פראַנקרייך, וואָס האָט זיך אויסבאַהאַלטן אין רוים אַליין, איז געווען בערך 1.000.

„בלויז די פריצייטיקע פאַרעפנטלעכונג פון דעם אַרמיסטיס־אָפּמאַך דורך דעם גענעראַל אייזענהויער, אָן דעם וויסן פון דער איטאַליענישער מאַכט — אַ פאַרעפנטלעכונג, וועמענס סיבה עס איז נאָך ביז היינט צו טאָג נישט באַקאַנט — האָט געשטערט דערפאָלגרייך צו פאַרענדיקן דעם פּלאַן פון ראַטעווען די יידישע פּליטים אין דער זאָנע פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע, אַ דאַנק דעם אַריבערפירן זיי קיין צפון־אַפריקע...”

(1) — זען דאָקומענט 33.

„דער קאַט־ד׳אַזור, די דעפּאַרטאַמענטן פון סאַוואָא און אָט־סאַוואָא, גרענאָבל און אויך אַלע אומגעגנטן פון אַרום דער גרעניץ, וועלן זיין די הויפּט־פּונקטן פון אָט דער אַקציע... בכדי צו פאַרהיטן דאָס אַנטלויפן פון די יידן, דאַרף מען קודם־כל אָנהויבן ביי די פראָנט־ערטער און נאָכדעם אויסרייניקן אַלע דערמאָנטע געגנטן, פון מזרח ביז מערב.

„די יידן וועלן אַרעסטירט ווערן צוזאַמען מיט אַלע זייערע פאַמיליע־מיטגלידער. זיי קענען מיטנעמען מיט זיך די נויטיקסטע מלבושים, ווי אויך זאַכן פון טעגלעכן געברויך, אויף אַזוי פיל, וויפיל זייער תיכפדיקער טראַנספּער אין די פּראָוויזאָרישע זאַמל־לאַגערן וועט זיך נישט אַרויסווייזן באַזונדער דרינגנד צוליב ספּעציעלע טעמים.

„די ביוראָען פון ליאָן און מאַרסעיל האָבן צוגעגרייט פּראָוויזאָרישע זאַמל־פּונקטן אין די דאָזיקע צוויי שטעדט (יידישע שולן, נישט־טעטיקע פאַבריקן א. א. וו.). דער האָופּטשטורמפירער ברונער, אין דער באַגלייטונג פון האָופּטשאַרפירער בריקלער, וועט קומען קיין ליאָן און מאַרסעיל, דעם 5־טן אָדער 6־טן ה. ח., בכדי בשתיקה צוצוגרייטן אַלץ אויפן אָרט גופא און כדי זיך צו קענען אָפּגעבן א חשבון פון די לאָקאַלע באַדינגונגען.

„ווען דאָס כאַפּן די יידן וועט זיין פאַרענדיקט, וועלן זיי אַריבערגעפירט ווערן פון די פּראָוויזאָרישע לאַגערן מיט טראַנספּאָרטן צו 1.000 ביז 2.000 קעפּ, אין יידישן לאַגער אין דראַנסי, וואו נאָך א גענויער קאָנטראָל פון זייער בירגערשאַפט, וועלן זיי גלייך עוואַקויִרט ווערן אין מזרח, לויט ווי זיי וועלן אימשטאַנד זיין דעפּאָרטירט צו ווערן.

„דאָס גענויע אויסרוימען פון די יידן אין דער געוועזענער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע איז נישט נאָר נויטיק אין די אינטערעסן פון דער ענטגילטיקער לייזונג פון דער יידן־פראַגע אין פראַנקרייך, נאָר איז אויך א דרינגנדיקע באַדערפעניש לטובת דער זיכערקייט פאַר די דייטשע טרופּן״.

עס איז איבעריק צוצוגעבן, אַז דער דאָזיקער „אַקציע־פּלאַן״ איז אַדורכגעפירט געוואָרן מיט דער גענויעסטער פּינקטלעכקייט און בוכשטעבלעכער פאָלקאָמענהייט. די „יאַגד אויף מענטשן״ אויפן קאַט־ד׳אַזור אין אָט דעם האַרבסט פון יאָר 1943, האָט אַריבערגעשטיגן אין שוידערלעכקייט און אין אכזריות אַלץ, וואָס איז ביז דעמאָלט באַקאַנט געווען לכל־הפּחות אויף בלויז מערב־אייראָפּע. גלייך ביי זייער אָנקומען אין ניצע, האָט די ברונער־בריקלער־אָפּטיילונג געפּאָדערט ביי דער פּרעפעקטור די רשימות פון די יידן. דער פּרעפעקט שעניאָ האָט זיי געהייסן אָפּענטפערן, אַז די רשימות זענען מיטגענומען געוואָרן דורך די

איטאַליענער (וואָס האָט, אגב געשטימט מיט דער ווירקלעכקייט), אַפּרוימענדיק גלייכצייטיק די דובליקאַטן פון די ליסטעס, וועלכע האָבן זיך נאָך געהאַט געפונען אין דער פּרעפעקטור. אזוי אַרום האָבן די דייטשן געמוזט אָנווענדן אַנדערע מעטאָדן. פּאַראַלעל צו די אַבלאַוועס אין די האָטעלן, איז דער באַליבסטער אַק־ציע־מיטל פון די ס. ס. באַשטאַנען אין דער א. ג. שנעלער „מעדיצינישער אונ־טערזוכונג" איבער די מענער, וועלכע זענען גאַנץ צופעליק אַפּגעשטעלט געוואָרן אין גאַס (דאָס הייסט, אַז מען האָט זיך אין דער גיך, גלייך אויפן אָרט פאַרזי־כערט, צי דער אינמיטן גאַס אַפּגעשטעלטער פאַרבייגייער איז געמל'עט אָדער נישט: די וואָס זענען געווען געמל'עט, זענען אויטאָמאַטיש אַפּגעשיקט געוואָרן קיין דראַנסי).

נאָר, אַפּשטעלן זיך ווען דעם, וואָלט געהייסן אַריבערשטייגן די ראַמען פון אונזער טעמע; אזוי אויך מוזן מיר בלויז אין קורצן, דערמאָנען די וואונדערבאַ־רע אַקטיוויטעט פון אַ הייפל יונגע לייט און מיידלעך, סקויטן און סאָציאַלע אַסים־טענטינס, וועלכע האָבן אָרגאַניזירט די רעטונגס־אַקציע, פאַרזאָרגנדיק די פּליטים מיט פאַלשע פאַפּירן און מיט געלט, אויסגעפונענדיק פאַר זיי באַהאַלטענע פּלעצער, וואָקואירנדיק זיי מחוץ ניצע. אַ גרויסע צאָל פון צווישן זיי, האָבן — פאַר זייער מסירת־נפש — באַצאָלט מיטן לעבן.

***

אזוי אַרום האָט די אַקציע פון דער איטאַליענישער רעגירונג, וועלכע איז אויפגעהאַלטן געוואָרן במשך פון 9 חדשים — נישט געקענט דערפירט ווערן צו אַ גוטן סוף. עס האָט אָבער קיין ספק נישט געפעלט, אַז די פּליטים פון דער איטאַ־ליענישער אָקופּאַציע־זאָנע זאָלן זיך — אין דעם דאָזיקן זומער 1943, האָבן פול־שטענדיק געראַטעוועט. זיי האָבן, לכל־הפחות, אין די דאָזיקע 9 חדשים צייט, געקענט לעבן אין אַן אַבסאָלוטער זיכערקייט.

אין דער אַקציע פון דער רוים־רעגירונג האָבן מן־הסתם געשטעקט מערערע מאָטיוון: דאָס, וואָס ווערט אָנגערופן „די פּערמאַנענץ פון די נאַציאָנאַלע אינ־טערעסן", געוויסע ווייטערע אויסרעכענונגען, אַן אומקלאָרער דראַנג נאָך ווידער־פאַרזיכערונג, אָדער גאָר, אַ פאַרבאָרגענער פּחד פאַר די דייטשן; אפשר פון אָט די אַלע טעמים צו ביסלעך.

עס בלייבט פונדעסטוועגן איבער פעסטצושטעלן, אַז בלויז די האַלטונג פונם איטאַליענישן פאָלק אין זיין אַנסאַמבל, האָט געהאַט אַן אַנטשיידנדיקע ווירקונג אויף דער שטעלונג, וועלכע איז אָנגענומען געוואָרן דורך דער רעגירונג. די מוטיקע האַלטונג פון איטאַליענישן פאָלק האָט געשאַפן די אַטמאָספער, אין וועלכער עס האָט זיך אַנטוויקלט די אַקציע פון די הויפּט־פאַראַנטוואָרטלעכע, וואָס האָט גע־צוואונגען — ווי מיר האָבן עס געזען — מוסאָלינין אַליין זיך אַנטקעגנצושטעלן די דייטשע פאָדערונגען.

עס זענען פאַראַן זאַכן, גאָר איינפאַכע, וועלכע מען דאַרף קיינמאָל נישט

מיד ווערן איבערצוחזרן. באַזירנדיק זיך, אין תוך גענומען, אויף די זעלבע פּרינציפּן, באַצוועקנדיק די זעלבע צילן — האָבן דער פאַשיזם און דער נאַציזם דאָך נישט אָפּערירט מיט די זעלבע מעטאָדן, און נישט אויפן זעלבן אופן. דער־מיט דערקלערט זיך, וואָס די כשוף־תּלמידים פונעם פאַשיזם האָבן זיך שטענדיק צוריקגעצויגן, אויף אַלע געביטן און אין אַלע הינזיכטן, ווען עס האָט זיך גע־האַנדלט אין עקסצעסן, וועלכע זענען געווען צום האַרצן דעם נאַצישן באַרבאַ־ריזם. דער גאַנצער פאַרדינסט דאַרף צוגעשריבן ווערן דעם איטאַליענישן פאָלק, וועלכעס איז, ביז אין זיינע טיפסטע טיפענישן אַדורכגעדרונגען מיט דער אַלטער הומאַניטאַרער טראַדיציע פון מענטשלעכקייט און קריסטנטום. אָנהויבנדיק פונעם איינפאַכן זשאַנדאַרם ביז דעם דיוויזיע־גענעראַל, פון דעם פאָליציי־אַגענט ביז דעם מיניסטעריום־דירעקטאָר, האָט די דאָזיקע הויפּט־איינגשאַפט פון נאַציאָנאַלן כאַראַקטער, געשאַפן אַן עקשנותדיקן און אומצעשטערבאַרן ווידערשטאַנד לגבי אַלע באַפעלן, וועלכע זענען געוואָרן אויפגעצוואונגען געוואָרן דורך בערלין.

אינדערצייט וואָס דער היטלעריסטישער ראַסיזם האָט אין די דייטשע רייען געפונען אַן אָפּקלאַנג און אַ פולשטענדיקע אחדות, איז ער, פון מוסאָלינים זייט, געבליבן אָן דעם מינדעסטן רעזאָנאַנס. אויף קיין שום אַנדער געביט, האָט זיך דער דאָזיקער ראַדיקאַלער נאַטור־אונטערשייד נישט אַרויסגעוויזן אַזוי בולט, ווי בעת עס האָט זיך געהאַנדלט וועגן דעם אַזוי קלאַסישן פּרואוו־שטיין, ווי עס איז די יידישע פראַגע. אין אַ צייט, ווען דורך טויזנטער קעגנגעזעצלעכע אינטע־רעסן ווערט באַהאַנדלט דער גורל פון דייטשלאַנד, איז צוועקמעסיק צו דערמאָנען צו דער ריכטיקער מינוט, דאָס אייביק־אומקלאָרע און ווילדע, דאָס אכזריותדיק־איינגעוואָרצלטע, וואָס לעבט אין דער גערמאַנישער נשמה.

נאָטע וועגן דער אָרגאַניזאַציע פון דער ס. ד.

(זיכערהייטסדינסט)

אין נאָוועמבער 1939, זענען אַלע אָרגאַניזמען פון דער דייטשער פּאָליציי גרופּירט געוואָרן אין אַן איינהייטלעכן אָרגאַניזם, די „זיכערהייטסדינסט". די געסטאַפּאָ, גאָר באַזונדער, איז געוואָרן דאָס ביוראָ IV (אַמט IV) פון דער ס. ד.

היינריך הימלער איז געווען רייכספירער ס. ס. — שעף פון דער דייטשער פּאָליציי. דער אומיטלבאַרער שעף פון דער ס. ד. איז געווען ריכאַרד היידריך, נאָך וועמענס דערמאָרדונג אין 1942, עס איז באַשטימט געוואָרן קאַלטענברונער.

די ס. ד. איז באַשטאַנען פון זיבן ביוראָס:

ביוראָ	I	:	פּערסאָנאַל און אָרגאַניזאַציע.
		:	אַדמיניסטראַציע און פינאַנצן.
ביוראָ	II	:	אויסקינפט־אַמט אין דייטשלאַנד גופא.
ביוראָ	III	:	(געסטאַפּאָ) — אויסשפּיר־אַמט פון די קעגנער און קאַמף קעגן דער אָפּאָזיציע.
ביוראָ	IV	:	(קריפּאָ) — קאַמף קעגן דער קרימינאַליטעט.
ביוראָ	V	:	(ס. ד.) — אויסקינפט־אַמט אין אויסלאַנד; שפּיאָנאַזש־
ביוראָ	VI		אַמט פאַר אויסקינפטן.
ביוראָ	VII	:	אויסשפּיר — און אָפּשאַפונג פון די אידעאָלאָגישע קעגנער.

דאָס האָט זיך די סעקציע B פון ביוראָ IV פאַרנומען מיט די יידישע פראַגן. דעריבער טראָגן אַ סך פון די רעפּראָדוצירטע דאָקומענטן די צושריפט "IV B"

די זעלבע סטרוקטור געפינט מען אין די אָקופּירטע לענדער. אַזוי אַרום האָט אין פראַנקרייך דער בריגאַדעפירער אָבערג פאַרנומען אַ פּאָזיציע, וואָס האָט לויט דער סימעטריע, אַנטשפּראָכן דעם פּאָסטן פון הימלער, און דער שטאַנ־דאַרטענפירער דר. קנאָכען — אַזוי ווי היידריך אָדער קאַלטענברונער.

דער טיטל פון קנאָכען איז געווען בעפעלסהאַבער דעם זיכערהייטסדינסטעס (B.d.S.). אַלע מיטגלידער פון דער ס. ד. זענען אָבליגאַטאָריש געווען מיטגלידער פון דער ס. ס. און האָבן געהאַט דעם אַנטשפּרעכנדיקן גראַד. אָט איז די רשימה פון דער שטופן־היעראַרכיע:

גרופּענפירער	:	דיוויזיע־גענעראַל.
בריגאַדעפירער	:	בריגאַדע־גענעראַל.
שטאַנדאַרטענפירער	:	קאָלאָנעל.
שטורמבאַנפירער	:	קאָמענדאַנט.
האויפּטשטורמפירער	:	קאַפּיטאַן.
אָבערשטורמפירער	:	לויטענאַנט.
שטורמפירער	:	געהילפס־לויטענאַנט.

דאָקומענטן

דערקלערונג:

דאָ זענען רעפּראָדוצירט בלויז די דאָקומענטן, וועלכע זענען ארויסגע־נומען פון די ס. ד.־ארכיוון און וועמענס פאָטאָקאָפּיעס דער „היינט־צייטיקער יידישער דאָקומענטאַציע־צענטער" באזיצט אין זיין רשות. געוויסע אנדערע דאָקומענטן, וואָס שטאַמען פון פארשידענע קוועלעס, זענען דערמאָנט אין דער איינליי־טונג.

אין דער צוגאָב־אָפּטיילונג רע־פּראָדוצירן מיר עטלעכע פאקסימי־ליען פון דייטשן אָריגינאַל, וועלכע מיר ברענגען אין זייער איבערזעצונג בלויז צוליב זייער דאָקומענטאַרן ווערט, אָדער אַלס מוסטער.

די דאָקומענטן, וועלכע זענען איבערזעצט פון דייטש, זענען באַ־צייכנט מיטן וואָרט „איבערזעצונג". אַלע ענדערונגען זענען פון פראנצוי־זישן אָריגינאַל. עס איז פארשטענד־לעך, אז מיר האָבן אין זיי נישט אריינגעבראַכט קיין שום ענדערונגען.

דאָקומענט 1.

B.d.S.

טעלעגראַמע נומ. 1870

דרינגנד !

צום רייכסזיכערהייטסהויפּטאַמט

ס. ס.־גרופּענפירער מיללער,

בערלין.

ענין : באַהאַנדלונג פון די יידן אויף די פריש־אָקופּירטע פראַנ־צויזישע טעריטאָריעס.

מיין גרופּענפירער,

לעגעי, דעלעגאַט פון בוסקע, רעגירונגס־סעקרעטאַר אין דער פּאָליציי, האָט אונז אינפאָרמירט, אין אַ געשפּרעך, אַז די איטאַליע־נישע רעגירונג האָט צוגעשיקט דעם פּרעזידענט לאַוואַל אַ נאָטע מיט דער פאָלגנדיקער דערקלערונג:

די איטאַליענישע רעגירונג איז לחלוטין נישט קעגן די פאַר־אָרדנטע מאָסנאָמען אין דער ניי־אָקופּירטער זאָנע, לגבי די יידן פון פראַנצויזישער בירגערשאַפט (אָפּשטעמפּלען פון דער אידענטי־טעטס־קאַרטע, באַשפּייזונגס־קאַרטע א. א. וו.). אָבער זי איז קעגן דעם אָנווענדן פון די דערמאָנטע מאָסנאָמען לגבי די יידן פון אויס־לענדישער בירגערשאַפט, וואָס באַדייט, אַז די איטאַליענער נעמען אונטער זייער שוץ נישט בלויז די איטאַליענישע יידן, נאָר אויך, צו דערזעלבער צייט, אַלע אַנדערע אויסלענדישע יידן.

לאַוואַל אינפאָרמירט אונז וועגן דעם אָפיציעל און איז אונז מודיע, אַז ביי אַזעלכע באַדינגונגען, פאַרשאַפט אים די איטאַליע־נישע שטעלונג כסדר גרויסע שוועריקייטן אין זיינע באַציאונגען מיט די פראַנצויזן ; ער בעט אונז, דעריבער, אונזער אונטערשטי־צונג אויף דעם דאָזיקן געביט.

בעת זיין באַזוך אין פּאַריז און אין מאַרסעיל, איז דער אָבערסטגרופּענפירער דאַלועזש שוין אינפאָרמירט געוואָרן וועגן דער

באהאנדלונג פון די יידן מצד די איטאַליענער און ער האָט געוואָלט וועגן דעם אָפּגעבן אַ באַריכט דעם רייכספירער ס. ס.

מיין גרופּענפירער, איך דערלויב מיר אייך צו בעטן צו אינפאָרמירן דעם רייכספירער ס. ס. אַזוי שנעל ווי מעגלעך, וועגן די מעטאָדן, וועלכע ווערן אָנגעווענדעט מצד די איטאַליענער און אויסצופועלן, אַז די ספּעציעלע באהאנדלונג פון די יידן מצד די איטאַליענער, זאָל אָפּגעשטעלט ווערן. די אויסנאַמען, וועלכע זענען אָנגעווענדעט געוואָרן לטובת די יידן פון דער איטאַליענישער בירגערשאַפט, וועמענס צאָל איז פאַרהעלטנסמעסיק אַ קליינע, זענען כסדר ביז איצט, געווען אַ קוועלע פון גרויסע שוועריקייטן, ווייל מען פאַרשטייט נישט ווי אַזוי אונזער אַקס־שותף זאָל נישט זיין קיין אַנהענגער פון אונזער פּאָליטיק אין שייכות צו דער יידן־פראַגע און, אין רעזולטאַט, ציט מען אַרויס אַרגומענטן קעגן אונז. אויב איצטער נעמען די איטאַליענער אונטער זייער שוץ אַלע יידן פון אויסלענדישער בירגערשאַפט, וועט דאָס פאַרזעצן פון דער אַנטי־יידישער פּאָליטיק, לויט אונזער קאָנצעפּציע — ווערן אַן אומעגלעכע זאַך. דעריבער, דאַרף מען נישט רעכענען, אַז אין די קומענדיקע חדשים, זאָל אונז די פראַנצויזישע פּאָליציי אויסליווערן די יידן פון דער פראַנצויזישער בירגערשאַפט צו דעפּאָרטאַציע־צוועקן.

אונטערגעשריבן: **קנאָכען**

ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער.

דאָקומענט 2.

גענעראַל־קאָמיסאַריאַט
פאַר יידישע פראַגן.

פראַנצויזישע מדינה.

רעפ. קאַב.
J. A. / 5. N.

פאַריז, דעם 28־טן יאַנואַר

פלאַס דע פעטי־פער (2).

גענעראַל־קאָמיסאַריאַט פאַר יידישע פראַגן

צום

באַפעלסהאַבער פון דער זיכערהייטספּאָליציי

אין פראַנקרייך

82, אוועני פאַש — פ א ר י ז

פ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

צו דער אויפמערקזאַקייט פון הער אָבערשטורמפירער

רעטהקע.

אין רעזולטאַט פון מיין היינטיקן וויזיט, האָב איך דעם כבוד אייך בייצולייגן, אויף אַ שטרענג פאַרטרוילעכן וועג די קאָפּיע פון ראַפּאָרט פון הער רעגיאָנאַל־פּרעפעקט פון ניצע צום הער מלוכה־שעף.

אונטערשריפט

דאָקומענט בייגעלייגט :

ביילאַגע צום דאָקומענט 2.

קאָפּיע

פּרעפעקטור פון די
מאַריטימער אַלפּן.

ניצע, דעם 14־טן יאַנואַר 1943.

נומ. 145
געהיים

רעגירונגס־ראַט
פּרעפעקט פון די מאַריטימער אַלפּן
צום הער רעגירונגס־שעף
גענעראַל־סעקרעטאַר
קאַבינעט.

מיטטיילונג צו: גענעראַל־סעקרעטאַריאַט
פאַר דער פּאָליציי (קאַבינעט).

איך האָב דעם כבוד אייך אָפּצוגעבן דעם פאָלגנדיקן באַריכט וועגן די באַדינגונגען, אין וועלכע די מיליטערישע און ציווילע איטאַליענישע אויטאָריטעטן האָבן זיך אַנטקעגנגעשטעלט דער אָנווענדונג, אין דעם דעפּאַרטעמענט פון די מאַריטימער אַלפּן — פון די פאַרשידענע, דורך דער פּראָוויזישער פּאָליציי, פאַראָרדנטע מאָסנאַמען לגבי די אויסלענדישע יידן.

דריי סעריעס מאָסנאַמען זענען פאַראָרדנט געוואָרן אָנצוווענדן:

1) איר האָט פאַראָרדנט, דורך אייער צירקולאַר נומ. 18743, צו דערווייטערן, פון אַ זאָנע וואָס נעמט אַרום דעם שטח צווישן ים און 30 קילאָמעטער טעריטאָריע — אַלע אויסלענדישע יידן, וועלכע האָבן זיך באַזעצט אין דעם דעפּאַרטעמענט, נאָך דעם 1־טן יאַנואַר 1938. די פאַראינטערעסירטע האָבן זיך געזאָלט באַזעצן אין די צוויי דעפּאַרטעמענטן, וועלכע איר האָט באַשטימט: אַרדעש און דראָם.

ווי נאָר די דאָזיקע פאַראָרדנונג איז אַריין אין קראַפט,

האָט ה׳ קאַליס, גענעראַל־קאָנסול פון איטאַליע, מיך געבעטן צו מאכן אַן אויסנאַם פאַר די יידן — איטאַליענישע בירגער, און — מיט עטלעכע טעג שפּעטער — האָט דער גענעראַל וואָס קאָמאַנדירט מיט דער איטאַליענישער דיוויזיע אין ניצע, מיך געבעטן פּראָסט־פּשוט אָפּצושטעלן דאָס אָנווענדן פון דער דאָזיקער פאַראָרדענונג.

דעם 31־טן דעצעמבער, האָט דער גענעראַל־פּרעזידענט פון דער איטאַליענישער קאָנטראָל־דעלעגאַציע פאַר דעם אַלפּן־צוזאַמענ־שטעל, מיר צוגעשיקט אַ בריוו מיט דער מעלדונג, אַז „דער קאָמענ־דאַנט פון דער 4־טער אַרמיי האָט פאַראָרדנט צו פאַרבאָטן דאָס אינטערנירן פּערזאָנען פון דער יידישער ראַסע, מצד דעם פּרעפֿעקט, ווייל די איטאַליענישע רעגירונג איז נישט מסכים, אַז די מענטשן, וועלכע זענען מסוגל זיך אָפּצוגעבן מיט אַנטי־איטאַליע־נישער אָדער אַנטי־דייטשישער פּראָפּאַגאַנדע — זאָלן נישט שטיין אונטער איר כסדרדיקער אויפזיכט און אַז — אין רעזולטאַט — קען ער נישט באַשטעטיקן די אויבנדערמאָנטע מאָסנאַמען".

אין אַ טעלעגראַמע פון 31־טן דעצעמבער, נומ. 19871, האָט איר מיר צו וויסן געגעבן אַז עס איז דאָ אַ גרונט אָפּצולייגן די אָנ־ווענדונג פון דער דאָזיקער פאַראָרדענונג.

2) אין טעלעגראַמעס פון 6־טן דעצעמבער, נומ. 18.736 און פון 8־טן דעצעמבער, נומ. 18.844, האָט די רעגירונג אינפאָרמירט די פּרעפעקטן, אַז מען דאַרף צוטרעטן צום אַריינגלידערן אין די אויסלענדישע אַרבעטס־לאַגערן:

א) — די אויסלענדישע יידן, וועלכע האָבן פאַרלוירן דעם קאָנסולאַרן שוץ, אין עלטער פון 18 ביז 55 יאָר, און אָנערקענט אַלס פיזיש אַרבעטספעאיק;

ב) — די יידן, בירגער פון נייטראַלע לענדער, פאַרבינדעטע אָדער שונאים פון אַקס, וואָס געפינען זיך אין פראַנקרייך פון 1־טן יאַנואַר 1933, אין עלטער פון 18 ביז 55 יאָר און אָנערקענט אַלס פיזיש אַרבעטספעאיק.

ווי נאָר די ציילונג פון די אויסלענדישע יידן, אויף וועלכע עס איז חל די דאָזיקע פאַראָרדענונג, איז אַדורכגעפירט געוואָרן — זענען די פאַראינטערעסירטע אויפגעפאָדערט געוואָרן זיך אָנצו־שליסן אין דער 702־טער קאָמפּאַניע פון אויסלענדישע אַרבעטער אין ענטרעוואָ (באַס־אַלפּ).

צוליב דעם, וואָס די איטאַליענישע אויטאָריטעטן האָבן קיין איינמאָל נישט אינטערווענירט אין שייכות מיט דער דאָזיקער צווייטער פאַראָרדענונג, איז מען צוגעטרעטן צו איר אויספירונג אין די ערשטע טעג פון יאַנואַר.

אַ חוץ דעם, האָט דאָ נישט געקענט זיין דער פאַל וועגן „נישט

שטיין אונטער דער אויפזיכט פון דער איטאַליענישער רעגירונג בנוגע פּערזאָנען, וואָס זענען מסוגל זיך אָפּצוגעבן מיט אַנטי־איטאַ־ליענישער אָדער אַנטי־דייטשער פּראָפּאַגאַנדע", ווייל דער הויפּט־זיץ פון דער 702־טער קאָמפּאַניע געפינט זיך אין די באַס־אַלפּ, אין ענטרעוואָ, דאָס הייסט, אין דער אָקופּאַציע־זאָנע פון דער איטאַ־ליענישער אַרמיי. די מאָטיוון, וועלכע זענען אַרויסגערוקט געוואָרן מצד דעם קאָמענדאַנט פון דער 4־טער אַרמיי, זענען אַלזאָ נישט־מאַסגעבנד בנוגע דעם שאַפן אין ענטרעוואָ פון אַרבעטס־איינ־הייטן, וואָס קומען פון די מאַריטימער אַלפּן.

ערשט דעם 10־טן יאַנואַר, האָט ה' קאַליס, גענעראַל־קאָנסול פון איטאַליע, מיך געבעטן, מונדלעך, דערנאָך שריפטלעך — אָפּ־צולייגן דאָס אַריינגלידערן פון די אויסלענדישע יידן.

דעם 12־טן יאַנואַר, האָט דער גענעראַל, וואָס קאָמאַנדירט די איטאַליענישע דיוויזיע אין ניצע — אַדורכגעפירט ביי מיר אַן ענ־לעכע אינטערווענץ. איך האָב דעמאָלט, אָנגעפרעגט דורך דער טעלע־גראַמע נום. 00067, פון אייך אינסטרוקציעס — און אין דער דער־וואַרטונג פון אַן ענטפער, האָב איך דערווייל אָפּגעלייגט די אָנווענ־דונג פון דער צווייטער פאַראָרדענונג.

3) און, צום סוף: אַ געזעץ פון 11־טן דעצעמבער 1942, פאַרפליכטעט אַלע פראַנצויזישע און אויסלענדישע יידן, וועלכע וואוינען בסדר אויף דער פראַנצויזישער טעריטאָריע — אַרויפצו־לייגן אויף זייערע אידענטיטעטס־קאַרטן אָדער אויפנטהאַלטס־פּאַ־פּירן, דעם שטעמפּל: „ייד". דאָס דאָזיקע געזעץ איז אַריין אין קראַפט אין די מאַריטימער אַלפּן, דעם 1־טן יאַנואַר 1943.

אויף דער ביטע פון ה' קאַליס, גענעראַל־קאָנסול פון איטאַליע, איז באַשלאָסן געוואָרן אָפּצולייגן דאָס אָנווענדן פון דעם דאָזיקן געזעץ לגבי די יידן פון דער איטאַליענישער בירגערשאַפט, וואָס וואוינען אין די מאַריטימער אַלפּן.

היינט, באַקום איך פון ה' קאַליס אַ נייעם בריוו מיט דער ביטע אָפּצולייגן דאָס אַריינפירן פון אָט דעם געזעץ אין באַצוג צו די אויסלענדישער יידן, וועלכע געפינען זיך אין די מאַריטימער אַלפּן.

איך נעם אַרויס פון ה' קאַליסעס בריוו דעם פאָלגנדיקן אויס־צוג:

„איך האָב דעם כבוד אייך צו באַשטעטיקן דאָס, וואָס איך האָב אייך געזאָגט מונדלעך, נעמלעך, אַז דאָס אַרויפלייגן דעם שטעמפּל „ייד" דאַרף נישט חל זיין אויף די יידן, וועלכע וואוינען אין די זאָנעס, וואו עס זענען איינגעקוואַרטירט די איטאַליענישע טרופּן, נעמענדיק אין אַכט, אַז אַלע פאַראָרדענונגען וואָס זענען

נוגע דעם יידן־פּראָבלעם אין דער דערמאָנטער זאָנע, דאַרפֿן אַדורכ־געפירט ווערן, אויסשליסלעך, דורך די איטאַליענישע אָרגאַניזמען".

דערפֿון איז געדרונגען, אַז די איטאַליענישע רעגירונג איז גורם אַ דורכפֿאַל פֿאַר די דריי גרויסע פּאַראָדענונגען, פֿון דער פֿראַנצויזישער מאַכט, לגבי די אויסלענדישע יידן.

די איטאַליענער האָבן זיך לכתּחילה אַנטקעגנגעשטעלט דעם טראַנספּערירן די אויסלענדישע יידן אין דראָם און אין אַרדעש, מיטן אויסרייד, אַז זיי קענען נישט מסכּים זיין, אַז די אַנטי־איטאַ־ליענישע און די אַנטי־דייטשע פּראָפּאַגאַנדע זאָל נישט שטיין אונ־טער זייער אויפֿזיכט. דערנאָך האָבן זיי זיך אַנטקעגנגעשטעלט דעם שאַפֿן פֿון די אַרבעטער־איינהייטן, וועמענס צענטער איז באַשטימט געוואָרן אין ענטרעוואָ, דאָס הייסט — אין דער אָקופּאַציע־זאָנע פֿון די איטאַליענישע מיליטערישע כּוחות.

צום סוף, האָבן זיי געפֿאָדערט דאָס נישט־אַרויפֿלייגן אויף די אידענטיטעטס־קאַרטן פֿון די אויסלענדישע יידן — דעם שטעמפּל „ייד", דערקלערנדיק אַז אַלע מאָסנאָמען אין שייכות צום דעם יידן־פּראָבלעם אין דער זאָנע, וואו עס אָפּערירן די איטאַליענישע טרופּן, דאַרף רעגולירט ווערן אויסשליסלעך דורך זיי.

די פּרינציפּיעלע שטעלונג מצד דער איטאַליענישער רעגירונג צו דער יידן־פֿראַגע, דאַרף מען זוכן, אין דער ערשטער ריי, אין דעם בריוו פֿון ה' קאַליס, פֿון וועלכן איך האָב אייך ציטירט דעם וויכטיקסטן אויסצוג. די איטאַליענישע מאַכט האָט בדעה, נישט צו־ליב זיכערקייטס־מאָטיוון לטובת איר אַרמיי, נאָר צוליב פּאָליטישע טעמים — אַליין צו רעגולירן דאָס דאָזיקע פּראָבלעם. אין די יידי־שע קרייזן פֿונעם דעפּאַרטעמענט שאַפֿט זיך אַ סימפּאַטיע־שטראָם אין באַצוג צו די איטאַליענער, וועלכע — לויט ווי מען זאָגט — „שיצן די יידן". דער גענעראַל־קאָנסולאַט פֿון איטאַליע, די אויס־קינפֿטס־אַמטן פֿון דער איטאַליענישער אַרמיי, ווערן באַזוכט דורך יידן פֿון פֿאַרשידענע נאַציאָנאַליטעטן, וועלכע קומען זוכן ביי זיי הילף און שוץ. אויפֿן לאָקאַלן פּלאַן, הויבן זיך שוין אָן צו פֿילן די רעזולטאַטן פֿון דער איטאַליענישער פּאָליטיק. איך האַלט אָבער, אַז די זאָרגן, מיט וועלכע עס זענען אַדורכגעדרונגען די איטאַליענישע אויטאָריטעטן, האָבן נישט בלויז פֿאַר אַ ציל צוצוציען צו זיך די סימפּאַטיעס פֿון די קרייזן, וועלכע האָבן צוגעהאָלפֿן צום וואויל־שטאַנד פֿון קאָט־ד'אַזיר: מען דאַרף דערין גיכער זען די כּוונות, זיך אָפּצוטיילן פֿון דער פּאָליטיק, וועלכע ווערט אָנגעפֿירט דורך די דייטשן.

איך בין געוואויער געוואָרן, אויף אַ פּאַרטרויליכן וועג, אַז די פֿאַרשידענע אינטערווענצן, מיט וועלכע מען האָט זיך צו מיר גע־

ווענדעט, סיי מצד דער ציווילער, סיי מצד דער מיליטערישער מאכט, זענען געווען לויטן פערזענלעכן אויפטראג פון גראף טשיאנא, וועלכער האלט, ווי עס ווייזט אויס, די לייזונג פון דער דאזיקער פראגע, פון דער גרעסטער וויכטיקייט.

אין הסכם מיט די אינסטרוקציעס, וועלכע זענען היינט אנגעקומען דירעקט טעלעפאניש מצד דעם רעגירונגס־שעף, האב איך געהאט א געשפרעך מיט די מיליטערישע און ציווילע איטאליענישע אויטאריטעטן, בעת וועלכן איך האב זיי פארגעשלאגן — צוליב דעם אינטערעס, וועלכן די איטאליענישע רעגירונג ווייזט ארויס צו דער פראגע — אויפצונעמען אין איטאליע די אויסלענדישע יידן, וועלכע פאלן ארונטער אונטער די פארשידענע מאסנאמען פון דער פראנצויזישער רעגירונג.

דער גענעראל האט געענטפערט, אז נישט וועגן דעם האנדלט זיך עס; דער ווילן פון דער איטאליענישער קאמענדאטור איז אויפצוהאלטן אין דער אפעראציע־זאנע, די יידן, וועלכע געפינען זיך דארט, אגב צוגלייך מיט די אנדערע אויסלענדער, בכדי נישט צו ענדערן דעם „סטאטוס־קווא". וואס אנבאלאנגט דעם גענעראל־קאנסול, האט ער דערקלערט, אז זיין רעגירונג האט בדעה אנצוווענדן, בנוגע די יידן, וועלכע וואוינען אין די איטאליענישע אפעראציע־זאנעס — די זעלבע געזעצגעבונג ווי די, וועלכע איז חל אין איטאליע אויף די יידן. דאס הייסט, האט ער באטאנט „א הומאניטארע געזעצגעבונג".

דער פרעפעקט

אונטערגעשריבן: ריביער.

דאָקומענט 3.

IV J - B.d.S.
SA 225a

2־טער פעברואַר 1943.

פּאַרטרוילעך

צום רייכזיכערהייטסהויפּטאַמט
צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס. ס.־גרופּענפירער מיללער.
בערלין.

ענין : באַהאַנדלונג פון די יידן אין פּריש־אָקופּירטן פראַנקרייך.

דאַ בייגעלייגט : 2 קאָפּיעס.

מיין גרופּענפירער,

אַלס המשך צו מיין דרינגנדיקער טעלעגראַמע פון 13־טן יאַנואַר 1943, לייג איך אייך דאַ ביי אַ געהיימען ראַפּאָרט פון ניצער פּרעפעקט, געשיקט צו לאַוואַל דעם 14־טן יאַנואַר 1943 (2 קאָפּיעס) (1).

דער דאָזיקער ראַפּאָרט שילדערט אויספירלעך דעם אופן, ווי אַזוי די איטאַליענישע אַמטן פון דעם דעפּאַרטעמענט — מאַריטימער אַלפּן, האָבן גענומען די יידן אונטער זייער שוץ און ווי אַזוי די איטאַליענער האָבן געשטערט אדורכצופירן אַלע אַנטי־יידישע מאָסנאַמען, וועלכע זענען פאַראָרדנט געוואָרן מצד דער פראַנצויזישער מאַכט אויף די — דורך די איטאַליענער אָקופּירטע טעריטאָריעס.

איך וואָלט אייך זיין זייער דאַנקבאַר, ווען איר וואָלט אייך געבן די מי איבערצוזעצן דעם ראַפּאָרט דורך דעם צענטראַלן זיכערהייטס־אַמט און אים פאָרשטעלן, תיכף אויב מעגלעך, דעם רייכסּפירער ס. ס., ווייל ער באַלייכט אויף אַ מאָדנע אַנטשיידנדיקן אופן די האַלטונג פון די איטאַליענער אין באַצוג צו דער יידן־פראַגע.

אונטערגעשריבן : ד״ר. קנאָכען,
ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער

---

(1) — זען דאָקומענט 2, ביילאַגע.

דאָקומענט 4.

דייטשע אַמבאַסאַדע
פּאַריז
ET 932/43g

פּאַריז, דעם 8־טן פעברואַר 1943.

ס. ס.־אָבערשטורמפירער רעטהקע
קאָמענדאַנט פון דער זיכערהייטספּאָליציי
און פון דער ס. ד. אין דעם סעקטאָר
פון מיליטערבעפעלסהאַבער אין פראַנקרייך,
פּאַריז.

ענין: באַהאַנדלונג פון די איטאַליענישע יידן אין דער פריש־אָקו־פּירטער זאָנע.

דאָס אויסערן־מיניסטעריום האָט אונז אריינגעשיקט דעם פאָל־גנדיקן ראַפּאָרט מצד דער דייטשער אַמבאַסאַדע אין רוים:

„איך האָב צוויסן געגעבן ד'אַזשעטאַ'ן, אין אַן אַנטשפּרעכנ־דיקער פאָרעם, וועגן דעם אינהאַלט פון דער אויבנדערמאָנטער פאַר־אָרדענונג, וואָס איז איבערגעשיקט געוואָרן טעלעגראַפיש, און האָב אים מודיע געווען וועגן דער ברייטסטער צוזאַמענאַרבעט אין ענין פון דעפּאָרטירן אַלע יידן פון די דעפּאַרטעמענטן לענגאויס דעם ים־ברעג; איך האָב באַזונדער געצויגן זיין אויפמערקזאַמקייט דערויף, וואָס מיר האָבן גערעכנט, אַז די פאַראָרדענונגען פון 4־טן דעצעמבער 1942, מצד דער העכסטער איטאַליענישער קאָמענדאַטור, זענען אריין אין קראַפט און אַז מיר זענען איבעראַשט פונעם פאַקט, וואָס די איטאַליענישע אַרמיסטים־קאָמיסיע האָט אויפגעהויבן געוויסע באַשטרייטונגען.

„איך האָב אויסדריקלעך געבעטן, אַז עס זאָלן געגעבן ווערן אינסטרוקציעס צו דער העכסטער איטאַליענישער קאָמענדאַטור אין דרום־פראַנקרייך, אַז זי זאָל מיטהעלפן דער פראַנצויזישער מאַכט אין דער אָנווענדונג פון אירע פאַראָרדענונגען אין באַצוג צו די־

יידן פון נישט־איטאַליענישער בירגערשאַפט, און אַז די דאָזיקע צו־זאַמענאַרבעט זאָל זיך אויסברייטערן אין איינקלאַנג מיט די דייטשע אַמטן. אויסער דעם, האָב איך איבערגעגעבן די אינפאָרמאַציע פון „טיימס" (1), אָנפרעגנדיק צי זי שטימט מיט דער ווירקלעכקייט. ד'אַזשעטאַ האָט מיר געענטפערט, אַז עס האַנדלט זיך — וואָס שייך די מאָסנאַמען בנוגע די פראַנצויזישע און אויסלענדישע יידן (ד. ה. — נישט־איטאַליענישע) אין דער זאָנע, וואָס איז אָקופּירט מצד די איטאַליענישע טרופּן — אין אַ נייער און וויכטיקער פראַגע פון אַ פּאָליטישן כאַראַקטער, וועלכע קען אויסשליסלעך, רעגולירט ווערן דורך די ביידע רעגירונגען, און נישט דורך די קאָמענדאַטורן און מיליטערישע שעפן. ווען איך האָב אים געוויזן דעם בריוו פון 3־טן דעצעמבער 1942, מצד דער העכסטער קאָמענדאַטור צום דייטשן גענעראַל ביים הויכן איטאַליענישן גענעראַל־שטאַב, אין וועלכן די העכסטע קאָמענדאַטור אינפאָרמירט, אַז פון דער איטאַליענישער זייט, וועט געטאָן ווערן דאָס נויטיקע, בכדי „אַלע יידן מיט זייערע פאַמיליעס זאָלן אינטערנירט ווערן", האָט ער מיר דערקלערט, אַז אים איז די דאָזיקע אינסטרוקציע באַקאַנט. לויט ווי ער ווייסט, זע־נען די דאָזיקע אינטערנירונגס־פאַראָרדענונגען אָנגעווענדעט גע־וואָרן אויף אַן אַלגעמיינעם אופן. איך צווייפל אין דער ריכטיקייט פון דער דאָזיקער באַהויפּטונג. ד'אַזשעטאַ האָט צוגעזאָגט פאַרצו־

(1) — טעקסט פון באַטרעפנדיקן „טיימס" (21.1.1943), איבערזעצט פון ענגליש:

יידישער אָפּצייכן אין פראַנקרייך

די געזעצן פון ווישי אַנולירט דורך איטאַליע.

(פון אונזער ספּעציעלן קאָרעספּאָנדענט).

פראַנצויזישער פראָנט, דעם 20־טן יאַנואַר.

איידער די דייטשע טרופּן אין געוויסע דעפּאַרטעמענטן אין פראַנקרייך, זענען פאַרביטן געוואָרן מיט איטאַליענישע, האָט ווישי — לויט דער אָנרעגונג פון בערלין — מודיע געווען אַלע פּרעפעקטן פון אָט די דעפּאַרטעמענטן, אַז מען דאַרף אויפצווינגען אויף אַלע יידן, וועלכע וואוי־נען דאָרט, צו טראָגן כסדר אין דער עפנטלעכקייט, דעם קענצייכן פון דער געלער קאָליר מיט דער בוכשטאַב י, וואָס איז פאַראָרדנט געוואָרן, אַזוי ווי איבעראַל, אין די געגנטן, וועלכע פאַלן אַרונטער דער דייטשער דאָמינירונג.

די פאַרגאַנגענע וואָך, האָט די איטאַליענישע מאַכט פון די דעפּאַרטעמענטן, וואָס זענען פאַרנומען דורך די איטאַליענער: סאַוואָא, באַס־אַלפּ, אָט־אַלפּ, אַלפּ־מאַריטים און וואַר — צו־וויסן געגעבן די פּרעפעקטן, אַז עס איז נישט אין איינקלאַנג מיט דער ווירדע פון דער איטאַליע־נישער אַרמיי, אַז אויף די טעריטאָריעס פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע זאָלן די יידן זיין געצוואונגען צו באַווייזן זיך עפנטלעך מיט אַ קענצייכן, וועלכער סטיגמאַטיזירט זיי און אַז, אין רעזולטאַט, ווערן די פּרעפעקטן אינפאָרמירט, אַז די ווישי־באַפעלן דאַרפן אַנולירט ווערן.

ווען די פּרעפעקטן, זייענדיק אין פאַרלעגנהייט, האָבן אָנגעפרעגט ביי ווישי, וואָס זיי זאָלן טאָן, האָט מען זיי געענטפערט, אַז זיי זאָלן זיך אונטערוואַרפן די איטאַליענישע אינסטרוקציעס.

שטעלן די דאָזיקע פראַגע, אין איר גאַנצקייט, צו אַ טיפערער באַטראַכטונג, און אינצווישנצייט, האָט ער מיר געגעבן דעם פאָלגנדיקן ענטפער:

„וואָס שייך דער נאָטע וועגן דער לאַגע פון די איטאַליענישע, פראַנצויזישע און אויסלענדישע יידן אין דער זאָנע, וואָס איז אָקופירט מצד די איטאַליענישע טרופּן אין פראַנקרייך, גרייט זיך דאָס איטאַליענישע מיניסטעריום פאַר אויסערלעכע ענינים, אַזוי שנעל ווי מעגלעך, צו געבן אַן ענטפער וועגן די מאָסמיטלען, וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרן און וועגן די, וועלכע דאַרפן נאָך אָנגענומען ווערן, קעגן די יידן פון די באַטרעפנדיקע פראַנצויזישע טעריטאָריעס".

לויט אויפטראַג,

אונטערגעשריבן: אַשענבאַך.

צוגעשריבענע באַמערקונג פון רעטהקע:

1) צום שטאַנדאַרטענפירער דר. קנאָכען, צו אינפאָרמאַציע. (דער הויפּט־קאָמענדאַנט פון מערב האָט זיך, אגב, דערקלערט אַלס נישט־קאָמפּעטענט צו באַרעכטיקן אונזערע באַמיאונגען. ער האָט אָפּגעשיקט צו דער O. K. W. (גענעראַל־שטאַב פון דער אַרמיי־קאָמענדאַטור) אַ קאָפּיע פון אונזער בריוו, פאַר אַ שפּעטערער געלעגנהייט. די דייטשע אַמבאַסאַדע אין פּאַריז האָט אויך באַקומען אַ קאָפּיע מצד דעם הויפּט־קאָמענדאַנט פון מערב, אַזוי ווי עס האָט מיר מודיע געווען היינט ה' פאָן נאָסטיץ).

2) צוריקשיקן צום IV B (געוועזענער IV J) — B.d.S.

צוגעשריבענע באַמערקונג פון קנאָכען:

טעלעגראַפירן אויפסניי צו דער RSHA — מיטן ציל קלאָר צו מאַכן דעם נייעם אַספּעקט פון דער פראַגע.

דאָקומענט 5.

B.d.S.

12־טן פעברואַר 1943.

צום רייכסזיכערהייטסהויפּאַמט

ביוראָ בערלין,

ס. ס.־גרופּענפירער מילער,

ענין: ענטגילטיקע לייזונג פון דער יידן־פראַגע אין פראַנקרייך.

רעפערענץ: געשפּרעך מיטן ס. ס.־אָבערשטורמבאַנפירער אייכמאַן אין פּאַריז.

די מעלדונג פון אָבערשטורמבאַנפירער אייכמאַן וועגן דער עוואַקואַציע פון אַלע יידן פון פראַנצויזישער בירגערשאַפט, פאַרפליכטעט מיך צו נעמען, בקיצור, שטעלונג צו דער דאָזיקער פראַגע און ציען אייער אויפמערקזאַמקייט אויף די באַדינגונגען, וועלכע וואָלטן מסוגל געווען, אין אַט דער סיטואַציע, אונז צו פאַרשאַפן וואָס ווייניקער שוועריקייטן מיט דער פראַנצויזישער רעגירונג.

1) אַזוי ווי מיר האָבן שוין געמאָלדן אין אונזערע פאַרשידענע באַריכטן, האָט די פראַנצויזישע רעגירונג, אונטערן דרוק פון די דייטשן — זיך דערקלערט פאַר גרייט צו אַרעסטירן די יידן פון נישט־פראַנצויזישער נאַציאָנאַליטעט, שטאַטלאָזע יידן אַרייגערעכנט און איבערגעבן זיי, מיט דער הילף פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי — צו דער דייטשער פּאָליציי מיטן ציל צו דעפּאָרטירן זיי אין דעם רייך.

2) די פראַנצויזישע רעגירונג און הויפּטזאַכלעך, דער מאַרשאַל פּעטען, איז קעגן יעדן מין פּרואוו אויסצובררייטערן די דאָזיקע מאַסמיטלען אויף יידן פון פראַנצויזישער בירגערשאַפט. די פראַנצויזישע מאַכט האָט זיך אָפּגעזאָגט צו פאַרעפנטלעכן די פאַראָרדענונג וועגן דער איינפירונג פון דער געלער לאַטע. אין דער זאָנע, וועלכע איז שוין פון לאַנג פאַרנומען דורך די דייטשן, איז די געלע לאַטע איינגעפירט געוואָרן אויפן דייטשן באַפעל. זי איז נאָך נישט איינגעפירט געוואָרן אין דער פריש־אָקופּירטער זאָנע, ווייל די פראַנצויזישע רעגירונג האַלט זיך אַלץ אין איין אַנטקעגנשטעלן —

אזוי ווי פריער — דער אַמטלעכער פאַרעפנטלעכונג פון די פאַראָר־דענונגען, וועלכע זענען אויסגעאַרבעט מצד דער דייטשער אַדמי־ניסטראַציע אין דער פון פריער אָקופּירטער זאָנע. די פראַנצויזישע מאַכט האָט נאָך אַלץ צו באַפעלן אין דער ניי־אָקופּירטער זאָנע.

3) אַלע פּרוּוון צו ענדערן די שטעלונג פון דער פראַנצויזי־שער רעגירונג — זענען אַדורכגעפאַלן. די באַמיאונגען מצד דעם קאָמיסאַר פאַר יידישע פראַגן, דאַרקעי דע פּעלעפּוּאַ, זענען אויך געבליבן אָן רעזולטאַט, אפילו בעת דער פּרעזידענט לאַוואַל דער־קלערט, אַז ער פּערזענלעך, איז גרייט אָנצוווענדן די דאָזיקע פאַר־אָרדענונג לגבי אַלע יידן, ווייזט זיך די דאָזיקע באַהויפּטונג אויס אַלס נישט ערנסטע, ווייל אין דעם אַנטשיידנדיקן מאָמענט, האַלט ער כסדר אין איין צעגערן, אַרויסשטעלנדיק די פאָלגנדיקע פעסט־שטעלונגען:

א) נישט בלויז וואָס די איטאַליענער זענען נישט מסכים אויף קיין באַגרענעצונגען לגבי די יידן, נאָר פאַרקערט — אין זייער זאָנע נעמען זיי די יידן פון אַלע נאַציאָנאַליטעטן אונטער זייער שוץ און זיי פאַרבאָטן דער פראַנצויזישער מאַכט אָנצונעמען באַגרענעצונגען אפילו קעגן יידן פון פראַנצויזישער בירגערשאַפט.

ב) דער מאַרשאַל פּעטען וועט זיך זיכער, קאַטעגאָריש אַנט־קעגנשטעלן די אינטערנירונגען און דעפּאָרטאַציעס פון די יידן פון פראַנצויזישער בירגערשאַפט. ער וועט נאָך אפשר דראָען מיט אָנ־געבן זיך אין דעמיסיע.

4) די שטעלונג פון מאַרשאַל פּעטען ווערט קלאָר, בעת מען קוקט זיך צו, ווי אַזוי די פראַנצויזישע פּאָליציי — און דער שעף פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי, בוסקע, פּערזענלעך — טוען אַלץ כדי צו שטערן די דעפּאָרטאַציע פון די פראַנצויזישע יידן. אָט איז א ביישפּיל:

די יידן פון דער פראַנצויזישער בירגערשאַפט, וועלכע ווערן אַרעסטירט פאַר נישט טראָגן די געלע לאַטע, אָדער פאַר אַנדערע איבערשטרייטונגען פון געזעץ, דאַרפן דעפּאָרטירט ווערן. בוסקע האָט דערקלערט, אַז די דאָזיקע יידן קען מען דעפּאָרטירן, אָבער די פראַנצויזישע פּאָליציי וועט זיך נישט באַטייליקן אין אויספירן די דאָזיקע פאַראָרדענונג. אויף אונזער ענטפער, אַז דאָס וועט קענען אויסגעפירט ווערן דורך די דייטשן, האָט די פראַנצויזישע פּאָליציי — אַלס קעגן־ענטפער — אָרגאַניזירט אַן אָבלאַווע, אַרעסטירנדיק 1.300 יידן פון אויסלענדישער נאַציאָנאַליטעט. די דאָזיקע יידן זע־נען איבערגעגעבן געוואָרן דער דייטשער פּאָליציי, מיט דער אָנוויי־זונג, זיי צו דעפּאָרטירן אַנשטאָט די יידן פון פראַנצויזישער נאַציאָ־

נאַליטעט. עס איז פאַרשטענדלעך, אַז די צוויי קאַטעגאָריעס יידן וועלן — אין דעם פאַל — דעפּאָרטירט ווערן.

5) אויב עס זאָלן איצטער איינגעפירט ווערן באַגרענעצונגען אין אַ גרויסן פאַרנעם, קעגן אַלע יידן פון אויסלענדישער נאַציאָנאַליטעט, דאַרף מען זיך ריכטן אויף קאָנסעקווענצן פון אַ פּאָליטישן כאַראַקטער. אויב, אין אַנדערע לענדער, וועט — צוליב דער אַלגעמיינער פּאָליטישער סיטואַציע — קלאָר ווערן דער געדאַנק, אַז דייטשלאַנד האַלט ביי פאַרשפּילן די מלחמה, איז עס נאָך מער וואַרשיינלעך פאַר פראַנקרייך, וואו מען וואַרט אָפּ, מצד די אַמעריקאַנער, די נויטיקע גאַראַנטיעס פאַר אַ פאַרשטאַרקט פראַנקרייך און פאַר צוריקגעבן איר צפון־אַפריקע. אויפן סמך פון אַט דער „אַפּוואַרטנדיקער פּאָזיציע", וועלכע איז אין איצטיקן מאָמענט, זייער אַ פעסטע, וועט מען אין פראַנקרייך פּרובירן זיך אַנטקעגנצושטעלן נייע אַנטי־יידישע געזעצן, בכדי צו באַווייזן די אַמעריקאַנער, אַז מען וואַרפט זיך נישט אונטער די דירעקטיוון פון דער דייטשער מאַכט.

מען ציט אַרויס אַרגומענטן פון דער איטאַליענישער באַציאונג לגבי די דייטשן. מען דערקלערט — און דאָס זענען פאַקטן, וועלכע ווערן אָנגעוויזן און אונטערגעשטראָכן מצד אַלע ס. ד.־אַמטן און אַלע אַנדערע דייטשע אָפּטיילונגען — אַז אומעטום, אין די מזרח־געביטן פון ראָן, שטעלן זיך די איטאַליענער איין לטובת די יידן. נישט בלויז וואָס די אָפיציעלע איטאַליענישע אַמטן שיקן צו מעלדונגען צו דער פראַנצויזישער רעגירונג מיטן פאַרבאָט צו „באַציִבענען" די יידן, באַשיצנדיק אַזוי אַרום די יידן פון אַלע נאַציאָנאַליטעטן, נאָר צווישן די איטאַליענישע טרופּן און דער יידישער באַפעלקערונג הערשט די בעסטע האַרמאָניע. די איטאַליענער וואוינען ביי די יידן; די יידן לאַדן זיי איין און צאָלן פאַר זיי, פון וואָס עס שאַפט זיך דאָרט דער איינדרוק, אַז די דייטשע און איטאַליענישע קאָנצעפּציעס שיידן זיך שטאַרק צווישן זיך פונאַנדער. מען גיט אונז איבער פון דער פראַנצויזישער זייט, אַז די יידישע השפעה האָט שוין געבוירן אינעם מהות פון דעם איטאַליענישן סאָלדאַט דעם צייכן פון פּאַציפיסטישער און קאָמוניסטישער צעפוילונג, שאַפנדיק אפילו אַ פּראָ־אַמעריקאַנישע טענדענץ. גלייכצייטיק, זאָרגן שוין די דאָזיקע יידישע פאַרמיטלער פאַר איינשטעלן גוטע באַציאונגען צווישן די איטאַליענישע סאָלדאַטן און דער פראַנצויזישער באַפעלקערונג. זיי דערקלערן, אַז פראַנצויזן און איטאַליענער, זייענדיק ביידע פון דער לאַטיינישער ראַסע, פאַרשטייען זיך אַ סך גיכער, ווי פראַנצויזן און דייטשן, אָדער ווי דייטשן און איטאַליענער. אַלץ ווערט מעטאָדיש אָנגעווענדעט: פון איין זייט — שטרענגע קריטיק

ווען די דייטש־איטאַליענישע באַציאונגען און, פון דער אַנדערער זייט, צוגרייטונג פאַר אַ פראַנצויזיש־איטאַליענישער פאַרשטענדי־קונג. צו דערזעלבער צייט, באַמיט מען זיך צו דעפאַרמירן דעם אופן פון דענקען ביי דער גאַנצער באַפעלקערונג, אונטערן פּרעטעקסט, אַז אין פאַל פון אַן אַמעריקאַנער אַטאַקע, וועלן די איטאַליענער זיך נישט פאַרטיידיקן, ווייל — פאַרקערט — די אַמעריקאַנער וועלן זיי ענדלעך, ברענגען דעם שלום.

נעמענדיק אין אַכט די איצטיקע מיליטערישע סיטואַציע, קען די פראַנצויזישע מאַכט אָנעמען, פון איין זייט, אַ פעסטע שטעלונג לגבי איטאַליע, ווייל די גאַנצע צייט, האָט מען זיך דאָ געפילט הע־כער פון די איטאַליענער, און — פון דער אַנדערער זייט — זיך אַנטקעגנשטעלן די דייטשע פאָדערונגען אין באַצוג צו דער יידן־פראַגע.

6) אויב די דעפיניטיווע לייזונג פון דער יידן־פראַגע זאָל איצ־טער פאַראָרדנט ווערן אין פראַנקרייך, דאַרף מען פאַראויסזען, אַז:

א) פעטען וועט זיך אַנטקעגנשטעלן, פאַרבאַטנדיק דאָס אויס־פירן די פאַראָרדענונגען מצד דער פראַנצויזישער פּאָליציי, אָדער גאָר דראָענדיק מיט דעמיסיע. צוליב דער אַלגעמיינער סיטואַציע אין אַפריקע און צוליב דעם, וואָס די פראַנצויזן באַמיען זיך כסדר צו געווינען אַפריקע, בעת פעטען נעמט נישט אָן קיין ענטגילטיקע שטעלונג און עס ווערן נישט אָנגענומען קיין מאַסמיטלען — דאַרף מען זיך שטעלן די פראַגע, צי פעטען — אַלס שעף פון דער פראַנ־צויזישער רעגירונג — קען נאָך ווייטער דינען די אינטערעסן פון דייטשן רייך, אָדער צי פעטען, וועלכער האָט אַמאָל סימבאָליזירט מיט זיך די פּאָליטיק פון פראַנצויזיש־דייטשער פאַרשטענדיקונג, איז איצטער נישט געוואָרן דער סימבאָל פון אַלע פראַנצויזן, וועל־כע פּאָלגן נאָך די געשעענישן אין צפון־אַפריקע, האָפנדיק אויף אַ גליקלעכן אויסגאַנג לטובת פראַנקרייך?

ב) לאַוואַל גופא וועט באַרעכטיקן די אַנטי־יידישע געזעצן, אויב ער וועט באַקומען — אַלס קאָמפּענסאַציע — געוויסע פּאָלי־טישע פאַרזיכערונגען לטובת פראַנקרייך. לאַוואַל האָט דערקלערט, בעת אַ געשפּרעך, דעם 12טן פעברואַר 1943, אַז די אַמעריקאַנער האָבן שוין צוגעזאָגט די פראַנצויזן אַלע געוועזענע איטאַליענישע קאָלאָניעס, דאָס צוריקגעבן זיי זייערע אייגענע קאָלאָניעס, און אין אייראָפּע — מערער ווי די רהיין־גרענעץ. דייטשלאַנד האָט גאָר־נישט צוגעזאָגט פראַנקרייך אויף נאָך דעם קריג. איך גלויב, אַז לאַ־וואַל וועט פאַרדייען די אַנטי־יידישע געזעצן, אויב ער וועט באַקו־מען אַ פּאָליטישע גאַראַנטיע, אונטער וועלכער פאָרם עס זאָל נישט זיין.

7) כדי אדורכצופירן די אַנטי־יידישע פאַראָרדענונגען אין דער פּריש־אָקופּירטער זאָנע, דאַרף מען האָבן די מיטבאַטייליקונג פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי. דאָס דאַרף גאַראַנטירט ווערן דורך לאַוואַלן אַליין, אונטער די פאָר־באַדינגונגען, וועלכע זענען אויס־גערעכנט אינעם פּאַראַגראַף נומער 6.

8) דער פאָר־באַדינג אויף איינצופירן די דאָזיקע פאַראָרדע־נונגען אין גאַנץ פראַנקרייך — איז, דאָס אָנווענדן זיי אין דער איטאַליענישער זאָנע, אויב נישט וועט דער צופלוס פון די יידן צו דער דאָזיקער זאָנע — אַ צופלוס, וועלכער האַלט איצטער בלויז ביי זיין אָנהויב — אָננעמען אַן אויסערגע־וויינלעכע פּראָפּאָרץ, און דערפון וועלן אַרויסדרינגען בלויז האַלבע מאָסמיטלען.

אונטערגעשריבן: **ד״ר. קנאָכען,**

ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער.

דאָקומענט 6. (1)

טעלעגראַמע נום. 9675

B.d.S. (גנעוועזענער IV J) IV B

SA 225a

Ro./Ne

פּאַריז, דעם 22־טן פעברואַר 1943

פּאַרטרויליך!

צום רייכסזיכערהייטסהויפּטאַמט

ביוראָ IV,

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון גרופּענפירער מיללער

בערלין.

ענין: דעפיניטיווע לייזונג פון דער יידן־פראַגע אין פראַנקרייך; ספּעציעל: די האַלטונג פון די איטאַליענער אין דער יידן־פראַגע.

רעפערענץ: מיין ראַפּאָרט פון 12.2.1943.

לויט א קאָמוניקאַט מצד דעם פּאָליציי־אינטענדאַנט פון ליאָן, דאַטירט פון 20.2.1943, האָט די פראַנצויזישע מאַכט פאַראָרדנט צו אַרעסטירן פון 200 ביז 300 יידן אין דער אַדמיניסטראַטיווער געגנט פון ליאָן. די דאָזיקע יידן האָבן געזאָלט איבערגעפירט ווערן אין אַן אינטערנירונגס־לאַגער, פון וואַנען זיי וואָלטן איבערגעשיקט געוואָרן אין אוישוויץ אויף צוואַנגס־אַרבעט. דער פּאָליציי־אינטענדאַנט פון ליאָן האָט אַרויסגעגעבן א באַפעל צו אַלע פּרעפעקטן, וועלכע זענען פון אים אָפּהענגיק, אַדורכצופירן די דאָזיקע אַרעסטן.

די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן האָבן אויפגעהויבן אַן אָפיציעלן פּראָטעסט ביים רעגיאָנאַלן פּרעפעקט, קעגן די אַרעסטן פון די יידן. אין רעזולטאַט פון א קאָמוניקאַט מצד דעם

(1) זען פאַקסימיליע ז.ז. 187—189.

פּאָליציי־אינטענדאַנט, האָט דער איטאַליענישער גענעראַל פון גרע־נאָבל, געפאָדערט ביי דער פראַנצויזישער מאַכט צו אַנולירן אָט די אַרעסטן. דער פּאָליציי־אינטענדאַנט האָט געמוזט נאָכקומען די דאָזיקע פאָדערונג.

די דערמאָנטע אַרעסטן האָבן געצילט די יידן פון אויסלענדישער בירגערשאַפט, ווי די געוועזענע דייטשע און פּוילישע בירגער א. א. וו.

דעריבער, דאַרף מען פעסטשטעלן, אַז אַ דאַנק די איטאַליענער, איז דאָס אויספירן אין זייער אָקופּאַציע־זאָנע, פון די געזעצן, וואָס זענען אויסגעאַרבעט געוואָרן מצד דער פראַנצויזישער רעגירונג, קעגן די יידן — פולשטענדיק אַדורכגעפאַלן. מיט זייער פאַרבאָט צו אַרעסטירן, האָבן די איטאַליענער אויפסניי גענומען די אויסלענדישע יידן אונטער זייער שוץ. די אַרעסט־באַפעלן זענען נישט חל געוועזן אויף די איטאַליענישע יידן.

די אינטערווענץ מצד די איטאַליענער לטובת די יידן, האָט באַוויזן דער פראַנצויזישער מאַכט דעם אַבסאָלוטן אונטערשייד צווישן די דייטשע און איטאַליענישע קאָנצעפּציעס, אין שייכות צו דער יידן־פראַגע.

איך וואָלט נאָך וועלן דערמאָנען, אַז די פראַנצויזישע רעגירונג, וועלכע ווייזט אַרויס געניג ווידערווילן צו פאַרנעמען זיך מיט דער לייזונג פון דער יידן־פראַגע, וועט פעסטער אין איר אָפּאָזיציע צוליב די באַשלוסן, וועלכע ווערן אָנגענומען מצד די איטאַליענישע אויטאָריטעטן. אומאָפּהענגיק דערפון, איז נישט דערלאָזבאַר סוף־כּל־סוף, אַז די ענטגילטיקע לייזונג פון דער יידן־פראַגע אין די פריש־אָקופּירטע געביטן, זאָל באַשווערט ווערן און — אין אַ געוויסער מאָס — אפילו אַדורכפאַלן, גראַד צוליב די איטאַליענער, וועלכע זענען די פאַרבינדעטע מיט דייטשלאַנד.

אַזוי ווי איך האָב עס שוין איבערגעגעבן אין מיין ראַפּאָרט פון 12.2.1943, באַמיען זיך די יידן צו שאַפן גוטע באַציאונגען צווישן די איטאַליענישע סאָלדאַטן מיט דער פראַנצויזישער באַפעלקערונג, אונטערשטרייכנדיק, אַז די פראַנצויזן און די איטאַליענער — זייענדיק ביידע פון דער לאַטינישער ראַסע — קענען זיך לייכטער פאַרשטענדיקן, ווי פראַנצויזן און דייטשן, אָדער ווי דייטשן און איטאַליענער. אויב איצטער נעמען די העכסטע איטאַליענישע אויטאָריטעטן די יידן אונטער זייער שוץ, קעגן די אַרעסטן, וועלכע ווערן אַדורכגעפירט מצד דער פראַנצויזישער פּאָליציי — באַוועגן זיי דירעקט, נישט נאָר בלויז די פראַנצויזישע מאַכט, נאָר אויך די גאַנצע פראַנצויזישע עפנטלעכע מיינונג — שאַרף צו קריטיקירן די דייטש־איטאַליענישע באַציאונגען. אַ חוץ דעם, דאַרף מען נאָך

רעכענען אויף להבא, אויף א פארשטארקטן ווידערשטאנד מצד דער פראנצויזישער רעגירונג, קעגן אונזערע פאָדערונגען אין שייכות צו דער דעפיניטיווער לייזונג פון דער יידן־פראגע.

איך בעט אייך דעריבער, צו טאָן דאָס נויטיקע, אז די איטאַליענישע מאכט זאָל ארויסגעבן צו די מיליטערישע און ציווילע אויטאָריטעטן — פאָרמעלע אינסטרוקציעס וועגן דער דעפיניטיווער לייזונג פון דער יידן־פראגע אויף די, דורך די איטאַליענער, אָקופּירטע טעריטאָריעס. אויב די דאָזיקע פאָדערונג וועט נישט באפרידיקט ווערן, דארף מען שוין פון איצט אָן פאָראויסזען, אז די ענטגילטיקע לייזונג פון יידישן פראָבלעם אין פראנקרייך וועט נאָכאַמאָל אוועקגעשטעלט ווערן צו באהאנדלען. גראָד אויף די טעריטאָריעס, וועלכע זענען פארנומען געוואָרן מצד די איטאַליענער, האָבן זיך קאָנצענטרירט די יידן נאָך זייער אנטלויפן פון דער פריש־אָקופּירטער זאָנע. ליאָן און נאָר באזונדערס, דער קאָט־ד'אזיר, זענען פארפלייצט פון רייכע און איינפלוסרייכע יידן. דאָס אריבערגיין פון די יידן פון דער דייטשער אָקופּאַציע־זאָנע אין דער איטאַליענישער — ווערט כסדר אַלץ אינטענסיווער. לויט די ידיעות, וועלכע זענען צו מיר דערגאנגען, זאָלן די איטאַליענער אדורכלאָזן אומלעגאַל די יידן, נישט בלויז אין דער שווייץ, נאָר אויך אויף דער איטאַליענישער טעריטאָריע.

אונטערגעשריבן: דר. קנאָכען,

ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער.

דאָקומענט 7. (1)

טעלעגראַמע

בערלין — NUE NR 37143 26-2-43 1655 — GR

צו B.d.S.

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער ד"ר. קנאָכען, פּאַריז.

פּ אַ ר ט ײ ג ע נ א ס !

ענין: דעפיניטיווע לייזונג פון דער יידן־פראַגע אין פראַנקרייך; ספּעציעל: די האַלטונג פון די איטאַליענער אין דער יידן־פראַגע.

רעפערענץ: אייערע טעלעגראַמעס נומ. 1870 פון 13.1.1943, נומ. 7541 פון 12.2.1943, נומ. 9675 פון 22.2.43.

איך האָב איבערגעגעבן אין אויסערן־מיניסטעריום דעם עיקר־אינהאַלט פון די אויבנדערמאָנטע טעלעגראַמעס. שטיצנדיק זיך אויף די דערהאַלטענע אינפאָרמאַציעס, וועט דער רייכסמיניסטער פאַר אויסערלעכע ענינים, אַוועקשטעלן די פראַגע וועגן דער איטאַליענישער האַלטונג אין שייכות צו דער יידן־פראַגע, בעת זיינע קומענדיקע פערזענלעכע אונטערהאַנדלונגען מיטן דוטשע. אַזוי שנעל ווי איך וועל דערהאַלטן פון אויסערן־מיניסטעריום דעם רעזולטאַט פון די אונטערהאַנדלונגען אין דעם דאָזיקן ענין, וועל איך אייך גלייך וועגן דעם אינפאָרמירן.

RSHA IV B 4-43/g (81)

לויט אויפטראַג,

אונטערגעשריבן: אייכמאַן,

ס. ס.־אָבערשטורמפירער.

(1) זען דעם פאַקסימיליע ז. 190.

דאָקומענט מאַקענזען, נומ. 8.

NG 2242

CXXIII-91

געהיימער רייכס־ענין.

קאָפּיע פון אַ קאָפּיע

טעלעגראַמע פון רוים פון 18־טן מערץ 1943.

האָב אַדורכגעפירט היינט מיין מיסיע ביים דוטשע.

ער האָט אויפמערקזאַם אַדורכגעלייענט די עקספּאָזע מיט דער נאָטע און האָט כאַראַקטעריזירט די לעצטע אַלס זייער אינטערעסאַנטע פאַר אים, באַמערקנדיק, פונדעסטוועגן, צום פּונקט 1, אַז די דאָזיקע אינפאָרמאַציע שטימט זיכער נישט מיט די פאַקטן, ווייל ער האָט געהאַט פּרינציפּיעל פאַרבאָטן דאָס אָננעמען מתנות מצד אויסלאַנד, ווי צום ביישפּיל, גאָר לעצטנס, די געלט־זאַמלונג פון טעססין לטובת די קינדער.

באַזירנדיק זיך אויפן אויבערדערמאָנטן טעלעגראַפישן באַפעל — האָב איך אים נאָכדעם געגעבן די דערקלערונגען, וועלכע זענען מיר באַאויפטראַגט געוואָרן. ער האָט אויסגעהערט, נישט איבעררייסנדיק מיינע לאַנגע באַגרינדונגען און האָט בלויז אונטערגעשטראָכן געוויסע פראַזן, מיט לעבעדיקע הסכמה־זשעסטן, און הויפּטזאַכלעך, די באַמערקונג (לייזונג נומ. 1), וואָס מיר האָבן נישט געקענט באַגרייפן, צוליב וועלכע טעמים האָבן די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן געשטערט די אַקציע פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי, אינדערצייט וואָס זי האָט גאָר באַדאַרפט זיין צופרידן פונעם פאַקט, אַז דאָס זענען גראָד די פראַנצויזן, וועלכע האָבן ענערגיש אונטערגענומען די נויטיקע רייניקונגס־אַקציע.

נאָכדעם ווי איך האָב געענדיקט, האָט ער מיך געבעטן צו באַדאַנקען, קודם־כל, דעם מיניסטער פאַר אויסערלעכע ענינים, צוליב דעם באַזאָרגן די דאָקומענטאַציע, וועלכע איז פאַר אים פון אַ גרויסן ווערט, און איז שפּעטער איבערגעגאַנגען צו אויספירלעכע באַמערקונגען, וועלכע מען קען בקיצור רעזומירן אַזוי: אונזער הויפּטשטעלונג וועגן דער אַבסאָלוטער נויטיקייט פון ענערגישע מאָססמיטלען קעגן די יידן און קעגן די פּערזאָנען פון ענגלישער און אַמעריקאַנישער בירגערשאַפט, וועלכע געפינען זיך נאָך אויף דער אָקו־

פירטער טעריטאָריע — איז קלאָר און אומבאַשטרייטבאַר. אויב זיינע גענעראַלן האָבן זיך אַריינגעמישט אין דער פראַגע, איז עס דערפאַר ווייל צוליב זייער מענטאַליטעט, קענען זיי נישט באַגרייפן איר גאַנצע וויכטיקייט. עס האַנדלט זיך נישט וועגן שלעכטע כוונות, נאָר וועגן דער לאָגישער קאָנסעקוועץ פון אָט דער מענטאַליטעט. אין דער אמתן דאַרפן מיר זיין צופרידן מיט דער עקזיסטענץ פון אַ פראַנצויזישער רעגירונג, וועלכע איז גרייט אויסצופירן די פּאָלי־טייאישע פאַרשריפטן. עס איז אומזיניק זי צו צוימען אָדער זי צו פּאַראַליזירן. זיינע גענעראַלן זעען אויס צו האָבן פאַרגעסן, אַז זיי זענען נישט אין פראַנקרייך קיין אָקופּירנדיקע מאַכט און אַז זיי זענען, געקומען מער נישט, ווי אונז צו העלפן. זיי דאַרפן זיך נישט מישן אין די מאָסמיטלען, וועלכע ווערן אָנגענומען מצד דער פראַנ־צויזישער פּאָליציי. דער אופן ווי אַזוי די פראַנצויזישע פּאָליציי פירט זיך אויף לגבי די יידן, איז בלויז אַזעלכער, וועלכן מען ווייזט אַרויס אין באַצוג צו פאַרברעכער. דאָס איז אַ פראַגע, אין וועלכער די גענעראַלן דאַרפן זיך נישט מישן. זייער האַלטונג קומט נישט בלויז פון מאַנגל אין פאַרשטענדעניש, נאָר אויך פון אַ סענטימענ־טאַלן הומאַניטאַריזם, וועלכער איז נישט אין איינקלאַנג מיט אונזער שטרענגער עפּאָכע. ער וועט נאָך היינט אַרויסגעבן — און איך זאָל עס מעלדן דעם הער מיניסטער פאַר אויסערלעכע ענינים — די נויטיקע אינסטרוקציעס דעם גענעראַל אַמבראָזיאָ, איבערלאָזנדיק אויף ווייטער, דער פראַנצויזישער פּאָליציי, פולשטענדיק פרייע הענט אין אָט דעם ענין.

אויף מיין באַמערקונג, אַז דער גענעראַל אַמבראָזיאָ וועט זיכער איינוועגדן, אַז אַזאַ מין באַפעל מצד דעם דוטשע איז נישט דער־לאָזבאַר, ווייל ער דיסקרעדיטירט די איטאַליענישע מיליטערישע אויו־טאָריטעטן אין די אויגן פון די פראַנצויזן, האָט דער דוטשע, לאַכנ־דיק אַ הויב געטאָן מיט די אַקסלען אין אַ באַוועגונג, וואָס האָט געקענט אויסגעטייטשט ווערן נישט אַנדערש ווי: „דער איינציקער, וואָס באַפעלט דאָ, בין איך”, און וואָס איך האָב אָנגעבן, אויסגע־טייטשט אין דעם זין, אָן דעם אַז ער זאָל עס מיר באַשטעטיגן.

איך האָב דעמאָלט געהאַט דעם בולטן איינדרוק, אַז דער דו־טשע איז דעצידירט אויף דער לייזונג, וועלכע אַנטשפּרעכט אונזער פאַרשלאָג נומער 1.

די רעאַקציע מצד דער איטאַליענישער פרעסע דאַרף אויפן אָרט אָבסערווירט ווערן. אויב, אויף להבא, עס וועלן פעסטגעשטעלט ווערן געוויסע פאַלן, וואָס וועלן באַווייזן, אַז די לאָקאַלע אויטאָ־ריטעטן סאַבאָטירן דעם קלאָרן און בולטן ווילן פון דוטשע, וועל

איך שטענדיק זיין אימשטאַנד, אַ דאַנק דעם היינטיקן געשפּרעך, צו מאַכן אַן אַפּעל צום דוטשע. זיין שטעלונג איז ווייט נישט קיין צוויי־דייטיקע און האָט באַוויזן, אַן איבעריק מאָל, אַז זיין אופן פון דענקען איז אַ צו ברייטער, אַז ער זאָל לאָזן אַדורכפאַלן, צוליב־ פּרעסטיזש־טעמים — די מאַססמיטלען, וועלכע ער האָט פאַר באַרעכטיקטע.

אונטערגעשריבן : מאַקענזען.

CXXIII-91

געהיימער רייכס־ענין.

קאָפּיע

טעלעגראַמע פון רוים פון 20־טן מערץ 1943.

באַסטיאַניני האָט מיך היינט גערופן, כדי מיר צו איבערגעבן דאָס פאָלגנדיקע מצד דעם דוטשע, אין שייכות מיט אונזערביידנס געשפּרעך, דעם 17־טן מערץ.

אין דער פראַגע אַנצונעמען מאַסנאַמען לגבי די יידן א. א. וו. (דאָס הייסט, קעגן די בירגער פון שונאישע לענדער) אויף די פראַנצויזישע טעריטאָריעס, וועלכע זענען אָקופּירט דורך די איטאַליענער, האָט דער דוטשע אויסגעקליבן די לייזונג נומ 2 און האָט ארויסגעגעבן די אַנטשפּרעכנדיקע אינסטרוקציעס. איך האָב געענטפערט באַסטיאַניני, אַז די דאָזיקע אינפאָרמאַציע איבעראַשט מיך, אין א געוויסער מאָס, ווייל בעת זיין געשפּרעך מיט מיר, האָט דער דוטשע זיך געהאַט אַנטשלאָסן פאַר דער לייזונג נומ 1 און האָט מאָטיווירט זיין באַשלוס מיט אַרגומענטן, וועלכע זענען — לויט מיין מיינונג — אַנטשיידנדיק. באַסטיאַניני האָט געענטפערט, אַז מיין איינדרוק איז א ריכטיקער, לויט ווי ער האָט עס געקענט פעסטשטעלן בעת זיין געשפּרעך מיטן דוטשע, באַלד נאָך מיינעם. דער דוטשע האָט נאָכדעם גערופן דעם גענעראַל אַמבראָזיאָ, כדי אים צו געבן די נויטיקע אינסטרוקציעס. פונעם ראַפּאָרט מצד דעם לעצטן, האָט דער דוטשע באַקומען דעם איינדרוק, אַז צוליב די טעמים וועלכע זענען אַרויסגערוקט דורך דעם גענעראַל אַמבראָזיאָ, קען דער ציל, וועלכן ער אַליין און מיר אַלע באַטראַכטן פאַר נויטיק — בשום־אופן, אין דעם איצטיקן צושטאַנד, נישט דערגרייכט ווערן דורך דער פּאָליציי אַליין. אַמבראָזיאָ האָט דערקלערט, אַז לויט אַלע באַריכטן, וועלכע ער האָט אין זיין רשות, און באַזונדער — לויטן באַריכט פון גענעראַל ווערסעלינאָ, האָט די פראַנצויזישע פּאָליציי — אין געוויסע פאַלן — געהאַנדלט ענערגיש, אָדער האָט געמאַכט דעם אָנשטעל אַזוי צו האַנדלען, אָבער אין צאָלרייכע אַנדערע פאַלן, האָט געקענט אומבאַשטרייטבאַר פעסטגעשטעלט ווערן, אַז צווישן די יידן א. א. וו. און דער פראַנצויזישער פּאָליציי האָט געהערשט א פאַרשטענדעניש, וואו דאָס יידישע געלט, די יידישע דאַמען, ווי אויך דער פאַקט, וואָס צאָלרייכע איטאַליענישע אָפיצירן זענען געווען איינגעקוואַרטירט אין יידישע הייזער — האָבן געשפּילט א

ראַל, וואָס האָט דערמעגלעכט פאַר אַ גרויסער צאָל יידן זיך צו ראַטעווען פון דער אַקציע.

אויף מיין באַמערקונג, אַזוי ווי איך האָב עס שוין באַוויזן דעם דוטשע אַ דאַנק קאָנקרעטע פאַקטן, אַז די אַקציע פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי איז אַדורכגעפאַלן הויפּטזאַכלעך דערפאַר, — לויט אונזער מיינונג, ווייל די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן האָבן געשטערט און אפילו אַנולירט די שוין־אַדורכגעפירטע אַרעסטן, האָט בעסטיאַניני געענטפערט, אַז דאָ האַנדלט זיך — לויט דער דערקלערונג פון אַמבראָזיאָ, וועלכער האָט אַגב, נישט אָפּגעלייקנט די פאַקטן — אין עטלעכע אויסנאַמס־פאַלן, וועלכע זענען נישט כאַראַקטעריסטיש פאַר דער סיטואַציע אין איר אַנסאַמבל. לויטן אָנגענומענעם כּלל, נעמט די פראַנצויזישע פּאָליציי נישט אָן קיין ענערגישע מאָסמיטלען, אָדער וויל זיי נישט אָנעמען, ווייל אומאָפּהענגיק פון די אויבנדערמאָנטע מאָטיוון, פירט זי אויס — קעגן איר ווילן — די פאַראָרדענונגען, וועלכע קומען פון דער אַקס בערלין־רוים. דעריבער האָט דער דוטשע אויסגעקליבן די 2־טע לייזונג, וועלכע מיר האָבן אָלע באַצייכנט אַלס ווינטשנסווערט און — צו דעם צוועק — תיכף נאָך דער אוידיענץ מיט אַמבראָזיאָ, האָט ער גערופן דעם איטאַליענישן פּאָליציי־שעף, סעניס, און האָט אים באַפוילן — אין דער קעגנוואַרט פון באַסטיאַניני — אָנצופירן מיט דער אַקציע לויט אייגענע כוחות, אומאָפּהענגיק פון די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן. צוליב דעם, האָט ער אויסגעקליבן אין דער ליסטע פון 4 נעמען, וועלכע איז אים געהאַט פאָרגעשטעלט געוואָרן מצד סעניסן, אַ וויצע־אינספּעקטאָר פון דער פּאָליציי און האָט אים, נעכטן אינאָוונט, געשיקט אין אָקופּירטן פראַנקרייך, מיטגעבנדיק אים אַנטשפּרעכנדיקע פאַראָרדענונגען. צווישן די 4 נעמען, האָט דער דוטשע אויסגעקליבן דעם פּאָליציי־אינספּעקטאָר לאָספּינאָסאָ, וועלכן ער האָט פּערזענלעך געקענט, אַלס זייער אַן ענערגישן מאַן. צו דער זעלבער צייט, האָט דער דוטשע אים געגעבן, ווי אויך דעם גענעראַל ווערסעלינאָ, שריפטלעכע, בולט־פאָרמולירטע באַפעלן. די דאָזיקע באַפעלן זענען איבערגעשיקט געוואָרן צום גענעראַל ווערסעלינאָ מיט אַ ספּעציעלן אָפיציר. אויף מיין פראַגע, צי באַזיצט די איטאַליענישע פּאָליציי די נויטיקע קרעפטן אויף אונטערצונעמען די אַקציע, האָט באַסטיאַניני געענטפערט, אַז די דאָזיקע קרעפטן זענען גענוגנדיקע אויף צו אַרעסטירן אָלע יידן, א. א. וו. אָבער נאַטירלעך, אַז אויף צו רעאַליזירן די מאָסמיטלען, וועלכע זענען דורך אונז פאַראָרדנט געוואָרן: אַרעסטן, דעפּאָרטאַציעס א. א. וו., וועט זי זיך באַנוצן מיט די אָרגאַניזמען פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי.

וואָס שייך דעם גאַנג פון דער אַקציע, האָט באַסטיאַניני דער־קלערט, אַז עס זענען שוין אַרויסגעגעבן די אינסטרוקציעס, אַז אַלע יידן פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע אין פראַנקרייך, זאָלן נישט טאָרן מער פאַרלאָזן זייער וואוינאָרט, אינדערצייט וואָס ביז איצט, האָבן זיי נאָך געגאָסן פון אַ געוויסער פרייהייט זיך צו באַ־וועגן. דער פּאָליציי־אינספּעקטאָר, לאָספּינאָסאָ, האָט באַקומען דעם באַפעל צוצוטרעטן, אָן שום צעגערונג — צו דער אַקציע, וואָס איז באַשטאַנען אין באַלדיקן טראַנספּערירן אַלע יידן א. א. וו., פון די פראַנצויזישע איזאָלירטע געגנטן, ביז אין די מער־באַוואוינטע, בכדי זיי זאָלן קענען בעסער צוגעהיטן ווערן. נעמענדיק אין אַכט, אַז קיין קאָנצענטראַציע־לאַגערן האָבן דאָרט נישט עקזיסטירט און אַז זייער אָרגאַניזירונג וואָלט באַדאַרפט דויערן מערערע חדשים — וועלן די יידן אַריינגעזעצט ווערן, אונטער אויפזיכט, אין פרייע היי־זער און האָטעלן, וועלכע וועלן, צו דעם צוועק, רעקווירירט ווערן. אויף מיין פראַגע צו וויסן, וואָס אַזעלכעס וועט מיט זיי דאָרטן גע־שען, דאָס הייסט, צי האָט מען בדעה זיי צו דעפּאָרטירן — האָט באַסטיאַניני געענטפערט, אַז ביז איצט, איז דאָס נאָך נישט פאַראויס־געזען געוואָרן.

דער פּאָליציי־אינספּעקטאָר לאָספּינאָסאָ איז געוואָרן באַאויפ־טראַגט, צו קומען — נאָך אַ געוויסער צייט — קיין רוים, בכדי אָפּ־צוגעבן אַ פּערזענלעכן באַריכט וועגן די מאַסמיטלען, וועלכע זענען דורך אים אונטערגענומען געוואָרן און וועגן זייער אויספירונג.

אויף מיין לעצטער פראַגע, צי עס עקזיסטירט אַ גענוגנדיקע גאַראַנטיע, אַז די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן וועלן נישט שטערן — ווי עס איז געשען ביז איצט — דער אַקציע פון דער איטאַליענישער פּאָליציי, האָט באַסטיאַניני דערקלערט, אַז דעם דוטשעס באַפעל צום גענעראַל ווערסעלינאָ וועגן דעם, איז נישט קיין צווייפלהאַפטיקער נאָר זייער אַ קלאָרער און דערגייט אַזש ביז סאַנקציעס לגבי די איטאַליענישע מיליטער־לייט, וועלכע וועלן — אונטער וועלכער נישט איז פאָרם — זיך אַרויסווייזן אַלס באַשיצער פון די יידן און פון אַנדערע אומגעוואונטשענע עלעמענטן.

אונטערגעשריבן : מאַקענזען.

דאָקומענט 9.

טעלעגראַמע

בערלין NUE 59 803 2-4-1943 — 1300 SCHUE

צום קאָמענדאַנט פון דער סיפּאָ און פון דער ס. ד.
אין פּאַריז.

פּ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

בעת מיין באַזוך אין רוים, דעם 27־טן מערץ 1943, האָב איך — אויף דעם באַפעל פון רייכספירער ס. ס. — געהאַט אַ געשפּרעך מיטן אַמבאַסאַדאָר פון דייטשלאַנד, ווי אויך מיטן איטאַליענישן פּאָליציי־שעף, וועגן דער יידן־פראַגע אויף די פראַנצויזישע פריש־אָקופּירטע טעריטאָריעס. אין הסכם מיט די קלאָרע און שאַרפע אינסטרוקציעס מצד דעם דוטשע, האָט די איטאַליענישע פּאָליציי געשיקט דעם גענעראַל־אינספּעקטאָר לאָ ספּינאַסאָ, מיט זיין אַדיו־טאַנט, דעם וויצע־קאַסערער, לוצערי, ווי אויך עטלעכע מיטאַרבע־טער — אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע, בכדי דאָרטן צו רעגולירן, לויט דער דייטשער קאָנצעפּציע — אין דער ענגסטער צוזאַמענאַרבעט מיט דער דייטשער פּאָליציי, און עווענטועל אויך מיט דער פראַנצויזישער פּאָליציי — די יידישע פּראָבלעמען, אַזוי ווי זיי שטעלן זיך איצטער פאָר. דער גענעראַל־אינספּעקטאָר לאָ ספּינאַסאָ, געפינט זיך שוין אין פראַנקרייך זינט עטלעכע טעג. איך אינפאָרמיר אייך וועגן זיין אָנקומען און בעט אייך גלייך אָנצוקניפּן אַ קאָנטאַקט מיט לאָ ספּינאַסאָ, ווי אויך אייך צו אינפאָרמירן וועגן די באַפעלן, וועלכע ער האָט באַקומען. איך בעט אייך מיר וועגן אַלץ צו וויסן צו געבן.

RSHA — IV

אונטערגעשריבן : מילער.

דאָקומענט 10.

טעלעגראַמע נומ. 13323

פּאַריז, דעם 5־טן אַפּריל 1943.

פּ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

צום רייכסזיכערהייטסהויפּט־אַמט

ביורא IV,

. צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס. ס.־גרופּענפירער מיללער

ענין : יידן־פראַגע אויף די פראַנצויזישע טעריטאָריעס, וואָס זע־נען אָקופּירט פון די איטאַליענער.

רעפערענץ : אייער טעלעגראַמע פון 2־טן אַפּריל 1943, נומ.59.803.

מיר האָבן פּרובירט צו האָבן אויספירלעכע פּרטים דורך די איטאַליענישע אַמטן אין פּאַריז, וועגן דער רייזע פון גענע־ראַל־אינספּעקטאָר פון דער איטאַליענישער פּאָליציי, לאָ ספּי־נאָסאָ. אַלס ענטפער אויף א ווענדונג אין מענטאָן, מעלדעט מען אונז, אז ביז איצט, ווייסט מען נאָך גאָר נישט וועגן אָט דער רייזע.

אונטערגעשריבן : ד ר. קנאָכען,
ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער
און קאָלאָנעל פון דער פּאָליציי.

דאָקומענט 11.

טעלעגראַמע

VI B

פּאַריז, דעם 6־טן אַפּריל 1943.

צום רייכסזיכערהייטסהויפּטאַמט

1) ביוראָ VI,

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס. ס.־שטאַנדאַרטנפירער שעלענבערג;

2) ביוראָ IV,

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס. ס.־אָבערשטורמבאַנפירער אייכמאַן.

ענין: מאַסן־אַפּפאַר פון די יידן צו די פראַנצויזישע טעריטאָריעס, וועלכע זענען אָקופּירט דורך די איטאַליענער.

די קאָמאַנדאָ פון מאַרסעיל אינפאָרמירט אונז, אַז דאָס אַנטלויפן פון די יידן צו די טעריטאָריעס, וועלכע זענען אָקופּירט דורך די איטאַליענער — דויערט ווייטער. מען האָט געקענט, אינצווישנצייט, געוואויר ווערן, אַז אין דער איטאַליענישער זאָנע, עקזיסטירט אַ מעכטיקע פינאַנציעלע גרופּע פון איטאַליענישע יידן, אונטער דער אָנפירונג פון דעם געוועזענעם דירעקטאָר פון דער „באַנק פראַנקרייך־איטאַליע" — דאָנאַטי, וועלכער שיצט די יידן. איך וועל צוויסן געבן דעם רעזולטאַט פון מיינע ווייטערדיקע נאָכפאָרשונגען.

אונטערגעשריבן: **ד"ר. קנאָכען,**
ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער
און קאָלאָנעל פון דער פּאָליציי.

דאָקומענט 12.

טעלעגראַמע

בערלין — GR — NUE N° 63762 7-4-43, 1645

צום B.d.S.,

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער קנאָכען.

פּאַריז

אלס ענטפער אויף אייער טעלעגראַמע פון 5.4.43 — איידער איך ווענדע זיך אויפסניי צום שעף פון דער איטאַליענישער פּאָליציי, בעט איך אייך, זיך צו פאַרזיכערן, צי לאָ ספּינאָסאָ געפינט זיך ווירקלעך אין פראַנקרייך. אזוי ווי איך האָב אייך שוין וועגן דעם אינפאָרמירט, האָט דער שעף פון דער איטאַליענישער פּאָליציי מיר לעצטנס דערקלערט, אז לאָ ספּינאָסאָ געפינט זיך שוין אין פראַנקרייך זינט עטלעכע טעג.

RSHA — IV

אונטערגעשריבן : מילער,

ס. ס.־גרופּענפירער.

דאָקומענט 13. (1)

IV B — B.d.S.

טעלעגראַמע נום. 20.263

פּאַריז, דעם 8־טן אַפּריל 1943.

פ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

דרינגנד. גלייך איבערצוגעבן!

צום רייכסזיכערהייטסהויפּטאַמט,
צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס. ס.־גרופּענפירער מיללער,
בערלין.

ענין: אַנפראַגן מצד די איטאַליענער אין שייכות צו דער יידן־פראַגע.

רעפערענץ: מיינע פריערדיקע ראַפּאָרטן איבער דער האַלטונג פון די איטאַליענער אין דער יידן־פראַגע, אין דער נייער אָקופּאַציע־זאָנע אין פראַנקרייך. אייער טעלעגראַמע פון 7.4.43.

לויט ווי איך בין נאָך־וואָס געוואויער געוואָרן, האָט דער גענעראַל־אינספּעקטאָר לאָ ספּינאָסאָ, וועלכער איז באַשטימט געוואָרן צו קאָנפערירן איבער דער יידן־פראַגע — זיך צוריקגעקערט קיין רוים, נאָך אַן אויפנהאַלט פון 3 טעג אין מענטאָן. דורך דער פאַרמיטלונג פון לויטענאַנט מאַלפּאַטטי, פון דער איטאַליענישער אַמבאַסאַדע אין פאַריז, האָט ער אונז געבעטן צו ענטפערן אויף די פאָלגנדיקע פראַגן:

1) אין דער נייער אָקופּאַציע־זאָנע, צי וועלן די אַנטיסעמיטישע פאַראָרדענונגען אויסגעפירט ווערן דורך די פּראָנצויזן?

---

(1) זען פאַקסימיליע ז״ז 192—191.

2) צי האָבן מיר געפאָדערט מאַסן־אינטערנירונגען פון פראַנצויזישע יידן, אין דער נייער אָקופּאַציע־זאָנע ?

3) צי האָבן שוין די דייטשע אויטאָריטעטן אדורכגעפירט מאַסן־אינטערנירונגען פון יידן פון פראַנצויזישער בירגערשאַפט ?

ביז איצט האָב איך נישט אָפּגעענטפערט, ווייל, צוליב דער האַלטונג, וועלכע עס האָבן אָנגענומען די איטאַליענישע אַמטן אין דער יידן־פראַגע, האַלט איך, אַז — צוליב פּרינציפּיעלע טעמים, דאַרף מען זיך אָפּזאָגן פון דיסקוטירן איבער אַזאַ וויכטיקן פּראָבלעם, מיט אַ לויטענאַנט, אָדער אפילו צו ענטפערן אויף די פראַגן פון לויטענאַנט מאַלפּאַטטי, איבערהויפּט ווען מען מעלדעט אונז, אַז ספּינאָסאָ אליין וועט וועגן דעם אונטערהאַנדלען.

לויט מיין מיינונג, האָט דער גענעראַל־אינספּעקטאָר לאָ ספּינאָסאָ פּערזענלעך, אונז באַדאַרפט אריינשיקן די דאָזיקע פראַגן. איך אינפאָרמיר אייך וועגן דעם און בעט אייך, מיר צוצושיקן — אויב מעגלעך, מיט דער נאָענטסטער פּאָסט — די אָנווייזונגען וועגן דער פּראָצעדור אָנצווענדן אויף ווייטער. מאַלפּאַטטי דערקלערט, אַז די פראַגן וואָלטן זיכער נישט געווען געשטעלט דורך לאָ ספּינאָסאָ, נאָר דורך דער 4־טער איטאַליענישער אַרמיי.

אונטערגעשריבן: **ד״ר. קנאָכען,**
ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער
און קאָלאָנעל פון דער פּאָליציי.

דאָקומענט 14.

טעלעגראַמע

בערלין NUE 65 638 9-4-43 1735 — WUE

צום קאָמענדאַנט פון דער זיכערהייטספּאָליציי
און פון דער ס. ד., פּאַריז.

אין רעזולטאַט פון אייער טעלעגראַמע פון 8.4.1943, האָב איך געבעטן דעם פּאָליציי־אַטאַשע פון רוים, צו ווירקן ביים שעף פון דער איטאַליענישער פּאָליציי, אַז לאָ ספּינאָסאָ זאָל קומען קיין בער־לין, אָדער אַז ער זאָל זיך דירעקט און פּערזענלעך פאַרבינדן מיט אייך, אַזוי שנעל ווי מעגלעך. איך וועל אייך וועגן דעם באַקאַנט מאַכן.

RSHA

אונטערגעשריבן : מיללער,
ס. ס.־גרופּענפירער.

דאָקומענט 15.

טעלעגראַמע נומ. 28.058

B.d.S. — IV B

פּאַריז, דעם 12־טן מאַי 1943.

פּ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

צו דער קאָמאַנדאָ פון דער זיכערהייטספּאָליציי
אין דיזשאָן און פון דער ס. ד.
און צו די קאָמאַנדאָס פון ליאָן און מאַרסעיל.

ענין : אַנטיסעמיטישע באַגרענעצונגען אין דער איטאַליענישער זאָנע.

רעפערענץ : קיינע.

אזוי ווי מיר זענען דאָ געוואויער געוואָרן, ווערט די יידן־פראגע אין דער פראַנצויזישער זאָנע, וואָס איז אָקופּירט דורך די איטאַליענער — פון איצט אָן, רעגולירט ווערן דורך דער איטאַליענישער פּאָליציי.

מיר בעטן אייך אונז צו אינפאָרמירן און אונז איבערצושיקן גלייך, אַלע באַמערקונגען אין שייכות מיט דעם אָנטייל פון דער איטאַליענישער פּאָליציי אין דער רעגולירונג פון דער יידן־פראַגע; הויפּטזאַכלעך, איז וויכטיק צו וויסן די גענויע דאַטע פון אָנווענדן די מאָסמיטלען, ווי אויך דעם אופן פון אויספירן זיי מצד דער איטאַליענישער פּאָליציי, אין די פאַרשידענע געגנטן.

לויט אויפטראַג,

אונטערגעשריבן : **רעטהקע,**
ס. ס.־אָבערשטורמפירער.

דאָקומענט 16.

טעלעגראַמע

ליאָן — WE — 2743 15/5 0028

צום — B.d.S. — פּאַריז — IV B

ענין : דאָס באַזעצן פון 1.000 יידן אין מעזשעוו (אַט־סאַוואָוא).

רעפערענץ : אייער אינסטרוקציע־טעלעגראַמע נומ. 28.061 פון 12.5.43. — SA 225 A — Roem IV B.

לויט אַ קאָמוניקאַט מצד דעם דעלעגאַט פאַר יידישע פראַגן פון די פראַנצויזישע אויטאָריטעטן אין ליאָן, האָט די איטאַליענישע מאַכט באַזעצט, ביז איצט, 400 יידן, פון וועלכע 399 פון אויסלענדישער בירגערשאַפט, כמעט אַלע דייטשן — אין די האָטעלן פון מעזשעוו. די יידן זענען טראַנספּאָרטירט געוואָרן אין אויטאָבוסן פון דעם מיטלענדישן ים־ברעג (ניצע, קאַן, א. א. וו.) זיי זענען אונטער אויפזיכט, אַזוי אַז צוויי מאָל אין טאָג קומט פאַר אַן אַפּעל און דער אויסנאַם־צושטאַנד איז באַשטימט אויף 9 אַ זייגער. ווארשיינלעך, וועלן נאָך 1.200 אַנדערע יידן אַריבערגעפירט ווערן פון דעם מיטלענדישן ים־ברעג קיין מעזשעוו. איצטער קומען פאָר אונטערהאַנדלונגען צווישן די פראַנצויזישע אויטאָריטעטן און די האָטעלאייגנטימער אין מעזשעוו, ווייל די פראַנצויזישע רעגירונג האָט פאַרגעלייגט דער איטאַליענישער מאַכט אַריבערצושיקן קיין מעזשעוו די קינדער פון די פראַנצויזישע שטעדט, וואָס ליגן ביים ים־ברעג און וואָס זענען באַדראָט פון באָמבאַרדירונגען. צווישן די יידן געפינען זיך 12, וואָס ווערן שוין לאַנג אַרומגעזוכט פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי, דאָך, זאָגן זיך די איטאַליענער אָפּ, זיי אַרויסצוגעבן.

קאָמאַנדאָ סיפּאָ — ס. ד. — ליאָן — 1994/43.

דער קאָמענדאַנט,

לויט אויפטראַג,

אונטערגעשריבן : **באַרביע,**

ס. ס.־אָבערשטורמפירער.

צוגעשריבענע נאָטע פון רעטהקע :

1) צום שטאַנדאַרטענפירער דר. קנאָכען, אויף אינפאָרמאַציע. (די קאָמאַנדאָס פון מאַרסעיל און ליאָן האָבן דעסגלייכן באַקומען אינסטרוקציעס, צוצושטעלן ראַפּאָרטן וועגן אַלע מאָסמיטלען, וועלכע דאַרפן אָנגענומען ווערן מצד די איטאַליענער קעגן די יידן).

2) צוריקשיקן צום IV B BdS

דאָקומענט 17.

VI B — B.d.S.

פּאַריז, דעם 24־טן מאַי 1943.

נאָטע צום ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער דר. קנאָכען

ענין: רעגולירונג פון דער יידן־פראגע אין דער פראנצויזישער זאָנע פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע.

דער ס. ס.־האופּטשטורמפירער גודעקונסט האָט זיך פאַרשטענדיקט מיט דעם לויטענאַנט מאַלפאַטטי, וועגן דער אָנגעמאָלדענער וויזיט מצד דעם גענעראַל־אינספּעקטאָר פון דער איטאַליענישער פּאָליציי, לאָ ספּינאָסאָ. מאַלפאַטטי האָט דערקלערט, אַז די איטאַליענישע אַמבאַסאַדע האָט במשך פון דער צייט, נישט געהאַט לאָ ספּינאָסאָ'ס באַזוך און אַז זי איז נישט באַקאַנט מיט דעם דאָזיקן רייזע־פּראָיעקט.

לויט אויפטראָג,

אונטערגעשריבן: **רעטהקע,**

ס. ס.־אָבערשטורמפירער.

דאָקומענט 18.

IV B — B.d.S.

24־טער מאַי 1943.

פּאַרטרויִלעך!

צום רייכסזיכערהייטסהויפּטאַמט,
צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס. ס.־גרופּענפירער מיללער,
בערלין.

ענין: די יידן־פראַגע אין דער פראַנצויזישער זאָנע, וואָס איז אָקופּירט מצד די איטאַליענער.

רעפערענץ: געשפרעך מיט דעם ס. ס.־אָבערשטורמבאַנפירער אייכמאַן, דעם 28־טן אפּריל 1943, און מיין טעלעגראַמע נומ. 26,162 פון 4־טן מאַי 1943.

נעמענדיק אין אַכט, אַז דער גענעראַל־אינספּעקטאָר פון דער איטאַליענישער פּאָליציי, לאָ ספּינאָסאָ, איז ביז היינט נישט געקומען מיך זען און אַז אונז איז גאָרנישט באַקאַנט וועגן זיין עווענטועלער אָנוועזנקייט אין דער איטאַליענישער זאָנע, האָב איך באַאויפטראַגט זיך צו ווענדן אין דער איטאַליענישער אַמבאַסאַדע אין פּאַריז, וועגן אויסקונפטן בנוגע אָט דעם באַזוך. די איטאַליענישע אַמבאַסאַדע האָט אונז אינפאָרמירט, אַז לאָ ספּינאָסאָ איז נישט אָנגעקומען און אַז איר איז נישט באַקאַנט דער דאָזיקער רייזע־פּראָיעקט.

די דאָזיקע פאַקטן באַשטעטיקן בלויז מיין השערה, אַז געוויסע איטאַליענישע אַמטן אינטערעסירן זיך לחלוטין נישט מיט דער ליי־זונג פון דער יידן־פראַגע אין פראַנקרייך, און אַז זיי ווענדן אָן בנוגע דעם — ווי ווייט מעגלעך — אַן אָפּשלעפּנדיקע טאַקטיק.

צוליב דער דרינגנדיקער וויכטיקייט אָנצווווענדן, ווי צום שנעלסטן, די אַנטיסעמיטישע מאַסמיטלען אין דער איטאַליענישער זאָנע, פאַרוף איך מיך אויף מיינע פריערדיקע ראַפּאָרטן און גע־שפּרעכן און בעט אייך נאָכאַמאָל, אָנצופרעגן ביי דער איטאַליעני־

שער רעגירונג, צי קען מען נאָך רעכענען אויף דעם באַזוך פון לאַ ספּינאָסאַ, און אויב יאָ, אין וועלכער דאַטע וועט ער פאַרקומען.

איך לייג אייך דאָ ביי דריי קאָפּיעס אין טאָפּלטע עקזעמפּלארן, צוגעשיקט פון בוסקע, וועגן די ארגומענטן, וואָס ווערן ארויסגע־רוקט מצד די איטאַליענישע מיליטערישע אמטן, קעגן די אנטיסע־מיטישע מאָסמיטלען פון דער פראנצויזישער רעגירונג.

די נאָטעס פון די איטאַליענישע אויטאָריטעטן זענען כאַראַק־טעריסטיש און ווארפן אַ בולטן שיין אויף דער איטאַליענישער באַ־ציאונג צו דער יידן־פראגע.

איך וועל אייך כסדר האַלטן אין קאָנטאַקט.

אונטערגעשריבן : **דר. קנאָכען,**

ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער

און קאָלאָנעל פון דער פּאָליציי.

אַנעקס (צוגאָב) 1

גענעראַל־פאָרשטייער
העכסטע איטאַליענישע קאָמענדאַטור
אין ווישי.

ווישי, דעם 2־טן מערץ 1943.

צום הער אַדמיראַל פּלאַטאָן
מלוכה־סעקרעטאַר
ביים רעגירונגס־שעף.

הער אַדמיראַל,

אין נאָמען פון דער העכסטער איטאַליענישער קאָמענדאַטור, האָב איך דעם כבוד אייך צו אינפאָרמירן דאָס פאָלגנדיקע:

די פּרעפעקטן פון וואַלענס, שאַמבערי און אַנעסי, האָבן לעצטנס אַדורכגעפירט — אין הסכם מיטן באַפעל מצד דער פּראַצוויזישער רעגירונג — צאָלרייכע אַרעסטן אויף יידן פון אויסלענדישער נאַציאָנאַליטעט.

אַכט פּערזאָן, וועלכע זענען אַרעסטירט געוואָרן אין אַנעסי, זענען אַריבערגעפירט געוואָרן אין די פּירענייען.

אויף דער אינטערווענץ פון די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן, האָבן די פּרעפעקטן אָפּגעענטפערט, אַז זיי זענען פאַרפליכטעט צו פאָלגן די באַפעלן פון ווישי.

אויפן סמך פון אָט די אינצידענטן, האָט די העכסטע איטאַליענישע קאָמענדאַטור דערקלערט, אַז די פראַגע וועגן די אַרעסטן, וואָס זענען לעצטנס אַדורכגעפירט געוואָרן — איז פון זעלבן מין, ווי די וואָס זענען פאָרגעקומען אין לויף פון חודש דעצעמבער — אין רעזולטאַט פון די אַנטיסעמיטישע פאַראָרדענונגען מצד דעם פּרעפעקט פון די מאַריטימער אַלפּן.

אַחוץ דעם, קען די העכסטע איטאַליענישע קאָמענדאַטור נישט געבן איר הסכמה אויף די פאַראָרדענונגען, וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרן מצד די פּרעפעקטן, בנוגע די אַרעסטן און אינטערנירונגען פון די יידן וועלכע וואוינען אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע אין פראַנקרייך, סיי צי עס האַנדלט זיך וועגן יידן פון איטאַליענישער, פראַנצויזישער אָדער אויסלענדישער נאַציאָנאַליטעט.

די דאָזיקע מאָסמיטלען געהערן צו דער אויסשליסלעכער קאָמפּעטענץ פון די איטאַליענישע מיליטערישע אָקופּאַציע־אויטאָריטעטן.

דערמיט דערקלערט זיך די צודרינגלעכקייט פון דער העכסטער איטאַליענישער קאָמענדאַטור, אַז די פראַנצויזישע רעגירונג זאָל אַנולירן די ביז־איצט פאַראָרדנטע אַרעסטן און אינטערנירונגען און אַז עס זאָל אַרויסגעגעבן ווערן צו די פּרעפעקטן פון אַלע טעריטאָריעס, וועלכע ווערן קאָנטראָלירט מצד די איטאַליענישע מיליטערישע איינהייטן — דער באַפעל, אַ סוף צו מאַכן צו די דאָזיקע מאָסמיטלען, סיי ווען עס האַנדלט זיך אין אַרעסטן און אינטערנירונגען פון איטאַליענישע יידן, צי גאָר פון פראַנצויזישע, אָדער אויסלענדישע יידן, וועלכע האָבן זייער רעזידענץ אויף די אָנגעווייזענע טעריטאָריעס.

אונטערגעשריבן: קאַרלאָ אַוואַרנאַ די גואַלטיערי,
בריגאַדע־גענעראַל.

אַנעקס 2.

גענעראַל־פֿאַרשטייער

העכסטע איטאַליענישע קאָמענדאַטור

אין ווישי.

ווישי, דעם 29־טן מערץ 1943.

צום אַדמיראַל בורראַג,

דירעקטאָר פֿון די אַרמיסטיס־אַמטן.

הער אדמיראל,

אין נאָמען פון דער קאָמענדאַטור פון דער 4־טער אַרמיי, האָב איך דעם כבוד אייך צו אינפאָרמירן דאָס פאָלגנדיקע:

די קאָמענדאַטור פון דער 4־טער אַרמיי שטייט פאַר דער דרינגענדיקער און אומפאַרמיידלעכער נויטווענדיקייט, אַריינצוגיין אין באַציִ — און דאָס, צוליב זיכערקייטס־טעמים — פון די פולקאָמע פּרטים איבער אַלע יידן, אויסלענדישע און פראַנצויזישע בירגער, וועלכע וואוינען אויף דער פראַנצויזישער טעריטאָריע, וואָס איז אָקופּירט דורך די איטאַליענישע טרופּן.

די קאָמענדאַטור פון דער 4־טער אַרמיי בעט די פראַנצויזישע מאַכט אויסצובררייטערן די אינסטרוקציעס, וועלכע זענען אויסגעגעבן אין דעם בריוו N° 997 DN/SL פון 20־טן ה. ח., אַרויסגעבנדיק צו די פּרעפעקטן פון די דעפּאַרטעמענטן אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע, תיכפדיקע און גענויע פאַראָרדענונגען, וואָס זאָלן דערמעגלעכן צו באַפרידיקן די בקשות וועגן אויסקונפטן, וועלכע קומען פון דער איטאַליענישער קאָמענדאַטור — און וואָס זענען נוגע די יידן, פראַנצויזישע און אויסלענדישע.

ביי דער דאָזיקער געלעגנהייט, שטרייך איך אונטער, אַז די נאָטעס 679 און 857, פון 2־טן און 17־טן ה. ח., וועלכע איך האָב צוגעשיקט, אין נאָמען פון דער העכסטער איטאַליענישער קאָמענדאַטור און וואָס באַשטימען, אַז יעדע פראַגע, וואָס איז שייך דער פּאָליטיק לגבי די יידן אויף די פראַנצויזישע טעריטאָריעס פון אי־

טאַליענישער אָקופּאַציע, ליגט אויסשליסלעך אין דער קאָמפּעטענץ פון דער איטאַליענישער מאַכט — טראָגן דעם כאַראַקטער, נישט פון א ביטע אָדער פאָרשלאַג, נאָר שטעלן מיט זיך פאָר א באַשטימטע דערקלערונג פאַר דער פראַנצויזישער רעגירונג.

נעמט אָן, אַדמיראַל, די אויסדרוקן פון מיין העכסטער אכטונג.

אונטערגעשריבן: **קאַרלאָ אַוואַרנאַ די גואַלטיערי,**
בריגאַדע־גענעראַל.

אַנעקס 3.

גענעראַל־פאַרשטייער
העכסטע איטאַליענישע קאָמענדאַטור
אין ווישי.

ווישי, דעם 27־טן אַפּריל 1943.

גענעראַל פון קאָרפּוס ברידו־אַרמיי,
סעקרעטאַר פון דער מלוכה־פאַרטיידיקונג.

עקסעלענץ,

פאַרופנדיק זיך אויפן בריוו DN/SL 1079 N° פון פאַרגאַנגענעם 27־טן מערץ, און אין רעזולטאַט פון די נאָטעס 670 און 857, דאַטירט פון 2־טן און 17־טן לעצטן מערץ, אין נאָמען פון דער איטאַליענישער קאָמענדאַטור, האָב איך דעם כבוד אייך מודיע צו זיין דאָס פאָלגנדיקע :

1) צוליב מיליטערישע זיכערקייטס־טעמים, דאַרפן די אָקופּאַציע־אויטאָריטעטן רעזערווירן פולשטענדיק פאַר זיך, די מאָסמיטלען לגבי די יידן, אָן אונטערשייד פון נאַציאָנאַליטעט.

2) בעת די פראַנצויזישע אויטאָריטעטן פירן אַדורך יידן־אַרעסטן, דאַרפן די איטאַליענישע אָקופּאַציע־אויטאָריטעטן זיין אינפאָרמירט וועגן די מאָטיוון, וואָס האָבן גורם געווען די אַרעסטן, כדי צו באַשטימען, צי דאָס פאַרברעך הענגט אָפּ פון ציווילן שטראָף־קאָדעקס. אין פאַל ווען — אין הסכם מיט די העכערשנדיקע געזעצן פון ציווילן שטראָף־קאָדעקס — געהערט די קאָמפּעטענץ פון דער געזעצגעבונג צו אַ יורידישער אויטאָריטעט, וועלכע איז טעטיק מחוץ פון אונזער אָקופּאַציע־זאָנע, וועט דאָס אַריבערפירן פון דעם באַשולדיקטן קענען פאָרקומען בלויז נאָכדעם, ווי די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן וועלן צוטיילן די אַנטשפּרעכנדיקע דערלויבעניש צו יעדן באַזונדערן פאַל און בלויז, דכי צו דערמעגלעכן דעם אורטייל און דאָס אויספירן פון דער שטראָף אין פראַנקרייך גופא.

3) די העכסטע מיליטערישע קאָמענדאַטור באַטאָנט, אַז די פראַנצויזישע רעגירונג דאַרף אַנולירן די אַרעסטן און אינטערנירונגען פון די יידן, וועלכע האָבן זייער וואוינאָרט אין דער דורך־אונז אָקופּירטער זאָנע.

נעמט אָן, עקסעלענץ, די אויסדרוקן פון מיין הויכער אכטונג.

אונטערגעשריבן : **קאַרלאָ אַוואַרנאַ די גואַלטיערי,**
בריגאַדע־גענעראַל.

דאָקומענט 19. (1)

דר. קאַרלטהעאָ צייטשעל.

פּאַריז, דעם 24־טן מאַי, 1943.

פּ אַ ר ט ײ ל ע ד ע !

צום קאָמענדאַנט פון דער
זיכערהייטספּאָליציי און דער ס. ד.
אין דעם סעקטאָר
פון מיליטערבעפעלסהאַבער אין פראַנקרייך.

ענין: דאָס אַנטלויפן פון די יידן צו דער דרום־זאָנע אין פראַנקרייך, וואָס איז אָקופּירט דורך די איטאַליענער.

דורך דער צייט פון מיין אַקטיוויטעט אין טוניס, א דאַנק דער פריינטלעכקייט פון אָבערשטורמבאַנפירער ראוף, זענען די ראַפּאָרטן פון פּאָליציי־שעף און פון דער ס. ד., מיר רעגולער איבערגעגעבן געוואָרן. אַזוי אַרום איז מיר באַקאַנט געוואָרן, אַז דאָ אין פראַנקרייך, דאָס וואָס פאַרשאַפט צום מייסטן זאָרגן אין דער יידן־פראַגע, איז דאָס מאַסנווייזע אַנטלויפן פון די איינפלוסרייכע יידן צו דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע, וואו זיי געפינען זיך אין פולשטענדיקער זיכערקייט. האַבנדיק באַמערקט אין די לעצטע וואָכן, אַז די דייטשע צייטונגען, און הויפּטזאַכלעך דער פ. ב. („פעלקישער באַאָבאַכטער") ווידמען זיך א שטאַרקער אַנטיסעמיטישער פּראָפּאַגאַנדע, האָב איך — במשך פון מיין אויפנטהאַלט אין רוים — אויסגענוצט די געלעגנהייט, כדי אַדורכצושמועסן זיך וועגן דעם פּראָבלעם, מיט אַלע אַנטשפּרעכנדיקע אַמטן. אָט זענען די פעסטשטעלונגען, וועלכע עס איז מיר געלונגען צו מאַכן:

1) די דייטשע אַמבאַסאַדע אין רוים, האָט — זינט יאָרן — דעם שטרענגסטן באַפעל פון בערלין, גאָרנישט אונטערצונעמען, וואָס קען שטערן, אויף וועלכן נישט איז אופן — די פריינטלעכע באַציאונגען צווישן איטאַליע און דייטשלאַנד. עס קען בכלל נישט קומען אין באַטראַכט, ווי עס ווייזט אויס, אַז די דייטשע אַמבאַסאַדע אין רוים זאָל באַרירן אַזאַ ברענענדיקע פראַגע, ווי עס איז די יידישע פראַגע אין איטאַליע. אויף די פּאָזיכטיקע פראַגן, וועלכע

(1) זען די פאַקסימיליע ז"ז 193—194.

זענען געשטעלט געוואָרן צו די פּאָליטישע אָנפירער פון דער אַמבאַ־סאַדע — האָט מען באַקומען די זעלבע תשובות.

2) די איטאַליענישע רעגירונג אינטערעסירט זיך נישט מיט דער יידן־פראַגע, ווייל קוים וואָס עס עקזיסטירט אין איטאַליע א יידן־פּראָבלעם, אלס אזעלכער. פון דער דאָזיקער זייט, איז נישט צו דערוואַרטן קיין שום אונטערשטיצונג.

3) די איטאַליענישע אַרמיי. לויט אַן אינפאָרמאַציע מצד דעם אָבערשטורמבאַנפירער, דר. דאָלמאַן, געפינען זיך נאָך אין איטאַ־ליענישן אָקופּירן־קאָרפּוס, יידן און צאָלרייכע האַלבע יידן, אַזוי אַז — לויט מיין מיינונג — קען מען נישט רעכענען, אַז די אַרמיי זאָל אונטערנעמען וועלכע נישט איז אַקציע קעגן די יידן.

4) די פאַשיסטישע פּאַרטיי איז, אין די לעצטע טעג, ווידער רעאָרגאַניזירט געוואָרן, אָבער מען קען נאָך נישט בולט פאָראויס־זען, ווי אַזוי וועט אויסזען די באַציאונג פון דעם נייעם פּאַרטיי־סע־קרעטאַר און פון די פונקציאָנאַרן, וועלכע ער האָט באַשטימט. מען ווייסט, אַז ביז־איצט איז די פאַשיסטישע פּאַרטיי נישט געווען זייער אַקטיוו, אָבער מען גלויבט, אַז אַלס באַווייז פון איר אַקטיוויטעט, וועט זי זיך עווענטועל, פאַרנעמען מיט דער יידן־פראַגע — וואָס וואָלט, אגב, מעגלעך געווען, בלויז אויפן דרינגנדיקן און געניטען באַפעל מצד דעם דוטשע פּערזענלעך.

5) די געשפּרעכן מיט דעם אָבערשטורמבאַנפירער, דר. דאָל־מאַן און מיט זיין פאָרשטייער, דעם קאַפּיטאַן וועגער, באַווייזן אַז די ס. ד. גופא, קען קוים זיך באַשעפטיקן מיט דעם דאָזיקן פּראָב־לעם אין איטאַליע, ווייל זי קען זיך קוים דערשלאָגן צום דוטשע פּערזענלעך, און די אונטערגעאָרדנטע אַמטן ווייזן נישט אַרויס אַזאַ ספּעציעלן אינטערעס בנוגע דער יידן־פראַגע, אַזוי אַז מען זאָל קע־נען האָפן, אַז זיי זאָלן זיך דערפאָלגרייך דערמיט פאַרנעמען. אין רעזולטאַט, האָט דער דר. דאָלמאַן מיר פּערזענלעך געעצהט, צוצו־שטעלן א דרינגנדיקע עקספּאָזע צום שעף פון דער זיכערהייטספּאָלי־ציי און פון דער ס. ד. אין פּאַריז, דעם שטאַנדאַרטענפירער דר. קנאָכען, בעטנדיק אים, אַז ער זאָל צושיקן — גלייך, אויב מעגלעך — א קלאָרן און זייער דרינגנדיקן ראַפּאָרט צום רייכספירער ס. ס., וועמענס באַזוך מען דערוואַרט אומגעפער אין דריי וואָכן אַרום, אין רוים.

דער דר. דאָלמאַן האָפט, אַז א דאַנק דער פּערזענלעכער עקס־פּאָזע מצד דעם רייכספירער צום דוטשע, וועט די דאָזיקע פראַגע קענען נאָכאַמאָל באַטראַכט ווערן מיט דערפאָלג.

אונטערגעשריבן: ציטשעל.

דאָקומענט 20. (1)

טעלעגראַמע

מאַרסעיל — NR 3978 26-5-43 2330 GR

צום B.d.S. — IV B — פּאַריז,
צו דער אויפמערקזאַמקייט פון אָבערשטורמפירער רעטהקע.

ג ל י י ך א י ב ע ר צ ו ג ע ב ן.

ענין : פּאָליציייאישע מאָסמיטלען קעגן די יידן אין דער פראַנצויזישער זאָנע פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע.

רעפערענץ : אייער טעלעגראַמע פון 12.5.43 N° 28.058/IV B

לויט ווי עס איז אונז באַקאַנט, האָט דאָס איטאַליענישע אינערן־מיניסטעריום געשאַפן א קאָמיסאַריאַט פאַר יידישע פראַגן אין ניצע, ווילאַ סוראַני אין סימיע — אונטער דער אָנפירונג פון איטאַליענער לאָ ספּינאָסאָ, וועלכער האָט דעם ראַנג פון גענעראַל. צו זיין אומיטלבאַרן גענעראַל־שטאַב געהערן — דער לייטענאַנט־קאָלאָנעל באָדאָ און דער קאַפּיטאַן סאַלווי. זיין וויכטיקסטער מיטאַרבעטער זאָל זיין דער האַלבער ייד דאָנאַטי, וועלכער וואוינט אין ניצע, 37, פּראָמענאַד דעז אַנגלעי. די איטאַליענער האָבן בדעה אַפּצורייניקן פון די יידן, דעם גאַנצן ים־ברעג, אויף א שטח פון 50 קילאָמעטער די טיף און דאָס — אין לויף פון דריי מאָנאַטן. די דאָזיקע מאָסמיטלען זענען פאַרזיכערט, אויסשליסלעך, מצד די איטאַליענער. די יידן זענען אויפגעפאָדערט צו פאַרלאָזן זייערע וואוינערטער מיט קאַמיאָנען, גרופּנווייז און ביז טיפער אין לאַנד. ביז היינט צו טאָג, זענען 2.000 יידן, מייסטנטיילס אָרעמע — עוואַקואירט געוואָרן אויף אזא אופן, פון ניצע און איר אומגעגנט, ביז סאַן מאַרטען־וועזיבי, וועגס, לע מוסטיע, מעזשעוו, סאַן־זשערוועי און קאַמבלו. עס פאָלגן אַנדערע ראַפּאָרטן.

קאָמאַנדאָ פון ס. פּ. און ס. ד. — מאַרסעיל IV B

דער קאָמענדאַנט : לויט אויפטראַג,

אונטערגעשריבן : **מאָריטץ,**

ס. ס.־אָבערשטורמפירער.

(1) זען פאַקסימיליע ז"ז 196—195.

צוגעשריבענע נאָטע פון רעטהקע:

1) פאַרצושטעלן צום שטאַנדאַרטענפירער דר. קנאָכען, מיט דער ביטע איבערצולייענען.

צי דאַרף מען איבערגעבן דעם אינהאַלט פון דער דאָזיקער טעלעגראַמע, קיין בערלין? דאַנאַטי איז אפילו אפשר א 100־פּראָצענ־טיקער ייד; בעת דעם וועלט־קריג איז ער געווען פאַרבינדונגס־אָפיציר צווישן די איטאַליענישע און פראַנצויזישע ארמייען; שפּעטער איז ער געוואָרן דירעקטאָר פון דער פראַנצויזיש־איטאַליענישער באַנק אין פּאַריז, ער איז אין די בעסטע באַציאונגען מיט די איטאַליעני־שע אָפיצירן; שוין פון א לענגערער צייט, איז ער זייער גענוי באַ־קאַנט מיט אַלע איטאַליענישע מאַסמיטלען בנוגע די יידן.

עס איז באמת מערקווירדיק, אז די איטאַליענישע אַמבאַסאַדע זאָל כלומרשט גאָרנישט וויסן וועגן דער אַקטיווויטעט פון לאַ ספּי־נאַסאַ.

2) צוריקצושיקן צום BdS — IV B.

צוגעשריבענע נאָטע פון קנאָכען:

יאָ, אָבער פריער מוז גודעקונסט (אַן אומלעזבאַר וואָרט) אָנ־פרעגן, צי ל. וועט קומען אהער.

דאָקומענט 21.

אַלגעמיינע באַטראַכטונגען איבער דער יידן־פראַגע אין דרום־פראַנקרייך.

צוגעשריבענע נאָטע צום דאָזיקן דאָקומענט:

איבערצוגעבן צום שטאַנדאַרטענפירער ד״ר קנאָכען, צוליב אינפאָרמאַציע.

(דער ראַפּאָרט שטאַמט פון דעם געוועזענעם דירעקטאָר פון דער אַנטי־יידישער פּאָליציי).

אונטערגעשריבן: **רעטהקע.**

ים־ברעג זאָנע, וואָס נעמט אַרום די דעפּאַרטעמענטן פון בוש־די־ראָן, וואַר און אַלפּ־מאַריטים.

פאַר דעם צוטרעטן צו די פּרטים אין אָט דער פראַגע, דאַרף מען אונטערשיידן צוויי טעריטאָריעס אין דער דאָזיקער זאָנע:

1) בוש־די־ראָן, אָפּעראַציע־זאָנע פון דער דייטשער אַרמיי;

2) וואַר און אַלפּ־מאַריטים, אָפּעראַציע־זאָנע פון דער איטאַליענישער אַרמיי.

1) ערשטע טעריטאָריע. אין דעם דעפּאַרטעמענט פון בוש־די־ראָן, איז נישט קיין ספּעציעלעס צו פאַרצייכענען.

מען ווייסט, אין די הויפּט־שטריכן, די אָנגענומענע מאָסמיטלען; א חוץ עטלעכע אויסנאַמען (וועלכע באַציען זיך הויפּטזאַכלעך, צו באַזונדערע פאַלן), ווערן די דירעקטיוון פון דער סעקציע IV B, 82, אַוועני פאָש, גענוי אויסגעפירט. עס איז נאָר דאָ איין באַמערקונג צו פאָרמולירן: זי איז נוגע דער זייער הויכער צאָל פון פאַלשע ציוויל־שטאַנד־פּאַפּירן, געשטיצט אויף אידענטיטעטס־קאַרטן, וועלכע ווערן בגנבה פאַבריצירט, אָפטמאָל ביי דער מיטהילף פון אָפיציעלע אַמטן.

קענען אַזאַ מין צושטאַנד, איז די דייטשע פּאָליציי נישט־געענוגנדיק אין דער צאָל לגבי דער פּאַסיוויטעט מצד דער פראַנצויזישער פּאָליציי, שוין נישט רעדנדיק וועגן איר מיטבאַטייליקונג.

די צווייטע באַמערקונג איז נוגע די דייטשע פּאָליציי, וועלכע וואָלט זיך באַדאַרפט אויסהיטן אָדער לכל הפחות זיך באַציען מיט

אומצוטרוי צו געוויסע פראַנצויזישע אַגענטן, איבערגעקויפטע אָדער פרייוויליקע מיטהעלפער. די דייטשע פּאָליציי דאַרף זיין אויסערגע־וויינטלעך פּאַרזיכטיק, ווייל די טעטיקייט פון די דאָזיקע אַגענטן דינט זיי אויף צו שטילן פערזענלעכע שנאהס. אָפטמאָל באַמיען זיי זיך צו געווינען אונזער צוטרוי, כדי שפּעטער — און דאָס איז שוין דאָס מינדעסטע וואָס מען קען זאָגן — קעגנצווווירקן אונזער אַרבעט.

אויף אָט דעם געביט, דאַרף מען זיך היטן, גאָר באַזונדער, פאַר פרויען, וועלכע דרייען זיך אַרום, אָדער פרובירן דאָס צו טאָן — אַרום געוויסע ביוראָס, פאַרשטעלנדיק ספּעציעל דרינגנדיקע ביטעס.

2) צווייטע טעריטאָריע: וואַר און די מאַריטימער אַלפּן.

די איטאַליענישע אָקופּאַציע־מאַכט האָט בדעה צו רעגולירן די יידן־פראַגע אין דער דאָזיקער טעריטאָריע, אויף אַ ספּעציעלן אופן, און לויט ווי זי אַליין דריקט זיך אויס, „אויף אַ לאַטיינישן אופן", וואָס איז אין קעגנזאַץ צו דעם „גערמאַנישן אופן", וועלכער איז איינגעפירט אין אַנדערע פראַנצויזישע געביטן.

עס איז פאַראַן אין ניצע, „ווילאַ סיראַני", אין סימיע — אַן איטאַליענישער אַמט, וועלכער פאַרנעמט זיך מיט רעגולירן די יידן־פראַגע אין דער גאַנצער אָקופּירטער זאָנע. דער דירעקטאָר איז אַ גענעראַל־אינספּעקטאָר פון דער זיכערהייטספּאָליציי (מיטן ראַנג פון גענעראַל) לאָ ספּינאָסאָ; ער האָט צוגענומען אַלס דירעקטע מיטאַר־בעטער דעם לייטענאַנט־קאָלאָנעל פון די קאַראַביניערן, באַראַ, און דעם קאַפּיטאַן פון די קאַראַביניערן, סאַלווי.

ה' ספּינאָסאָ האָט זיך אָנגעשלאָסן אַלס מיטאַרבעטער (פּריי־וויליק, לויט די באַקומענע אינפאָרמאַציעס) דעם ה' דאָנאַטי, וועל־כער וואוינט 37 ביס, פּראָמענאַד דעז אַנגלעי, אין ניצע. דאָנאַטי איז אַ ייד פון איטאַליענישער נאַציאָנאַליטעט. אַ דאַנק זיינע טי־טולן (ער איז קאָמאַנדיר פון ערן־לעגיאָן, הויכער אָפיציר פון דער איטאַליענישער קרוין, געוועזענער פאַרבינדונגס־אָפיציר פון דער איטאַליענישער אַרמיי אין פראַנקרייך בעתן קריג 1914—1918, אוויאַציע־קאַפּיטאַן א. א. וו. נאָכן קריג איז ער געווען אַדמיניסט־ראַטאָר פון צאָלרייכע געזעלשאַפטן אין פראַנקרייך, פון וועלכע אַ גרויסע צאָל האָט רעפּרעזענטירט די איטאַליענישע אינטערעסן און א. וו.), איז ער אויסנאַמסווייז באַפרייט פון די אַנטי־יידישע מאָס־מיטלען. פּראַקטיש איז עס ער, דאָנאַטי, וואָס איז באַאויפטראַגט זיך צו פאַרנעמען מיטן אָנווענדן דעם פּראָגראַם פון דעם דאָזיקן אָרגאַ־ניזם, פון וועלכן ער זעט אויס צו זיין — לכל־הפּחות, אין אַ גרוי־סער מאָס — דער אינספּיראַטאָר.

א דאַנק דעם, האָט דאַנאַטי א דירעקטן טאָג־טעגלעכן קאָנ־טאַקט מיט לאַ ספּינאַסאָן, ווי אויך טעלעפאָנישע געשפּרעכן מיט די אויבנדערמאָנטע מיטאַרבעטער פון לאַ ספּינאַסאָן, געשפּרעכן, בעת וועלכע דאַנאַטי גיט זיי דירעקטיוון. פון זייער זייט, גיבן אים די מיטאַרבעטער אָפּ א חשבון פון די אָנגענומענע מאָסמיטלען און פון די שוועריקייטן, אין וועלכע זיי שטויסן זיך אָן.

איך בין געווען אַן עדות פון א געווויסער צאָל אַזעלכע טעלע־פאָנישע געשפּרעכן.

דער פּרינציפּ, וואָס איז אָנגענומען געוואָרן מצד די איטאַליע־נער, איז דער פאָלגנדיקער:

עוואַקואַציע פון אַלע אויסלענדישע און פראַנצויזישע יידן, לויטן פאָלגנדיקן סדר:

1) די נויטבאַדערפטיקע ווערן אָפּגעפירט, אויף די קאָסטן פון דער איטאַליענישער מאַכט, אָדער פון דער יידישער געמיינדע, אין געוויסע ערטער, וואו עס זענען אָפּגעדונגען אָדער רעקווירט גע־וואָרן פרייע האָטעלן, ווי: אין סאַן־מאַרטען דע וועזיבי, וועגס, לע מוסטיע, מעזשעוו, קאָמבלו און סאַן זשערוועי.

ביז דעם 35־טן מאַי איינשליסלעך, האָבן 2.200 יידן, ביי אַזעלכע באַדינגונגען, פאַרלאָזן דעם ים־פּאַס; 400 דאַרפן נאָכפאָלגן במשך פון דער וואָך.

דער אָפּפאָר קומט פאָר אין אויטאָקאַרן פון ניצע אָדער קאַן, כדי צו פאַרשפּאָרן פאַר די יידן דעם טראַנזיט איבער דער דייטשער אָקופּאַציע־זאָנע.

די יידן, וועלכע ווערן אויף אַזאַ אופן עוואַקואירט, געפינען זיך — אין רעזולטאַט — אין א געצוואונגענער רעזידענץ: זיי זע־נען אונטערגעוואָרפן אונטער אַן אויפזיכט, וואָס באַשטייט אין דעם, אַז יעדער פאַמיליע־שעף דאַרף זיך אָבליגאַטאָריש און רעגולער פאַר־שטעלן פאַר דער איטאַליענישער מאַכט, אינעם אָרט פון דער באַ־שטימטער רעזידענץ.

די צוזאַמענקונפטן קומען פאָר אין סאַן־מאַרטען־וועזיבי א. א. וו.;

2) די יידן, וועלכע פאַרמאָגן עקזיסטענץ־מיטלען און וועלכע מען האָט אָנגעצייכנט א רעזידענץ אין א געוויסער געגנט, איבער־לאָזנדיק זיי דעם אויסוואַל פונעם אָרט;

3) אַלע אויסלענדער אַריער וועלן אינגיכן מיטמאַכן דעם זעלבן גורל, וואָס איז פאָראויסגעזען און רעגולירט פאַר די יידן (זען נומ. 1 און 2).

עס איז כדאי צו באַמערקן, אַז די פראַנצויזישע מאַכט — אין קעגנטייל — איז פּאַקטיש אַנטוואָפנט אין באַצוג צו די יידן,

וועלכע געפינען זיך אונטער דער שוץ פון דער איטאַליענישער אַר־מיי. אזוי אויך האָבן די איטאַליענישע אויטאָריטעטן ארויסגעגעבן דעם באַפעל צו דער פראַנצויזישער מאַכט, נישט צו באַאומרואיקן קיין שום ייד, אפילו אויב ער איז נישט אין אָרדענונג לגבי די פראַנצויזישע געזעצן אין שייכות מיט זייער רעזידענץ, אָדער אויב ער איז אין באַזיץ פון פאַלשע פּאַפּירן.

עס איז איבעריק צו דערמאָנען, אז די דאָזיקע סיטואַציע האָט צוגעצויגן א גרויסע צאָל יידן, פון דער דייטשער אָקופּאַציע־זאָנע — אין דער איטאַליענישער זאָנע.

א פּאַרעטערישע פּראָפּאַגאַנדע ציט אַרויס א גינסטיקן נוצן פון אָט די חלוקי־דעות צווישן די קאָנצעפּציעס פון די דייטשע און איטאַליענישע אויטאָריטעטן וועגן דער לייזונג פון דער יידן־פראַגע.

איר טעמע איז די פאָלגנדיקע: אויפן ערשטן פּלאַן — די „ווירדע” פון די אָנגעווענדעטע מאַסמיטלען; אויפן צווייטן פּלאַן — זייער קריסטלעכע און קאַטוילישע קאָנצעפּציע, לויט ווי זי איז אינספּירירט דורכן וואַטיקאַן.

ביי דער געלעגנהייט וויל איך דערמאָנען די פאָלגנדיקע ווער־סיע, וועלכע איך האָב געהערט מערערע מאָל:

דער אינספּיראַטאָר פון דער דאָזיקער קאָנצעפּציע זאָל זיין דער גראַף טשיאַנאָ, וועלכער איז איצטער אַמבאַסאַדאָר ביים וואַטיקאַן און וועלכער האָפט — א דאַנק אָט דער שטעלונג — צו געווינען די סימפּאַטיע, פון וועלכער איטאַליע דאַרף אַרויסציען א גרויסן פּראָ־פיט, הויפּטזאַכלעך, אין פאַל פון אַן אָפּשוואַכונג פון איר זייט, און געוויסע איטאַליענישע קרייזן רעכענען גאַנץ אָפן אויס דערויף. די טאָסקאַנישע אָפּשטאַמונג פון טשיאַנאָ, וואָס איז אייגנטלעך לי־וואָרן — זעט אויס צו פאַרשטאַרקן די דאָזיקע היפּאָטעזע, ווייל טאָסקאַניע, ליוואָרן און איר פּאָרט — זענען די יידישע ציטאַדעל פונעם איטאַליענישן האַלבאינזל.

מען קען דעריבער קומען צום אויספיר, אז פּאַקטיש איז די לייזונג פון דער יידן־פראַגע אין דער איטאַליענישער זאָנע, געזוי־כערט דורך די דירעקטיוון פון א ייד, מיט אַלע קאָנסעקווענצן, וועל־כע דרינגען דערפון אַרויס.

עס ווייזט זיך מיר אויס נויטיק אָנצואווייזן, אז די יידישע געפאַר אויפן קאָנט דיאַזיר איז זייער גרויס (1),„ אז די יידן זענען די אינספּיראַטאָרן פון אַלע דעסטרוקטיווע כוחות און אז זיי האַלטן אין זייערע הענט צאָלרייכע קאָמאַנדע־רודערס.

---

(1) אונטערגעשטראָכן אינעם טעקסט.

דאָקומענט 22.

טעלעגראַמע.

דער העכסטער שעף
פון דער ס. ס. און דער פּאָליציי.

פּאַריז, דעם 23־טן יוני 1943.

1) צום שעף פון דער זיכערהייטספּאָליציי און דער ס. ד., ס. ס.־אָבערגרופּענפירער דר. קאַלטענברונער.

2) צום ביוראָ IV,

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס. ס.־גרופּענפירער מילער.

ענין: לאָ ספּינאָסאָ, גענעראַל־אינספּעקטאָר פון דער איטאַליעני־שער פּאָליציי.

דעם 22־טן יוני, בעת א געשפּרעך, האָט מיר בוסקע, דער גע־נעראַל־סעקרעטאַר פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי, אינפאָרמירט, אַז דער גענעראַל־אינספּעקטאָר פון דער איטאַליענישער פּאָליציי, לאָ ספּינאָסאָ (וועגן וועמען עס איז שוין פילמאָל געמאָלדן געוואָרן, אַז ער קומט, און ער האָט זיך קיינמאָל נישט באַוויזן — כדי אונ־טערצוהאַנדלען מיט די אָפּטיילונגען פון העכסטן שעף פון דער ס. ס. און פון דער פּאָליציי, און פון דעם קאָמענדאַנט פון דער זי־כערהייטספּאָליציי) האָט באַגעגנט בוסקען אין ווישי. לאָ ספּינאָסאָ פאַרנעמט זיך פאַרלויפיק, מיט אָנעמען מאָסמיטלען קעגן די יידן פון אויסלענדישער בירגערשאַפט, וואָס וואוינען אין דער איטאַליע־נישער אָפּעראַציע־זאָנע פון דער מיליטערישער געגנט אין דרום־פראַנקרייך. ער האָט געמאָלדן בוסקען, אַז ער האָט בדעה צו איג־טערנירן אומגעפער 7.000 יידן אין מעזשעוו. לויט די דערקלערונגען פון לאָ ספּינאָסאָ, וועלן די דאָזיקע מאָסמיטלען אדורכגעפירט ווערן נאָר מצד דער איטאַליענישער ארמיי, אָן דער מיטהילף פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי.

בוסקע האָט אינפאָרמירט דעם גענעראַל־אינספּעקטאָר לאָ ספּי־

נאָסאָ, אז עס ליגט גראָד אין זיין קאָמפעטענץ צו באשטימען די אָנווענדונג פון די פאָראויסגעזעענע מאָסמיטלען, אָבער — אזוי ווי ער האָט עס שוין געהאט געמאָלדן דעם גענעראל ד׳אווארנא אין ווישי — איז ער נישט איינשטימיק מיט דער קאָנצענטרירונג פון די יידן אין מעזשעוו און ער האלט, א חוץ דעם, אז די אָנווענדונג פון די מאָסמיטלען קעגן די יידן דארף גיכער אדורכגעפירט ווערן דורך דער פראנצויזישער פאָליציי.

לאָ ספינאָסאָ האָט דערקלערט בוסקען, אז ער האלט ביי פאָרן קיין רוים, כדי קלאָר צו מאכן די דאָזיקע פראגע, און הויפטזאכלעך דערפאר, ווייל בוסקע האָט אים — אויף זיין ווענדונג — אינפאָר־מירט, אז די מיטארבעטערשאפט מיט דער דייטשער פאָליציי (אויב אפילו — וואָס עס איז אגב גאנץ נאטירלעך — עס זאָלן פון צייט צו צייט אנטשטיין געוויסע שוועריקייטן) קומט פאר אָן קאָנפליקטן.

איך דערלויב מיר וועגן דעם אייך באקאנט צו מאכן. עס ווייזט זיך מיר אויס פאר ווינטשנסווערט, אז מיר זאָלן אויסדריקן דער איטאליענישער רעגירונג אונזער פארוואונדערונג, צו זען דעם גענעראל־אינספעקטאָר לאָ ספינאָסאָ, אויסמיידנדיק א געשפרעך מיטן העכסטן שעף פון די ס. ס. און פון דער פאָליציי און מיטן קאָמענדאנט פון דער זיכערהייטספאָליציי, אָבער אָנקניפנדיק גלייכ־צייטיק, א קאָנטאקט מיטן שעף פון דער פראנצויזישער פאָליציי, וועגן דער אָנווענדונג פון די אנטי־יידישע מאָסמיטלען.

אין אזא קאָמפליצירטער פראגע, וואו מען וואָלט זיך באדארפט אנטקעגנשטעלן דער פראנצויזישער רעגירונג מיט אן אבסאָלוט אי־דענטישער קאָנצעפציע — האלט איך, אז די האנדלונג פון די אי־טאליענער איז אויסערגעוויינטלעך ערנסט און זי שטעלט אין סכנה די אָנווענדונג פון די נייע מאָסמיטלען קעגן די יידן.

דורך דער פארמיטלונג פון דער ספעציעלער קאָמאנדאָ פון דער זיכערהייטספאָליציי און פון דער ס. ד. אין ווישי — וועל איך נאכאמאָל פרובירן זיך צו שטעלן אין פארבינדונג מיט לאָ ספי־נאָסאָ.

לויט אויפטראג,

אונטערגעשריבן: **דר. קנאָכען,**

ס. ס. אָבערשטורמפירער.

דאָקומענט 23.

דער העכסטער שעף
פון דער ס. ס. און פון דער פּאָליציי.
אין דעם סעקטאָר
פון מיליטערבעפעלסהאַבער אין פראַנקרייך.

פּאַריז, דעם 29־טן יוני 1943.

אויסצוג פונעם פּראָטאָקאָל וועגן דעם געשפּרעך מיט בוסקע, סעקרעטאַר אין דער פּאָליציי, דעם 23־טן יוני 1943.

דערמאָנענדיק דעם געשפּרעך, וועלכן ער האָט געהאַט מיט אַ טאָג פריער, מיט דעם ס. ס.־שטורמבאַנפירער האַגען, האָט בוסקע נאָכאַמאָל געשילדערט דעם וויזיט, וועלכן לאָ ספּינאָסאָ, דער גענע־ראַל־אינספּעקטאָר פון דער איטאַליענישער פּאָליציי, האָט אים אָפּ־געשטאַט, אין שייכות מיט דער יידן־פראַגע. אין קעגנזאַץ צו די ידי־עות פון אַ טאָג פריער, האָט ער שוין מער נישט גערעדט, ווי פון 6.000 יידן פון אויסלענדישער בירגערשאַפט, וועלכע לאָ ספּינאָסאָ האָט — מיט דער הילף פון דער איטאַליענישער אַרמיי — געזאָלט אַרעסטירן און אינטערנירן אין מעזשעוו, אָדער גאָר — לויטן פאָר־שלאָג פון בוסקע — אין געוויסע אַנדערע דעפּאַרטעמענטן. צו דער זעלבער צייט, האָט ל. געפרעגט בוסקען, וואָס אַזעלכעס וועלן די פראַנצויזן טאָן מיט די פראַנצויזישע יידן אויפן קאָט ד׳אַזיר. בוס־קע באַהויפּט צו האָבן דערקלערט, אַז נעמענדיק אין אַכט, אַז די מאַסמיטלען לגבי די יידן פון אויסלענדישער בירגערשאַפט ווערן אַדורכגעפירט אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע, אין הסכם מיט דער פראַנצויזישער געזעצגעבונג, וועט ער נישט האָבן קיין שום שוועריקייטן זיי צו אַרעסטירן און אינטערנירן, אָדער גאָר זיי צו באַשטימען אַ געצוואונגענע רעזידענץ אין די אָנגעגעבענע דע־פּאַרטעמענטן. לאָ ספּינאָסאָ זאָל דאַן האָבן דערקלערט, אַז די דייטשן זענען זייער האַרט אין באַצוג צו דער אָנווענדונג פון די אַנטי־יידי־שע מאַסמיטלען, און די פראַנצויזן זענען האַרטער פון די איטאַ־ליענער, אינדערצייט וואָס איטאַליע וויל אַ מענטשלעכע לייזונג צום יידישן פּראָבלעם. בוסקע האָט אים דאַן מודיע געווען, אַז ער האַלט

פאַר צוועקמעסיק, אַז די מאַסמיטלען לגבי די יידן פון אויסלענדישער בירגערשאַפט זאָלן אַדורכגעפירט ווערן דורך דער פראַנצויזישער פּאָליציי און נישט דורך דער איטאַליענישער אַרמיי, אויף וואָס לאָ ספּינאָסאַ זאָל אים האָבן געזאָגט, אַז ער וועט זיך ווענדן נאָך אינסטרוקציעס קיין רוים.

בײַ דער געלעגנהייט, איז באַרירט געוואָרן די פראַגע וועגן דער אָנווענדונג פונעם נייעם אַנטי־יידישן געזעץ, וועמענס פאַרעפנטלעכונג — לויט ווי בוסקע האָט אונז אינפאָרמירט — איז פאַרשפּעטיקט געוואָרן, אין הסכם מיט אונזערע אינסטרוקציעס. בוסקע און לעגעי האַלטן, אַז מען וואָלט באַדאַרפט רופן די יידן, בײַ וועלכע עס איז אָפּגענומען געוואָרן די פראַנצויזישע בירגערשאַפט — אַלס אויסלענדער, אין די פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטן פון זייערע קוואַרטאַלן, בכדי צו רעגולאַריזירן זייערע אידענטיטעטס־קאַרטן. אַ חוץ דעם, דאַרף געשאַפן ווערן אַ קאָמיסיע, וועלכע זאָל — אין פאַרלויף פון דריי חדשים — קלאָר מאַכן אַלע פראַגן, וואָס דרינגען אַרויס פונעם געזעץ. בוסקע האָט באַקומען אַן ענטפער, הגם מען האָט אים נאָך ביז דאַן נישט געמאַכט קיין באַשטימטן פאָרשלאָג וועגן דעם אופן, ווי אַזוי מען האָט בדעה אָנצווענדן די פאַראויסגעזעענע מאַסמיטלען, אויפן סמך פון אַנטי־יידישן געזעץ — אַז זיין פאָרשלאָג ברענגט אַ גוטע לייזונג אין טעאָרעטישן זין, אָבער נישט פּראַקטיש, צוליב דעם וואָס די יידן וועלן אפילו נישט האָבן אין זין זיך צו מעלדן און אַז אַ חוץ דעם, וועלן אַלע יידן — נאָך דער פאַרעפנטלעכונג פונעם געזעץ — מאַסנווייז אַנטלויפן, ווי ווייט זיי וועלן קענען, אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע.

בכדי צו שטערן דעם דאָזיקן אַנטלויפן, וואָלט געווען ווינטשנסווערט צו באַקענען אויך דעם גענעראַל ד'אוואַרנאַ מיט דעם דאָזיקן געזעץ, בכדי די אָנווענדונג זאָל גלייכצייטיק רעאַליזירט ווערן אין ביידע זאָנעס.

אין שייכות מיט דער אָנווענדונג, דאַרף פאָרקומען אַ קאָנפערענץ, ווי נאָר דאָס דאָזיקע געזעץ וועט מיטגעטיילט ווערן די איטאַליענער.

לויט אויפטראַג,
אונטערגעשריבן: **האַגען,**
ס. ס.־אָבערשטורמפירער.

דאָקומענט 24. (1)

זיכערהייטספּאָליציי — ס. ד. —
קאָמאַנדאָ מאַרסעיל.

מאַרסעיל, דעם 15־טן יולי 1943
425, רי פּאַראַדי
טאָג־טעלעפאָן: פּ. 02־01־00־39
נאַכט־טעלעפאָן: פּ. 92־31

צום B.d.S. — IV B — פּאַריז.

ענין: איטאַליענישע מאָסנאַמען קעגן די יידן.

רעפערענצן: קיינע.

בייגעלייגטע דאָקומענטן: קיינע.

בכדי קלאָר צו מאַכן די באַהאַנדלונג פון דער יידן־פראַגע אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע און כדי צו באַשטעטיקן די מאָסמיטלען, וואָס זענען פאָראויסגעזען דורך די איטאַליענישע און אונזערע אמטן, האָט געזאָלט פאָרקומען אַ געשפּרעך דעם 7.7.1943 ביים דר. באַררּאַנקאַ, שעף פון דער איטאַליענישער שטאַטספּאָליציי אין ניצע — אין זיין ביוראָ אין ניצע, בולוו. סימיע, ווילאַ דע נאָבילי — מיט די מיטגלידער פון אונזער אָפּטיילונג אין מאַרסעיל. אָבער אינצווישנצייט, האָט דר. באַררּאַנקאָ דערקלערט, אַז זינט אומגעפער איין און אַ האַלבן חודש, איז געשאַפן געוואָרן אַ ספּע־ציעלע יידישע פּאָליציי (פּאָליציאַ ראַציאַלע), אונטער דער אָנפירונג פון גענעראַל־איספּעקטאָר לע ספּינאָזאַ (2), וועמענס ביוראָען גע־פינען זיך אין ניצע, 32, בולוו. סימיעי — און וואָס איז די איינ־ציקע קאָמפּעטענטע פּאָליציי פאַר די יידישע פראַגן.

---

(1) זען פאַקסימיליע ז״ז 198—197.

(2) דער לייענער וועט באַמערקן די פאַנטאַסטישע אָרטאָגראַפיע פון דעם דאָזיקן נאָמען, וועלכער רופט זיך אָדער לאָ ספּינאָסאָ, לעספּינאַזאַ, צי גאָר ספּינאָזאָ. צוליב פּינקטלעכקייטס־טעמים האָבן מיר אין אים נישט אַריינגעפירט קיין שום אויסבעסערונגען.
דאָס זעלבע אין שייכות מיטן נאָמען פון וויצע־קוועסטאָר טאָמאַסאָ לוצערי, וואָס ווערט דאָ אָנגערופן מיט זיין פאַרנאָמען טאָמאַסאָ אין ווייטערדיקן טעקסט. (באַמערקונג פון פאַרלעגער).

הגם עס איז טעלעפאָניש אָפּגעשטימט געוואָרן אַ געשפּרעך מיט ספּינאָזאַ, האָט ער זיך נישט געוויזן; דאָך האָט אים פאַר־טרעטן זיין מיטארבעטער, קאָמ. לוצערי טאָמסאַ, וויצע־קוועסטאָר ביי דער איטאַליענישער ראַסן־פּאָליציי. טאָממאַסאַ האָט גלייך דער־קלערט, אַז ער קען נישט אָננעמען קיין שום באַשלוס בנוגע דער יידן־פראַגע און אַז מען דאַרף אָפּוואַרטן אַ פרישן געשפּרעך מיט ספּי־נאָזאַ, וואָס וועט קענען פאָרקומען גאָר אינגיכן.

דער דאָזיקער אופן פון פירן אונטערהאַנדלונגען האָט אויפס־ניי געמאַכט דעם איינדרוק, אַז די איטאַליענישע אויטאָריטעטן זוכן מיט אַלע מעגלעכקייטן צו שטערן דער אַסימילירונג פון זייערע מאַסמיטלען מיט די מעטאָדן, וואָס ווערן אָנגעווענדעט מצד די דייטשן. לויט טאָממאַסאַ, האָט די איטאַליענישע ראַסן־פּאָליציי שוין ביז איצט אַדורכגעפירט אַ ציילונג פון 22.000 יידן, וואָס וואוינען אויפן קאָט ד'אזיר. די עוואַקואירונג פון די דאָזיקע יידן, וועלכע געפינען זיך אויף אַ געצוואונגענער רעזידענץ (רעזידענצאַ פאָר־צאַטאַ), האָט זיך נאָר וואָס אָנגעהויבן. פונדעסטוועגן, וואָס עס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר דער באַציאונג מצד די איטאַליענער צו דער יידן־פראַגע, איז דער אויסוואַל — אַלס געצוואונגענע רעזידענץ־ערטער — פון די באַרימטסטע קור־ערטער, ווי מעזשעוו, סאַן־זשער־וועי און קאַסטעללאַן. אויסער דעם, איז פאַר די א. ג. געפערלעכע יידן, ד. ה. פאַר די, וועלכע פירן אַן אַקטיווע פּאָליטיק — געשאַפן גע־וואָרן אַ קאָנצענטראַציע־לאַגער אין סאָספּעל.

פון די צאָלרייכע באַריכטן, וועלכע מיר האָבן דאָ דערהאַלטן, דרינגט אַרויס, אויף אַן אומבאַשטרייטבאַרן אופן, אַז די איטאַליע־נישע אויטאָריטעטן ווייזן כסדר אַרויס אינגאַנצן עפנטלעך, זייער פּראָ־יידישע שטעלונג. אין אַ סך פאַלן. האָבן די יידן, וועלכע זע־נען, צוליב געוויסע סיבות, אַרעסטירט געוואָרן מצד דער פראַנ־צויזישער פּאָליציי — געמוזט אַרויסגעלאָזט ווערן אויף דער פריי, אונטערן איטאַליענישן דרוק.

אין דער פיינטלעכער פּראָפּאַגאַנדע, ווערט דער אונטערשייד פון דער באַציאונג צו דער יידן־פראַגע, זייער אָפט פאָרגעשטעלט ווי דער סימן פון אַ מכלומרשטער דיסהאַרמאָניע, וואָס איז אָדער לעצטנס אַנטשטאַנען, אָדער איז שוין שטאַרק אַוואַנסירט, אינעם אַקס־לאַגער.

איך וועל אייך האַלטן אין קאָנטאַקט וועגן דער אַנטוויקלונג פונעם דאָזיקן ענין.

אונטערגעשריבן: **מולער,**

ס. ס.־שטורמבאַנפירער און קאָמענדאַנט.

צוגעשריבענע נאָטע פון רעטהקע:

1) איבערצוגעבן דעם שטאַנדאַרטענפירער דר. קנאָכען, צוליב אינפאָרמאַציע (איך וועל, אַזוי ווי פריער, צושטעלן די קאָפּיע צום גרופּענפירער מיללער).

2) צוריקצושיקן צו B.d.S. — IV B

צוגעשריבענע נאָטע פון קנאָכען:

צום גרופּענפירער אָבערג.

דאָקומענט 25.

IV B - BdS

פּאַריז, דעם 21־טן יולי 1943.

נאָטע צום אָבערשטורמבאַנפירער, דר. שמידט.

ענין : איצטיקער צושטאַנד פון דער יידן־פראַגע אין פראַנקרייך.

1. — נומעראַלער מצב.

ביזן 20־טן יולי 1943 איינשליסלעך, זענען דעפּאָרטירט גע־וואָרן 52.000 יידן.

לויט די קעגנוואַרטיקע אָפּשאַצונגען, איז נאָך פאַראַן אומ־געפער 70.000 יידן אין דער געוועזענער אָקופּירטער זאָנע ; אין דער פּריש־אָקופּירטער זאָנע, בערך 200.000 יידן.

הויפּט־צענטערן — פּאַריז : 60.000 ; איטאַליענישע אָקופּאַ־ציע־זאָנע, הויפּטזאַכלעך, קאָט ד'אזיר : 50.000 לויט די אָפּשאַצונ־גען ; ליאָן : 40.000 ; מאַרסעיל : 30.000 ; טולוז : 20.000.

במשך פון די לעצטע חדשים, איז דאָס אַנטלויפן פון די יידן צו דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע, געשטיגן ; דאָס אַנטלויפן אין די שווייץ און קיין שפּאַניע איז קלענער געוואָרן.

די פאָלגנדיקע לענדער האָבן ראַפּאַטרירט זייערע יידישע בירגער : די שווייץ, איטאַליע, דענעמאַרק, שוועדן, פינלאַנד.

עס האָבן צוריקגענומען אַ טייל פון זייערע יידישער בירגער : טערקיי און אונגאַרן.

שפּאַניע און פּאָרטוגאַל נעמען אינגיכן צוריק זייערע יידישע בירגער ; אויך רומעניע וויל אינגיכן צונעמען קיין טראַנסדניעסט־ריע די יידן פון רומענישער נאַציאָנאַליטעט, וועלכע האָבן אין זייער צייט אויסגעמיטן די אַרעסטן — זינט זי וויל נישט מער קיין דע־פּאָרטאַציע פאַר אירע יידן, האָבנדיק בדעה זיי צו מאַכן אַרבעטן אין מזרח.

אינצווישנצייט, זענען דעפּאָרטירט געוואָרן פון דער געוועזע־נער אָקופּאַציע־זאָנע די יידן פון די פאָלגנדיקע נאַציאָנאַליטעטן :

1). בעלגיער,
2). האָלענדער,
3). נאָרוועגיער,

4). עסטאָניער,
5). לעטטאָנער,
6). ליטווינער,
7). לוקסענבורגער,
8). בולגארער,
9). רומענער,
10). גריכן,
11). רוסן (פּליטים רוסישע),
12). געוו. פּאָלאַקן,
13). געוו. דייטשן,
14). געוו. עסטרייכער,
15). געוו. סאארער,
16). געוו. טשעכאָסלאָוואַקן,
17). געוו. יוגאָסלאַוון,

ווי אויך שטאַטלאָזע יידן און אומגעפער 6.000 יידן פון פראַנצויזישער נאַציאָנאַליטעט.

פאַר דער אָקופּאַציע מצד די דייטשע טרופּן, האָט די דרום־זאָנע אַרויסגעגעבן 12.000 יידן ; זינט דער אָקופּאַציע, זענען 1.000 יידן אַרעסטירט געוואָרן דורך די ספּעציעלע קאָמאַנדאָס.

2. — פּלאַן.

די פראַנצויזישע רעגירונג האָט מסכים געווען צום געזעץ־פּראָיעקט, לויט וועלכן עס ווערט אָפּגענומען די פראַנצויזישע בירגערשאַפט, ביי אַלע יידן, וואָס זענען נאַטוראַליזירט געוואָרן זינט דעם 10־טן אויגוסט 1927. אין גאַנץ פראַנקרייך וועט עס אָנרירן אומגעפער 50.000 יידן, וועלכע האָבן, צום גרעסטן טייל, אויסגעוואַנדערט פון מזרח און פון דרום־מזרח אייראָפּע, זינט דער וועלט־מלחמה. געפינענדיק זיך נישט אין דער איטאַליענישער זאָנע, וועלן די יידן גאָר איינגיכן אַרעסטירט ווערן און דאָס, מיט איינמאָל, אַ דאַנק אַ מאַסן־אָפּעראַציע מצד דער זיכערהייטספּאָליציי און דער פראַנצויזישער פּאָליציי.

אויב די דאָזיקע אַקציע וועט געבן בלויז אַ מאָגערן רעזולטאַט, בלייבט מער נישט איבער ווי די פאָלגנדיקע לייזונג, וועלכע — לויט דער דאָ אָנגענומענער מיינונג — דאַרף ווי צום שנעלסטן אַדורכגעפירט ווערן :

מיטאַמאָליקע אַרעסטן פון אַלע יידן, וועלכע מען וועט קענען אויסגעפינען דורך אַ מאַסן־אָפּעראַציע פון די זיכערהייטספּאָליציי־כוחות (קאָמאַנדאָס און ספּעציעלע קאָמאַנדאָס) מיט דער הילף פון

די דייטשע טרופן. דער רעזולטאַט וועלכן מען קען און מען דאַרף דערגרייכן, באַשטייט אין דער גענצלעכער דעפּאָרטאַציע אין מזרח, פון אַלע יידן, וואָס געפינען זיך נאָך אין 1943 אויף אונזער אָקופּאַציע־זאָנע, אָדער זייער רעפּאַטרירונג דורך זייערע לענדער, וועלכע האָבן ביז איצט פאַרשפּעטיקט דאָס צו טאָן.

3. — איטאַליענישע באַציאונג צו דער יידן־פראַגע.

די האַלטונג פון די איטאַליענער איז, אַזוי ווי פריער, אומבאַגרייפלעך. די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן און די איטאַליענישע פּאָליציי שיצן די יידן מיט אַלע מיטלען, וועלכע געפינען זיך נאָר אין זייער רשות. די איטאַליענישע איינפלוס־זאָנע און, הויפּטזאַכלעך, דער קאָט ד׳אזיר, איז גאָר אָפן געוואָרן ארץ־ישראל פאַר די יידן אין פראַנקרייך. במשך פון די לעצטע חדשים, איז פאָרגעקומען אַ יידישע מאַסן־עמיגראַציע פון אונזער אָקופּאַציע־זאָנע, אין דער איטאַליענישער זאָנע. דאָס אַנטלויפן פון די יידן ווערט באַגינסטיקט אַ דאַנק דער עקזיסטענץ פון טויזנטער אומוועגן, אַ דאַנק דער מיטהילף פון דער פראַנצויזישער באַפעלקערונג און די סימפּאַטיזירנדיקע אויטאָריטעטן, אַ דאַנק די פאַלשע אידענטיטעטס־קאַרטן, ווי אויך צוליב דעם שטח, וועלכן מען קען נישט אַרומנעמען מיטן אויג און וואָס מאַכט אומעגלעך דאָס הערמעטישע אָפּשליסן פון די איינפלוס־זאָנעס.

וועגן דער איטאַליענישער האַלטונג אין דער יידן־פראַגע, זענען ביז איצט אָפּגעשיקט געוואָרן צום RSHA בערך 20 ראַפּאָרטן. עס באַמערקט זיך נישט ביז איצטער, קיין שום ענדערונג אין דער אויפפירונג פון די איטאַליענער. דאָס דאָזיקע פּראָבלעם באַשווערט שטאַרק די אויסערלעכע דייטש־איטאַליענישע באַציאונגען, ווייל די פראַנצויזן און דיפּלאָמאַטישע פאַרשטייער פון אַנדערע לענדער, נוצן אויס אויף אַ געשיקטן אופן, דעם אונטערשייד אין דער באַהאַנדלונג פון די יידן מצד דייטשלאַנד און איטאַליע. די איטאַליענער האָבן אַריבערגעפירט אומגעפער 1.000 אָרעמע יידן פון קאָט ד׳אזיר, אין די קור־ערטער פון די דעפּאַרטעמענטן איזער און סאַוואָא. די יידן לעבט זיך דאָרטן אַזוי גוט, אַז זיי זענען נישט אונטערגעוואָרפן קיין שום באַגרענעצונגען. אין קעגנטייל, מען האָט זיי באַזעצט אין די בעסטע האָטעלן.

איך בעט אייך צו מאַכן אַ ראַפּאָרט, צו דעם קאָמענדיקן באַזוך פונעם שעף פון דער זיכערהייט און פון דער ס. ד., וועגן דער האַלטונג פון די איטאַליענער.

אונטערגעשריבן : רעטהקע.

דאָקומענט 26.

שטעמפּל:

אריינגעקומען דעם 2־טן אויגוסט 1943.

דאָ בייגעלייגט דער אָריגינאַל פון א באריכט מצד דעם דירעק־טאָר פון דער אַנקעטע־ און קאָנטראָל־סעקציע פון קאָמיסאַריאַט פאַר יידישע פראַגן פאַר דער דרום־זאָנע, אין רעזולטאַט פון א געשפּרעך, וועלכן ער האָט געהאַט דעם 21־טן יולי 1943, מיט ה׳ לאָ ספּינאָסאָ אין ניצע.

ה׳ לאָ ספּינאָסאָ איז דער איטאַליענישער פאָרשטייער פאַר יידישע פראַגן אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע.

צוגעשריבענע נאָטע פון רעטהקע:

אָריגינאַל צום IVB BdS.

צו קלאַסירן צווישן די דאָקומענטן: „האַלטונג פון די איטאַליענער אין דער יידן־פראַגע".

אַנעקס (צוגאַב)

שטרענג געהיים !

ענין : געשפּרעך, וואָס איז פאָרגעקומען דעם 21־טן יולי 1943, צווישן ה׳ לאַ ספּינאַסאַ און דעם דירעקטאָר פון דער אַנ־קעטע־ און קאָנטראָל־סעקציע פאַר דער דרום־זאָנע.

די איטאַליענישע רעגירונג האָט באַשטימט פאַר דער איטאַ־ליענישער אָפּעראַציע־זאָנע, אַ פאָרשטייער אין דער פּערזאָן פון ה׳ לאַ ספּינאַסאַ, געוועזענער גענעראַל־קאָנסול, וועלכער האָט געוואוינט אַ צענדליק יאָרן אין פראַנקרייך.

זיינע אָפּטיילונגען, וואָס געפינען זיך 42, בולוו. סימיעי אין ניצע, פאַרנעמען זיך מיט אַלע ראַסן־פּראָבלעמען, וואָס אינטערע־סירן די איטאַליענישע פּאָליטיק אין פראַנקרייך.

אין לויף פונעם געשפּרעך בין איך געוואויער געוואָרן פון אָט דעם הויכן פונקציאָנאַר, אַז די אַמטן פון גענעראַל־קאָמיסאַריאַט פאַר יידישע פראַגן, זענען אים לחלוטין אומבאַקאַנט ; און דערי־בער, בעת זיין רייזע קיין ווישי, האָט ער זיך אונטערהאַלטן מיט ה׳ בוסקע וועגן פאַרשידענע פראַגן, וואָס זענען נוגע די לאַגע פון די יידן אויפן מיטלענדישן ים־ברעג (1).

ער האָט מיר פאָרגעשטעלט אַ דאָקומענט, וואָס איז אים אי־בערגעגעבן געוואָרן דורך ה׳ בוסקע גופא, און אויף וועלכן עס זענען געווען פאַרצייכנט פאַרשידענע סוגעסטיעס, וואָס שטאַמען פון די אָפּטיילונגען פון אונזער נאַציאָנאַלער פּאָליציי און וואָס צילן צו רעגולאַריזירן אָדער צו לייזן די פראַגן וועגן די יידן, וועלכע געפינען זיך אין רעזידענץ אויפן ים־ברעג.

אַזוי ווי איך האָב געבעטן אַ קאָפּיע פון אַזאַ אינסטרוקציע, האָט לאַ ספּינאַסאַ זייער העפלעך אָפּגעזאָגט, אַנטשולדיקנדיק זיך פאַרן נישט קענען מיר איבערגעבן אַן אָפיציעלן דאָקומענט, וואָס איז אויסגעשטעלט בלויז אין איין איינציקן עקזעמפּלאַר, וואָס האָט אגב, נישט קיין שום אונטערשריפט און איז אַדרעסירט צום גע־נעראַל אוואַרנאַ די גואַלטיערי, הויפּט־פאָרשטייער פון העכסטן אי־טאַליענישן קאָמענדאַנט אויף דער פראַנצויזישער טעריטאָריע.

זענענדיק מיין פאַרוואונדערונג, פאַרוואָס די אָפּטיילונגען פון גענעראַל־קאָמיסאַריאַט זענען נישט אינפאָרמירט געוואָרן וועגן די פאַרשידענע פאַרבינדונגען, וועלכע זענען מסוגל צו עקזיסטירן צווישן די אַמטן פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי פון איין זייט, און

(1) אונטערגעשטראָכן אינעם טעקסט.

די פאַרשטייער פון דער איטאַליענישער „ראַסן־פּאָליציי" אין פראַנק־רייך, פון דער אַנדערער זייט — האָט ה' לאָ ספּינאָסאָ מיר דער־קלערט, אַז בעת זיין צוזאַמענטרעף מיט ה' בוסקע, איז קיינמאָל נישט געקומען צו רייד וועגן דער עקזיסטענץ פון קאָמיסאַריאַט, וואָס פאַרנעמט זיך ספּעציעל מיט דער פאַרשונג פון די יידישע פראַגן. איך האָב אים דאַן אַנגעוויזן, אַז דער דאָזיקער אָרגאַניזם עקזיסטירט זינט קנאַפּע דריי יאָר.

באַטראַכטנדיק דעם דאָקומענט, וואָס איז מיר פערזענלעך איי־בערגעגעבן געוואָרן דורך ה' בוסקע, האָב איך באַמערקט סוגעס־טיעס, וואָס האָבן געזאָלט פאַרגעשטעלט ווערן צו דער באַשטעטי־קונג פון דער איטאַליענישער רעגירונג, אויף צו באַשאַפן אינטער־נירונגס־צענטערן אין די דעפּאַרטעמענטן פון לאַ דראָם, וואָקלוז, אָט־אַלפּ, באַס־אַלפּ, און אַז 81 אָרטשאַפטן זענען באַשטימט גע־וואָרן אויף דער עווענטועלער אויפנאַמע פון בערך 6.000 אויסלענ־דישע יידן.

די אופנים פון אַדורכפירן, פון טראַנספּער און רעזידענץ־באַ־שטימונג, האָבן אויסגעזען רעגולירט צו ווערן אויסשליסלעך צווישן דער איטאַליענישער רעגירונג און דער פראַנצויזישער נאַציאָנאַלער פּאָליציי.

דעם ה' לאָ ספּינאָסאָ זענען נישט באַקאַנט געווען די פונקציעס פון גענעראַל־קאָמיסאַריאַט פאַר יידישע פראַגן און ער האָט מיר גע־שטעלט אַ פראַגע, וואָס נויטיקט זיך נישט אין קיין קאָמענטאַרן, נעמלעך, צי „דער מיניסטער און איך אַליין זענען מיר יידן" (1).

איך האָב געהאַלטן פאַר מיין חוב צו ציען די אויפמערקזאַמ־קייט פון דעם איטאַליענישן פאַרשטייער, אויף די צאָלרייכע איי־מערווענצן מצד די יידן, כדי צו שטעלן זיך אונטער זייער שוץ אין זייער גאַנצער איינפלוס־זאָנע פון די אָפּעראַציעס.

דער דאָזיקער פונקציאָנאַר האָט מיר אָפּגעענטפערט, אַז הגם די איטאַליענישע רעגירונג האַלט פון רעספּעקטירן די עלעמענטאַרע מענטשלעכע פּרינציפּן, קען דאָך אין קיין פאַל, נישט קומען אין באַטראַכט די פראַגע וועגן פאַרזיכערן אַ פולשטענדיקן חסד די יידן, וועלכע געפינען זיך איצטער אין דער מיטלענדישער געגנט.

אַזוי אַרום בין איך, אין לויף פונעם געשפּרעך געוואויער גע־וואָרן, אַז ה' לאַמבערט, דער גענעראַל־דירעקטאָר פון גענעראַל־פאַרבאַנד פון די יידן אין פראַנקרייך (אוזשיף) און ה' דאָנאַטי האָבן אַדורכגעפירט אָפּטע אינטערווענצן בעטנדיק שוץ ביי דער איטאַליענישער רעגירונג.

---

(1) אונטערגעשטראָכן אינם טעקסט.

איך האָב דאַן געמאָלדן דעם ה׳ לאַ ספּינאָסאַ, אַז דער גענע־ראַל־פאַרבאַנד פון די איזראַעליטן, אונטערן עטיקעט פון אַ פילאַנ־טראָפּישער געזעלשאַפט, פירט אָן פאַרבאַהאַלטענערהייט אַן אַנטי־רעגירונגס־פּראָפּאַגאַנדע, וועמענס רעזולטאַטן וועלן זיין פּונקט אַזוי שעדלעך פאַר דער פראַנצויזישער רעגירונג, ווי פאַר דער איטאַליע־נישער.

„איצט פאַרשטיי איך שוין״ — האָט מיר געענטפערט ה׳ לאַ ספּינאָסאַ — „דעם זין פון געוויסע אינטערווענצן, וואָס זענען אַדורכ־געפירט געוואָרן מצד וויכטיקע יידישע עלעמענטן, און איך גלויב, אַז עס וואָלט געווען נוצלעך, אַז מיר זאָלן אַרבעטן אין איינקלאַנג מיטן גענעראַל־קאָמיסאַריאַט פאַר יידישע פראַגן אין פראַנקרייך״.

איך בין גערן מסכים געווען צו דעם דאָזיקן פאָרשלאַג און ער האָט מיר באַשטימט אַ ראַנדע־וואו אין ווישי אויף דינסטיק דעם 27־טן יולי, וואו ער וועט מיר איבערגעבן אַלע אינסטרוקציעס, וועלכע ער דערוואַרט פון דער רעגירונג אין רוים.

אויספירן:

איך האָב אַרויסגעצויגן פון אַט דעם געשפּרעך אַ באַזונדער גינסטיקן איינדרוק. איך האָב געקענט פעסטשטעלן אַן איבעריק מאָל, אַז די נאַציאָנאַלע פּאָליציי־אַמטן האַלטן נישט פון אויפדעקן די טעטיקייטן פון די קאָמיסאַריאַט־אָפּטיילונגען, אויף אַזוי ווייט, אַז זיי מאַכן בכיוון דעם אָנשטעל פון איגנאָרירן זייער עקזיסטענץ, אין קעגנוואַרט פון אַ פאָרשטייער פון אַ פרעמדער רעגירונג, וואָס איז באַאויפטראַגט אָנצווווענדן געוויסע געזעצן, וועלכע דאַרפן זיין אין איינקלאַנג מיט די, וואָס זענען פאַראָרדנט דורך דער פראַנצוי־זישער מאַכט.

אויב מען קען זיך נישט דערקלערן די האַלטונג, וועלכע איז אָנגענומען געוואָרן דורכן רעגירונגס־ראַט, גענעראַל־סעקרעטאַר ביי דער פּאָליציי — געהערט עס צום גענעראַל־קאָמיסאַריאַט פאַר יידי־שע פראַגן אָנצוקניפּן אַ דויערהאַפטן קאָנטאַקט מיטן הויכן איטאַ־ליענישן קאָמיסאַר, וואָס איז באַאויפטראַגט צו פאָרשן און צו רעגו־לירן די ראַסן־פראַגע אין פראַנקרייך, באַטאָנענדיק דערביי, אַז די פאָרגעשלאָגענע געזעצן בנוגע דער לאַגע פון די יידן שטאַמען דיר־רעקט פון גענעראַל־קאָמיסאַריאַט פאַר יידישע פראַגן.

די יידישע קאָלאָניע, וואָס באַזעצט זיך אויפן ים־פּאַס ווערט וואָס אַ מאָל אַלץ צאָלרייכער. באַזונדער גרויס אין דער צאָל זענען די איבערשטרייטונגען פון געזעץ; קיין רעפּרעסיעס ווערן פּאַקטיש נישט אָנגעווענדעט, ווייל די עקזעקוטיווע מאַכט טייטשט אויס אויף

אַן אומגינסטיקן אופן אַלע אינסטרוקציעס, וועלכע קענען אַרויס־געגעבן ווערן מצד דער איטאַליענישער רעגירונג און וועלכע זענען ווייט פון צו זיין אין גייסט פון דער רעאַליזירונג, וועלכע איז פאַר־געשלאָגן פון אָט דער מאַכט.

אין דער אמתן האָט מיר ה׳ לאָ ספּינאַסאָ פייערלעך מודיע גע־ווען, אַז איבער אַלעם וואָלט ער וועלן זען די אַרבעטספּעאיקע יידן, באַטייליקן זיך — צוגלייך מיט אַלע בירגער — אין די פאַרשידענע אַרבעטן, וואָס זענען מסוגל אויסצופילן זייער פרייע צייט.

ער האָט מיר פאָרמעל צוגעזאָגט, באַטאָנענדיק עס גאָר באַ־זונדער, אַז קיינמאָל וועט ער זיך נישט אַנטקעגנשטעלן דעם אַריינ־ציען די יידן אין די אַרבעטס־קאַדרען, און ער בעט אַז מען זאָל אים תיכף צושטעלן אַ ליסטע פון אַלע אויסלענדישע יידן, וועלכע מיר ווילן זען, אַזוי שנעל ווי מעגלעך, דערווייטערט פון אַלע שטאָדטישע צענטערן.

איך גלויב, אַז דער דאָזיקער פונקציאָנאַר איז אַדורכגעדרונגען מיט אַ געוויסן גייסט פון פאַרשטענדעניש, וואָס מיר וואָלטן גע־דאַרפט, ווי צום שנעלסטן אויסנוצן, בכדי צו אורטיילן וועגן דער אויפריכטיקייט פון זיינע פאַרזיכערונגען.

אין רעזולטאַט, האָב איך אַרויסגעגעבן אינסטרוקציעס צו ה׳ ראַמבאַלדי, דעם רעגיאָנאַל־פאַרשטייער פון דער אַנקעטע־ און קאָנ־טראָל־סעקציע ביים גענעראַל־סעקרעטאַריאַט פאַר יידישע פראַגן אין ניצע, וועגן איבערגעבן די ליסטע פון די אומגעוואונטשענע אויס־לענדער און וועגן שטעלן זיך אין פאַרבינדונג מיט ה׳ לאָ ספּינאַסאָ, כדי פאָרצולייגן אים אַ ריי לאָגישע מאָסמיטלען, וואָס זאָלן דער־מעגלעכן אַריינצוציען אין דער אַרבעט די אומבאַשעפטיקטע יידן, דערווייטערנדיק די עלעמענטן, וועמענס אָנוועזנקייט איז אַ געפאַר פאַר דער געגנט.

דאָקומענט 27.

טעלעגראַמע.

קאָמאַנדאָ פון מאַרסעיל נומ. 5587

— MD — 1948 22.7.43

צום B.d.Sd Roem, 4 B, פּאַריז.

פ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

גלייך איבערצוגעבן.

ענין : באַהאַנדלונג פון די יידן אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע.

רעפערענץ : אין גאַנג.

אויפן סמך פון אַ ראַפּאָרט, וואָס איז אונז איבערגעגעבן געוואָרן, איז דער גוט־באַקאַנטער ייד, דאָנאַטי, געפאָרן קיין רוים, בכדי דאָרט אונטערצוהאַנדלען וועגן דער שפּעטערדיקער לייזונג פון דער יידן־פראַגע אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע, אין פאַל — אויב די פאַראויסגעזעענע אָקופּאַציע פון דער דאָזיקער זאָנע זאָל דאַרפן פאָרקומען דורך די דייטשע טרופּן. אויסער דעם, האָט ער אינטערווענירט אין רוים, ווייל עס זענען אַדורכגעפירט געוואָרן יידן־אַרעסטן מצד די דייטשן, וועלכע האָבן זיי איבערגעגעבן צו די דייטשע אויטאָריטעטן. עס האַנדלט זיך הויפּטזאַכלעך וועגן דעם פאַל פונעם ייד וואָלף, אין ניצע — שעף־רעדאַקטאָר פון „בערלינער טאַגעבלאַט" און דעם גוט־באַקאַנטן סעקרעטאַר פון דעם ייד ראָטשילד — אַנדרעי ווייל אין גרענאָבל.

איבעריקנס, באַווייזן זיך די יידן כסדר אין די גרעסטע האָטעלן און רעסטאָראַנען פון קאָט ד'אַזיר, און פירן זיך אויפן זעלבן פראָוואָצירנדיקן אופן ווי פריער. די איטאַליענישע אָפיצירן באַווייזן זיך עפנטלעך אין דער געזעלשאַפט פון יידישקעס. די אַרבעט פון איטאַליענישן קאָמיסאַר פאַר יידישע פראַגן, באַשטייט איצטער בלויז אין צונויפשטעלן די ליסטעס פון די יידן.

זינט דעם לעצטן באריכט זאָלן די שפּעטערדיקע עוואַקואַציעס זיין אומבאַדייטנדיקע. די צאָל פון די אַרויסגעשיקטע דאַרף זיין אומגעפער ביי 3.000.

קאָמאַנדאָ פון דער סיפּאָ און דער ס. ד. פון מאַרסעיל Roem
B 4 SA 18/43.

לויט אויפטראַג,
אונטערגעשריבן: באַוער,
ס. ס.־האַופּטשאַרפירער.

דאָקומענט 28.

טעלעגראַמע.

קאָמאַנדאָ פון מאַרסעיל נומ. 6450
19.8.43 1834 — ND —

צום B.d.S. Roem 4 B פּאַריז.

ענין : קאָנפערענץ מיט לאָ ספּינאָסאָ.

רעפערענץ : קיינע.

אויפן פאַרלאַנג פון לאָ ספּינאָסאָ, דעם גענעראַל־אינספּעקטאָר פאַר יידישע פראַגן אין דער פראַנצויזישער דרום־זאָנע, וואָס איז אָקופּירט דורך די איטאַליענער, איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ אין אונזערע ביוראָס, דעם 18־טן אויגוסט. לאָ ספּינאָסאָ האָט אויסגעדריקט דעם געדאַנק, אַז היות ווי עס זענען פאָרגעקומען ענדערונגען אין דער רעגירונג אין רוים, זענען די התחייבותן, וועלכע ער האָט אָנגענומען אין לויף פון די אָפיציעלע געשפּרעכן, וואָס זענען געפירט געוואָרן אונטערן פאָרזיץ פון טולאָנער שעף פון דער אָפּטיילונג — מער נישט גילטיק. עס איז פריער געהאַט אָפּגעשטימט געוואָרן, אַז אַלע דייטשע און געוויסע עסטרייכישע יידן, וועלכע געפינען זיך אין דער דאָזיקער געגנט, וועלן איבערגעגעבן ווערן צו אונזער קאָמאַנדאָ. מען האָט פאָרגעלייגט אָנצווענדן אויך אין דער איטאַליענישער זאָנע די פאַראָרדענונגען פון דער RSHA וועלכע דינען אַלס דירעקטיוון קעגן די יידן אין די אָקופּירטע טעריטאָריעס. לאָ ספּינאָסאָ האָט בדעה צו פאָרן קיין רוים, אומגעפער דעם 20־טן אויגוסט 1943, אויף 4 אָדער 5 טעג און ער וועט פאָרלייגן אונזער פאַרלאַנג אין קאָמפּעטענטן מיניסטעריום. צוריקקומענדיק פון רוים, וועט לאָ ספּינאָסאָ אונז באַקאַנט מאַכן דעם רעזולטאַט פון זיינע אונטערהאַנדלונגען. איך וועל אייך תיכף אינפאָרמירן.

קאָמאַנדאָ פון דער סיפּאָ און דער ס. ד. אין מאַרסעיל Roem 4 B SA 18 BA/STR. Der Kr.

אונטערגעשריבן : **מולער,**
ס. ס.־שטורמבאַנפירער

דאָקומענט 29.

טעלעגראַמע נומ. 57.485.

ב. ד. ס.

פאַריז, דעם 26־טן אויגוסט 1943.

צום ספּעציעלן קאָמאַנדאָ פון דער סיפּאָ (ס. ד.),
צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס. ס.־שטורמבאַנפירער מולער,
מאַרסעיל.

ענין : געשפּרעך מיט לאָ ספּינאָסאָ.

רעפערענץ : אייער טעלעגראַמע נומ. 6.450 פון 19.8.43.

איך האָב דערהאַלטן אייער טעלעגראַמע און עס וואונדערט מיך, אַז איר האָט דיסקוטירט מיט אָפיציעלע איטאַליענישע פאַרשטייער, נישט האָבנדיק זיך פריער געשטעלט מיט אונז אין קאָנטאַקט. איך בעט אייך, מיר צוצושיקן אַן אויספירלעכן ראַפּאָרט, ווי אויך אייער מיינונג וועגן ל. אייער ראַפּאָרט איז נישט קיין קאָמפּלעטער, ווייל ביז איצט איז נאָך נישט געקומען צו קיין פעסטער פאַרשטענדיקונג מיט די איטאַליענער, וועגן דער יידן־פראַגע, אַזוי אַז עס קען קוים פאַרקומען אַן ענדערונג אין נעגאַטיוון זין. איך בעט אייך דעריבער, מיר מודיע צו זיין, אין אַלע איינצלהייטן, וועגן די אַרגומענטן, מיט וועלכע ל. האָט זיך באַנוצט.

אונטערגעשריבן : **דר. קנאָכען,**
ס. ס.־שטאַנדאַרטענפירער
און פּאָליציי־קאָלאָנעל.

צוגעשריבענע נאָטע ביים סוף פון דאָקומענט :

וועקגעפאָרן אויף אַ רייזע נאָכן דיקטירן,
אונטערגעשריבן : **הירשמאַן**, אָנגעשטעלטער.

דאָקומענט 30.

טעלעגראַמע.

קאָמאַנדאָ פון מאַרסעיל

6730 — 28.8.43 0030 — WU —

צום B.d.S.

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון דר. קנאָכען ס. ס.־שטאַנדאַר־טענפירער און פּאָליציי־קאָלאָנעל, O. V. - I. A. — פּאַריז.

ענין: געשפּרעך מיט לאָ ספּינאָסאָ.

רעפערענץ: אייער טעלעגראַמע נומ. 57.485 פון 26.8.43.

דאָס האָט לאָ ספּינאָסאָ אַליין געבעטן זיך אדורכצושמועסן מיט מיר וועגן דער יידן־פּראַגע אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע. דער געשפּרעך האָט בכלל נישט געטראָגן קיין אָפיציעלן כאַ־ראַקטער. ל. האָט זיך בלויז געוואָלט אינפאָרמירן איידער ער פאָרט אָפּ קיין רוים, וועגן געוויסע פּרינציפּיעלע פראַגן. אָבער די הויפּט־סיבה פון לאָ ספּינאָסאָס באַזוך, זעט מיר אויס צו זיין גאָר אַן אַנדערע. לאָ ספּינאָסאָ האָט געהאַט איבערגעגעבן אין מיינע אַמטן, מיט אַ קורצער צייט צוריק עטלעכע ליסטעס פון יידן, וועלכע וואוי־נען אויפן קאָט ד'אזיר, דערקלערנדיק אויסדריקלעך, אַז ער וועט נישט פאַדערן, אַז די דאָזיקע ליסטעס זאָלן אים צוריקגעקערט ווערן. אינצווישנצייט, האָט ער מסתמא דערהאַלטן אַנדערע אויפטראָגן פון זיינע העכערע שעפן, ווייל ער האָט מיך געבעטן אים די דאָזיקע ליסטעס צוריקצוקערן (1). ער האָט מיר אגב־אורחא'דיק צוגעזאָגט צוריקצושטעלן די ליסטעס אין מיין רשות, נאָך זיין צוריקער פון רוים. ווי איך האָב עס געהאַט באַטאָנט אין מיין טעלעגראַמע פון 19.8.43, איז דער געשפּרעך געפירט געוואָרן אויף אַן אַלגעמיינעם פּלאַן.

קאָמאַנדאָ פון דער סיפּאָ און דער ס. ד. פון מאַרסעיל. — KDR.

אונטערגעשריבן: מולער,

ס. ס.־שטורמבאַנפירער.

---

(1) צוגעשריבענע נאָטע פון קנאָכען: צי זענען זיי וויניקסטנס פאָטאָקאָפּירט געוואָרן?

דאָקומענט 31.

טעלעגראַמע נומ. 59.377.

B.d.S.

פּאַריז, דעם 1־טן סעפּטעמבער 1943.
(איבערגעגעבן דעם 2־טן סעפּטעמבער)

צום ספּעציעלן קאָמאַנדאָ
פון דער זיכערהייטספּאָליציי (ס. ד.),
מאַרסעיל.
ס. ס.־שטורמבאַנפירער מולער.

ענין : געשפּרעך מיט לאַ ספּינאַסאַ.

רעפערענץ : אייער טעלעגראַמע נומ 6.730 פון 28.8.43.

מיר בעטן אייך אונז צו אינפאָרמירן, צי האָט איר אַ פאָטאָ־קאָפּיע פון די ליסטעס, וועלכע ל. האָט געהאַט איבערגעלאָזט אויף אַ געוויסע צייט אין אייערע אָפּטיילונגען.

BdS — פּאַריז.

לויט אויפטראַג,
אונטערגעשריבן : **ד״ר. שמידט,**
ס. ס.־אָבערשטורמפירער.

דאָקומענט 32.

טעלעגראַמע.

קאָמאַנדאָ פון מאַרסעיל

6951 — 2.9.43 2215 — WU —

צום .B.d.S, צו דער אויפמערקזאַמקייט
פון ס. ס.־אָבערשטורמפירער דר. שמידט,
פּאַריז.

ענין : געשפּרעך מיט לאָ ספּינאָסאָ.

רעפערענץ : אייער טעלעגראַמע נומ. 59.377 פון 2.9.43.

נעמענדיק אין אַכט, אַז ל. האָט געהאַט איבערגעגעבן די ליסטעס אין אונזערע אָפּטיילונגען, נישט זאָגנדיק, אַז ער וועט זיי צוריקפאָדערן, איז קיין שום פאָטאָקאָפּיע אָדער קאָפּיע פון זיי נישט געמאַכט געוואָרן. באַזונדער, האָט ער צוגעזאָגט צוריקצוגעבן די דאָזיקע ליסטעס אין אונזער רשות, נאָך זיין צוריקער פון רוים.

קאָמאַנדאָ פון דער סיפּאָ און דער ס. ד. פון מאַרסעיל D —
,KDR

אונטערגעשריבן : מולער,
ס. ס.־שטורמבאַנפירער.

דאָקומענט 33.

IV B — B.d.S.

נאָטע צום ס. ס.־שטורבאַנפירער האַגען.

פּאַריז, דעם 4־טן סעפּטעמבער 1943.

ענין: צוגרייטונגען צו דער אָנווענדונג פון די אַנטי־יידישע מאָס־מיטלען אין דער זאָנע פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע.

רעפערענץ: געוויינטלעכע.

פ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

א) אַקציע אָנצופירן אָן אויסנאַמען:

כדי די פּאַראויסגעזעענע אַקציע אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע זאָל האָבן אַ צופרידנשטעלנדיקן רעזולטאַט, דאַרף זי אַדורכגעפירט ווערן אָן אויסנאַמען. נעמענדיק אין אַכט, אַז די גרעסטע טייל פון די פּאָליציי־עפעקטיוון, וועלכע זענען צו אונזער דיספּאָזיציע פאַר אָט דער אַקציע, איז אומפעאיק אונטערצושיידן, צי דער אָדער יענער ייד — לויט זיין פיל־וויניק צופעליקער נאַציאָנאַליטעט — דאַרף אַריינגערעכנט ווערן אין די אַנטי־יידישע מאָס־מיטלען, וואָלט געווען זייער אומווינטשנסווערט, פון פּראָפּאַגאַנדע־שטאַנדפּונקט, אַז עס זאָלן ווידער געמאַכט ווערן פאַרשידנאַרטיקע אויסנאַמען לטובת די פאַרשידענע נאַציאָנאַליטעטן, און אַז מען זאָל זוכן, צי דער ייד פון פראַנצויזישער בירגערשאַפט איז נאַטור־ראַליזירט געוואָרן ערשט נאָכן 10־טן אויגוסט 1927, אָדער צי ער באַזיצט די דאָזיקע נאַציאָנאַליטעט נאָך פון פאַר דער דערמאָנטער דאַטע.

איבעריקנס, דאַרף מען אין אַלגעמיין באַמערקן, אַז אַ פאַר־מענגלעכער און איינפלוסרייכער ייד האָט נישט דערוואָרבן זיין פראַנ־צויזישע נאַציאָנאַליטעט זינט דעם יאָר 1927, נאָר אַז אין מערסטנ־טייל פאַלן, האָט ער זי שוין פון זיין געבורנשאַפט אָן. די פראַנ־צויזן, אפילו די וועלכע זענען נישט קיין אַנטיסעמיטן, וועלן נישט פאַרשטיין, פאַרוואָס מיר אינטערנירן נישט, אין דער ערשטער ריי, די שעדלעכע יידן, ד. ה. די, וועלכע זענען פאַרמעגלעך און איינ־פלוסרייך (אויב, אין דער אמתן, די טאָטאַלע אָדער טיילווייזע דע־

פּאַרטאַציע פון די דאָזיקע יידן זאָל שפּעטער נישט מעגלעך זיין אדורכצופירן צוליב פּאָליטישע טעמים, ווייזט זיך, אין קעגנטייל, זייער אינטערנירונג אַרויס ווי אַ מאָסמיטל פון אַ באַזונדער דרינגנ־דער נויטוועדיקייט).

וואָס שייך די אינטערנירונגען, קען מען אויך נישט האָבן קיין ריקזיכט בנוגע די בירגער פון די פריינטלעכע לענדער, נייטראַלע אָדער אַלירטע. אַלע מלוכות זענען אויפגעפאָדערט געוואָרן, זינט 6 חדשים אָדער שוין פון אַ יאָר אָן, צו רעפּאַטרירן זייערע יידן אין זייערע ממשלה־זאַנעס. די גרעסטע צאָל מלוכות זענען נאָכגעקומען דער ווענדונג און האָבן, אינצווישנצייט, פאַרענדיקט די ראַפּאַט־ריאַציע. בלויז טערקיי האָט נאָך נישט אונטערגענומען קיין ראַ־פּאַטרירונג פון אַ באַדייטנדיקן פאַרנעם. אין רעזולטאַט, דאַרפן נישט געמאַכט ווערן קיין אויסנאַמען פאַר די יידישע בירגער פון די אַלע פאַראינטערעסירטע לענדער. שפּעטער צו, קענען די ביטעס אַדרעסירט ווערן צום BdS — IVB און דאָ באַטראַכט ווערן נאָך אַ טיפערן אויספאָרשן פון דער נאַציאָנאַליטעט.

מען וואָלט אויך באַדאַרפט תיכּף אינטערנירן אַלע יידישע בירגער פון די שונאישע לענדער: ווייל דאָס ווייטערדיקע איבער־לאָזן די דאָזיקע מענטשן אויף דער פריי, קען נאָך ווייניקער טאָלע־רירט ווערן, ווי פאַר די אַנדערע יידן. די דאָזיקע יידן וואָלטן גע־דאַרפט אינטערנירט ווערן אין די לאַגערן פאַר ענגלענדער, אַמערי־קאַנער, א. א. וו.

„דער קאָט ד׳אַזיר, די דעפּאַרטאַמענטן פון סאַוואָא און אָט־סאַוואָא, גרענאָבל און אויך אַלע אומגעגנטן פון אַרום דער גרע־נעץ, וועלן זיין די הויפּט־פּונקטן פון אָט דער אַקציע, ווי אויך די פראָנט־לאָקאַליטעטן אין די גרענעצן פון די באַטייליקטע ספערן. כּדי צו פאַרהיטן דאָס אַנטלויפן פון די יידן, דאַרף מען קודם־כּל אָנהויבן ביי די פראָנט־ערטער און נאָכדעם אויסרייניקן אַלע דער־מאָנטע געגנטן, פון מזרח ביז מערב.

די יידן וועלן אַרעסטירט ווערן צוזאַמען מיט זייערע פאַמי־ליע־מיטגלידער. זיי קענען מיטנעמען מיט זיך די נויטיקסטע מלבו־שים, ווי אויך זאַכן פון טעגלעכן געברויך, אויף אַזוי פיל, וויפיל זייער תיכפדיקער טראַנספּער אין די פּראָוויזאָרישע זאַמל־לאַגערן וועט זיך נישט אַרויסווייזן באַזונדער דרינגנד, צוליב ספּעציעלע טעמים.

די ביוראָען פון ליאָן און מאַרסעיל האָבן צוגעגרייט פּראָווי־זאָרישע זאַמל־פּונקטן אין די דאָזיקע צוויי שטעדט (יידישע שולן, נישט־טעטיקע פאַבריקן א. א. וו.). דער האָופּטשטורמפירער ברונער, אין דער באַגלייטונג פון האָופּטשטורמפירער בריקלער, וועט קומען

קיין ליאָן און מאַרסעיל, דעם 5־טן אָדער 6־טן ה. ח., בכדי בשתיקה צוצוגרייטן אַלץ אויפן אָרט גופא און זיך צו קענען אָפּגעבן אַ חשבון פון די לאָקאַלע באַדינגונגען.

ווען דאָס כאַפּן די יידן וועט זיין פאַרענדיקט, וועלן זיי אַרי־בערגעפירט ווערן פון די פּראָוויזאָרישע לאַגערן מיט טראַנספּאָרטן צו 1.000 ביז 2.000 קעפּ, אין יידישן לאַגער אין דראַנסי, וואו נאָך אַ גענויער קאָנטראָל פון זייער בירגערשאַפט, וועלן זיי גלייך עוואַ־קואירט ווערן אין מזרח, לויט ווי זיי וועלן אימשטאַנד זיין דעפּאָר־טירט צו ווערן.

דאָס גענויע אויסרוימען פון די יידן אין דער געוועזענער אי־טאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע, איז נישט נאָר נויטיק אין די אינ־טערעסן פון דער ענטגילטיקער ליזונג פון דער יידן־פראַגע אין פראַנקרייך, נאָר איז אויך אַ דרינגנדיקע באַדערפעניש לטובת דער זיכערקייט פאַר די דייטשע טרופּן. דאָס איז אַן אַרגומענט, וועלכן מען וואָלט — לויט אונזער מיינונג — באַדאַרפט אויך אַנטקעגנ־שטעלן דער פראַנצויזישער רעגירונג, אויב זי וועט פּרואוון פּאַרטיי־דיקן די יידן, וועלכע האָבן דערוואָרבן די פראַנצויזישע נאַציאָנאַ־ליטעט נאָך פאַרן יאָר 1927, אָדער, ווי מען קען דאָס דערוואַרטן, אויב זי וועט זיך איינשטעלן פאַר די יידן פון פראַנצויזישער נאַ־ציאָנאַליטעט.

צוליב דעם, וואָס די איטאַליענער האָבן פאַרבאָטן, אין זייער איינפלוס־זאָנע — דאָס אָפּשטעמפּלען די אידענטיטעטס־ און די באַשפייזונגס־קאַרטן, איז דאָס פעסטשטעלן די פאַרדעכטיקע עלע־מענטן, וואָס געהערן צו דער יידישער ראַסע, נאָך דאָרט פיל שווע־רער, ווי אין דער געוועזענער אָקופּאַציע־זאָנע, וואו מיר האָבן דעם קאָנטראָל איבער דעם רעגיסטער פון די יידן. אין רעזולטאַט, איז נויטיק אונז צוצוטיילן פראַנצויזישע אַנטיסעמיטן אויף אויסצו־שפּירן און אויסצוליווערן די פאַרשטעלטע אָדער די באַהאַלטענע יידן.

געלט דאַרף דאָ נישט שפּילן קיין שום ראָל (פאָרשלאַג: 100 פראַנק פאַר אַ ייד).

ב) אַקציע וואָס זעט פאָר אויסנאַמען:

אויב די פראַנצויזישע רעגירונג וויל נעמען אונטער איר שוץ געוויסע קאַטעגאָריעס יידן קעגן די מאָסמיטלען, וועלכע מיר האָבן בדעה איינצופירן, בלייבט איר בלויז איבער זיך צו פאַראינטערע־סירן מיט די יידן פון פראַנצויזישער בירגערשאַפט און דאָס אויך אויסשליסלעך, מיט די, וועלכע זענען נאַטוראַליזירט געוואָרן פאַר דעם 10־טן אויגוסט 1927, אָדער מיט די יידן, וועלכע זענען גע־

בוירן פראַנצויזישע בירגער, ווי אויך זייערע פרויען און קינדער.
היות ווי עס איז נויטיק צו מאַכן אַן אַלגעמיינע רייניקונג, לייגן מיר פאָר אַדורכצופירן, ווי צום שנעלסטן, דעם אָפּקלויב אינעם יידן־לאַגער אין דראַנסי. אויב די פראַנצויזישע פּאָליציי זאָל זיין צו אונזער דיספּאָזיציע, וואָלטן אויפן אָרט גופא געקענט געמאַכט ווערן אויסנאַמען פאַר די יידן, וועלכע באַזיצן די פראַנצויזישע בירגערשאַפט נאָך פון פאַר דעם 10־טן אויגוסט 1927. אין דעם פאַל, דאַרפן די פראַנצויזישע פּאָליציי־אַמטן, צוזאַמען מיט די אַנדערע אָפּטיילונגען פון דער פראַנצויזישער אַדמיניסטראַציע — אויספאָרשן פון צווישן די פראַנצויזישע יידן, יעדן אינדיווידועלן פאַל, בכדי פעסטצושטעלן צי דער געגעבענער ייד דאַרף יאָ אָדער נישט אינטערנירט ווערן. פונדעסטוועגן, אויב אפילו ווען די אויספאָרשונג זאָל — אין אַ געוויסער מאָס — אָנגעפירט ווערן אונטער אונזער קאָנטראָל — וואָלט די דאָזיקע פּראָצעדור דערמעגלעכט פאַרשידענע מינים קאָמבינאַציעס און פאַלשקייטן.
פון דער דייטשער זייט, האָבן מיר נישט אין אונזער רשות די גענוגנדיקע עפעקטיוון אויף אָפּצוטיילן, אין לויף פון דער אַקציע, די נאַטוראַליזירטע יידן פון די נישט־נאַטוראַליזירטע. אַ חוץ דעם, קען מען אָנעמען, אַז די פראַנצויזישע רעגירונג גופא זאָל זיך אַליין אויפהערן צו אינטערעסירן מיט אַ באַדייטנדיקן טייל פון די נישט־נאַטוראַליזירטע פראַנצויזישע יידן און אַז זי זאָל לטובת זיי נישט אינטערווענירן. איבעריקנס, ווער מען קענען דערמאָנען דער פראַנצויזישער רעגירונג, אַז זי האָט פריער עטלעכע מאָל אויסגעדריקט איר באַדויער, פאַרוואָס די איטאַליענישע מיליטערישע און ציווילע אויטאָריטעטן האָבן זיך גענומען אויף אַלע אופנים, פאַרטיידיקן די יידן. דעריבער, דאַרף די פראַנצויזישע רעגירונג זיין צופרידן, אַז די דאָזיקע פאַרטיידיקונג עקזיסטירט נישט מער און אַז איצטער וועלן ענדלעך די מאַסמיטלען קעגן די יידן, קענען אַריינגיין אין קראַפט. אויב די פראַנצויזישע רעגירונג וואָלט געוואָלט זען אָנגעוועגדעט אַ גרויסע צאָל אויסנאַמען לטובת די פראַנצויזישע יידן, וואָלטן אַזעלכע ביטעס געקענט אָפּגעוואָרפן ווערן, פאַרופנדיק זיך אויף די שטרענגע באַפעלן מצד די רייכספירער ס. ס.
פאָרשלאַג : עס קענען דערלויבט ווערן אויסנאַמען לטובת די יידן פון פראַנצויזישער נאַציאָנאַליטעט, אין וועלכע די פראַנצויזישע רעגירונג איז פאַראינטערעסירט, נאָר בתנאי, אַז זיי זאָלן באַפרייט ווערן בלויז פון דראַנסי־לאַגער.

לויט אויפטראָג,
אונטערגעשריבן : רעטהקע.
ס. ס.־אָבערשטורמפירער.

דאָקומענט 34.

טעלעגראַמע.

קאָמאַנדאָ פון מאַרסעיל

7141 — 8.9.43 2030 — WU —

צום RSHA — 6 B

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס.ס.־אָבערשטורמבאַנפירער שטעימלע, בערלין;

צום B.d.S.,

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון ס.ס.־שטאַנדאַרטענפירער ביקלער, פּאַריז.

ענין: די יידן־פראַגע אין דער איטאַליענישער זאָנע.

צוליב דעם ריקצוג פון די איטאַליענישע טרופּן פון ים־ברעג, איז מעגלעך צו פּאַקן די יידן, וועלכע האָבן זיך דאָרט צוריקגע־צויגן. מען האָט פעסטגעשטעלט, אַז די איטאַליענער האָבן דער־לויבט די איינפלוסרייכסטע יידן, אַריינצוקומען אין איטאַליע, אַזוי אַז די דייטשע מאַסמיטלען קומען דאַסמאָל אויך צו שפּעט. צווישן די צום מייסטן אַקטיווע אַגענטן, ווייזט זיך דאָ אַרויס דער ייד דאָנאַטי איבער וועלכן מיר האָבן אייך צוגעשיקט מערערע ראַ־פּאָרטן. דאָס זעלבע זאָגט מען אויך וועגן באַרראַנקאָ. אָבער בנוגע דעם לעצטן, האָט מען ביז איצט, נישט געקענט צושטעלן קיין שום ממשותדיקן באַווייז.

אונטערגעשריבן: סעננער.

דאָקומענט 35.

טעלעגראַמע.

קאָמאַנדאָ פון ליאָן
6662 — 14.9.43 0315. WEL.

צום B.d.S. — IV B — פּאַריז

פּאַרטרויליך!

ענין: פּריינטלעכע באַציאונג פון די איטאַליענישע אָקופּאַציע־טרופּן בנוגע די יידן.

רעפערענץ: קיינע.

לויט אַ ראַפּאָרט פון זייער אַ זיכערער קוועלע, האָבן די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן אין פראַנקרייך באַקומען אַ באַפעל, דעם 5־טן אָדער 6־טן סעפּטעמבער 1943, אויסצושטעלן — פאַר אַלע יידן פון זייער סעקטאָר — אַ דערלויבעניש צו ציר־קולירן אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע אין פראַנקרייך.

די דערלויבענישן זענען געווען גילטיק ביז דעם 9־טן סעפּ־טעמבער 1943 אין אָוונט. די לעצטע טעג, האָבן אַ גרויסע צאָל יידן פאַרלאָזן די דעפּאַרטעמענטן, וועלכע זענען ביז איצט אָקופּירט געווען דורך די איטאַליענער — בכדי זיך איבערצוטראָגן קיין ניצע, אין דער האָפענונג צו קענען, פון דער דאָזיקער שטאָדט, אַנטלויפן קיין איטאַליע, און אַזוי אַרום זיך ראַטעווען פון די אַרעסטן. אַ דאַנק דער שנעלער אָפּשליסונג פון דער גרענעץ, האָט זיך אַ פאַרהעלטנישמעסיק קליינע צאָל אַריבערגעקריגן אויף יענער זייט. איך בעט אייך דאָס צו נעמען צו קענטעניש. אַנדערע באַריכטן איבער דער באַהאַנדלונג פון די יידן מצד די געוועזענע אָקופּאַציע־אויטאָריטעטן — וועלן אײַנגיכן נאָכקומען.

קאָמאַנדאָ פון ליאָן IV N 1 — 145 — MO/HT.

אונטערגעשריבן: **ד״ר. קנאָב,**
ס. ס.־אָבערשטורמבאַנפירער.

דאָקומענט 36. (1)

טעלעגראַמע נומ. 68.365.

IV B

פּאַריז, דעם 26־טן סעפּטעמבער 1943.

געהיים!

צום רייכסזיכערהייטסהויפּטאַמט
IV B 4, בערלין.

תיכף איבערצוגעבן!

ענין: דעפיניטיווע ליזונג פון דער יידן־פראַגע אין פראַנקרייך;
דער עיקר: דער ייד פון דער איטאַליענישער בירגערשאַפט
— דאָנאַטי.

רעפערענץ: אייער טעלעגראַמע נומ 69.814 פון 25.9.1943.

דער ייד, דאָנאַטי, פון איטאַליענישער בירגערשאַפט, איז געווען — בעת דער גרויסער וועלט־מלחמה, דער פאַרבינדונגס־אָפיציר צווישן די איטאַליענישע און פראַנצויזישע אַרמייען. נאָכן קריג, איז ער געוואָרן דירעקטאָר פון אַ פראַנצויזיש־איטאַליענישער באַנק אין פּאַריז. נאָך דעם פראַנצויזישן צוזאַמענברוך, איז ער געקומען אין ניצע, וואו ער האָט זיך אויך פאַרנומען מיט פינאַנציעלע געשעפטן.

זינט דער אָקופּירונג פון די דרום־מזרחדיקע טעריטאָריעס אין פראַנקרייך מצד די איטאַליענישע טרופּן, איז דער ייד געוואָרן אַקטיוו אויפן געביט פון פאַרשאַפן פאַר אַלע יידן, וואָס געפינען זיך אין דער איטאַליענישער איינפלוס־זאָנע — אַלע מעגלעכע פאַרלייכטערונגען.

דאָס וואָס האָט דאָנאַטין פאַרגרינגערט זיין אויפגאַבע, איז זיין באַקאַנטשאַפט מיט אַ באַדייטנדיקער צאָל העכערע איטאַליע־

(1) זען פאַקסימיליע ז״ז 199—201.

נישע אָפיצירן, מיט וועלכע ער איז פון דעמאָלט אָן, כסדר געשטאַנען אין די בעסטע באַציאונגען.

אין פרילינג 1943, האָט די איטאַליענישע מאַכט געשיקט דעם פּאָליציי־שעף לאָספּינאָסאָ, אין די געגנטן, וואָס זענען אָקופּירט דורך די איטאַליענישע טרופּן, בכדי דאָרט צו רעגולירן די יידן־פראַגע. דעמאָלט האָט דאָנאַטי אָנגעקניפּט אַ קאָנטאַקט מיט לאָספּינאָסאָ און איז געוואָרן פּאַקטיש, דער אָפיציעלער עקספּערט פון איטאַליע פאַר די יידישע פראַגן אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע.

פּאַרטרויליכע אַגענטן האָבן אונז באַריכטעט מערערע מאָל, אַז די ווייניקע מאַסמיטלען, וועלכע די איטאַליענישע רעגירונג האָט אָנגענומען קעגן געוויסע יידן, זענען אויסגעפירט געוואָרן לויט די דירעקטיוון פון דאָנאַטי, ווי צ. ב. דאָס אַריבערפירן פון בערך 2.000 יידן פון קאָט ד'אזיר, אין די האָטעלן פון קוראָרט מעזשעוו.

דאָ, האָט מען געהאַט בדעה צו פאַרכאַפּן דאָנאַטין פון ניצע און אים אַראָפּצוברענגען קיין מאַרסעיל. די אַגענטן, וועלכע זענען באַאויפטראַגט געוואָרן מיט דער דאָזיקער אויפגאַבע, האָבן אים נישט געקענט פּאַקן, ווייל — צוליב די דעמאָלטדיקע דייטש־איטאַליענישע פאַרהעלטענישן — האָבן זיי באַקומען די פאַראָרדענונג צו האַנדלען מיט אויסערגעוויינטלעכער פאָרזיכטיקייט.

אין אויגוסט 1943, איז דאָנאַטי געפאָרן קיין רוים. אַ דאַנק די אויסקונפטן פון זיכערע אַגענטן, איז ער געוואויער געוואָרן, אַז די 4־טע איטאַליענישע אַרמיי האַלט ביים צוריקציען זיך פון פראַנקרייך. ער האָט געוואָלט אין רוים רעגולירן דעם גורל פון די יידן, וועלכע האָבן זיך געפונען אין דער איטאַליענישער איינפלוס־זאָנע.

סוף אויגוסט, איז דאָנאַטי נאָך אַמאָל אָפּגעפלויגן מיט אַן אַוויאָן קיין רוים. ער האָט געזאָלט נאָכאַמאָל צוריקקערן קיין ניצע.

לויט די ידיעות פון ס. ס.־האַופּטשטורמפירער ברונער, זאָל דאָנאַטי האָבן אָרגאַניזירט דעם אָפּפאָר קיין איטאַליע פון צאָלרייכע יידן, נאָך איידער די 4־טע איטאַליענישע אַרמיי האָט קאַפּיטולירט. אַ קורצע צייט נאָך פאַר דעם אַריינטרעטן פון די דייטשע טרופּן, האָט ער אָנגעפילט 8 איטאַליענישע לאַסט־אויטאָס מיט יידן, כדי זיי אַריבערצופירן קיין איטאַליע.

מען גלויבט, אַז דאָנאַטי וועט פּרובירן זיך אָנצושליסן אין די אַנגלאָ־אַמעריקאַנישע טרופּן.

דאָס אַרעסטירן פון דאָנאַטין איז פון דער גרעסטער וויכטי־קייט, ווייל ער איז געווען דער ווירקנדיקער מוח פון די יידן אין דער איטאַליענישער איינפלוס־זאָנע, און ווייל ער האָט אויך אָנגע־האַלטן די בעסטע פאַרבינדונגען מיט די געוועזענע איטאַליענישע רעגירונגס־אַמטן אין רוים, און דאָס, אינגאַנצן עפנטלעך.

לויט אויפטראַג,

אונטערגעשריבן : רעטהקע.

ס. ס.־אָבערשטורמפירער.

דאָקומענט 37.

טעלעגראַמע נומ. 85.946.

קאָמאַנדאָ פון מאַרסעיל

9817 — 18.11.43 1705 — WU —

צום — B.d.S. — Roem. 4 B — פּאַריז.

ענין : ראַפּאָרט נומ. 540.

אין לויף פון אַן אַקציע קעגן די אַנפּירנדיקע יידן אין ניצע, איז אונז געלונגען ביז איצט, צו אַרעסטירן די פאָלגנדיקע יידן :

א) מעיער זשערמען, אַליאַס גאָטהע מאַרי, סעקרעטאַרין פון געוועזענעם דירעקטאָר פון דער פראַנצויזיש־איטאַליענישער באַנק אין ניצע, אַנזשעלאָ דאָנאַטי.

ב) גוטמאַן קלאָד, אַליאַס דיפּראַט קלאָד — באַפולמעכטיקטער פון „אוזשיף" פאַר דער יידישער סאָציאַלער הילף לטובת די יוגנטלעכע, אין דער דרום־זאָנע.

ג) וויינטראָב יאַנקעל, אַליאַס וויסטער זשאַק, פּוילישער ייד, שעף פון דער יידישער יוגנט אין ניצע און אָרגאַניזאַטאָר פון די קינדער־טראַנספּאָרטן אין די שווייץ.

די אויבנדערמאָנטע האָבן אָנגעפירט מיט צושטעלן די יידן פאַלשע אידענטיטעטס־קאַרטן, ווי אויך אַנדערע פּאַפּירן.

דער, וואָס האָט זיך פאַרנומען מיט פאַבריצירן די דאָזיקע פאַלשע אידענטיטעטס־קאַרטן :

ד) אַפּפּעל ראָזשע, געוועזענער אָנגעשטעלטער אין דער פירמע דרעיפוס אין מאַרסעיל — איז אַנטלאָפן.

פון דעם פאַרהער דרינגט אַרויס, אַז יעדע וואָך זענען אויסגעפאַרטיקט געוואָרן בערך 250 פאַלשע אידענטיטעטס־קאַרטן. לויט די דערקלערונגען פון דער פרוי מעיער, האָט דאָנאַטי געהאַט בדעה צו באַקומען פון דער איטאַליענישער מאַכט אַ פאַרזיכערונג, אַז אין מאָמענט פון צוריקציען די טרופּן פון דער אָקופּאַציע־זאָנע אין דרום־פראַנקרייך, וועלן די יידן מיטגענומען ווערן קיין איטאַליע און אַזוי אַרום געשיצט ווערן.

דאָנאַטי האָט אויך געהאַט אַ פּראָיעקט, צו וועלכן ער האָט שוין געהאַט באַקומען די הסכמה פון דער איטאַליענישער מאַכט,

איינצואָרדענען בערך 30.000 יידן אין מענטאָן, מיטן ציל אויפֿצולעבן די דאָזיקע שטאָדט. אחוץ דעם, האָט דאָנאַטי אונטערגעהאַנדלט מיט די איטאַליענישע אויטאָריטעטן, אַז נאָך דעם אויפֿשטאַנד, זאָל ער באַקומען פאַר די יידן, וועלכע מען וועט אַריינ־נעמען אין איטאַליע, אַ מקלט אין ליביע.

עס איז דעריבער קלאָר, אַז די אָנהענגער פון באַדאָגליאָ האָבן, זינט דעם 25־טן יולי 1943, געהאַט בדעה איבערצוגעבן איטאַליע צו די אַנגלאָ־אַמעריקאַנער.

עס איז וויכטיק אויפמערקזאַם צו מאַכן, אַז מען האָט געפונען ביי אַ געוויסער צאָל יידן, דעקלאַראַציעס אין וועלכע זיי האָבן זיך פאַרפליכטעט צו אַדאָפּטירן אַן איטאַליעניש קינד, וועלכעס האָט פאַרלוירן זיינע עלטערן בעת אַן ענגלישער לופט־אַטאַקע.

די דאָזיקע יידן זענען געווען אויפן ברייטסטן אופן אונטער־געשטיצט מצד דער פראַנצויזישער באַפעלקערונג און דער פראַנצויזישער מאַכט; די פרוי מעיער איז געווען באַהאַלטן ביי אַ 70־יעריקן פראַנצויז, וועלכער האָט נישט לעגאַל באַזעסן אַ קאַלט־רעוואָלווער; גוטמאַנען איז געלונגען צו אַרעסטירן אינעם יעזור־איטן־הויז, 8, רי מיראַבאָ אין ניצע, וואו ער האָט געהאַלטן אינ־מיטן דיסקוטירן וועגן דער פראַגע פון הילף, וואָס די קאַטוילישע קירכע וואָלט געקענט לייסטן פאַר דער יידישער יוגנט. לויט די פאַפּירן, וואָס מיר האָבן ביי אים געפונען, ווייזט זיך אַרויס, אַז די „קאָמפּאַניאָן דע פראַנס", דער „קאָמיטע נאַסיאָנאַל דעז וניאָן קרעטיען דע זשען זשאַן דע פראַנס", ווי אויך דער „לע מואַוומען דעז עקלערער וניאָניסט דע פראַנס", האָבן אים געגעבן זייער פולע אונטערשטיצונג.

וויינטראָב האָט שוין געהאַט אָרגאַניזירט דריי טראַנספּאָרטן צו 25 יידישע קינדער אין די שוויץ און ער איז אַרעסטירט געוואָרן אַ האַלבע שעה פאַרן אָפּפאָרן פון צוג.

די אויבנדערמאָנטע זענען אָפּגעשיקט געוואָרן אין יידן־לאַגער דראַנסי.

קאָמאַנדאָ מאַרסעיל — D — KDR.

אונטערגעשריבן: מולער,
ס. ס.־שטורבאַנפירער.

באַציאונג פון די איטאַליענער צו די גערודפטע יידן אין קראָאַציע

ביים סוף פון טראַגישן יאָר 1942, זענען צו די שווער־גערודפטע יידן, וועלכע האָבן זיך אויסבאַהאַלטן אין די שטעדט און דערפער און אין די פאַרוואָרפנסטע ווינקעלעך פון פראַנקרייך, וואָס איז אינגאַנצן געווען אָקופּירט דורך די אַקס־טרופּן — דערגאַנגען די קלאַנגען וועגן דער מענטשלעכער באַציאונג צו די יידן מצד די איטאַליענישע טרופּן. תחילת האָבן זיי זיך צו די דאָזיקע ידיעות באַצויגן מיט פאַרוואונדערונג און מיט אַ געוויסן אומצוטרוי, וואָס איז אגב געווען פאַר־שטענדלעך. צי האָט מען דען אין יענער עפּאָכע, געקענט בשלמות גלויבן, אַז די פאַרבינדעטע פונעם מעכטיקן היטלעריסטישן רייך, זאָלן האָבן די דרייסטקייט אָנצונעמען אַ שטעלונג, וואָס זאָל זיין אַזוי פאַרשידן פון דער דייטשער קאָנצעפּ־ציע כלפּי דעם הויפּט־פּראָבלעם פון דער נאַצישער אידעאָלאָגיע, וואָס עס שטעלט מיט זיך פאָר גראָד דאָס יידן־פּראָבלעם ? בלויז אַ קליינע צאָל פון יידישע לידערס, וועלכע האָבן געהאַט דעם צוטריט צו די שווייצאַרישע אינפאָרמאַציע־קוועלן — האָבן נישט אַרויסגעוויזן קיין שום איבעראַשונג אָדער אומצוטרוי : זיי האָבן געוואוסט, אַז אַזאַ שטעלונג איז שוין אָנגענומען געוואָרן דורך די איטאַליענער אין קראָאַציע, מיט אַ יאָר פריער.

טאַקע אין אָט דעם לאַנד, האָט זיך צום ערשטן מאָל אויסגעקריסטאַליזירט די איטאַליענישע באַציאונג צו די ראַסן־פאַרפאָלגונגען. און דאָס, אָט ביי וועלכע אומשטענדן :

נאָך אַ קורצער מיליטערישער קאַמפּאַניע פון 18 טעג, איז זיך דאָס געווע־זענע יוגאָסלאַווישע קעניגרייך צעפאַלן אין אַפּריל 1941. אויף זיינע חורבות איז דורך דער אַקס געשאַפן געוואָרן אַ מלוכה קראָאַציע. די נייע מושלים שטעלן אין דער שפּיץ פון דער נייער מלוכה — דעם שעף פון די קראָאַטישע טעראָ־ריסטן־באַנדעס, אַנט פּאַוועליק, באַקאַנט אונטערן נאָמען פון „אוסטאַשי", פאַר וועלכן אַלע האָבן געציטערט. דער דאָזיקער פינצטערער פאַנאַטיקער, ווע־מענס אכזריותדיקע ווילדקייט האָט נישט געהאַט קיין גלייכן, האָט זיך שוין גע־

האָט באַקאַנט געמאַכט אין דער וועלט מיט דער אָרגאַניזירונג אין מאַרסעיל פון דעם מאָרד איבערן קעניג אַלעקסאַנדער פון יוגאָסלאַוויע און איבער דעם פראַנצויזישן מיניסטער, לואי באַרטו. דאָס פאַשיסטישע איטאַליע, וואו ער האָט זיך אויסבאַהאַלטן, האָט זיך אָפּגעזאָגט אַרויסצוגעבן דעם מערדער צו פראַנקרייך. דער בונד צווישן דעם „פּאָגלאַווניק" פון די קראָאַטישע אוסטאַשים און צווישן די אַלירטע פון אַקס, איז אַזוי אַרום שטאַרק באַפעסטיקט געוואָרן שוין פון אַ לאַנגער צייט. דעריבער, קומענדיק צו דער מאַכט אין זאַגרעב, האָט ער זיך גלייך דערפילט בכוח צו מאַכן הערשן דעם אוסטאַשי־טעראָר, נישט זייענדיק לחלוטין געשטערט, דורך דער אָנוועזנקייט פון די אַקס־טרופּן, וועלכע האָבן מיליטעריש אָקופּירט די גאַנצע טעריטאָריע פון דער געוועזענער יוגאָסלאַוויע, וועלכע זיי האָבן צעטיילט אין צוויי זאָנעם פון אַ כמעט־גלייכן שטח: די זאָנע, וואָס איז אָקופּירט געוואָרן מצד די איטאַליענער, האָט אַריינגענומען בערך די העלפט פון דער איינגנטלעכער קראָאַציע, דאַלמאַציע און מאָנטענעגראָ.

דער בלוטיקער טעראָר, וועלכער האָט זיך פאַרשפּרייט אין לאַנד אונטער דער ממשלה פון דער מיליץ און די אוסטאַשי־אָנהענגער, ביים אָנהויב זומער 1941, און וואָס איז געווען געווענדעט קעגן די סערבן, אָרטאָדאָקסן און יידן, האָט געפונען די פולשטענדיקע צושטימונג ביי די נאַצישע אָקופּאַנטן. גאַנצע פאַמיליעס זענען אויסגעמאָרדעט געוואָרן, שטעדטלעך זענען אַוועק מיטן רויך, שוידערלעכע אַקטן פון ווילדער פּערווערסיע זענען אָפּגעטאָן געוואָרן אינגאַנצן אומבאַשטראָפט. אויב מען זאָל שוין אפילו צווייפלען אין דעם אמת פון די שוידערלעכע פּרטים, וועלכע קורציאָ מאַלאַפּאַרטע ברענגט אַרויס אין זיין שוין צו אייגנאַרטיקן „קאַפּוט" — איז מען דאָך געצוואונגען צוצוגעבן, אויפן סמך פון דער גרויסער צאָל איינשטימיקע גבית־עדותן, אַז דער אוסטאַשי־טעראָר פון זומער 1941, האָט איינגעשריבן איינעם פון די שוידערלעכסטע בלעטער אין דער געשיכטע פון דער צווייטער וועלט־מלחמה, וואָס דאָס אַליין רעדט שוין גענוגנדיק פאַר זיך. הויפּטזאַכלעך, זענען די יידן מאַסנווייז געוואָרפן געוואָרן אין די אמתע אויסראָטונגס־לאַגערן, ווי — דער לאַגער פון אינזל דע פּאַגאָ, וואו אומגעפער 8 טויזנט פון זיי זענען פאַרפּייניקט געוואָרן.

די רעאַקציע מצד די איטאַליענישע טרופּן לגבי אָט דער בעסטיאַליטעט־כוואַליע, איז געווען אַ באַלדיקע און ספּאָנטאַנישע. האַנדלענדיק לויט זייער אייגענער איניציאַטיוו — עס האָט דאָ אין דעם פאַל, נישט געקענט זיין קיין רייד פון „העכערע אינסטרוקציעס" — האָבן זיך די איטאַליענישע אָפיצירן און סאָלדאַטן, מיט אַלע מעגלעכקייטן געמיט — אין איינצלנע פאַלן אָדער גרופּנווייז — אַרויסצופירן די געיאָגטע פון די באַדראָטע זאָנעס און באַהאַלטן זיי אין אַ זיכער אָרט, אָדער אויף די, דורך איטאַליע אַנעקסירטע טעריטאָריעס, צי גאָר אין סאַמע איטאַליע.

אַזוי ווי עס האַנדלט זיך, אין געגעבענעם פאַל, אין ספּאָנטאַנישע און „אומלעגאַלע" אַקטן, וועלכע זענען אַדורכגעפירט געוואָרן מיט דער גרעסטער פאָרזיכטיקייט, איז נישט מעגלעך וועגן דעם צו געבן קיין גענויע פּרטים, אויפן סמך

פון אַנטשפּרעכנדיקע דאָקומענטן. די איטאַליענישע מיליטערלייט, וועמענס וואונ־דערבאַרע מעשים פון מענטשלעכער העכסטער סאָלידאַריטעט דאַרפן דאָ דער־מאָנט ווערן צו כּבֿוד, האָבן זיך געגנוג געהיטן נישט איבערצולאָזן קיין שפּור דערפון אין זייערע אָפיציעלע דאָקומענטן. דעריבער בלייבט די דאָזיקע תּקופה אַזוי ווי איינגעהילט אין אַ לעגענדאַרן נעפּל, וואו די גרוילטאַטן, וועלכע שטייגן אַריבער אַפילו די קאָשמאַריקסטע פאַרשטעלונג אונטער דער ווירקונג פון די עקספּערימענטן אין די גאַז־קאַמערן און קרעמאַטאָריע־אויוונס — מישן זיך צו־נויף מיט די פּשוטע און נאַבעלע העלדישע מעשים לטובֿת — און דאָס קענען אַלע און אַלעמען — דער גרויסער זאָרג פון מענטשן־פאַרברידערונג.

די גבֿית־עדותן וועגן אָט דעם פּעריאָד — פון וועלכע אַ קליינע צאָל איז פאַראַן פאַרשריבן — טראָגן אַלע אויף זיך דעם הותם פון אַ פאָלקס־עפּאָפּייע, וועלכע צווינגט דעם אָביעקטיוון היסטאָריקער צו באַנוצן זיך מיט זיי בלויז מיט אויסערגעוויינטלעכער פאָרזיכטיקייט. אָבער אויב עס פעלן דאָקומענטאַרע קוועלן — צוליב די אויבן־אָנגעוויזענע טעמים — ווערן דאָך די גבֿית־עדותן און הויפּטזאַכלעך, דער לויף פון די געשעענישן, באַשטעטיקט אין די עיקר־ליניעס פון די שילדערונגען וועגן דעם טראַגישן זומער 1941.

מען קען דעריבער אָננעמען פאַר זיכער, אַז די הומאַניטאַרע שטעלונג אין באַצוג צו די קרבנות פון דער ראַסן־בעסטיאַליטעט, איז ספּאָנטאַניש אַדאָפּטירט געוואָרן — און וועמען עס איז באַקאַנט דער מהות פון איטאַליענישן פאָלק, זעלבסטפאַרשטענדלעך — קודם־כּל אין די אונטערשטע רייען פון דעם היעראַר־ביע־לייטער אין דער אַרמיי. די דאָזיקע שטעלונג איז געווען — ווי מיר וועלן דאָס זען — צום אָנהויב טאָלערירט און שפּעטער באַשטעטיקט ביי דעם העכסטן שטאַפּל.

די פאָלגנדיקע גבֿית־עדות, וואָס שטאַמט פון אַ הויכן באַאַמטן אין איטאַ־ליענישן אויסערן־מיניסטעריום, און וואָס איז דורך אונדז פאַרצייכנט געוואָרן — אילוסטרירט פולשטענדיק די דאָזיקע סיטואַציע. אין זומער 1941, האָט זיך דער דאָזיקער דיפּלאָמאַט געפונען אַמטלעך אין קראָאַציע, אַלס פאַרבינדעטער צו אַ מיליטערישער אָקופּאַציע־טרופּע. אין אַ געוויסן טאָג, געפונענדיק זיך אין דער אָפיצירן־קאַנטינע, וואו ער האָט גענומען זיינע מאָלצייטן, האָט ער באַמערקט געוויסע געהיימע באַראַטונגען, וועלכע האָבן געהאַט פאַר אַ ציל אַוועקצופירן אין אַ זיכער אָרט, עטלעכע יידישע פּערזענלעכקייטן, וועלכע זענען באַזונדערס שטאַרק פאַרפאָלגט געוואָרן דורך די אוסטאַשים. אַלע פאָרגעלייגטע מיטלען האָבן זיך אַרויסגעוויזן פאַר נישט אויספירבאַר, צוליב דער וואַכזאַמקייט פון די דייטשע אַגענטן און אוסטאַשים, ווען פּלוצים האָט אַ יונגער לייטענאַנט פאָרגעשלאָגן אַוועקצופירן די יידן... אין די טאַנקסן. דער דאָזיקער דרייסטער פּלאַן איז גלייך אויפן אָרט אָנגענומען געוואָרן. די קראָאַטישע אויטאָריטעטן זענען אינפאָרמירט געוואָרן, אַז אַ גרופּע איטאַליענישע טאַנקסן האָט בדעה זיך צו לאָזן איבערן לאַנד, כּדי פונאַנדערצוטרייבן אַ שטאַרקע גרופּירונג פון סערבישע פּאַרטיזאַנען, וועלכע האָבן — לויט די אינפאָרמאַציעס פון די מיליטערישע אויסקונפט־

אמטן — זיך געפונען אין דער אומגעגנט. און די טאנקן האָבן זיך געלאָזט אין וועג אריין, מיטנעמענדיק אין זייערע געפּאנצערטע קאבינעס די יידן, וועלכע די אוסטאַשים האָבן ארומגעזוכט. די לעצטע, האָבנדיק עפּעס אַ חשד, האָבן נאָכגע־שפּירט דעם צוג און האָבן — אָן שום שוועריקייטן — אויפגעדעקט דעם אמת. דערויף האָבן די קראָאַטער אויטאָריטעטן צוגעשיקט דער איטאַליענישער קאָ־מאַנדאָ אַן אָפיציעלע און גענויע אָנקלאַגע; אונטער דער באַשולדיקונג פון האָבן באַנוצט די דאָזיקע דעסטרוקטיווע מאַשינען אויף צו ראַטעווען אומשול־דיקע קרבנות, זענען די טאַנק־אָפיצירן געשטעלט געוואָרן פאַר אַ קריגס־געריכט, וועלכעס האָט זיי פארמשפּט צו... עטלעכע טעג הויז־ארעסט.

ענלעכע פאַקטן זענען פאָרגעקומען גענוג אָפט און צאָלרייך, בכדי די דייטשן — אזוי ווי עס באַשטעטיקן דאָס אויספירלעך די דאָקומענטן, וועלכע מיר ברענ־גען דאָ פאָר — זאָלן זיך נישט מאַכן קיין שום אילוזיעס וועגן דער האַלטונג פון זייערע איטאַליענישע אַלירטע. און דער גענעראַל וויטטאָריאָ אַמבראָזיאָ *) האָט געקענט מיט פולן רעכט אָנשרייבן אין זיין באַריכט, וואָס איז געווען גע־ווענדעט צום גענעראַל־שטאַב, דעם 2־טן מאַי 1946, דאָס פאָלגנדיקע:

„די קאָמאַנדאָ פון דער 2־טער ארמיי, זייענדיק גענוי אינפאָרמירט וועגן אַלץ, וואָס עס קומט פאָר אין דער 2־טער און 3־טער זאָנע (פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע), האָט נישט נאָר געגעבן איר שטומע הסכמה צו דעם אַלעם, וואָס אירע אָפיצירן, אונטער־אָפיצירן און סאָלדאַטן האָבן געטאָן, כדי צו ראַטעווען דאָס לעבן פון טויזנטער סערבן, אָרטאָדאָקסן און יידן, נאָר האָט אויך לחלוטין נישט געשטערט דערין, אַז עס זאָלן, צו דעם צוועק, באַ־נוצט ווערן פאַרשידענע מיליטערישע טראַנספּאָרט־מיטלען".

ביים סוף פון דאָזיקן שחיטה־יאָר, האָבן די איטאַליענער באַשלאָסן איינצוגאנצן צו אָקופּירן די ים־ברעג זאָנע, אין דער ברייט פון 50 קילאָמעטער, און דאָרטן איבערנעמען די ציווילע אַדמיניסטראַציע. די אוסטאַשים האָבן זיך צוריקגעצויגן ביז איבער דער דעמאַרקאַציע־ליניע, אין דער זאָנע וואָס איז אָקופּירט געווען דורך די דייטשן און, פון דעם דאָזיקן מאָמענט אָן, האָבן די יידן און סערבן, וואָס האָבן זיך געפונען אין דער איטאַליענישער זאָנע — געהאַט אַ רעלאַטיוו לאַנגן פעריאָד פון רואיקייט און זיכערקייט. צוגלייך ווי מיט אַ יאָר שפּעטער, די 8 פראַנצויזישע דעפּאַרטעמענטן פון דרום־מזרח, אזוי איז אויך די ים־ברעג זאָנע פון דער געוועזענער יוגאָסלאַוויע געוואָרן צו אַ „מקלט־זאָנע" פאַר אַלע די, וואָס זענען באַדראָט געווען פון די ראַסן־פאַרפאָלגונגען אויף די טעריטאָריעס, וואָס זענען אַרונטערגעפאַלן אונטער דער דייטשער אָקופּאַציע. די יידן, קענן וועלכע עס איז, מצד דער קראָאַטישער רעגירונג פאַרעפנטלעכט געוואָרן אַ ספּעציעלע גזירת־צעבונג פון מאַי 1941 — (זי איז אין דער אמתן אָנגעווענדעט געוואָרן בלויז אין דער דייטשער אָקופּאַציע־זאָנע) און איבער וועלכע עס זענען במשך

*) זען ביילאַגע I, נאָטע (2 ג).

פון זומער אדורכגעפירט געוואָרן שווידערלעכע שחיטות מצד די אוסטאַשים און וואָס זענען אַריינגעוואָרפן געוואָרן אין די לאַגערן פון אינזל דע פּאַגאַ און יאַסע־נאָוואַק — האָבן געזוכט מיט אַלע מיטלען אַדורכצושוואַרצן די דעמאַרקאַציע־ליניע און אַריינקריגן זיך אין דער איטאַליענישער זאָנע. צום אומגליק, האָט זיך זיי דאָס איינגעגעבן בלויז אין זעלטענע פאַלן; ווי אַזוי עס זאָל נישט זיין, מיט אַ יאָר שפּעטער, אין זומער 1942, האָט די יידישע קאָלאָניע אין דער „מקלט־זאָנע" געציילט אומגעפער דריי טויזנט פּערזאָן, וועלכע האָבן זיך קאָנצענטרירט מערסטנטיילס, אין ספּאַלאַטאָ, סעבעניקאָ און קאַטטאַראָ. די דאָזיקע יידן האָבן דאָרטן גענאָסן פון פולער פרייהייט, אונטער דער שוץ פון דער פאָן, וואָס האָט געהערט צו דער צווייטער מאַכט פון דער שטאָל־אַקס...

**
*

ביים סוף זומער 1942, ווען די כוואַליע פון דעפּאָרטאַציעס אין דער ריכ־טונג צום „פּוילישן שעכט־הויז" האָט פאַרפלייצט גאַנץ אייראָפּע, וואָס איז גע־ווען אונטערוואָרפן צום רייך, האָבן די דייטשן באַשלאָסן, אַז דער „באַלקאַנישער" טעראָר פון די אוסטאַשים האָט שוין גענוג געדויערט אין קראָאַציע, און אַז עס איז געקומען דער מאָמענט צו פאַרטרעטן אים מיט מער מאָדערנע און ווירק־זאַמע מעטאָדן פון דער אינדוסטריעלער אויסראָטונג. זיי האָבן אונטערגעהתמעט מיט דער רעגירונג פון „פּאָגלאָווניק", אַנטע פּאַוועליק, אַן אָפּמאַך, לויט וועלכן אַלע יידן, וואָס וואוינען אין קראָאַציע, דאַרפן דעפּאָרטירט ווערן קיין פּוילן אַלס „אַרבעטער", זעלבסטפאַרשטענדלעך. די קראָאַטישע רעגירונג האָט אפילו באַדאַרפט אָפּצאָלן די סומע פון 30 מאַרק פאַר יעדן דעפּאָרטירטן ייד, בכדי צו אַנטשעדיקן דאָס רייך, פאַר דער אַרבעט, וואָס עס נעמט אויף זיך, אָרגאַניזירנ־דיק די טויטן־טראַנספּאָרטן. נאָכן האָבן אַדורכגעפירט דעם אָפּמאַך, האָבן די דייטשן און קראָאַטן נישט געקענט פאַרגעסן די יידן, וועלכע האָבן זיך רואיק און אין פולער זיכערקייט ווייטער געלעבט הינטער דער דעמאַרקאַציע־ליניע. זיי האָבן אָנגעהויבן אויסצואיבן אַ פעסטן דרוק אויף די איטאַליענישע אויטאָריטעטן, בכדי אַרויסצוקריגן זייער אויסליפערונג.

פון דאָזיקן מאָמענט אָן, טראַנספאָרמירט זיך די איטאַליענישע שוץ איבער די יידן: פון אונטערערדישע און ספּאָנטאַנישע אַקטן מצד די נידעריקערע מי־ליטער־לייט ווערט זי פאַרוואַנדלט אין אַ דיפּלאָמאַטישער אַקציע, וועמענס עטאַפּן קענען לייכט פעסטגעשטעלט ווערן אויפן סמך פון דער אָפיציעלער קאָרעספּאָנ־דענץ. אונזער שילדערונג וועט דעריבער פון איצט אָן, נאָכפאָלגן דעם לייט־פאָ־דעם פון די אָפיציעלע און האַלב־אָפיציעלע איטאַליענישע דאָקומענטן, צוגעבנ־דיק גלייכצייטיק די אַנטשפּרעכנדיקע אויסשניטן פון די צאָלרייכע דייטשע אָרי־גינעלע אַקטן. די דאָזיקע מעטאָדע זעט אונז אויס צו זיין די, וועלכע שטעלט מיט זיך פאָר די אמתע אָביעקטיוויטעט־גאַראַנטיע.

דער ערשטער דייטשער דאָקומענט, וועלכער וועט אונז דינען צו אָט דעם

צוועק, און וועמענס אינהאַלט, ווי אויך דער טאָן, שטימען מיט די פאַקטן, ביי וועלכע מיר האָבן זיך ביז איצט געהאַלטן — איז אַ נאָטע פון געהילפס־סעקרע־טאַר ביי דער רעגירונג, לוטהער, צום רייכס־אויסערן־מיניסטעריום, וואָס איז געווען באַשטימט אויף איבערגעגעבן צו ווערן צום באַשליסן, דעם מיניסטער ריבענטראָפּ און וואָס איז דאַטירט פון 24־טן יולי 1942 *).

אין דער דאָזיקער נאָטע שרייבט לוטהער, אַז אין זאַגרעב באַשעפטיקט „מען" זיך מיט דער שטעלונג, וואָס די איטאַליענישע מאַכט וועט אָנעמען לגבי די אַנטי־יידישע מאָסמיטלען און, הויפּטזאַכלעך, אין שייכות מיט דער מאַסן־דעפּאָרטאַציע, וועלכע איז „איצטער אין צוגרייטונג". „וואָס שייך דער קראָאַטי־שער זייט" — זעצט פאָר לוטהער — „איז מען אין פּרינציפּ איינשטימיק מיט דער יידן־דעפּאָרטאַציע און מען האַלט פאַר באַזונדערס וויכטיק די דעפּאָרטאַציע פון די 4 ביז 5 טויזנט יידן, וועלכע געפינען זיך אין דער 2־טער זאָנע, וואָס איז אָקופּירט דורך די איטאַליענער (מיט די וויכטיקסטע שטעדט דובראָווניק און מאָסטאַר) און וואָס שטעלן מיט זיך פאָר — פון פּאָליטישן שטאַנדפּונקט — אַ גרויסן שטערונגס־פּונקט, וועמענס באַזייטיקונג וועט ברענגען אַן אַלגעמיינע פאַרלייכטערונג".

אָט דאָס איז דער „טשוואָק" פון דער פראַגע. לוטהער ווייסט ביי וואָס זיך צו האַלטן, דאָ וואו עס האַנדלט זיך וועגן די איטאַליענער. „מיר באַזיצן באַווייזן" — זאָגט ער — „פון דעם עפעקטיוון ווידערשטאַנד מצד דער איטאַליענישער מאַכט קעגן די אַנטי־יידישע מאָסנאַמען פון דער קראָאַטישער רעגירונג".

בכדי צו פאַרזיכן די דאָזיקע פּיל, וואָס איז אַזוי ביטער פאַרן גומען פון זיין מיניסטער, באַאיילט ער זיך צוצוגעבן, אַז די געגעבענע פּריווילעגיעס זענען צוגעטיילט געוואָרן בלויז די „פאַרמעגלעכע" יידן. אָבער אין דער וויטערדיקער פראַזע, איז ער געצוואונגען צו ברענגען דעם ענטפער פונעם שעף פון איטאַליע־נישן גענעראַל־שטאַב פון מאָסטאַר, וואָס קלינגט אינגאַנצן אַנדערש: דער דאָ־זיקער גענעראַל דערקלערט „נישט צו קענען געבן זיין צושטימונג צו דער דע־פּאָרטאַציע פון די יידן, ווייל אַלע איינוואוינער פון מאָסטאַר האָבן באַקומען די פאַרזיכערונג אין אַ גלייכער באַהאַנדלונג". קיין שום אָנצוהערענישן זענען שוין דאָ מער נישט גילטיק — מען שטויסט זיך אָן אין אַ בולט־באַשטימטער שטעלונג.

און אָט איז נאָך בעסער: „דער דייטשער גענעראַל־אינספּעקטאָר פון „ווע־געבאַואַמט" (אָרגאַניזאַציע טאָדט) ברענגט, אַז דער שעף פון איטאַליענישן גענע־ראַל־שטאַב האָט אים דערקלערט „אַז עס איז נישט אין איינקלאַנג מיטן כבוד פון דער איטאַליענישער אַרמיי, אָנצונעמען קעגן די יידן אַזעלכע אויסנאַמלעכע מאָסמיטלען, ווי די וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרן דורך דער אָרגאַניזאַציע טאָדט און וואָס צילן צו רעקוויזיאָנירן וואוינונגען, וועלכע די לעצטע דאַרף דרינגנד האָבן".

---

*) זען ביילאַגע, דאָקומענט II.

לוטהער פֿאַרענדיקט, אינפֿאָרמירנדיק דעם מיניסטער, אַז דער רייכס־אַמבאַסאַדאָר אין זאַגרעב — קאַשע — איז ביי דער מיינונג, אַז מען וואָלט באַדאַרפֿט, אָן שום אָפּליג, אַדורכפֿירן די דעפּאָרטאַציע פֿון די יידן, וועלכע וואוינען אויף דער גאַנצער קראָאַטישער טעריטאָריע, און אַז אין לויף פֿון אויספֿירן די דאָזיקע מאָסנאַמען, זענען פֿאָראויסגעזען שוועריקייטן אין די איטאַליענישע אָקופּאַציע־זאָנעס.

עטלעכע צוגעשריבענע נאָטעס וועלכע זענען בייגעלייגט צום דאָזיקן דאָקומענט, גיבן אָנצוגעהערן, אַז ריבענטראָפּ האָט באַשלאָסן צו אינטערווענירן ביי דער רוימישער רעגירונג, אַז זי זאָל ווירקן אויף די איטאַליענישע אויטאָריטעטן וועגן אַ בעסערער פֿאַרשטענדיקונג פֿון זייערע פֿליכטן אַלס פֿאַרבינדעטע. דעם 17־טן אויגוסט אינדערפֿרי, האָט דער פּרינץ אָטטאָ פֿאָן ביסמאַרק, באַפֿולמעכטיקטער אויסערן־מיניסטער, רייכס־אַמבאַסאַדע־ראַט אין רוים, זיך טאַקע געמאָלדן צום איטאַליענישן אויסערן־מיניסטער. ער האָט פֿאָרגעלייענט פֿאַרן שעף פֿון טשיאַנאָס קאַבינעט, אַ טעלעגראַמע פֿון ריבענטראָפּן, וועלכער בעט, אַז אַנטשפּרעכנדיקע אינסטרוקציעס זאָלן צוגעשיקט ווערן צו די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן אין קראָאַציע, בכדי זיי צו באַוועגן, אַז זיי זאָלן איבערגעבן אין די הענט פֿון די דייטש־קראָאַטישע אויטאָריטעטן, די יידן, וואָס האָבן זיך אויסבאַהאַלטן אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע. ביסמאַרק האָט דערביי אויף אַ דיסקרעטן אופֿן, געגעבן אָנצוגעהערן, וואָס פֿאַר אַ גורל עס דערוואַרט די באַטרעפֿנדיקע יידן, אויב ריבענטראָפּס ווענדונג זאָל דערפֿילט ווערן.

דער לעצטער שטריך איז זייער כאַראַקטעריסטיש פֿאַר דער געוויינטלעכער באַנעמונג פֿון אָט דעם נאָכפֿאָלגער פֿון „אייזערנעם קאַנצלער". די איטאַליענישע פּערזענלעכקייט, וועלכע איז ספּעציעל גוט באַקאַנט מיט די אויסערלעכע ענינים פֿון איר לאַנד, און וועלכע באַהאַלט זיך אויס אונטערן פּסעוודאָנים „וועראַקס" — שילדערט אויף אַזאַ אופֿן דעם פּרינץ פֿאָן ביסמאַרק — אין זיין אויסגעצייכנטן אַרטיקל „איטאַליענער און יידן אין יוגאָסלאַוויע", וועלכעס איז פֿאַרעפֿנטלעכט געוואָרן אין דער צייטשריפֿט „פּאָליטיקאַ עסטעראַ" אין אָקטאָבער 1944 *).

„אַליין אַן אייניקל פֿון דעם גרויסן קאַנצלער, איז ער (אָטטאָ פֿאָן ביסמאַרק) נישט ענלעך געווען צום גרינדער פֿון דער דייטשער אימפּעריע: ער האָט נישט געירשנט נישט פֿון זיין פּיזישן אויסזען אַלס גרענאַדירער פֿון פּאָמעראַניע (זיין געזיכט איז געווען שלאַבעריק, ער האָט כסדר געטראָגן ברילן, זיינע האָר זענען געווען פּאָמאַדירט און געקרייזלט) און אויך נישט פֿון מינדעסטן טיילכל פֿון זיין אינטעלעקטועלן ניוואָ, וואָס האָט אים, אגב, נישט געשטערט צו וועלן ווי ווייט מעגלעך, אימיטירן די אַראָגאַנץ און די אויסערגעוויינטלעכע זעלבסטצופֿרידנקייט פֿון זיידן. דער יונגער

*) זען ביילאַגע I, נאָטע 2), א).

ביסמארק איז געווען אַ קרבן פון אַט דעם מינדערווערטיקייטס־קאָמפּלעקס אין באַצוג צו די ענגלענדער און צו דער אַנגלאָ־זאַק־סישער וועלט אין אַלגעמיין, וואָס איז אַן אָפּטע דערשיינונג ביי אַלע דייטשן, נאָר וואָס ביים העכערן קלאַס, נעמט עס אָן די פאָרם פון אַ מין נאָסטאַלגישן סנאָביזם. און דאָס האָט אים טיילמאָל באַ־וואוינגן **אַרויסצוברענגען** — מיט אַ שטיל קול און צווישן זיכערע פּערזאָנען — עטלעכע קריטישע באַמערקונגען לגבי געוויסע מאַ־ניפעסטאַציעס פון דער נאַצישער פּאָליטיק. וואָס שייך דעם איבע־ריקן, **פלעגט ער אויספירן די באַקומענע פאַראָרדענונגען**, האָבן זיי געמעגט זיין ווי רעוואָלטירנדיק, גובר זייענדיק די פאַרצווייפלונג, וועלכע ער האָט אפשר געפילט — מיט דער הילף פון אַ בכיוונדיקער אומאַנגענעמער האַרטקייט".

מיט דעם דאָזיקן פּרימאָרגנדיקן וויזיט מצד דעם פּרינץ פאָן ביסמאַרק, הויבט זיך אָן פונאַנדערצוּוויקלען אַ דיפּלאָמאַטישער פילם, אינגאַנצן ענלעך צו דעם, וואָס האָט זיך פונאַנדערגעוויקלט מיט 5 חדשים שפּעטער, אין שייכות מיט דער איטאַליענישער „מקלט־זאָנע" אין פראַנקרייך און וועלכער איז נאָר־וואָס געשיל־דערט געוואָרן אינעם פריערדיקן קאַפּיטל (זען זייט 128). דער שעף פון קאַבינעט זאָגט צו איבערצוגעבן דעם קאָמוניקאַט צום גראַף טשיאַנאָ און צו מוסאָליניִן, ווי אויך צו אינפאָרמירן דעם פּרינץ פאָן ביסמאַרק וועגן דעם ענטפער, וואָס וועט אים געגעבן ווערן.

מיט דריי טעג שפּעטער, דעם 20־טן אויגוסט, טעלעגראַפירט דער רייכס־אַמבאַסאַדאָר פון זאַגרעב — קאַשע — צו זיין מיניסטעריום *), אַ דרינגנדע ווענדונג, אַז עס זאָל געמאַכט ווערן אַן אינטערווענץ ביים איטאַליענישן רעגי־רונגס־שעף (ער ווייסט, קענטיק, גאָרנישט וועגן דער אינטערווענץ, וואָס ביס־מאַרק האָט שוין געהאַט אַדורכגעפירט). אין דער דאָזיקער טעלעגראַמע ברענגט ער אַ געשפּרעך מיטן איטאַליענישן פאָרשטייער אין קראָאַציע, קאַזערטאַנאָ, וועל־כער האָט „אויסגעמיטן אָנצונעמען אַ פּערזענלעכע שטעלונג" לגבי דער יידן־פראַגע אין דער איטאַליענישער זאָנע. ער גיט צו, אַז די זעלבע איטאַליענישע פּערזענלעכקייט האָט דערקלערט דעם קראָאַטישן אויסערן־מיניסטער, לאָרקאָוויטש, אַז אויב אפילו די דעפּאָרטאַציע פון די יידן זאָל זיין אָפּהענגיק פונם גענעראַל ראָאַטאַ, קאָמענדאַנט פון דער 2־טער איטאַליענישער אָקופּאַציע־אַרמיי, איז דער־צו אומבאַדינגט נויטיק דער פּערזענלעכער באַשלוס פון דוטשע.

איידער זיי האָבן געגעבן זייער ענטפער דעם רייך, האָבן די אַמטן פון איטאַליענישן אויסערן־מיניסטעריום צוגעגרייט צוויי מעמאָראַנדומס, איינעם פאַרן גראַף טשיאַנאָ, דעם צווייטן פאַרן דוטשע. דער ערשטער האָט אויפריכטיק אָנגעוויזן אויף דער נויטווענדיקייט פון אַ נעגאַטיוון ענטפער (מען האָט אין די אַמטן שוין געוואוסט וועגן דער פּערזענלעכער מיינונג פון מיניסטער). דער

*) זען ביילאַגע, דאָקומענט III.

צוויטער, שוין מיט מער פּאָרזיכט — האָט זיך באַגנוגנט מיט אָנצוהערענישן איבערן שרעקלעכן גורל, וועלכער דערוואַרט די דעפּאָרטירטע יידן. מוסאָליני האָט צוגעשריבן אויפן ראַנד פון דעם מעמאָראַנדום מיט ברייטע שטריכן פון זיין בלויען בליישטיפט: „נוללאַ אָסטאַ" *). די דאָזיקע לאַטיינישע פאָרמול האָט זיך אַרויסגעוויזן פאַטאַל פאַר די טויזנטער פּליטים פון דער איטאַליענישער זאָנע אין קראָאַציע. דער ענטפער צום רייך איז געווען אַ באַשטעטיקנדיקער.

„אָבער", זאָגט ה' ווערטאַקס: „די אידיי אַז אַזאַ מין פאַרברעך זאָל פאַרווירקלעכט ווערן מיט אַן אייז־קאַלטער גלייכגילטיקייט, און אַז דערצו נאָך זאָלן איטאַליע און די איטאַליענער זיין קאָמפּראָמיטירט מיט זייער באַטייליקונג, האָט אויסגעזען אומדערטרעגלעך פאַר עטלעכע פאַראַנטוואָרטלעכע מענטשן, וועלכע זענען געוואוינט געווען נאָכצוגיין דעם אימפּולס פון זייער געוויסן, ווען ער האָט זיך אַנטקעגנגעשטעלט באַפעלן פון אַן אומזיניקן און פאַרברעכערישן כאַראַקטער" **). מען האָט נאָכגעפאָרשט די מיטלען צו סאַבאָטירן דעם באַשלוס פונעם פאַשיסטישן טיראַן און — אויב מעגלעך — אים צו מאַכן אומאויס־פירבאַר.

דער רעזולטאַט פון אַזעלכע באַמיאונגען, איז געווען די נאָטע, אונטערגע־חתמעט מצד דעם שעף פון קאַבינעט ביים אויסערן־מיניסטעריום און אַדרעסירט צום העכסטן מיליטערישן קאָמאַנדאָ, פון וועלכן עס איז געווען אָפּהענגיק די 2־טע אָקופּאַציע־אַרמיי אין קראָאַציע — דעם 29־טן אויגוסט 1942. די דאָזיקע נאָטע האָט דערקלערט, אַז די ווענדונג מצד דער רייכס־רעגירונג אין שייכות מיט דער יידן־דעפּאָרטאַציע פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע אין קראָאַ־ציע — איז „גענומען געוואָרן אין באַטראַכט". אָבער אין געגעבענעם פאַל — האָט די נאָטע דערקלערט — האַנדלט זיך דאָ וועגן די יידן, וועלכע האָבן פריער געוואוינט אויף דער קראָאַטישער טעריטאָריע, אייגנטלעך, מיטן אויסנאַם פון די, וועלכע שטאַמען פון די טעריטאָריעס, וועלכע זענען אַנעקסירט צו איטאַליע, אָדער „זענען אויף וואָס פאַר אַ נישט איז אופן, געבונדן מיט די דאָזיקע טערי־טאָריעס". דער מיניסטער האָט דעריבער געבעטן ביים העכסטן קאָמאַנדאָ, אים באַקאַנט צו מאַכן די צאָל פון די פּערזאָנען, וועלכע פאַלן נישט אַרונטער אונטער דעפּאָרטאַציע און האָט זיך דערקלערט גרייט צו יעדן מין מינדלעכער פאַרשטענ־דיקונג אין דעם דאָזיקן ענין.

---

*) „קיין אָפּאָזיציע".

**) מיר קענען, אגב, נישט אַריבערגיין מיט פאַרשוויגן די נעמען פון די הויפּט־רעאַליזאַ־טאָרן פון דער איניציאַטיוו, וואָס איז געקומען מצד דעם איטאַליענישן אויסערן־מיניסטער. די דאָזיקע איניציאַטיוו איז אונטערגענומען געוואָרן דורך ה' וויטעטי, גענעראַל־דירעקטאָר פון מי־ניסטעריום, און איז פאָרגעזעצט געוואָרן, נאָך זיין אַוועקגיין, דורך ה' ווידאַו, געהילפס־גענעראַל־דירעקטאָר, וועלכער האָט גאָר באַזונדער און אומדערמידלעך געקעמפט קעגן דער פּאָליטישער און אַדמיניסטראַטיווער מאַשין, וועלכע האָט געצילט צו צעמאָלן — ביז צום לעצטן מענטש — די יידישע באַפעלקערונג אין דעם אָקופּירטן אייראָפּע. און ער האָט אַריינגעלייגט אין אָט דעם קאַמף, זיין גאַנצע ענערגיע, ריזיקירנדיק אפילו, אין געוויסע פאַלן, מיט זיין אויטאָריטעט און פּערזענלעכער סיטואַציע.

דער דאָזיקער טעקסט — ציטירט לויט דעם אַרטיקל פון ה' ווערּאַקס — איז אַ טיפּישער מוסטער פון די דערפינדערישע מעטאָדן, וועלכע עס האָבן אָנגעווענדעט די „פּאַראַנטוואָרטלעכע מענטשן", וועגן וועלכע ווערּאַקס דערמאָנט, כדי צו נישט צו מאַכן די אויסגעשפּראָכנסטע באַפעלן פונם „אַלמעכטיקן" מוסאָליני. אַזוי ווי עס איז געווען צו דערוואַרטן, האָט די „מינדלעכע פאַרשטענדיקונג" צווישן מיניסטעריום אין רוים, דעם העכסטן קאָמאַנדאָ און צווישן דער 2־טער אַרמיי — זיך פאַרענדיקט מיט „דער נויטווענדיקייט אַדורכצופירן אַ ציילונג פון די פאַרשידענע גרופּן יידישע פּליטים" און דאָס נאָר, כדי צו געווינען צייט. דאָס רייך איז אינפאָרמירט געוואָרן וועגן אָט די „מאַסמיטלען".

אָבער די דייטשן זענען נישט אָפּגעטראָטן. אַ נאָטע פון 25־טן סעפּטעמבער, אַדרעסירט צו לוטהערן אין נאָמען פון ריבענטראָפּן *), ברענגט די ידיעה, אַז בעת זיין באַזוך אין פּירערס הויפּטקוואַרטיר, האָט דער קראָאַטישער „פּאָגלאָווניק" געצוויגן די אויפמערקזאַמקייט אויפן פאַקט, אַז דעם דוטשעס באַשלוס וועגן די יידן־דעפּאָרטאַציעס פון דער איטאַליענישער זאָנע „איז ביז איצט געווען אומבאַקאַנט די לאָקאַלע מיליטערישע אויטאָריטעטן".

צוליב דעם אינטערעס, וואָס עס שטעלט מיט זיך פאָר פאַרן רייך, דאָס דערוווייטערן פון קראָאַציע אַלע עלעמענטן, וועלכע זענען „נוצלעך פאַרן שונא"(!), בעט דער אויסערן־מיניסטער פון רייך, אַז עס זאָלן נאָכאַמאָל געבעטן ווערן וועגן דעם אינפאָרמאַציעס ביי דער איטאַליענישער רעגירונג. די נאָטע גיט צו, מיט אַן עכט־דיפּלאָמאַטישער פּרעציזקייט, אַז די דאָזיקע בקשה וועגן אינפאָרמאַציעס, דאַרף נישט טראָגן דעם כאַראַקטער פון אַן אייגנטלעכער „אינטערווענץ".

אַ צווייטער דאָקומענט, וואָס איז דאַטירט פון אַ טאָג פריער, ד. ה. פון 24־טן סעפּטעמבער **), גיט אונז אַ גענויער בילד וועגן דעם אמתן מצב פון די איטאַליעניש־דייטשע פּאָליטישע באַציאונגען און פון דער ראָל, וואָס אין די דאָזיקע באַציאונגען האָט געשפּילט דער גורל פון די יידן אין דער איטאַליענישער זאָנע אין קראָאַציע: עס האַנדלט זיך וועגן אַ נאָטע, אינספּירירט דורך ריבענטראָפּן און וואָס אַנטהאַלט דירעקטיוון, וואָס דער מיניסטער האָט צוגעשיקט צו זיין אַמבאַסאַדאָר אין זאַגרעב — קאַשע, וועלכער איז באַאויפטראַגט געוואָרן דורכן פּירער צוצוגרייטן אַ מעמאָראַנדום וועגן דער סיטואַציע אין לאַנד.

ריבענטראָפּ עצה'ט קודם־כל צו רעדאַגירן דעם באַריכט אויף אַ פּרעציזטיקן אופן, כדי דער פּירער זאָל אים קענען באַקאַנט מאַכן דעם דוטשע. „דערייבער, כדי נישט צו פאַרלעצן איטאַליע, איז ווינטשנסווערט אויסצוווענדן אַן אַנטשפּרעכנדיקע דיפּלאָמאַטישע שפּראַך" — דערקלערט ער. עס גייט אַלזאָ נישט אַלצדינג ווי אַמבעסטן צווישן די צוויי פּאַרטנערן פונעם שטאָל־אַקס — און דער ווייטערדיקער אינהאַלט באַשטעטיקט עס נאָך מער.

די נאָטע דערקלערט קודם־כל, אַז אייגנטלעך האָט דאָס רייך נישט קיין

*) זען ביילאַגע, דאָקומענט IV.

**) זען ביילאַגע, דאָקומענט V.

שום פּאָליטישע אינטערעסן אין קראָאַציע. „דער קראָאַטישער רוים" ווייזט זיך אָבער צוליב דעם אַרויס נישט פון קיין קלענערער וויכטיקייט: די פאַרבינדונגען מיטן אַפריקאַנישן קאָרפּוס פון ראָממעלן גייען אַדורך דורך קראָאַציע, די קראָאַטישע באָקסיט־מינעס זענען פון אַ גרויסן ווערט. און דערצו — באַטראַכטנדיק דעם „קראָאַטישן רוים" אַלס אַ נעסט פון אומרועז און אַלס דאָס וויגעלע פון דער אייראָפּעאישער באַוועגונג קעגן דער אַקס — פאַראַשוטירט ענגלאַנד דאָרטן אירע אַוויאָנען און לאַנדעט דאָרטן אויס, דורך אירע אונטערוואַסער־שיפן, געווער און אויפרייס־מאַטעריאַל, אַנטוויקלענדיק גלייכצייטיק דאָרטן איר פּראָפּאַגאַנדע און איר שפּיאָנאַזש. „די ענגלישע אַקציע ווערט אונטערשטיצט דורך די יידן" — שטרייכט, זעלבסטפאַרשטענדלעך, אונטער די נאָטע.

נעמענדיק אין אַכט, אַז איטאַליע האָט, אויפן מיליטערישן געביט, נישט דערפילט אַלץ, וואָס זי האָט צוגעזאָגט און וואָס מען האָט געהאַט רעכט פון איר צו דערוואַרטן — זענען די אַקס־אויטאָריטעטן נישט געווען אימשטאַנד צו באַהערשן די לאַגע אין קראָאַציע. דאָס רייך לייגט פאָר, כדי „צו מאַכן אָרדענונג אין אָט דעם רוים" — אונטערצונעמען אונטער אַן איינהייטלעכן, נאַטירלעך, דייטשן קאָמאַנדאָ — אַ ספּעציעלע אַקציע, וועלכע זאָל אַדורכגעפירט ווערן מיטן אָנטייל פון מערערע דייטשע, קראָאַטישע און איטאַליענישע דיוויזיעס. נאָכן האָבן באַשטימט די פּרטים וועגן דער צאָל נויטיקע איינהייטן, כדי דערפאָלגרייך אַדורכצופירן די דאָזיקע „אַקציע" — גייט די נאָטע איבער צום יידישן פּאַראַגראַף (דעם 6־טן) מיט די דאָזיקע ווערטער:

„ביז איצט איז די קראָאַטישע אַנטי־יידישע געזעצגעבונג אָנגעווענדעט געוואָרן בלויז אין צפון־קראָאַציע; וואָס שייך דעם דרום — איז איר אָנווענדונג געשטערט געוואָרן דורכן איטאַליענישן ווידערשטאַנד, נישט קוקנדיק אויף דער הסכמה מצד דעם דוטשע, אַז די באַטרעפנדיקע געזעצגעבונג זאָל אָבליגאַטאָריש איינגעפירט ווערן אויך אין דער דרום־זאָנע. די אָנווענדונג פון דער אַנטי־יידישער לעגיסלאַטור אין דרום־קראָאַציע איז אומבאַדינגט נויטיק. דער „פּאָגלאַווניק" איז גרייט זי אַדורכצופירן".

די דאָזיקע דייטשע טעקסטן זענען — גלויבן מיר — גענוג דייטלעך און באַשטעטיקנדיק, כדי צו געבן דעם ריכטיקן באַגריף וועגן דעם פאַרנעם פון דעם „איטאַליענישן ווידערשטאַנד".

די ווענדונג וועגן אינפאָרמאַציעס — וועלכע האָט באַדאַרפט זיין „נישטענלעך צו אַן אינטערווענץ" — איז געמאַכט געוואָרן אין רוים, דעם 3־טן אָקטאָבער, מצד דעם אַמבאַסאַדע־ראַט, פאָן פּלעססען. דער דייטשער דיפּלאָמאַט האָט געבעטן אין איטאַליענישן אויסערן־מיניסטעריום אַ קלאָרן ענטפער וועגן דעם פּראָבלעם פון די יידן, וועלכע האָבן זייער רעזידענץ אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע אין קראָאַציע. לויט זיין באַהויפּטונג — זענען די אינסטרוקציעס וועגן דעם ענין נאָך נישט אָנגעקומען צו די מיליטערישע אויטאָריטעטן אויפן

אָרט, און ער האָט געגעבן אָנצוגעהערן אַז — לויט די קלאַנגען, וועלכע פאַר־שפּרייטן זיך אין געוויסע דייטשע קרייזן — זאָל דער מיניסטער גראַף טשיאַנאָ, האָבן אַ שטיקל שייכות צו דער דאָזיקער פאַרשפּעטיקונג, וועלכע איז, אגב, זייער באַדויערנסווערט.

בעת דאָס רייך האָט אַזוי אַרום אויסגעאיבט זיין דרוק אויף דער רוימישער רעגירונג, האָבן די עקספּערטן פון קידזשי־פּאַלאַץ „נאָכגעפאָרשט" די מאָדאַליטעטן פון דער ציילונג אַדורכצופירן אין די יידישע קאָלאָניעס וועלכע געפינען זיך אונ־טערן פּראָטעקטאָראַט פון דער 2־טער אָקופּאַציע־אַרמיי אין קראָאַציע — בכדי פעסטצושטעלן, וועלכע זענען דאָס צווישן זיי די יידן, וואָס קענען באַטראַכט ווערן אַלס אַזעלכע, וואָס האָבן וועלכע נישט איז פאַרבינדונג מיט די אַנעקסירטע — דורך איטאַליע — טעריטאָריעס.

צו דער זעלבער צייט, האָבן די „פּאַראַנטוואָרטלעכע" קרייזן פון איטאַליע־נישן מיניסטעריום, אויסגעברייטערט אַן אינטענסיווע אַקטיוויטעט, מיטן ציל אויפצווווירקן אויף דער קראָאַטישער רעגירונג אַ מערער הומאַניטאַרע באַצי־אונג. די נונציאַטור פון זאַגרעב האָט — פון איר זייט — אונטערגעשטיצט אויף זייער אַן ענערגישן אופן, די דאָזיקע באַמיאונגען, וועלכע האָבן זיך פאַרענדיקט מיט אַ פאָרשלאַג, וואָס איז געמאַכט געוואָרן מצד דעם קראָאַטישן פאָרשטייער פּעריטש, דעם 20־טן אָקטאָבער, און וואָס קען פיל־ווייניק אַזוי רעזומירט ווערן:

די קראָאַטישע רעגירונג וועט גאָרנישט האָבן דאַקעגן, אויב די יידן פון דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע זאָלן אַריבערגעפירט ווערן קיין איטאַליע, מיטן באַדינג, אַז זיי זאָלן זיך ענטגילטיק אָפּזאָגן פון זייער גאַנצן פאַרמעגן, וואָס געפינט זיך אויף דער קראָאַטישער טעריטאָריע. פּעריטש איז נאָך געגאַנגען אַזוי ווייט, אַז ער האָט אויסגעדריקט אַ פרומען וואונטש, — אגב אַ ריין־פּער־זענלעכן — אַז די פאָרגעשלאָגענע לייזונג זאָל אַקצעפּטירט ווערן דורך דער רוי־מישער רעגירונג, בכדי אַ דאַנק דעם זאָלן די יידן אויסמיידן דעם שוידערלעכן גורל, וואָס דערוואַרט זיי אין פּוילן.

דעם זעלבן טאָג האָט קאַשע צוגעשיקט קיין בערלין אַ זייער אינטערעסאַנטע טעלעגראַמע, אין וועלכער ער גיט איבער, ווי אַזוי די לאַגע איז אים פאָרגעשטעלט געוואָרן דורכן קראָאַטישן אויסערן־מיניסטער — לאָרקאָוויטש *). דער לעצטער האָט גאַנץ אָפן דערציילט וועגן דעם איטאַליענישן דרוק אויף פּעריטשן:

„...דער קראָאַטישער אַמבאַסאַדאָר אין רוים איז אויסגעפרעגט געוואָרן דורכן איטאַליענישן אויסערן־מיניסטער וועגן די יידן אין דער 2־טער זאָנע. די איטאַליענער האָבן, ביי דער דאָזיקער געלעגנ־הייט, אַרויסגערוקט דעם געדאַנק, אַז קראָאַציע זאָל פאָרשלאָגן דער איטאַליענישער רעגירונג דורך אַ מינדלעכער נאָטע, אַז זי זאָל זיך פאַרנעמען מיט די יידן פון דער 2־טער זאָנע".

נישט דערמאָנענדיק דעם פאַקט, צי די דאָזיקע אינטערווענץ, וועלכע איז

*) זען ביילאַגע, דאָקומענט VI.

„סוגערירט" געוואָרן דורך די איטאַליענער, איז טאַקע פֿאָרגעקומען — מען דאַרף קענען זיין אַ „דיפּלאָמאַט", ווען מען איז באַאויפטראָגט מיט דער אויסערן־פּאָליטיק פֿון אַ מלוכה! — באַלייכט לאָרקאָוויטש די שטעלונג פֿון דער קראָאַטי־שער רעגירונג צו דעם איטאַליענישן פֿאָרשלאָג: דער אָפּמאַך מיטן רייך וועגן דער יידן־דעפּאָרטאַציע, שטערט קראָאַציע צו געבן איר הסכמה צום טראַנספּער פֿון די יידן קיין איטאַליע, אָן דער באַשטעטיקונג פֿון איר פֿאַרבינדעטן; אויב אָבער אַזאַ מין טראַנספּער וועט זיך אַרויסווייזן פֿאַר רעאַליזירבאַר, וועט קראָ־אַציע פֿאָדערן ביי איטאַליע די זעלבע באַדינגונגען, וועלכע זענען איר צוגעזאָגט געוואָרן דורכן רייך (דאָס הייסט: דאָס רעכט צו דיספּאָנירן מיטן פֿאַרמעגן פֿון די טראַנספּערירטע יידן).

נאָכן האָבן איבערגעגעבן זיין שמועס מיט לאָרקאָוויטשן — גיט קאַשע צו, פֿון זיך פֿערזענלעך:

„איך האָב וואָס אַמאָל אַלץ מער דעם בולטערן איינדרוק, אַז די איטאַליע־נישע באַנעמונג האָט אויפֿן ציל אַ טאַקטיק פֿון אָפּשלעפּן" — און ער דערגייט שוין אַפֿילו צו צווייפֿלען אין דער עקזיסטענץ פֿון מוסאָלינים באַרימטן באַשלוס: „עס זעט אויס קלאָר" — זאָגט ער — „אַז אונזער אַמבאַסאַדע איז שלעכט אינ־פֿאָרמירט געוואָרן וועגן דעם באַשלוס פֿון דוטשע, אָדער אַז די נידעריקערע אַמטן זאָלן זיך נישט האָבן מיט אים גערעכנט". ער איז מודיע, אַז לויט די קראָאַטישע ידיעות, האָט דער איינפֿלוס מצד דעם וואַטיקאַן אַ שייכות צו די דאָזיקע פֿאַקטן. און ער פֿאַרענדיקט, ווי אַ גוטער נאַצי, וועלכער איז שטאַרק אויפֿגעבראַכט:

„דאָס איבערגעבן די יידן צו איטאַליע וועט קעגנווירקן דעם אַנסאַמבל פֿון דער אייראָפּעאישער פּאָליטיק לגבי זיי — אין דער פֿאָרם, ווי זי ווערט אָנגעווענדעט דורך אונז".

איבערגעבנדיק דעם 24־טן אָקטאָבער, דעם אינהאַלט פֿון דער טעלעגראַמע צו זיין מיניסטער*) — גיט דער דר. לוטהער פֿון זיין זייט, צו די פֿאָלגנדיקע ווערטער:

„די פֿאָרם פֿונעם איטאַליענישן פֿאָרשלאָג באַווייזט, אַז עס האַנדלט זיך דאָ וועגן אַ פּרוּוו אויסצופֿאָרשן דעם באָדן. אויב דער דאָזיקער פֿאָרשלאָג זאָל דאַרפֿן ווידער באַטראַכט ווערן בעת די פֿאַר־האַנדלונגען, וועלכע וועלן פֿאָרקומען אין רוים, בעט איך, אַז עס זאָל בנוגע אים אָנגענומען ווערן פֿאָלגנדיקע שטעלונג: ער איז אין ווידערשפּרוך צום גייסט פֿון די ביז־איצט אָנגענומענע אָפּמאַכן, ווי אויך צום באַשלוס, וואָס איז, אין זיין צייט, אָנגענומען געוואָרן דורכן דוטשע".

די פֿאַרהאַנדלונגען, וועלכע זענען פֿאָרגעקומען אין רוים, און וועגן וועלכע לוטהער גיט אַן אָנדייטונג, זענען רעזומירט אין דער טעלעגראַמע מצד דעם רייכס־אַמבאַסאַדאָר מאַקענזען, דעם 28־טן אָקטאָבער**). לויט דעם דאָזיקן טעקסט,

*) זען ביילאַגע, דאָקומענט VII.
**) זען ביילאַגע, דאָקומענט VIII.

האַט די איטאַליענישע מאַכט טאַקע באַקומען אַ פאָרשלאַג מצד קראָאַציע, צו לאָזן טראַנספערירן די יידן פון דער איטאַליענישער זאָנע — אויף די טעריטאָ־ריעס פון דער איטאַליענישער מלוכה, קעגן דעם אָפּגעבן צו דער קראָאַטישער מלוכה דאָס יידישע האָב און גוטס.

דער דאָזיקער פאָרשלאַג איז גלייך אָפּגעשטויסן געוואָרן; דער מאַרקיז ד'אַזשעטאַ, דער איטאַליענישער פאָרשטייער בעת די אונטערהאַנדלונגען — האָט מאָטיווירט זיין אָפּזאָג מיט דער דאָזיקער שניידנדיקער פראַזע: „איטאַליע איז נישט פאַלעסטינע!”. נאָכדעם האָט דער מאַרקיז מודיע געווען וועגן די נייע באַ־שלוסן, וואָס זענען אָנגענומען געוואָרן מצד דעם דוטשע, כדי צו דערפירן דאָס באַטרעפנדיקע פּראָבלעם צו זיין לייזונג:

אַלע יידן, וואָס געפינען זיך אין דער איטאַליענישער זאָנע אין קראָאַציע, וועלן גלייך אינטערנירט ווערן אין די לאַגערן און אונטערגעוואָרפן ווערן אונטער אַ ציילונג. די פון צווישן זיי, וועלכע וועלן אָנערקענט ווערן אַלס אָפּשטאַמיקע פון די טעריטאָריעס, וועלכע זענען אַנעקסירט דורך איטאַליע — וועלן בילדן אַ גרופּע וואָס וועט פאַרבלייבן אונטער איטאַליעס הערשאַפט; די אַנדערע, וועלכע וועלן אָנערקענט ווערן אַלס קראָאַטישע בירגער, וועלן בילדן אַ צווייטע גרופּע, וועלכע — ווי נאָר עס וועט מעגלעך זיין, דאָס הייסט גלייך נאָכן פאַרענדיקן פון די דיסקרימינאַציע־אַרבעטן — וועט איבערגעגעבן ווערן צו דער קראָאַטישער מאַכט. די דאָזיקע באַשלוסן וועלן גלייך קאָמוניקירט ווערן צו די מיליטערישע קאָמאַנדאָס אויפן אָרט, וועלכע וועלן — באַלד ווי מעגלעך — שטעלן זיך אין קאָנטאַקט מיט די קראָאַטישע אויטאָריטעטן, בכדי זיי אַדורכצופירן.

נאָכגעבנדיק, אין אַ געוויסער מאָס, די דייטשע פאָדערונגען, האָט דער דאָ־זיקער מאַנעוור מצד דער איטאַליענישער דיפּלאָמאַטיע אין דער אמתן בלויז געצילט — אַזוי ווי מיר וועלן דאָס זען שפּעטער — צו געווינען צייט אַן אי־בעריק מאָל.

פון דער צווייטער זייט, האָט דער סאַרקאַסטישער און אַנטשלאָסענער טאָן פון מאַרקיז ד'אַזשעטאַ, נישט איבערגעלאָזט קיין שום אילוזיע: אין אַ טעלע־גראַמע פון 10־טן נאָוועמבער *), נאָכדעם ווי ער האָט נאָכאַמאָל אָנגעקניפּט די אונטערהאַנדלונגען אין גאַנג, דריקט קאַשע אויס זיין פּערזענלעכע מיינונג אויף אַזאַ אופן:

„פון דעם פריער געזאָגטן קען מען אַרויסדרינגען, אַז די אי־טאַליענישע עקספּאַזע שטימט נישט מיט די פאַקטן. אינצווישנצייט זענען דאָ אָנגעקומען נייע דירעקטיוון, און די איטאַליענער האָבן אויך אינטערנירט די יידן אין לאַגערן. אָבער לאָרקאָוויטש גיט איבער, אַז אַ באַדייטנדיקער טייל פון די דאָזיקע יידן איז טראַנספערירט געוואָרן אין אַ לאַגער אין איסטריע, אויף דער איטאַליענישער טע־ריטאָריע. דער אָפּזאָג מצד די איטאַליענער אויפצונעמען די יידן (אין

---

*) זען ביילאַגע, דאָקומענט IX.

> איטאַליע), דאַרף אַלזאָ נישט באַטראַכט ווערן ווי אַ צו קאַטעגאָ־רישער. עס איז נאָך נישט קלאָר, ווען די דעפּאָרטאַציע וועט זיך קענען אָנהויבן, ווייל די דערמאָנטע דיסקרימינאַציע־אַרבעטן זענען נאָך איצטער אין גאַנג".

דאָס אינטערנירן פון די יידן אין דער איטאַליענישער זאָנע אין קראָאַציע, וועגן וואָס קאַשע דערמאָנט, איז פאַרענדיקט געוואָרן אין דעצעמבער. אַזוי אַרום האָט מען געשאַפן פאַר דייטשלאַנד דעם איינדרוק, אַז „עפּעס ווערט דאָך פאָרט געטאָן" און פון דער צווייטער זייט — ה' ווערַאקס שטרייכט אונטער דעם דאָזיקן פּונקט — האָבן אָט די אינטערנירונגען „צוגענומען ביי די דייטשן דעם אַרגו־מענט, מיט וועלכן זיי האָבן זיך אָפט באַנוצט, כדי צו באַרעכטיקן זייערע פאָדע־רונגען און וואָס איז באַשטאַנען אין דער באַשולדיקונג, אַז די יידן גיבן זיך פלייסיק אָפּ דעם שפּיאָנאַזש לטובת די אַלירטע".

אַזוי ווי עס איז געווען פאָראויסצוזען אויפן סמך פון די דערמאָנטע דייטשע טעקסטן, איז דאָס רייך ווייט נישט געווען צופרידן פון דעם דאָזיקן נייעם צו־שטאַנד. זעענדיק אַז דער דייטשער דרוק לאָזט נישט נאָך, האָבן די איטאַליענישע אויטאָריטעטן אין זייערע קאָמוניקאַטן צו דער רייכסאַמבאַסאַדע אין רוים, בסדר אונטערגעשטראָכן די „אויסערגעוויינטלעכע קאָמפּליצירטקייט פון דער צייי־לונגס־אַרבעט אין די אינטערנירונגס־לאַגערן". זיי פאַרפעלן נישט צו באַמערקן, אַז איידער די דאָזיקע אַרבעטן וועלן נישט פאַרענדיקט ווערן, וועט קיין איינצי־קער ייד נישט טאָרן אויסגעוויזן ווערן, וועגן וואָס קאַשע האָט זיך אַגב — אַזוי ווי מיר האָבן דאָס געזען — גאַנץ גוט משער געווען.

במשך פון דער צייט, וואָס עס דויערט דער דאָזיקער „דיאַלאָג פון טויבע", אָרגאַניזירט זיך דערווייל דאָס לעבן אין די אינטערנירונגס־לאַגערן, תחילת, נישט אָן שוועריקייטן. די דאָזיקע שוועריקייטן זענען פון אַ פּסיכאָלאָגישן כאַראַקטער: די יידן האָבן אין די דאָזיקע אינטערנירונגען געזען אַ פאָרבאַרייטונגס־שריט צו דעפּאָרטאַציע. זייער מאָראַל האָט דערפון אַזוי געליטן, אַז עס זענען פאָרגעקומען עטלעכע זעלבסטמאָרד־פאַלן. אָבער נאָכדעם ווי די אויטאָריטעטן האָבן געגעבן באַרואיקנדיקע פאַרזיכערונגען, האָבן זיי צוריקגעווינען דעם צוטרוי, אַזוי ווי עס זאָגט עדות דער בריוו, וואָס איז אַדרעסירט צום שעף פון דער 2־טער אַרמיי, אין נאָמען פון די 1.161 יידן, וואָס זענען געווען אינטערנירט אין פּאָרטאָ רע. אָט איז דער וויכטיקסטער אויסצוג פונעם דאָזיקן בריוו (וועלכן מיר ציטירן לויט ה' ווערַאקס):

> „מיר האָבן זיך אַלע געשטעלט, אין דער געגעבענער צייט, אונ־טער דער שוץ פון דער איטאַליענישער אַרמיי, מיטן פולן צוטרוי אין דער נאָבלקייט פון דער נשמה און אין די הומאַניטאַרע אַנשויאונגען פון דעם איטאַליענישן סאָלדאַט און איטאַליענישן פאָלק. נאָך די דער־קלערונגען פון אייער עקסעלענץ, זענען מיר איבערציינט, אַז די שוץ, וועלכע איז אונז צוגעטיילט, ווערט נאָך ווירקזאַמער אַ דאַנק

אונזער אינטערנירונג אין אַט דעם לאַגער, וואו מיר געפינען זיך אונטער דער אומיטלבאַרער שמירה פון דער איטאַליענישער אַרמיי. די דאָזיקע טעג וועלן איבערלאָזן אין אונזער זכרון אַ דויערהאַפטי־קע דעראינערונג און קיין שום געשעעניש וועט נישט אימשטאַנד זיין קיינמאָל אָפּצווווישן פון אונזערע הערצער די אייביקע דאַנק־באַרקייט, וועלכע מיר פילן לגבי דער איטאַליענישער אַרמיי. אי־טאַליע פאַרמאָגט אין אונז זיכערע און געטרייע פריינט, וועלכע וועלן זיך באַמיען מיט זייער אַקטיוויטעט צו דינען די אינטערעסן פון אָט דעם נאָבעלן לאַנד".

דער דאָזיקער בריוו טראָגט די אונטערשריפטן פון די ה"ה: שלאָסבערגער, דירעקטאָר פון דער קראָאַטישער באַנק, וורּאַניק — פּראָפעסאָר פון אוניווערזיטעט אין זאַגרעב, הערּאַק, לאָטהע, זינגער — אינדוסטריעלער.

אויב מען זאָל אורטיילן לויט די אינטערנירונגס־באַדינגונגען פון די אויס־לענדישע יידן אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע אין פראַנקרייך, דאַרף דער אויבן־געבראַכטער טעקסט אָנגענומען ווערן אין בוכשטעבלעכן זין פון וואָרט. און עס איז אגב, נישט פאַראַן קיין שום גרונט צו מיינען, אַז די איטאַליענישע אַרמיי האָט — אין דעם פאַל — אַרויסגעוויזן ווייניקער הומאַניטאַרקייט אָדער ווינציקער חוש פאַר ראַנציאָנאַלער אָרגאַניזירונג אין קראָאַציע, ווי אין פראַנקרייך.

שוין בלויז די אומצופרידנקייט מצד די דייטשן האָט — פון דער אַנדערער זייט — געקענט דינען פאַר אַ גענוגנדיקן באַוויז. דעם 9־טן דעצעמבער, האָט דער פּרינץ פאָן ביסמאַרק, זיך „צוריקגעקערט צו דער פראַגע" — זאָגט ה' ווערּאַקס — „פּאַרלייגנדיק אַז די יידן זאָלן טראַנספּאָרטירט ווערן מיטן ים קיין טריעסט, אין דער ריכטונג צו דייטשלאַנד. ער האָט באַקומען אַן ענטפער, אַז נעמענדיק אין אַכט דעם מאַנגל אין טאָנאַזש אויפן אַדריאַטישן ים, וועט אָנקומען זייער שווער דאָס אַדורכפירן דעם טראַנספּאָרט מיטן ים" (ציטירט לויטן אַרטיקל פון ה' ווע־ראַקס).

וואָס שייך די אַרבעטן פון דער ציילונג, זענען זיי פאַרגעזעצט געוואָרן אין די לאַגערן געלאַסן און אָן איילעניש. אויף דער צאָל פון 2.662 אינטערנירטע פערזאָנען אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע, האָבן בלויז 863 געקענט צו־שטעלן באַוויזן, וואָס זאָלן זיי העלפן צוצורעכענען צו דער איטאַליענישער ביר־גערשאַפט. צווישן די איבעריקע, האָט די גרעסטע טייל געהערט צו דער קראָאַ־טישער נאַציאָנאַליטעט, און אַ געוויסע צאָל צו די פאָלגנדיקע נאַציאָנאַליטעטן: רוסישע, אונגאַרישע, פּאָרטוגעזישע, פּוילישע, טשעכאָסלאָוואַקישע, רומענישע און האָלענדישע. אָבער עס איז קיין פראַגע נישט געווען וועגן איבערגעבן ווע‌מען נישט איז פון זיי צו די דייטשן. פאַרקערט: די אידיי וועגן טראַנספערירן קיין איטאַליע אַ געוויסע צאָל יידן — וועלכע איז, אונטערן דייטשן דרוק, מיט אַ געוויסער צייט צוריק אָפּגעלאָזט געוואָרן — איז איצטער צוריק אַרויפגעשווימען. עס האָבן זיך אָנגעהויבן פּראָצעדורן — אמת זייער קאָמפּליצירטע — פון נאָכפאָרשן, נאָכ־קאָנטראָלירן א. א. וו., כדי צו באַשטימען די קאַנדידאַטן צו אַזאַ טראַנספער.

פון די דייטשע דאָקומענטן, דאַטירט פון אָקטאָבער און נאָוועמבער 1942, ווערט אונז קלאָר, אַז במשך פון אָקטאָבער לכל הפחות, האָט דער אַמבאַסאַדאָר קאַשע נאָך געהאַט וועלכע נישט איז אילוזיעס וועגן געוויסע מעגלעכקייטן אַרױס־צוקריגן די יידן פון דער איטאַליענישער זאָנע. אין אַ טעלעגראַמע פון 14־טן אָקטאָבער *), נאָכן האָבן מודיע געווען, אַז עס איז נאָר וואָס אַדורכגעפירט געוואָרן אַן אָפּמאַך מיטן קראָאַטישן פינאַנץ־מיניסטער, וועגן דער סומע פון 30 מאַרק פאַר אַ דעפּאָרטירטן ייד („די דרייסיק רענדלעך פון יודאַשן" — זאָגט ה' ווערעקס), וועלכע קראָאַציע וועט דאַרפן אויסצאָלן דעם רייך — איז קאַשע מודיע :

„די פאָרבאַרייטונגען צו דער יידן־דעפּאָרטאַציע פון דער אָקופּירטער איטאַליענישער זאָנע, ווי אויך צו דיסקרעטע אַרעסטירונגען פון אַלע יידן, זענען אויפן וועג רעאַליזירט צו ווערן דורכן פּאָליציי־אַטאַשע. מען בעט וועגן דעם צו אינפאָרמירן דעם רייכסזיכערהייטס־האַופּטאַמט".

מיר ווייסן, אַז וואָס אָנבאַלאַנגט דער איטאַליענישער זאָנע, האָט קאַשע גאָר אינגיכן געמוזט אײַנזען זײַן טעות. דער טאָן פון דער טעלעגראַמע פון 20־טן נאָוועמבער, איז שוין טאַקע גאָר אַן אַנדערער **) : קאַשע גיט איבער, אַז לויט די דערהאַלטענע אינפאָרמאַציעס פון מאָסטאַר און דובראָווניק, זעט דאָס אײַנטערגנירן פון די יידן (דערמאָלט אין גאַנג — באַמערקונג פון מחבר) אויס ווי אַ רעזולטאַט פון דייטשן דרוק ; די איטאַליענער האָבן רעזערווירט פאַר זיך דאָס אויספירן פון דער דאָזיקער פאַראָרדענונג ; די פּרואוון אַרויסצובאַקומען דעם טראַנספּער פון די דאָזיקע יידן, כדי זיי אַוועקצופירן קיין דייטשלאַנד אַלס אײַנרעגימענטירטע אַרבעטער, זענען אָפּגעשלאָגן געוואָרן מצד די איטאַליענער.

און דער אַנטווישטער אַמבאַסאַדאָר גיט צו :

„די איטאַליענער האָבן בדעה צו קאָנצענטרירן די יידן אויף עטלעכע קליינע אינזלען ; מען דערמאָנט צווישן אַנדערע, דעם לאָפּוד־אינזל (נעבן דובראָווניק). לויט די איטאַליענער, איז דאָס אַדורכפירן פון אַזאַ מין מאָסמיטל זייער שווער און דעליקאַט, ווייל מען דאַרף זיך רעכענען מיט די אַמעריקאַנער יידן, וועלכע שטיצן פינאַנציעל די היגע (פון דאַלמאַציע). יעדער אופן פון אַרײַנמישן זיך, אָדער מיטבאַטייליקן זיך — מצד דער קראָאַטישער זייט — אין דער אויספירונג פון די מאָסמיטלען, ווערט אויך אָפּגעשטויסן פון די איטאַליענער".

און אויך דאָסמאָל, בעט קאַשע, אַז מען זאָל וועגן דעם אינפאָרמירן דעם אַזוי טרויעריק־באַרימטן רייכסזיכערהייטסהאַופּטאַמט (געסטאַפּאָ אין דער אָנגענומענער שפּראַך — באַמ. פון מחבר).

*) זען ביילאַגע, דאָקומענט X.

**) זען ביילאַגע, דאָקומענט XI.

עס איז דעריבער געווען גאַנץ נאַטירלעך, אַז ריבענטראָפּ פּערזענלעך זאָל ענדלעך באַשטימען, אַז עס איז נויטיק אַ דירעקטער אַפּעל מצד דעם דוטשע. אין אָנהויב 1943, בעת זיין באַזוך אין רוים, האָט ער געפאָדערט פון איטאַליענישן דיקטאַטאָר דאָס אויסווייזן פון די יידן, וועלכע זענען אינטערנירט אין דער איטאַליענישער זאָנע אין קראָאַציע.

דער באַריכט פון קאָלאָנעל ווינצענזאָ קאַרלאָ*), געוועזענער שעף פון ערשטן ביוראָ ביים גענעראַל-שטאַב פון דער 2-טער אַרמיי, אין דער דאַטע פון 6-טן מערץ 1945 — גיט אונז אַ טשיקאַווען איבערבליק איבער די רעזולטאַטן פון ריבענטראָפּס אינטערווענץ:

„דער קאָמענדאַנט (פון דער 2-טער אַרמיי), זיין עקסעלענץ ראָבאָטטי" — שרייבט דער קאָלאָנעל — „איז אַרויסגערופן געוואָרן קיין רוים גלייכצייטיק מיט זיין עקסעלענץ, פּירציאָ ביראָללי, גווערנער פון מאָנטענעגראָ — כדי צו דיסקוטירן וועגן דעם דאָזיקן פּראָבלעם (פון די יידן), ווי אויך וועגן דער אַנטוויקלונג פון די צעטניקס (סערבישע פּאַרטיזאַנען). ביידע עקסעלענצן, נאָכן האָבן זיך אַדורכגעשמועסט מיט זיין עקסעלענץ אַמבראָזיאָ, שעף פון הויפּט-גענעראַל-שטאַב — האָבן זיך פאַרגעשטעלט אין אָוונט 19 אַ זייגער, אין ווענעציאַנער פּאַלאַץ, וואו זיי זענען אויפגענומען געוואָרן דורכן רעגירונגס-שעף. איך אַליין און די אַנדערע אָפיצירן פון זייער סוויטע, האָבן מיר געוואַרט אין פאָדערצימער, אָדער בעסער געזאָגט — אין דעם זיצונגס-זאָל פון גרויסן פאַשיסטישן ראַט".

איך געדענק גענוי, אַז זיין עקסעלענץ ראָבאָטטי האָט מיר, גלייך נאָך זיין צוריקקומען, דערציילט דאָס פאָלגנדיקע וועגן די יידן:

„דער רעגירונגס-שעף האָט געזאָגט: דער מיניסטער ריבענטראָפּ, וועלכער האָט פאַרבראַכט דריי טעג אין רוים, איז צו מיר צוגעשטאַנען אויף אַלע אופנים, כדי אַרויסצובאַקומען פאַר יעדן פּרייז, דאָס אויסווייזן פון די יוגאָסלאַווישע יידן. איך האָב געפּרוווט אָפּשלעפּן, אָבער ער איז נישט אָפּגעשטאַנען; אַלזאָ, כדי פּטור צו ווערן פון זיין אָנוועזנקייט, האָב איך געמוזט געבן מיין באַשטעטיקונג. מען דאַרף אָפּפירן די יידן איבער טריעסט און זיי איבערגעבן צו די דייטשן". „זיין עקסעלענץ, ראָבאָטטי, אָפּגעבנדיק זיך אַ גענויעם חשבון וועגן דער באַדייטונג פון אַזאַ באַפעל פאַר די יידישע לעבנס, האָט צוגעגעבן אַז ער האָט געגעבן צו פאַרשטיין, וואָס פאַר אַ פיינלעכן אָפּקלאַנג אַזאַ פאַראָרדענונג וועט אַרויסרופן ביי דער יוגאָסלאַווישער באַפעלקערונג; די לעצטע איז אונז, צום אָנהויב, געווען גינסטיק געשטימט, זי האָט אָבער געטוישט איר האַלטונג צוליב אונזער אונטערשטיצונג לטובת פאַוועליקן און

*) זען ביילאַגע I, נאָטע 2), ה).

די דייטשן. דער רעגירונגס־שעף האָט זיך געלאָזט איבערצייגן און האָט לסוף דערקלערט:

„מסכים, איך בין געווען געצוואונגען צו באַשטעטיקן דעם אויסווייז, אָבער איר אַלע, טראַכט אויס וואָס פאַר אַ תירוצים איר ווילט נאָר אַליין, כדי נישט אַרויסצוגעבן קיין איינאיינציקן ייד אפילו. זאָגט, אַז מיר באַזיצן נישט קיין שום טראַנספּאָרט־מיטלען, כדי זיי צו פירן איבערן ים קיין טריעסט, אינדערצייט וואָס דער טראַנספּער אויף דער יבשה איז אַן אומעגלעכע זאַך".

„זיין עקסעלענץ ראָבאָטטי איז געווען גליקלעך מיטן דאָזיקן רעזולטאַט און אין דער אמתן" — פאַרענדיקט דער קאַלאָנעל — „איז קיין איין אינטערנירטער ייד פון אונזערע לאַגערן קיינמאָל נישט אַרויסגעגעבן געוואָרן, נישט צו די דייטשן, נישט צו די קראָאַטן".

די אומאָנטשלאָסענע האַלטונג פונם דיקטאַטאָר מיטן „שטיינערנעם קין", אַזוי ווי זי ווערט געשילדערט דורכן קאַלאָנעל קאַרלאָ — פאַלט זיך צונויף אין אַלע הינזיכטן מיט די פּרטים, וואָס מיר ווערן געוואויער פון אַנדערע דאָקומענטן וועגן ענלעכע פאַלן. מען דאַרף אויך נישט פאַרגעסן, אַז ריבענטראָפּס פאָרשלאַג איז געווען אינגאַנצן ענלעך צום פאָרשלאַג, וואָס איז געמאַכט געוואָרן דורך ביס־מאַרקן, דעם 9־טן דעצעמבער — ווי אויך אַז דער ענטפער וועלכער האָט זיך דעמאָלט באַקומען פון דער איטאַליענישער זייט, איז אויך געווען אידענטיש צום איצטיקן ענטפער מצד דעם דוטשע. אָבער מיר האָבן שוין געהאַט די גע־לעגנהייט פעסטצושטעלן, אַז דער פילם פון די איטאַליעניש־דייטשע פאַרהאַנד־לונגען וועגן די יידן — האָט אָפּטמאָל אַנטהאַלטן אין זיך איבערחזרונגען, פון וועלכע די דייטשע געדולד האָט אגב, שטאַרק געמוזט לײַדן. מיט עטלעכע חדשים שפּעטער, דעם 10־טן אַפּריל 1943, האַלט נאָך אַלץ דער רייכסזיכערהייטסהאַופּט־אַמט ביים פאָדערן ראַפּאָרטן איבער דעם גאַנג פון די אונטערהאַנדלונגען מיט די איטאַליענער וועגן די „יידן, וואָס געפינען זיך אין די ים־ברעג זאָנעס", וועלכע זענען אָקופּירט דורך דער איטאַליענישער אַרמיי, אַזוי ווי דאָס באַווייזט אַ טע־לעגראַמע פון בערלין, אַדרעסירט צום פּאָליציי־אַטאַשע אין דער רייכסאַמבאַסאַדע פון זאַגרעב — אָוויאַל. און דאָס — אין אַ מאָמענט, ווען אינם טייל פון דער אָקופּירטער קראָאַציע מצד די דייטשן, איז נישט געבליבן מער צו דעפּאָרטירן, ווי 2.000 יידן, אַזוי ווי עס שטעלט פעסט די זעלבע טעלעגראַמע *). אַ צווייטע דייטשע טעלעגראַמע **), דאַטירט דעם 15־טן יולי פון זעלבן יאָר, דערמאָנט אַז זייער צאָל איז בלויז 800.

דער דייטשער דרוק האָט געהאַט בלויז פאַר אַ רעזולטאַט דעם באַשלוס, וואָס איז אָנגענומען געוואָרן מצד די איטאַליענישע אויטאָריטעטן אין מערץ 1943 און

*) זען צוגאָב 12.
*) זען צוגאַב 13.

וואָס איז אגב, געווען אין ווידערשפּרוך צו די נאַצישע פאָדערונגען; עס איז דעמאָלט באַשטימט געוואָרן צו קאָנצענטרירן אַלע יידן אין איין לאַגער, וואָס איז צוגעגרייט געוואָרן אויפן אינזל אַרבע, וואָס געפינט זיך אויפן גאָלף פון קאַרנאַראָ און איז אַנעקסירט דורך איטאַליע, מיטן ציל צו פאַרהיטן די יידן פון יעדער מעגלעכער ענדערונג אין דער דעמאַרקאַציע־ליניע צווישןביידע אָקופּאַציע־זאָנעס. די דאָזיקע קאָנצענטרירונג פון די יידן אויף דעם דערמאָנטן אינזל, וואָס איז אָנגעהויבן געוואָרן אין מאַי, האָט זיך פאַרענדיקט אין יולי, פּונקט אינעם מאָמענט, ווען דער פאַשיסטישער רעזשים איז צוזאַמענגעבראָכן געוואָרן און דער דיקטאַטאָר איז אַרעסטירט געוואָרן.

דער רעזשים, וואָס האָט אים פאַרטרעטן אין איטאַליע, האָט שוין נישט מער געפונען פאַר נויטיק אַרומצורינגלען מיט אַ האַלב־אונטערערדישקייט די שוץ, וואָס איז געגעבן געוואָרן די יידן. דער נייער גענעראַל־סעקרעטאַר פון אויסערן־מיניסטעריום — דער אַמבאַסאַדאָר אויגוסטאָ ראָססאָ, האָט טעלעגראַפירט צום קאָמענדאַנט פון דער 2־טער אַרמיי, דעם 19־טן אויגוסט 1943: „מען דאַרף אויסמיידן, דאָס אָפּלאָזן פון די קראָאַטישע יידן, אָדער דאָס איבערגעבן זיי צום חסד פון פרעמדע, באַרויבט פון יעדער שוץ אָדער אויסגעשטעלט אויף עווענטועלע רעפּרעסיעס, אַ חוץ אין פאַל, ווען זיי אַליין וועלן אויסדריקן דעם וואונטש צוריקצוקריגן זייער פרייהייט מחוץ פון אונזער אָקופּאַציע־זאָנע.

„די ראַסן־פּאָליטיק, וועלכע איז פאַרגעזעצט געוואָרן דורך איטאַליע, האָט אונז קיינמאָל נישט געשטערט אָפּצוהיטן די מענטשלעכע פּרינציפּן, וועלכע שטעלן מיט זיך פאָר אונזער אומאויסשעפּלעכע גייסטיקע ירושה. די טריישאַפט צו די דאָזיקע פּרינציפּן איז נאָך קיינמאָל נישט געווען אַזוי אַקטועל ווי איצטער. אונזערע אויטאָריטעטן קענען אַלזאָ, פון איצט אָן, באַטראַכטן אויפן גינסטיקן אופן, יעדן פאַל באַזונדער, אַזוי אַז עס זאָל זיך שאַפן די מעגלעכקייט פאַר יעדן פון צווישן די יידן, וועלכע לעבן אונטער אונזער קאָנטראָל — צו באַקומען די רעגולירונג פון זיין פּערזענלעכן פאַל, אין איינקלאַנג מיט זיינע פאָרצוגן און מיט זיין סיטואַציע, אין די ראַמען, וואָס אַנטשפּרעכן די איצטיקע באַדינגונגען" (ציטירט לויט ה' ווערמאָס). „צו דער זעלבער צייט, — זעצט פאָר דער איטאַליענישער מחבר — „איז דאָס איטאַליענישע אויסערן־מיניסטעריום איינגעלאַדן געוואָרן צו באַטראַכטן ווי צום גיכסטן דעם פאָרשלאַג וועגן דערלויבן די אינטערנירטע יידן אין לאַגער פון אַרבע, אַז זיי זאָלן אויף אַן אינדיווידועלן אופן איבערגעפירט ווערן אויף דער איטאַליענישער טעריטאָריע. באַזונדער, איז דער העכסטער קאָמאַנדאָ באַאויפטראַגט געוואָרן נאָכצופאָרשן די מעגלעכקייטן וועגן עוואַקואירן די יידן אין אַ זיכער אָרט, אין פאַל אויב עס וועט זיך אַרויסווייזן פאַר אומעגלעך צו פאַרטיידיקן דאָס אינזל קעגן אַ דייטשער אַטאַקע, וועלכע קען פאָרקומען".

אָבער די פּראָטעקציע־שריט פון דעם מין האָבן זיך אָפּגעשטעלט באַלד ביים אָנהויב פון זייער אַדורכפירונג. די אומדערוואַרטע פּראָקלאַמירונג מצד די אַלירטע, פונעם געהיימען אַרמיסטיס־אָפּמאַך מיט איטאַליע, האָט פאַראורזאַכט אויפן אינזל אַרבע דעם זעלבן צוזאַמענברוך, ווי אין גרענאָבל און אין ניצע. לויט ה׳ וועראַקס האָט: „די גרעסטע טייל פון די אינטערנירטע יידן אויף אָט דעם אינזל, וועלכע זענען באַפרייט געוואָרן אין רעזולטאַט פון דער אַרמיסטיס־פּראָקלאַמירונג — געקענט אויסמיידן אַריינצופאַלן אין די הענט פון די דייטשן, אויסבאַהאַלטנדיק זיך אין „זיכערע ערטער", אָדער, אין געוויסע פאַלן, אָנשליסנדיק זיך צו די העלדישע פּאַרטיזאַנער פון מאַרשאַל טיטאָ".

באציאונג פון די איטאליענער צו די יידן אין אקופירטן גריכנלאנד

מיר האָבן שוין געהאַט די געלעגנהייט אונטערצושטרייכן דעם נאַטירלעכן און ספּאָנטאַנישן כאַראַקטער פון דער איטאַליענישער האַלטונג בנוגע די גע־רודפטע יידן — אַ האַלטונג וואָס איז אין פעסטן ווידערשפּרוך צום גייסט פון דער אַקס, איז אָבער געטריי אין איינקלאַנג מיט דעם, וואָס וואָלט געקענט אָנגע־רופן ווערן: „דער זשעני פון דער איטאַליענישער ציוויליזאַציע". האָבנדיק אַזעל־כע טיפע וואָרצלען האָט די דאָזיקע באַציאונג נישט געקענט זיין אַנדערש אין איין לאַנד, ווי אין אַן אַנדערן, און אויף אַזאַ אופן, חזרן זיך אין גריכנלאַנד איבער — אין אַלגעמיינע שטריכן — די פאַקטן, וועלכע מיר האָבן באַאָבאַכט אין קראָאַציע, מיט געוויסע וואַריאַנטן, וועלכע זענען אַגב, אַ פּועל־יוצא פון די ספּעציעלע באַדינגונגען אין אָט דעם לאַנד.

גריכנלאַנד, וועלכעס האָט, זינט דעם 28־טן אָקטאָבער 1940, זיך העלדיש פאַרטיידיקט קעגן דער מוסאָלינישער אַגרעסיע און האָט אַפילו באַוויזן צוריקצו־שטויסן דעם אָנפאַלער ביז צום צענטער פון אַלבאַניע — איז אַטאַקירט געוואָרן דורכן רייך, דעם 6־טן אַפּריל 1941. נישט־קוקנדיק אויף דעם פאַרצווייפלטן ווי־דערשטאַנד מצד דער גריכישער אַרמיי, איז דאָס לאַנד גלייך פולשטענדיק אָקו־פּירט געוואָרן דורך דער אַקס, ווי אויך דורך די בולגאַרישע טרופּן, וועלכע האָבן עס צוטיילט אין 3 אָקופּאַציע־זאָנעס. בעת דער דאָזיקער צעטיילונג, האָט דאָס רייך — זאָרגנדיק גלייכצייטיק פאַר נישט צו צעשפּליטערן צופיל זיינע כוחות אין די געגנטן פון צוווייטראַנגיקער סטראַטעגישער באַדייטונג, און אויך כדי צו־פרידנצושטעלן די אַמביציעס פון זיין איטאַליענישן פאַרבינדעטן — אָפּגעטרעטן לטובת איטאַליע די טעריטאָריעס, וועלכע האָבן געבילדעט דאָס „אַלטע גריכנ־לאַנד" — יבשה און האַלב־אינזלען — מיט דער הויפּט־שטאָדט אַטען, מיט די יאָנישע און ראָדאָס־אינזלען; פאַר בולגאַריע איז צוגעטיילט געוואָרן די גרעסטע טייל פון טראַציע און מאַקעדאָניע; דאָס רייך האָט ווייטער געהאַלטן אונטער זיין קאָנטראָל אַ שמאָלן פּאַס פון מזרח־טראַציע, וואָס גרענעצט זיך מיט טערקיי, ווי אויך דעם גרויסן סאַלאָניקער פּאָרט און דאָס אינזל קרעטע. די סאַלאָניקער יידישע באַפעלקערונג, אין דער צאָל פון 55 טויזנט מאַן, וואָס האָט געבילדעט די גרעסטע און באַדייטנדיקסטע יידישע געמיינדע אין גריכנלאַנד — האָט זיך, צום אומגליק, געפונען אונטער דער דירעקטער ממשלה פון די נאַציס און איז שפּע־

מער דעפּאָרטירט און כמעט אינגאַנצן אויסגעראָטן געוואָרן. דער גורל פון די ייִדן אין דער בולגאַרישער זאָנע איז אויך נישט געווען קיין בעסערער: גערודפט דורכן אָקופּאַנט, זענען זיי אויך סוף־כל־סוף דעפּאָרטירט געוואָרן אין די פּויליש טויטן־לאַגערן. טאַקע די דאָזיקע דעפּאָרטאַציע פון אָט די אומגליקלעכע ייִדן, האָט געעפנט די אויגן ביים בולגאַרישן פאָלק, וועמען עס איז — אַ דאַנק זיין פעסטן ווילן — געלונגען צו ראַטעווען פון אַ מאַרטירער־טויט, אייגנטלעך אַלע בולגאַרישע ייִדן.

וואָס שייך די ייִדן פון דער איטאַליענישער זאָנע, האָבן זיי געלעבט אין זיכערקייט, כמעט אינגאַנצן אָפּגעזונדערט פונעם נאַצישן טעראָר, ביז צום איטאַליענישן צוזאַמענברוך אין גריכנלאַנד, נאָכן פאַרעפנטלעכן מצד די אַליִרטע, דעם 8־טן סעפּטעמבער 1943, דעם באַדאָגליאָ־אַרמיסטיס. נאָך דער דאָזיקער פּאַטאַלער דאַטע, נישט געניסנדיק שוין מער פון דער איטאַליענישער שוץ — איז די גרעסטע מערהייט פון זיי אכזריותדיק פאַרניכטעט געוואָרן.

צוגלייך ווי אין קראָאַציע, ווי אין פראַנקרייך — איז די איטאַליענישע זאָנע אין גריכנלאַנד, געווען פאַר די ייִדן — במשך פון אַ לענגערער צייט — אַן אמתע „מקלט־זאָנע". די ייִדישע באַפעלקערונג פון דער דאָזיקער זאָנע, פאַרהעלטנסמעסיק זייער אַ קליינע אין צאָל (בס"ה אַ 900 פאַמיליעס), האָט אגב נישט אויפגעהערט צו פאַרגרעסערן זיך, אַ דאַנק דעם כסדרדיקן צופלוס פון די אומלעגאַל־אָנגעקומענע פּליטים פון צפון־גריכנלאַנד, וואָס איז געווען אונטער דער אָקופּאַציע פון די דייטשן און בולגאַרן. די דאָזיקע פּאַראַדאָקסאַל־פּריווילעגירטע לאַגע פון אָט די ייִדן, האָט פונדעסטוועגן אין בערלין נישט אַרויסגערופן די זעלבע רעאַקציעס, ווי די לאַגע פון זייערע ברידער אין קראָאַציע און אין פראַנקרייך; דער דרוק וואָס דאָס רייך האָט אויסגעאיבט, האָט אין דעם פאַל, נישט פאַרמאָגט זיין געוויינטלעכע קראַפט; מען וואָלט געקענט זוכן די סיבה פון אָט דער רעלאַטיווער גלייכגילטיקייט אין בערלין — אינעם פאַקט, וואָס די באַדייטנדיקסטע ייִדישע געמיינדע — פון סאַלאָניקי — האָט זיך געפונען אונטערן נאַצישן שטיוול, און וואָס די צאָל פון די פּריווילעגירטע ייִדן אין דער איטאַליענישער זאָנע, האָט אויסגעזען אומבאַדייטנדיק אין די אויגן פון די נאַצים — שוין אויף אַזוי פיל נישטיק, מסתמא, אַז עס זאָל זיך נישט לוינען וועגן דעם צו באַלעסטיקן דעם פאַשיסטישן פאַרבינדעטן און ועל אחת כמה וכמה, וואָס די גריכישע טעריטאָריעס האָבן געזאָלט דינען — ווי מיר האָבן שוין וועגן דעם דערמאָנט — צו באַרואיקן די פאַרוואונדעטע אייגנליבע פונם לעצטן.

אַזוי אַרום האָט דער גענעראַל קאַרלאָ דזשעלאָסאָ געקענט שרייבן אין זיין ראַפּאָרט א. נ.: „צוויי יאָר אין גריכנלאַנד ביי דער קאָמאַנדירונג פון דער 11־טער אַרמיי *):

„די ראַסן־פראַגע איז דיסקוטירט געוואָרן, אין שייכות מיט די ייִדן אין גריכנלאַנד, באַלד ביים אָנהויב פון דער אָקופּאַציע, אָבער

*) זען ביילאַגע I, נאָטע 2, ו).

די דייטשע אויטאָריטעטן האָבן זיך באַגרענעצט מיט אָנדייטונגען, נישט אַרויסרוקנדיק קיינמאָל קיין קאָנקרעטע פאָרשלאָגן. דער איטאַליענישער אויסערן־מיניסטער האָט, פון זיין זייט, באַריכט דאָס דאָזיקע פּראָבלעם אין זיין קאָרעספּאָנדענץ מיטן קעניגלעכן באַפולמעכטיקטן מיניסטער (ציווילער פאָרשטייער אין אָקופּירטן גריכנלאַנד — באַמ. פון מחבר), אָבער נישט־אָנגעבנדיק דערביי קיין גענויע דירעקטיוון, נאָר בלויז באַלייכטנדיק דעם באַשלוס פון דער נאַצי־רעגירונג, צו קומען צו אַ ראַדיקאַלער לייזונג פונעם ראַסן־פּראָבלעם; דאָס זעלבע וועגן די יידן, וואָס געפינען זיך אין גריכנלאַנד.

„קיין שום קאָנקרעטער פאָרשלאָג אין דעם זין, איז נישט פאָרגעשטעלט געוואָרן דעם גענעראַל דזשעלאָסאָ — דעם העכסטן קאָמענדאַנט פון די איטאַליענישע אָקופּאַציע־טרופּן — מצד דער אַנטשפּרעכנדיקער דייטשער מיליטערישער אויטאָריטעט".

דער אויסברוך פונעם נאַצישן טעראָר אין סאַלאָניקי, ביים סוף יאָר 1942, איז אפילו אָפיציעל נישט געמאָלדן געוואָרן די איטאַליענישע אויטאָריטעטן אין גריכנלאַנד. ערשט נאָכן האָבן געשטעלט אין באַוועגונג דעם שווידערלעכן אַפּאַראַט פון מאַסן־דעפּאָרטאַציעס, האָבן די דייטשן איינגעלאַדן דעם איטאַליענישן קאָמאַנדאָ נאָכצוטון זייער ביישפּיל אין דער זאָנע, וואָס איז אונטערגעוואָרפן אונטער זייער אויטאָריטעט. די דאָזיקע ווענדונג איז געוואָרפן געוואָרן אין דער דיסקרעטער פאָרם פון אַ פּשוטער „אידיי", בעת אַ געשפּרעך צווישן קאָלאָנעל־גענעראַל לעהר, מיט דעם גענעראַל דזשעלאָסאָ. גלייכצייטיק, האָט אויך אַן אָפיציר פונעם דייטשן גענעראַל־שטאַב, באַריכט דעם זעלבן ענין מיטן שעף פון גענעראַל־שטאַב פון דער 11־טער איטאַליענישער אַרמיי, מיטן גענעראַל טריפּיטשיאָנע.

דער העכסטער איטאַליענישער קאָמענדאַנט האָט אָפּגעענטפערט לעהר'ן:

„אַז ער קען נישט אַדורכפירן אַזעלכע אַקטן אָן דעם אויסדריקלעכן באַפעל פון זיין רעגירונג. און אַזוי ווי ער האָט וועגן דעם ענין נישט באַקומען קיין באַפעל, איז אים דעריבער נישט מעגלעך זיך צו אַנגאַזשירן אַזיפן וועג, וואָס איז אים געעפנט געוואָרן מצד דעם דייטשן קאָמאַנדאָ, און הויפּטזאַכלעך דערפאַר, וואָס אַלץ איז אַדורכגעפירט געוואָרן אָן אַ פריער־אָפּגעשלאָסענעם אָפּמאַך מיט די דייטשן און אפילו אָן וועלכער נישט איז אינפאָרמירונג וועגן דעם".

אויף זיין פאָראָרדענונג, האָט דער גענעראַל טריפּיטשיאָנע געגעבן זיין דייטשן מיטשמועסער אַן ענלעכע תשובה.

בעת זיי האָבן געגעבן דעם דאָזיקן ענטפער, זענען די איטאַליענישע גענעראַלן, זעלבסטפאַרשטענדלעך, געווען זייער גענוי אינפאָרמירט וועגן דעם, וואָס עס האָט זיך, אין דער אמתן, אָפּגעשפּילט אין סאַלאָניקי. מיט אַן עכט מילי־

טערישן לאַקאַניזם, ווידמעט דער גענעראַל דזשעלאָזאָ אין זיין באַריכט בלויז עטלעכע שורות דער סאַלאָניקער טראַגעדיע:

„...דער אַלירטער קאָמאַנדאָ (ד. ה. דער דייטשער — באַמ. פון מחבר) האָט געצוואונגען די יידן צו פאַרלאָזן די זאָנע פון סאַ־לאָניקי; זיי זענען מאַסנווייז דעפּאָרטירט געוואָרן אין איבערגע־פּאַקטע צוגן, צו 40 פּערזאָן אין יעדן בהמות־וואַגאָן; אַלע, מענער, פרויען, קינדער, יונגטלעכע, זקנים. אָן אויסנאַם איז געמאַכט גע־וואָרן פאַר די יידן פון איטאַליענישער אָפּשטאַמונג, מיט וועלכע עס האָבן זיך פאַראינטערעסירט די פאַרשטייער (אין אָקופּירטן גריכנלאַנד — באַמ. פון מחבר) פון דער קעניגלעכער רעגירונג, ביי דער פאַרמיטלונג פון איטאַליענישן קאָנסול אין סאַלאָניקי".

די דאָזיקע לעצטע, שוין צו קורצע פראַזע פונעם גענעראַל — פאַרדינט אַ דערגאַנצונג אַ דאַנק דעם גבית־עדות פונעם פּראָפעסאָר לעווי טאַזאַרטעס *), וועלכער פאַנגט אָן אַזוי:

„אין סאַלאָניקי, צוגלייך ווי אין אַטען, האָבן די איטאַליענישע מיליטערישע און קאָנסולאַרע אויטאָריטעטן געגעבן אַ ברייטהאַר־ציקע הילף די יידן און האָבן געהאָלפן ראַטעווען פון טויט אַ גרויסע צאָל פון די אומגליקלעכע יידן, ריזיקירנדיק צו ציען אויף זיך דעם צאָרן פון די נאַציס".

די פאַקטן, וועלכע עס שילדערט דער פּראָפעסאָר לעווי טאַזאַרטעס, זענען פון אַ גרויסער באַדייטונג. לויט אים, האָט דער איטאַליענישער קאָנסולאַט אין סאַלאָניקי, געטאָן אַ סך מערער, ווי בלויז נעמען אונטער זיין שוץ די יידן פון איטאַליענישער אָפּשטאַמונג.

מיט זיין אינערלעכער סטרוקטור, איז אָט דער קאָנסולאַט געווען אינגאַנצן לויטן מוסטער פון דעמאָלטדיקן איטאַליענישן רעזשים: זיין שעף, דער קאָנסול זאַמבאָני, וועלכער איז געווען אַן איבערצייגטער פאַשיסט — האָט זיך אַרויס־געוויזן זייער צוגעבונדן צו דער דייטשער אַליאַנס און ער האָט עפנטלעך פּראָק־לאַמירט זיין אָנערקענונג פאַר דער דייטשער אידעאָלאָגיע — אינדערצייט וואָס זיין סביבה האָט געאַרבעט מיט פליס, קוראַזש און אינטעליגענץ, כדי אַרויסצור־רייסן פון די נאַציסטישע נעגל וואָס אַ גרעסערע צאָל פאַרפאָלגטע יידן. דער וויצע־קאָנסול „לע קאַוואַליערע" (ריטער) ראָזענבערג, וועלכער האָט געהאַט זיין ביוראָ אין דער נידער פון דער קאָנסולאַט־קאַנצעלאַריע — איז געווען דער אָנפירער און די נשמה פון אַן אמתדיקער רעטונגס־אָרגאַניזאַציע. מיט דער הילף פון זיינע מיט־אַרבעטער, סטאַבילע און עמיל נערי, און זיין סעקרעטאַרין פּרל. דזשיאָמאַ, — האָט ער אויפגעשטעלט אַ פאַרצווייגטע נעץ פון הילף צו אַנטלויפן אין דער איטאַ־ליענישער אָקופּאַציע־זאָנע, וועלכע האָט פונקציאָנירט נאָך מיט אַ גרעסערן דער־

*) זען ביילאַגע I, נאָטע 3).

פּאָלג דערפאַר, ווייל דער קאַפּיטאַן מערטשי — פאַרבינדונגס־אַגענט ביים דייטשן קאָמאַנדאָ — האָט מוטיק געגעבן זיין גאַנצע מיטהילף צו דעם, וואָס ה׳ טאַזאַר־טעס רופט אָן „די ראָזענבערג־בריגאַדע״. געשטיצט און געעצה׳ט דורך די יידישע פּרייוויליקע — פון וועלכע וואַלערי טאַררעס און מאַרק מאָזסער, זענען שפּעטער דערטרונקען געוואָרן אין דער אָזיערע מאַזשער, דורך די געסטאַפּאָ־מערדער — פלעגן די מיטגלידער פון דער דאָזיקער העלדישער „בריגאַדע״ זיך באַנוצן מיטן אויטאָמאָביל פון ה׳ נערי אויף אַריבערצובריענגען די יידן פון סאַלאָניקי קיין פלאַטי, וואו — זאָגט ה׳ טאַזארטעס — „די אומלעגאַלע פּאַסאַזשירן האָבן גע־נומען דעם איטאַליענישן מיליטערישן צוג״. דער קאַפּיטאַן מערטשי האָט אויפ־געפּאַסט אויפן גאַנג פון די אָפּעראַציעס, אין דער פולער גרייטקייט, אַנטקעגנצו־שטעלן זיך — אויב עס וועט נויטיק זיין — דער דייטשער קאָנטראָל.

ווען אין סאַמע ברען פון דער סאַלאָניקער דראַמע, האָט רוים צוריקגערופן זאַמבאָנין, פאַרטרעטנדיק אים מיט ה׳ קאַסטרוטשי — האָט זיך דער דאָזיקער נייער שעף אַרויסגעוויזן באַלעבט מיט די זעלבע אידייען, ווי דער וויצע־קאָנסול ראָזענבערג מיט זיינע מיטאַרבעטער. די רעטונגס־אַרבעט, וואָס איז ביז דאַן געהאַט אָנגעפירט געוואָרן דורכן קאָנסול פּערזענלעך, האָט אָנגענומען אַ נייעם שוואונג. צוגלייך ווי עס האָט שפּעטער אין בודאַפּעשט געהאַנדלט דער וואונ־דערבאַרער שוועד, ראַול וואַלענבערג — האָט אויך קאַסטרוטשי צוגעגעבן דער אָנגעהעריקייט צו דער איטאַליענישער נאַציאָנאַליטעט, אַן עלאַסטישע אויסברייי־טערונג: עס זענען אַרויסגעגעבן געוואָרן שוץ־סערטיפיקאַטן פאַר איטאַליענישע יידישע פרויען, וועלכע האָבן חתונה געהאַט מיט גריכישע מענער, ווי אויך פאַר מינדעריעריקע קינדער פון די דאָזיקע חתונות (צווישן די לעצטע זענען צאָלרייך געווען די פּערזאָנען, וועלכע האָבן ווייט אַריבערגעשטיגן די 30 יאָר). די ווייט־סטע קרובהשאַפט מיט איטאַליענישע בירגער האָט געגעבן רעכט אויף אַזאַ צייי־געניש — אָפטמאָל אַפילו דער בלויזער קלאַנג פון די נעמען. „דער סעקרעטאַר, סאַן־דזשיגליאָ, האָט צונויפגעשטעלט״ — שרייבט ה׳ טאַזאַרטעס — „טעגלעך אַ 20 באַשייניקונגען, וועלכע דער קאָנסול פלעגט אָפּשיקן אין דער געסטאַפּאָ צום באַשטעטיקן״. די נאַציס האָבן זיך גאַנץ גוט אָנגעשטויסן וועגן דעם „שווינדל״, האָבן אָבער געפונען פאַר שכלדיקער נישט צו באַשטרייטן דעם ווערט פון די ־אקומענטן, וועלכע זענען געווען ווי געהעריק אונטערגעחתמעט דורך דעם אָפּי־ציעלן פאָרשטייער פון זייער הויפּט־פאַרבינדעטן, און זיי האָבן אָרויפגעלייגט זייערע חתימות, אָן שום באַוואָרענישן.

דער קאַפּיטאַן מערטשי פלעגט דעמאָלט גיין אינעם שרעקלעכן „באַראָן־הירש״־לאַגער, כדי אַרויסצונעמען פון דאָרטן די בלומרשטע איטאַליענישע ביר־גער. אין געוויסע פאַלן, האָט דער קאָנסולאַט, גאַנץ איינפאַך, אַרויסגעגעבן פאַלשע איטאַליענישע פּאַפּירן, פאַר יידן וואָס זענען געווען באַזונדער באַדראָאָט.

ה׳ טאַזאַרטעס שילדערט נאָך צאָלרייכע פאַלן וועגן דעם, ווי צוויי איטאַ־ליענישע אָפיצירן פלעגן אַרויסראַטעווען יידישע פרויען פון אַטען, דעקלאַרירנדיק זיי אַלס זייערע אייגענע פרויען.

אויסשליסנדיק פון די אלע רעטונגס־אקציעס יעדע מין „אידיי וועגן פראַפיט" — באַשרייבט אונזער מחבר, ווי אַזוי די אַנטלאָפענע יידן זענען אויפגענומען געוואָרן אין דער איטאַליענישער זאָנע:

„איטאַליענישע מיליטער־לייט פון יעדן גראַד, אָנהויבנדיק פון איינפאַכסטן סאָלדאַט ביזן העכסטן אָפיציר" — זאָגט ער — „האָבן די דאָזיקע יידן געדינט מיט הילף און שוץ. עס איז גענוג געווען זיך פאָרצושטעלן פאַר אַן איטאַליענישן קאָמאַנדאָ אין לאַריסאַ און זיך צו דעקלאַרירן אַלס ייד, און גלייך האָט מען באַקומען די דערלויבעניש צו פאָרן אין מיליטערישע צוגן און אָפּצושטייגן אין אַטען, באַזאָרגנדיק זיך אויף צופריער מיט באַשפייזונג, וואָס האָט געשטאַמט פון די ארמיי־קאַנטינעס".

אַ צווייטער יידישער מחבר, ה' יאָס. נעהאַמאַ *), שילדערט די וואונדערבאַרע באַציאונג פון איטאַליענישן אָפיציר, ריקאָ, וועלכער איז געווען באַאויפטראַגט מיט דער אָנפירונג פון די אייזנבאַנען אויפן סאַלאָניקער וואָקזאַל. אַ דאַנק דעם מוט און אַנטשלאָסנקייט פון דאָזיקן אָפיציר — האָט דער לעצטער טערמין, וואָס איז באַשטימט געוואָרן דורך די דייטשן צו דעפּאָרטירן די יידן פון איטאַליענישער נאַציאָנאַליטעט — (14־טער יולי 1943) — געקענט פאַרלענגערט ווערן אויף נאָך דריי טעג, וואָס האָט דערמעגלעכט איבערצוכיטרעווען די פּלענער פון דער געסטאַפּאָ, וועלכע האָט געזוכט צו פאַרהאַלטן אַ גרויסע צאָל יידן איבער דער פאַטאַלער דאַטע, כדי אַזוי אַרום זיי אויסצוליפערן צום טויט.

דער זעלבער מחבר שילדערט אויף אַזאַ אופן, דאָס אָנקומען קיין אַטען פון די סאַלאָניקער פּליטים:

„צו די יידן פון פיל־ווייניק רעגולערער איטאַליענישער נאַציאָנאַליטעט, האָט זיך אָנגעשלאָסן אַ המון פון אַנדערע גריכישע יידן, וועלכע האָבן זיך באַזאָרגט מיט פאַלשע צייגעניש פון איטאַליענישער בירגערשאַפט און זיך פאַרזען מיט אויסגעטראַכטע נעמען — אַרויסגעצויגענע „אויף טראַף" פון די קאָנסולאַרע מאַטריקולן. נאָך זייער אָנקומען אין אַטען, זענען די אַנטלאָפענע, אַ דאַנק דער הילף מצד די איטאַליענישע אויטאָריטעטן — גלייך איינגעאָרדנט געוואָרן אין די לאָקאַלן פון די גריכישע שולן און פון דער אינטענדאַנטור; מען האָט זיי, טיילווייז באַזאָרגט מיט אַלעם נויטיקן, ביז צום אָנהויב סעפּטעמבער 1943".

דאָס אויבן־געזאָגטע, וואָס האָט אַ שייכות צום פּעריאָד פון נאַצישן טעראָר אין סאַלאָניקי, פון יולי 1942, ביז אויגוסט 1943 — דערמעגלעכט זיך צו שאַפן אַ בילד וועגן די אַלגעמיינע באַדינגונגען פון יידישן לעבן אין גריכנלאַנד, וואָס איז געווען אָקופּירט דורך די איטאַליענער. ה' יאָס. נעהאַמאַ כאַראַקטעריזירט זיי אַזוי:

---

*) זען ביילאַגע I, נאָטע 3).

„...די יידן, וואָס האָבן באַוווינט די געגנטן פון דער איטאַ־ליענישער אָקופּאַציע, האָבן געפירט אַ רואיק לעבן, אָן שום אַלאַרם, הגם די געסטאַפּאָ האָט אומעטום שטאַרק געלויערט אויף יעדער באַוועגונג זייערער. די איטאַליענישע רעגירונג האָט זיך אָפן אַנט־קעגנגעשטעלט די יידן־אַרעסטן און יעדן מין געוואַלט און באַליי־דיקונג, וואָס די דייטשן האָבן זיך דערלויבט אויף די יידנס חשבון. אין גריכנלאַנד, אַזוי גוט ווי אין פראַנקרייך, האָבן די איטאַליענישע אָקופּאַציע־טרופּן געטאָן דאָס אומעגלעכסטע, כדי אַרויסצוווייזן די יידן זייער סימפּאַטיע. פאָלגנדיק די באַפעלן, וועלכע זענען געקומען פון די העכערע אינסטאַנצן, האָבן זיי פּאַרטיידיקט, אפילו נישט־באַ־האַלטענערהייט, די ראַסן־קרבנות. מען וואָלט געקענט זאָגן, אַז מיט זייער איבערמעסיקער דינסטפּאַרטיקייט, האָבן זיי געצילט צו מאַכן אַנטשולדיקן דעם טעות פון אַנטיסעמיטיזם, וועלכער איז אויפגע־צוואונגען געוואָרן דורך דער פאַשיסטישער מאַכט... אָבער דאָס וואָס איז צום מיינסטן באַמערקנסווערט, איז דער פאַקט אַז אַ סך איטאַליענער פירן אַ מין סאָרט פּריוואַטליקן שפּיאָנאַזש, כדי וואָס מער נוצן צו ברענגען די גערודפטע. זיי זוכן די געלעגנהייט זיך צו דערוויסן וועגן די כוונות און די פּראָיעקטן פון די נאַציס אין באַ־צוג צו די יידן. זיי אינפאָרמירן וועגן דעם די פאַראינטערעסירטע יידן צו דער ריכטיקער צייט, כדי עס זאָלן קענען צו דער צייט אָנגע־נומען ווערן אַלערליי רעטונגס־מיטלען, אַנטשפּרעכנדיק צו דער סכנה פונם מאָמענט. זיי עצהנען פאַרזיכטיקייט, ביטרעקייט, קוראַזש און געדולד; נישט שווינענדיק זייער הילף, יעדער אויף זיין שטייגער און לויט זיינע מעגלעכקייטן, שטיצן זיי אונטער, ווי וויט זיי קענען, איינשאַפנדיק פאַר זיי פאַלשע אידענטיטעטס־קאַרטן, כדי זיי זאָלן זיך קענען פאַרשטעלן, קאַמופלירן. קורץ, די איטאַליענער קאָנקורירן צווישן זיך אין אייפער, וועלנדיק אַרויסווייזן זייער גוטן ווילן און זייער אויפריכטיקע שטרעבונג צו ראַטעווען די יידן פון די הענט פון די דייטשן, וועלכע זיי האַסן פון גאַנצן האַרצן".

ווייל גלייך נאָך זייער אַריינטרעטן אין אַטען, דעם 21־טן אַפּריל 1941, „פּרע־טענדירן די דייטשן" — זאָגט ה' נעהאַמאַ — „ווירקלעך צו רעגירן איבער אַלע יידישע קאָנצענטריר־פּונקטן, אפילו אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע".

זיי פּלינדערן אויס די אַרכיוון פון דער אַטענער יידישער געמיינדע, קאָנ־פיסקירן די רבנישע ביבליאָטעק, אַרעסטירן די בכבודיקסטע יידן, וואָס שטאַמען פון דער דייטשער אָקופּאַציע־זאָנע און וואָס געפינען זיך געשעפטלעך אין דער איטאַליענישער זאָנע. דאָס האָבן די דייטשן נאָמינירט, דעם 20־טן יולי, דעם ראַבינער עלי ברזלי אַלס פּרעזידענט פון דער קהילה. די דאָזיקע נאָמינאַציע ווערט ראַטיפיצירט דורך די איטאַליענישע און גריכישע אויטאָריטעטן און גאָר

אינגיכן, נוצן אוים די איטאַליענער אַט דעם אויסרייד, כדי אויף אַ דיסקרעטן אופן זיך צו באַנוצן מיט זייערע אויסשליסלעכע רעכט — אַלס אָקופּירנדיקע מאַכט — אין דער אָנפירונג פון די יידישע ענינים. דער איטאַליענישער טעקסט וועגן דער באַשטימונג פון ראַבינער ברזלי, אַנטהאַלט נישט קיין שום רמז וועגן זיין פריערדיקער נאָמינירונג מצד די דייטשן. דער קאָמענדאַנט פון די „קאַראַ־ביניערס" אונטערהאַלט זיך רעגולער מיטן ראַבינער־פּרעזידענט, וועגן דער אַטע־נער געמיינדע, ער אינטערעסירט זיך מיט די לויפנדיקע פראַגן און טיילט אים צו זיינע פריינטלעכע עצות. און דעריבער, דערמוטיקט דורך דער איטאַליענישער אונטערשטיצונג — זאָגט זיך די אַטענער געמיינדע אָפּ אונטערצווואַרפן דער סאַלאָניקער אויטאָריטעט, וועלכע איז נאָמינירט געוואָרן דורך די דייטשן און וועמענס שליח קומט אין דער הויפּט־שטאָט פאָרצושטעלן זיינע פאָדערונגען.

כדי אַריינצופירן די דייטשן אין אַ טעות, פאַראָרדענען די איטאַליענער דער פּרעזידענץ פון דער יידישער געמיינדע, אַדורכצופירן אַ ציילונג פון דער יידישער באַפעלקערונג — אַ ציילונג, וואָס איז, אגב, קיינמאָל נישט פאַרענדיקט געוואָרן.

זאָרגנדיק דערוויל וועגן ראַטעווען די אויסערלעכקייט פון אַ „שטאָל־פּאַקט צווישן רוים און בערלין" — שטייען די דייטשן נישט צו, זיי זוכן אָבער צו דער־גרייכן זייער ציל דורך אַ הינטערוועג: זיי אָרגאַניזירן אַ פּראָ־נאַצישע גרופּירונג צווישן די גריכישע סטודענטן — די ע. ס. פּ. אָ. — וועמענס מיטגלידער מאַכן חרוב און צוראַבירן, צוויי מאָל: דעם 20־טן יוני און דעם 14־טן יולי 1942 — די סינאַגאָגע און די ביוראָס פון דער געמיינדע. ווערנדיק אַרעסטירט דורך דער גריכישער פּאָליציי, ווערן די אָנפאַלער איבערגעגעבן צו די איטאַליענער, וועלכע זענען אָבער געצוואונגען — צוליב דער דייטשער צודרינגלעכקייט — זיי אָפּצו־לאָזן. אָבער כדי צו פאַרהיטן פון פרישע אָנפאַלן, היט די איטאַליענישע פּאָליציי, פון דאַן אָן — טאָג און נאַכט — די באַדראָטע בנינים.

דעם 20־טן סעפּטעמבער, ערב יום־כפור, ווערן לויט דער ריי באַפאַלן אויך די לאָקאַלן פון דער ע. ס. פּ. אָ.: אַ באָמבע רייסט אויף, פּראָוואָצירנדיק אַ שריפה, ווי אויך באַדייטנדיקע שאָדנס. די דייטשן, מלא חמה, באַשולדיקן די יידן אינעם אַטענטאַט, און צווינגען די איטאַליענער צו אַרעסטירן אַ גרויסע צאָל פון די אָנגעזעענסטע יידישע פּערזענלעכקייטן. אָבער די אויספאָרשונג קעגן זיי „באַווייזט נישט די מינדסטע שולד" — זאָגט ה' נעהאַמאַ. די אַרעסטירטע ווערן פריי־געלאָזן.

אויף אַט די פאַקטן גיט דער גענעראַל דזשעלאָזאָ אָנצוגעהערן, ווען ער גיט איבער אין זיין עקספּאָזע זיין ענטפער אויף דער פראַגע, וועלכע איז אים גע־שטעלט געוואָרן דורכן אויסערן־מיניסטעריום אין רוים, וועגן דער דרינגנדיקער נויטווענדיקייט פון אַנטי־יידישע מאָסמיטלען אין דער איטאַליענישער אָקופּאַציע־זאָנע אין גריכנלאַנד — אַ פראַגע וואָס איז, זעלבסטפאַרשטענדלעך, אינספּירירט דורכן דייטשן דרוק.

„דער גענעראַל דזשעלאָזאָ האָט אָפן אויסגעדריקט די מיינונג, אַז אַזעלכע מאָסמיטלען ווייזן זיך אים אוים נישט נויטיק און נישט

צוועקמעסיק. די יידן פון אונזער אָקופּאַציע־זאָנע האָבן קיינמאָל נישט גורם געווען די מינדעסטע אומאַנגענעמלעכקייט; קיינער פון זיי איז נישט קאָמפּראָמיטירט געוואָרן אין שפּיאָנאַזש־אַפערן, אָדער אין אַקטיוויטעט לטובת דעם שונא; אינעם מאָמענט פון אַטענטאַט קעגן דעם הויפּט־ביוראָ פון אַ גריכישער אָרגאַניזאַציע פון אַ נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישן כאַראַקטער — האָט מען גלייך געגומען חושד זיין די יידן, אָבער די אויספאָרשונג, וועלכע ווערט געפירט דורך אונז צוזאַמען מיט די דייטשן, איז געקומען צו דער פעסטשטעלונג, אַז יעדע פאַראַנטוואָרטלעכקייט פון זייער זייט, איז אַן אויסגעשלאָסענע זאַך".

דער דאָזיקער ענטפער איז געגעבן געוואָרן דורכן גענעראַל דזשעלאָזאָ, און איז באַשטעטיקט געוואָרן דורכן ציווילן איטאַליענישן פאָרשטייער אין גריכנלאַנד, דעם באַפולמעכטיקטן מיניסטער קידזשי — גלייך נאָך דעם אָנהויב פון דער טעראָר־כוואַליע אין סאַלאָניקי, אין רעזולטאַט פון וואָס:

„קיין שום באַפעל" — גיט צו דער גענעראַל — „איז קיינמאָל נישט געקומען, וועגן אַרויסטרעטן קעגן די יידן".

ה' נעהאַמאַ, פון זיין זייט, באַלייכט די פּערזענלעכע ראָל פון דזשעלאָזאָ, אינעם פאָלגנדיקן אויסצוג פון זיין טעקסט:

„דזשעלאָזאָ, דער איטאַליענישער קאָמענדאַנט פון פּלאַס ד'אַטען, האָט נישט אָנגענומען קיין שום מאָסמיטלען קעגן די יידישע פּליטים אין סאַלאָניקי. ער דערלויבט נישט, אַז די ס. ס. זאָלן אָנעמען וועלכע נישט איז שריט קעגן זיי".

אונזער מחבר ברענגט ווייטער אַרויס, אַז דזשעלאָזאָ זאָל זיך האָבן דירעקט געווענדעט צו מוסאָליניני וועגן באַקומען פון אים אינסטרוקציעס, און אַז דער לעצטער זאָל האָבן געענטפערט:

„...אַז ער טיילט צו זיין שוץ יעדן ייד, וועלכער וואוינט אין די געגנטן, וואָס זענען אָקופּירט דורך זיינע אַרמייען".

נעמענדיק אין אַכט, אַז קיין שום דאָקומענט אונטערשטיצט נישט די דאָזיקע פאַקטן, ווי אַזוי ה' נעהאַמאַ האָט זיי אונז פאָרגעשטעלט, זענען מיר געצוואונגען צו באַטראַכטן אַלס גילטיק דעם גענעראַל דזשעלאָזאָס פּערזענלעכע דערקלערונג, לויט וועלכער רוים, וואָס האָט זיך געווענדעט וועגן אָנווייזונגען צום קאָמענדאַנט פון די אָקופּאַציע־טרופּן, וואָס פאַר אַ שטעלונג אָנצונעמען בנוגע דער אַנטי־יידישער פּאָליטיק אין הסכם מיט די דייטשע פאָדערונגען — און נאָכן האָבן באַקומען זיין ענטפער און דעם ענטפער פון מיניסטער קידזשי —ביידע אויסגעשפּראָכן נעגאַטיוו — האָט נאָכדעם פּשוט געשוויגן...

דאָס וואָס מיר ווייסן, פון דער אַנדערער זייט, וועגן דער פּערזענלעכער האַלטונג פון מוסאָליניני, באַוועגט אונז אויך נישט אָנצונעמען פאַר אויטענטיש די „ליבעראַלע" דערקלערונג, וועלכע עס ברענגט ה' נעהאַמאַ: „די באַפעלן, וועלכע קומען פון אויבן", וועגן וועלכע ער דערמאָנט עטלעכע מאָל, שטאַמען — לויט

אונזער מיינונג — נאָר פון די דאָזיקע „פאַראַנטוואָרטלעכע", וועגן וועלכע עס רעדט ה' ווערצקס; וואָס שייך דעם דיקטאַטאָר גופא, האָט ער זיך געמוזט באַנוגענען מיט „לאָזן טאָן" — אַזוי ווי עס איז געווען דער פאַל ביי פאַרשידענע אַנדערע ענלעכע אומשטענדן, וועלכע מיר האָבן געהאַט די געלעגנהייט צו דערמאָנען, און וואָס — אין געגעבענעם פאַל — איז עס געווען אויסדריקלעך.

אויב מיר דערלויבן זיך צו מאַכן וועלכע נישט איז רעזערוון בנוגע געוויסע באַהויפּטונגען פון ה' נעהאַמא, אין שייכות דערמיט, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט הינטער די קוליסן פון דער דעמאָלטדיקער איטאַליענישער פּאָליטיק — האַלטן מיר גלייכצייטיק פאַר נישט וויכטיקער בארעכטיקט פאַרצושטעלן מיט גענויער ווירקלעכקייט, די פאַקטן, וואָס האָבן זיך אָפּגעשפּילט אין גריכנלאַנד, און פון וועלכע ער אַליין איז געווען אַן עדות. מיר ציטירן פון זיין טעקסט דעם פאָלגנדיקן אויסצוג, וועלכער זעט אויס צו רעזומירן, אויף אַ זייער געלונגענעם און אָביעקטיוון אופן די אַטמאָספער, אין וועלכער עס האָבן געלעבט די יידן פון דער איטאַליענישער זאָנע אין גריכנלאַנד.

„צוגלייך ווי די אַלגעמיינע באַפעלקערונג אין די שטעדט, פאַרנעמען זיך די יידן מיט זייערע טעגלעכע באַשעפטיקונגען, און פּונקט אַזוי ווי זייערע קריסטלעכע מיטברידער, מאַכן זיי מיט אַלע באַשרענקונגען, דערנידעריקונגען און ליידן פון אַ באַפעלקערונג, וועלכע קרעכצט אונטערן שטיוול פון דעראָבערער. טיילנדיק דעם בשותפותדיקן גורל, שמאַכטן זיי אַלע גלייך פון די פאַרשידענע אומגליקן, וועלכע שווערן אויף אַ באַזיגט לאַנד — הונגער, אַרבעטסלאָזיקייט, אָפּטמאָל גראָבע אויסדרוקן מצד די קאַראַביניערן, אָבער קיין שום דיסקרימינאַציע-געזעץ, קיין שום ראַסן-באַליידיקונג, קיין שום באַזונדערע בייזוויליקייט — קומען נישט נאָך מערער באַשווערן דעם טרויער, וואָס וויטיקט אין אַלעמענס הערצער, אין אָנבליק פון צוזאַמענברוך פונם פאָטערלאַנד".

אָבער די זעלבע איטאַליענער, וועלכע האָבן פון זיך אַליין, נישט געלייגט קיין „ספּעציעלע אַכט אויף די יידן", נעמען אָן לגבי דעם טעראָר, וואָס באַדראָט די יידן — אַ שטעלונג, וועלכע רופט אַרויס, און מיט רעכט — די באַוואונדערונג און די דאַנקבאַרקייט פונעם יידישן שרייבער-עדות.

„נישט קוקנדיק אויף די סלאָגאַנס, וואָס זענען געוואָרפן געוואָרן מצד די לאַקייען און פאַרקויפטע דינער צו דער דיקטאַטור און וועלכע זענען אומפאַרשעמט פאַרשפּרייט געוואָרן דורך דער פאַרקנעכטעטער פּרעסע — האָט זיך אין יעדן איטאַליענער געפילט אַן אויפריכטיקער פריינט, אַ באַשיצער און זייער אָפט אויך אַ באַוואונדערער פון די יידן-מאַרטירער".

מיר האָבן געזען, אַז די פאַקטן באַשטעטיקן, אין אַלע הינזיכטן, די מיינונג פון ה' נעהאַמא. אַזוי לאַנג ווי די איטאַליענישע מאַכט איז געווען אימשטאַנד צו צווינגען איר דייטשן פאַרבינדעטן, צו רעספּעקטירן די אויטאָריטעט —

זענען די איטאַליענישע אָקופּאַציע־זאָנעס אין קראָאַציע, גריכנלאַנד, צוגלייך ווי אין פראַנקרייך, געווען אמתע „מקלט־זאָנעס" פאַר די יידן, וועלכע זענען אומע־טום אַנדערש־וואו ווילד פאַרפאָלגט, געפּייניקט און דעפּאָרטירט געוואָרן ווי בהמות, אין דער ריכטונג צו די פינצטערע טויט־פאַבריקן. ווי נאָר די איטאַליע־נישע מאַכט ברעכט צוזאַמען — נאָך דער פּלוצימדיקער פּראָקלאַמירונג פונעם וואָפנשטילשטאַנד מיט די אַלירטע, דעם 8־טן סעפּטעמבער 1943 — גיבן זיך די דייטשן אַ וואָרף אויף די יידן, וועלכע זענען ביז דאַן געווען געשיצט דורך די אי־טאַליענער, פּייניקנדיק זיי און אומברענגנדיק זיי מיט אַ שטייגנדיקער אכזריות, אַזוי ווי זיי וואָלטן געוואָלט פון זיי נקמה נעמען פאַר אָט דער „איטאַליענישער שוץ", וועלכע דאָס רייך האָט געמוזט „טאָלערירן" במשך פון אַזאַ לאַנגער צייט און וואָס האָט פאַרגעשטעלט מיט זיך אַ מוטיקן „פּאַטש אין פּנים" דער דייטשער אידעאָלאָגיע, איר שטאָלץ און איר מאַכט.

אין ניצע, גרענאָבל, אויפן אינזל אַרבע, ווי אויך אין אַטען, פּרעוועזאַ, אַרטאַ, אַרגיניאָן, פּאַטראַס, כאַלקיס, וואָלאָ, לאַריסאַ און אויף די גריכישע אינד־זלען — האָט זיך דער דייטשער טעראָר צעבושעוועט מיט דער גרעסטער ווילד־קייט, אָבער די שילדערונג פון די גרוילטאַטן, וועלכע האָבן נאָכגעפאָלגט גלייך נאָכן פאַרשווינדן פון די „איטאַליענישע מקום־מקלט'ס" אין די אָקופּירטע לענ־דער, גייט נישט אַריין אין די ראַמען פון דאָזיקן בוך.

די איטאַליענישע באַציאונג לגבי די פאַרפאָלגטע יידן אין די לענדער, וואָס האָבן זיך געפונען אונטער דער דייטשער אָקופּאַציע, שטעלט מיט זיך פאָר — פון מאָראַלישן און פּסיכאָלאָגישן שטאַנדפּונקט — איינעם פון די וויכטיקסטע היסטאָרישע פאַקטן אינעם היטלעריסטיש־מוסאָלינישן קריג. זי באַווייזט מיט אַ בלענדנדיקער קלאָרקייט, אַז ווי שטאַרק עס זאָל נישט זיין דער איינפלוס פון טאָטאַליטאַרן רעזשים — געפינט די פאָלקס־נשמה תמיד אין זיך דאָס מיטל צו צוימען אַ בולט־קרימינעלע פּאָליטיק, בתנאי — זעלבסטפאַרשטענדלעך — אַז דער גענוגנדיק־קלאָרער באַגריף וועגן דעם, וואָס איז דעם מענטש דערלויבט און נישט דערלויבט, זאָל זיין ווי געהעריק איינגעוואָרצלט אין דער טיפעניש פון אָט דער נשמה.

בייל אַגע

I

נאָטע

1) די דייטשע דאָקומענטן, וועלכע מיר ברענגען אַביסל ווייטער, שטאַמען פון די ארכיוון פון „היינטצייטיקן יידישן דאָקומענטאַציע-צענטער" אין פּאַריז. די באַצייכנטע נומערן זענען פון די ארכיוון.

2) דער מחבר האָט דערפאָלגרייך נאָכגעפאָרשט די פאָלגנדיקע איטאַליענישע דאָקומענטן, וועלכע זענען געשטעלט געוואָרן אין רשות פון היינטצייטיקן יידישן דאָקומענטאַציע-צענטער מצד די ארכיוון פון איטאַליענישן פּאַרטיי־דיקונגס-מיניסטעריום:

א) „איטאַליענער און יידן אין יוגאָסלאַוויע" פון ווערצקס, פּאַר־עפנטלעכט אין „פאָליטיקאַ עסטעראַ", 1־טער יאָרגאַנג, נומ. 9, אָקטאָבער 1944.

ב) ראַפּאָרט איבער דער אַקטיוויטעט פון דער 2־טער ארמיי אויף דער יוגאָסלאַווישער טעריטאָריע, ביז צום אָנהויב פון יאָר 1943 — פון גענעראַל מאַריאָ ראָאַטאַ, געוועזענער קאָמענ־דאַנט פון דער 2־טער ארמיי.

ג) ראַפּאָרט „מלחמה-פאַרברעכער", צונויפגעשטעלט פון וויטטאָ־ריאָ אַבראָזיאָ, געוועזענער קאָמענדאַנט פון דער 2־טער ארמיי.

ד) ראַפּאָרט „אַקטיוויטעטן אין קראָאַציע", צונויפגעשטעלט פון גענעראַל ראַפּפאַעלע פּעלליגראַ, געוועזענער אינטענדאַנט פון דער 2־טער ארמיי און קאָמענדאַנט אין קראָאַציע פון דער דיוויזיע „רע".

ה) ראַפּאָרט צונויפגעשטעלט פון קאָלאָנעל ווינצענזאָ קאַרלאָ, גע־וועזענער שעף פון 1־טן ביוראָ ביים גענעראַל־שטאַב פון דער 2־טער ארמיי.

ו) ראַפּאָרט „צוויי יאָר אין גריכנלאַנד ביי דער קאָמאַנדירונג פון דער 11־טער אַרמיי" — דורכן גענעראַל דזשעלאָזאָ.

די ציטאַטן פון די אַרטיקלען פון פּראָפעסאָר לעווי טאַזאַרטעס און פון ה' יאָס. נעהאַמאַ, זענען לויט די פאָלגנדיקע ווערק:

3) „אין מעמאָריאַם" — לכבוד דעם אָנדענק פון די יידישע נאַצי־קרבנות אין גריכנלאַנד, פאַרעפנטלעכט אונטער דער אָנפירונג פון מיכאַל מולכו, ראַבינער פון דער יידישער געמיינדע אין סאַלאָניקי. באַנד 1. סאַלאָניקי 1948; באַנד 2. — דורך יאָס. נעהאַמאַ, סאַלאָניקי 1949.

II

געהילפס־שטאַאַטס־סעקרעטאַר
לוטהער

CXXVa — 67a
G 562 D III ביז

פאַרטרויליך!

נאָטע צו אַ ראַפּאָרט

די פראַגע וועגן דער באַציאונג מצד דער איטאַליענישער רעגירונג לגבי די מאַסמיטלען קעגן יידנטום, איז ווידער אויפגעהויבן געוואָרן אין זאַגרעב, וואו זי איז באַזונדער שאַרף, צוליב די קעגנווערטיקע פאַרבאַרייטונגען צו דער יידן־דעפּאָרטאַציע.

אין קראָאַציע איז מען, אין פרינציפּ, איינשטימיק מיט דער יידן־דעפּאָרטאַציע און מען האַלט פאַר באַזונדערס וויכטיק די דעפּאָרטאַציע פון די 4 ביז 5 טויזנט יידן, וועלכע געפינען זיך אין דער 2־טער זאָנע, וואָס איז אָקופּירט דורך די איטאַליענער (מיט די וויכטיקסטע שטעדט דובראָווניק און מאָסטאַר) און וואָס שטעלן מיט זיך פאָר — פון פּאָליטישן שטאַנדפּונקט — אַ גרויסן שטערונגספּונקט, וועמענס באַזייטיקונג וועט ברענגען אַן אַלגעמיינע פאַרלייכטערונג.

די דעפּאָרטאַציע קען אָבער אַדורכגעפירט ווערן בלויז מיט דער דייטשער מיטהילף, ווייל עס איז צו דערוואַרטן שוועריקייטן פון דער איטאַליענישער זייט. מיר באַזיצן באַווייזן פון דעם עפעקטיוון ווידערשטאַנד מצד דער איטאַליענישער מאַכט, קעגן די אַנטי־יידישע מאַסנאַמען פון דער קראָאַטישער רעגירונג — און דאָס — לטובת די פאַרמעגלעכע יידן. איבעריקנס, האָט דער שעף פון גענעראַל־שטאַב אין מאָסטאַר דערקלערט, נישט צו קענען געבן זיין צושטימונג צו דער דעפּאָרטאַציע פון די יידן, ווייל אַלע איינוואוינער פון מאָסטאַר האָבן באַקומען די פאַרזיכערונג אין אַ גלייכער באַהאַנדלונג.

דער דייטשער גענעראַל־אינספּעקטאָר פון „וועגעבאַואַמט" (אָרגאַניזאַציע טאָדט) האָט אויך געמאַכט אַ באַריכט וועגן דעם ענין ;

דער שעף פון איטאַליענישן גענעראַל־שטאַב זאָל אים האָבן דער־קלערט, אַז עס איז „נישט אין איינקלאַנג מיטן כבוד פון דער איטאַ־ליענישער אַרמיי, אָנצונעמען קעגן די יידן אַזעלכע אויסנאַמלעכע מאָסמיטלען, ווי די, וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרן דורך דער אָר־גאַניזאַציע טאָדט און וואָס צילן צו רעקוויזיציאָנירן וואוינונגען, וועלכע די לעצטע דאַרף דרינגנד האָבן". (מאָסטאַר־באָקסיט). און דאָך, איז פאַר אַלעמען באַקאַנט די שעדלעכע אַקטיוויטעט פון די יידן אין מאָסטאַר, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר די געפערלעכסטע קוועלע פון אומרוען.

נעמענדיק אין אַכט, אַז אינצווישנצייט — לויט אַ טעלעגראַ־פישער קאָמוניקאַציע פון זאַגרעב — האָט די קראָאַטישע רעגירונג געגעבן איר שריפטלעכע צושטימונג צו דער פאָרגעלייגטער אַקציע (די שריפטלעכע באַשטעטיקונג עקזיסטירט) — האַלט דער אַמבאַ־סאַדאָר קאַשע, אַז מען דאַרף אָנהויבן די דעפּאָרטאַציע און דאָס — פּריציפּיעל — אויף דער גאַנצער מלוכהשער טעריטאָריע. מען קען עס ריזיקירן, הגם — אין גאַנג פון דער אַקציע זענען פאָראויס־געזען שוועריקייטן, כל־זמן עס האַנדלט זיך וועגן דער איטאַליעני־שער אָקופּאַציע־זאָנע.

דורך דער פאַרמיטלונג פון הער שטאַאַטס־סעקרעטאַר, איבערגעגעבן דעם הער אויס־סערן־מיניסטער צו אינסטרוקציעס.

בערלין, דעם 24־טן יולי 1942.

III

CXXIV — 26

טעלעגראמע

זאגרעב, דעם 20.8.1942., 22 אַ זייגער מיט 35 מינ.
דערהאַלטן דעם 20.8.1942, 23 אַ זייגער.

פ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

נום. 2191 פון 20.8.

איך האָב נעכטן גערעדט מיט קאַזערטאַנאָ וועגן דער דעפּאָר־טאַציע פון די יידן. ער האָט נישט קיין פּערזענלעכע מיינונג און האָט אויסגעמיטן אָנצונעמען אַ שטעלונג צו דער איטאַליענישער האַלטונג אין דער 2־טער זאָנע. שפּעטער, האָט ער בעת אַ געשפּרעך מיט לאָרקאָוויטש דערקלערט, אַז אויב אפילו די איטאַליענישע מיט־באַטייליקונג אין דער יידן־דעפּאָרטאַציע אין דער איטאַליענישער זאָנע אין קראָאַציע, זאָל זיין אָפּהענגיק פון גענעראַל ראָאַטטאַ — דאַרף די דאָזיקע פראַגע פאָרגעשטעלט ווערן דעם רעגירונגס־שעף אין רוים, צו זיין פּערזענלעכער אַנטשיידונג. לאָרקאָוויטש האָט מיר וועגן דעם מודיע געווען און האָט מיר פאָרגעלייגט, אַז מיר זאָלן אויך אינטערווענירן אין רוים. איך פאַרוף מיך אויף מיין געשפּרעך מיטן געהילפס־סעקרעטאַר פון דער רעגירונג, לוטהער — אין בערלין — לויט וועלכן דער מיניסטער האָט זיך געזאָלט ווענדן, ביי דער פאַרמיטלונג פון דער רוימישער אַמבאַסאַדע, צו דער איטאַליע־נישער רעגירונג, באַקאַנטמאַכנדיק איר אַז מיר האָבן אָפּגעמאַכט מיט די קראָאַטן צו דעפּאָרטירן די יידן קיין מזרח — און פאָדערנ־דיק, אַז די איטאַליענער זאָלן געבן אַ באַפעל צו זייערע טרופּן אין קראָאַציע, אונטערצושטיצן די אַדורכפירונג פון די דעפּאָרטאַציעס. אין פאַל, אויב דאָס איז נאָך נישט געטאָן געוואָרן, בעט איך דרינגנד, אַז אין רעזולטאַט, זאָל דאָס נויטיקע אַדורכגעפירט ווערן.

אונטערגעשריבן : **קאַשע.**

IV

CXXVa — 81

ביוראָ פון
אויסערן־מיניסטער

איבערגעגעבן
דורך דעם שטאַאַטס־סעקרעטאַר
צום געהילפס־שטאַאַטס־סעקרעטאַר לוטהער.

ביי דער געלעגנהייט פונעם באַזוך מצד דעם „פּאַגלאַוואניק" אין הויפּט־קוואַרטיר פון פירער, איז דערמאָנט געוואָרן, אַז דעם דו־טשעם באַשלוס וועגן דער באַהאַנדלונג פון די קראָאַטישע יידן, איז ביז איצט געבליבן אומבאַקאַנט פאַר די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן. נעמענדיק אין אַכט, אַז מיר זענען פאַראינטערעסירט דערין, אַז אַלע נוצלעכע פּאַרן שונא, עלעמענטן אין קראָאַציע, זאָלן ווי צום שנעלסטן אומשעדלעך געמאַכט ווערן — בעט דער אויסערן־מיניסטער צו טאָן דאָס נויטיקע, כדי נאָכאַמאָל אָנצופרעגן ביי דער איטאַליענישער רעגירונג, ווי האַלט עס מיט דעם דאָזיקן ענין (דאָך האַנדלט זיך דאָ נישט אין אַן אייגנטלעכער אינטערווענץ, בעת וועל־כער עס זאָל, צום ביישפּיל, געפּאָדערט ווערן אַ באַלדיקע אינפאָר־מאַציע וועגן דוטשעם באַשלוס צו די מיליטערישע אויטאָריטעטן אין קראָאַציע).

אונטערגעשריבן : פ. רינטעלען.

בערלין, דעם 27־טן סעפּטעמבער 1942.

אונטערגעשריבן : לאָהמאַן.

V

CXXV — 110

קאַשע האָט באַקומען דעם באַפעל פון פירער, צוצוגרייטן — לויט אַ בשותפותדיקער הסכמה מיט די מיליטער־לייט — אַ מעמאָ־ראַנדום. דער ה׳ אויסערן־מיניסטער באַאויפטראַגט דעם ה׳ קאַשע צו רעדאַגירן דעם מעמאָראַנדום, אַזוי שנעל ווי מעגלעך, ווייל ער וואָלט עווענטועל געקענט איבערגעגעבן ווערן דעם דוטשע מצד דעם פירער אַליין. דעריבער, כדי נישט צו פאַרלעצן איטאַליע, ווי אויך דעם דוטשע, איז ווינטשנסווערט אָנצווענדן אַן אַנטשפּרע־כנדיקע דיפּלאָמאַטישע שפּראַך. קאַשע דאַרף אַליין ברענגען דעם מעמאָראַנדום קיין בערלין און אים פערזענלעך איבערגעבן דעם פירער.

אָנווייזונגען מצד דעם ה׳ אויסערן־מיניסטער וועגן דעם מעמאָראַנדום.

1) דייטשלאַנד האָט נישט קיין אייגענע פּאָליטישע אינטע־רעסן אינעם קראָאַטישן רוים. איטאַליע האָט פאָרצוג־רעכט.

2) דייטשלאַנד פאַרמאָגט פונדעסטוועגן, פון אַן אַנדער שטאַנדפּונקט, געוויסע אינטערעסן אין אָט דעם רוים, און נעמלעך:

א) דורך קראָאַציע גייען אַדורך די פאַרשטאַרקונגען קיין סאַ־לאָניקי און צפון, ראָמעל, אַפריקאַ־קאָרפּוס.

ב) באָקסיט און עטלעכע אַנדערע עקאָנאָמישע אינטערעסן פון אַ קלענערן באַדייט.

ג) דער דאָזיקער רוים ווערט באַטראַכט מצד ענגלאַנד ווי אַ נעסט פון אומרועו, און ווי אַ צענטער פון דער אייראָפּעאישער באַ־וועגונג קעגן דער אַקס. ענגלישע אַוויאָנען, ענגלישע אונטערוואַסער־שיפן, ענגלישער דינאַמיט, ענגלישע פּראָפּאַגאַנדע און אינפאָרמאַ־ציעס. די ענגלישע אַקציע ווערט אונטערגעשטיצט דורך די יידן.

עס דרינגט דעריבער אַרויס, נישט בלויז פאַר איטאַליע, נאָר אויך פאַר דייטשלאַנד — די נויטווענדיקייט איינצופירן רו און אָר־דענונג אין אָט דעם רוים.

3) א קורצער באריכט וועגן דער אנטוויקלונג ביז היינט צו טאָג, מיט דער אָנווייזונג, אַז אויפן מיליטערישן געביט, האָט איטאַליע — אין געוויסע הינזיכטן — נישט דערפילט, וואָס זי האָט צוגעזאָגט און וואָס מען האָט פון איר דערוואַרט. דאָס אַלץ אויף אַן אָביעקטיוון און געמעסיקטן אופן, מיטן אויספיר, אַז מיר האָבן נישט געקענט — ביז איצט — באַהערשן די לאַגע אין דעם דאָזיקן רוים.

4) דייטשלאַנד וואָלט בעסער געוואָלט פולשטענדיק אַרויסציען אירע טרופּן פון אָט דעם רוים, אָבער צוליב דער וויכטיקייט, וואָס איז אָנגעגעבן אינעם פּונקט 2 — האַלט די רייכסרעגירונג פאַר נויטיק דאָרט אויפצוהאַלטן די דייטשע טרופּן. אינעם מעמאָראַנדום קומט קאַשע אַליין אויך צום אויספיר, אַז די אָרדענונג אין אָט דעם רוים קען אויפגעהאַלטן ווערן, נאָר אַ דאַנק אַן איינהייטלעכן קאָמאַנדאָ און ביי דער פאַראייניקונג פון אַלע מיליטערישע קרעפטן, און אַז די דאָזיקע ספּעציעלע אַקציע דאַרף אָנגעפירט ווערן דורך דער דייטשער קאָמאַנדירונג.

צו אָט דער ספּעציעלער אַקציע דאַרפן פאַראייניקט ווערן:
די צוויי דייטשע דיוויזיעס,
די ס. ס.־איינהייטן (ס. ס.־שטאַנדאַרטע),
די קראָאַטישע טרופּן.

די נייע קראָאַטישע דיוויזיע נעבן ווין דאַרף נישט געשיקט ווערן אויפן פראָנט, נאָר געריכטעט ווערן קיין קראָאַציע, מיטן ציל אַדורכצופירן די דאָזיקע אַקציע.

איטאַליע דאַרף צושטעלן עטלעכע עליט־דיוויזיעס, אונטער דער קאָמאַנדאָ פון ספּעציעל צוגעפּאַסטע גענעראַלן.

דער ציוויל־מיליטערישער און לאָקאַלער כאַראַקטער פון דער דאָזיקער ספּעציעלער אַקציע, דאַרף אונטערגעשטראָכן ווערן, בכדי קלאָר צו מאַכן, אַז אַלע עקזיסטירנדיקע פאַראָרדענונגען וועגן דער דעמאַרקאַציע־ליניע, וועגן די טעריטאָריאַלע אָפּמאַכן א. א. וו. בלייבן אומפאַרענדערט.

5) איטאַליע האָט צוגעזאָגט קראָאַציע געווער, זי האָט אָבער ביז איצט געליווערט בלויז 3.000 ביקסן.

דער פירער איז גרייט איר צו העלפן דערין.

6) ביז איצט איז די קראָאַטישע אַנטי־יידישע געזעצגעבונג אָנגעווענדעט געוואָרן בלויז אין צפון־קראָאַציע, וואָס שייך דעם דרום — איז איר אָנווענדונג געשטערט געוואָרן דורכן איטאַליענישן ווידערשטאַנד, נישט קוקנדיק אויף דער הסכמה מצד דעם דוטשע, אַז די באַטרעפנדיקע געזעצגעבונג זאָל אָבליגאַטאָריש איינגעפירט

ווערן אויך אין דער דרום־זאָנע. די אָנווענדונג פון דער אַנטי־יידי־שער לעגיסלאַטור אין דרום־קראָאַציע איז אומבאַדינגט נויטיק. דער „פּאָגלאַווניק" איז גרייט זי אַדורכצופירן.

דאָס בעסטע וואָלט געווען, ווען דער אַמבאַסאַדאָר קאַשע זאָל פאַרזענלעך רעדאַגירן דעם פּאָליטישן טייל — דעם פּאָליטישן קאַפּיטל. וואָס שייך דעם מיליטערישן טייל — איז אָדער ער וואָלט באַדאַרפט איינגעשלאָסן ווערן אין דער פאָרם פון אַ ביילאַגע, רעדאַגירט דורכן גענעראַל קאָלאָנעל לעהר (צי דורכן גענעראַל באַוער אָדער גענעראַל גלעז), אָדער אַז איינער פון די דאָזיקע גענעראַלן זאָל צושטעלן דעם אַמבאַסאַדאָר קאַשע די נויטיקע אויסקינפטן, בכדי ער זאָל קענען איינשליסן דעם מיליטערישן טייל אין זיין מעמאָראַנדום, אין דער פאָרם פון אַ 2־טן טייל. עס וואָלט געווען ווינטשנסווערט אַז קאַשע זאָל זיך פאַרשטענדיקן מיט לעהר וועגן דעם אופן, ווי אַזוי עס אַדורכצופירן; עס וואָלט נישט געווען שכלדיק צוצושטעלן דעם פירער צוויי באַזונדערע מעמאָראַנדומס, אַ פּאָליטישן און אַ מיליטערישן, וועלכע זאָלן נישט זיין אָנגעשלאָסן איינער אינעם צווייטן.

דער מעמאָראַנדום דאַרף זיין (לויטן מוסטער פון אַמבאַסאַדאָר בענצלערס מעמאָראַנדום, וועלכער איז קורצער), אין אַ זייער קלאָרן סטיל. ער דאַרף נישט אַנטהאַלטן מער, ווי 6 אָדער מאַקסימום 8 זייטן.

האָבנדיק פאַרענדיקט דעם מעמאָראַנדום, דאַרף קאַשע אים גלייך נישט איבערגעבן דעם גענעראַל גלעז, ווייל אויף אַזאַ אופן, אויף אַ מיליטערישן וועג — קען ער אפשר שנעלער אָנקומען צום פירער, ווי דורך קאַשע אליין. גלעז דאַרף אים דעריבער דערהאַלטן ערשט 2 טעג נאָכן איבערגעבן אים דעם פירער.

דער ה' אויסערן־מיניסטער לאָזט איבער פאַר קאַשע דעם באַשלוס, צי זאָל ער יאָ אָדער נישט מיטנעמען מיט זיך דעם גענעראַל גלעז קיין בערלין.

פעלדמאַרק, דעם 24־טן סעפּטעמבער 1942.

VI

CXXV — 36

טעלעגראמע

פ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

זאַגרעב, דעם 20־טן אָקט. 1942 18 אַ ז. מיט 10 מינ.
דערהאַלטן דעם 20־טן אָקט. 1942 18 אַ ז. מיט 40 מינ.

נומ. 3021 פון 20.10.42.

לאָרקאָוויטש אינפאָרמירט מיך, אַז דער קראָאַטישער אמבאַסאַדאָר אין רוים איז אויסגעפרעגט געוואָרן דורכן איטאַליענישן אויסערן־מיניסטער וועגן די יידן אין דער 2־טער זאָנע. די איטאַליענער האָבן, ביי דער דאָזיקער געלעגנהייט, אַרויסגערוקט אַ געדאַנק, אַז קראָאַציע זאָל פאָרשלאָגן דער איטאַליענישער רעגירונג דורך אַ מינדלעכער נאָטע, אַז זי זאָל זיך פאַרנעמען מיט די יידן פון דער 2־טער זאָנע. לאָרקאָוויטש האָט דאַן דערקלערט, אַז די קראָאַטישע רעגירונג וועט ציען די אויפמערקזאַמקייט פון דער איטאַליענישער מאַכט אויפן פאַקט, אַז עס זענען געשלאָסן געוואָרן אָפּמאַכן מיטן רייך וועגן דער יידן־דעפאָרטאַציע, לויט וועלכע אַלע יידן דאַרפן דעפאָרטירט ווערן פון קראָאַציע. דעריבער וועט קראָאַציע נישט קענען — אָן דער הסכמה פון רייך — אונטערנעמען דעם טראַנספער פון די יידן קיין איטאַליע. אויב אָבער אַזאַ מין טראַנספער וועט זיך אַרויסווייזן פאַר רעאַליזירבאַר, וועט קראָאַציע פאָדערן פון איטאַליע די זעלבע באַדינגונגען, ווי די וועלכע זענען צוגעזאָגט געוואָרן דורכן רייך.

איך האָב וואָס אַמאָל אַלץ מער דעם בולטן איינדרוק, אַז די איטאַליענישע באַנעמונג האָט אויפן ציל אַ טאַקטיק פון אָפּשלעפּן. עס זעט אויס קלאָר, אַז אונזער אַמבאַסאַדע איז שלעכט אינפאָרמירט געוואָרן וועגן דעם באַשלוס פון דוטשע, אָדער אַז די נידעריקערע אַמטן האָבן זיך מיט אים נישט גערעכנט. די קראָאַטן גלויבן אויך, אַז געוויסע איינפלוסן פונעם וואַטיקאַן האָבן אַ שייכות צו די דאָזיקע פאַקטן. דאָס איבערגעבן די יידן צו איטאַליע וועט קענען ווירקן דעם אַנסאַמבל פון דער אייראָפּעאישער פּאָליטיק לגבי זיי — אין דער פאָרם, ווי זי ווערט אָנגעווענדעט דורך אונז.

אונטערגעשריבן : קאַשע.

VII

CXXV — 24

טעלעגראַמע

בערלין, דעם 24־טן אָקטאָבער 1942.

באַריכטאָפּגעבער: געהילפס־סעקרעטאַר פון דער רעגירונג,
לוטהער,
אַמבאַסאַדער־ראַט קלינגענפוס.

ענין: עוואַקואַציע פון די יידן אין קראָאַציע.

דער באַפולמעכטיקטער מיניסטער קאַשע טעלעגראַפירט דאָס פאָלגנדיקע:

(טעקסט פון דער פריערדיקער טעלעגראַמע CXXV — 36

די פאָרם פונעם איטאַליענישן פאָרשלאַג באַווייזט, אַז עס האַנדלט זיך דאָ וועגן אַ פּרוּאוו אויסצופאָרשן דעם באָדן. אויב דער דאָזיקער פאָרשלאַג זאָל דאַרפן ווידער באַטראַכט ווערן בעת די פאַרהאַנדלונגען, וועלכע וועלן פאָרקומען אין רוים, בעט איך אַז עס זאָל בנוגע אים אָנגענומען ווערן פאָלגנדיקע שטעלונג: ער איז אין ווידערשפּרוך צום גייסט פון די ביז־איצט אָנגענומענע אָפּ־מאַכן, ווי אויך צום באַשלוס, וואָס איז, אין זיין צייט, אָנגענומען געוואָרן דורכן דוטשע.

אונטערגעשריבן: לוטהער.

VIII

CXXVII b — 73

טעלעגראַמע

פ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

רויס, דעם 28־טן אָקט. 1942	21 אַ ז. מיט 10 מינ.
דערהאַלטן דעם 28־טן אָקט. 1942	21 אַ ז. מיט 35 מינ.

אין שייכות מיט דער טעלעגראַמע נומ. 4196 פון 20.10 און מיט דער רעפערענץ צו דער טעלעגראַמע נומ. 4269 פון 25.10.

אין רעזולטאַט פון דער אויבנדערמאָנטער טעלעגראַמע, האָט ביסמאַרק לעצטנס עטלעכע מאָל דיסקוטירט וועגן דער באַהאַנדלונג פון די יידן, מיט ד'אַזשעטאַ, וועלכער האָט אים לסוף, הייִנט אינ־פאָרמירט דאָס פאָלגנדיקע :

דער קראָאַטישער אַמבאַסאַדאָר האָט אים נעכטן באַזוכט און האָט דערקלערט, אַז דער „פּאָגלאַווניק" איז גרייט — אין פאַל, אויב די איטאַליענישע רעגירונג און די קאָמאַנדאָ פון דער 2־טער אַרמיי ווילן זיך דערין באַטייליקן — מסכים צו זיין צו דער לייזונג פון דער יידן־פראַגע אין קראָאַציע אויף אַזאַ אופן, אַז די יידן פון די ים־ברעג־פּראָווינצן (2־טע זאָנע) זאָלן טראַנספּאָרטירט ווערן אויף דער טעריטאָריע פון דער איטאַליענישער מלוכה. דאָס יידישע האָב און גוטס זאָל אָפּגעגעבן ווערן דער קראָאַטישער מלוכה און די דער־מאָנטע יידן זאָלן פאַרלירן די קראָאַטישע בירגערשאַפט.

די איטאַליענישע רעגירונג האָט גלייך אָפּגעשטויסן דעם דאָ־זיקן פאָרשלאָג, ווייל איטאַליע — האָט ד'אַזשעטאַ באַמערקט — איז נישט פּאַלעסטינע, און נעמענדיק שוין די פאַראַנטוואָרטלעכ־קייט פאַר די יידן פון איטאַליענישער נאַציאָנאַליטעט, ווייל איטאַליע נישט האָבן צו טאָן מיט די קראָאַטישע יידן. לויט דער איטאַליעני־שער קאָנצעפּציע, זאָל דער פאָרשלאָג זיין מער נישט, ווי אַ פּרואוו, אַרויפצוואַרפן אויף איטאַליע די אייגענע פאַראַנטוואָרטלעכקייט.

דאַקעגן, איז ער באַאויפטראַגט געוואָרן איבערצוגעבן דער רייכסרעגירונג די פאָלגנדיקע דערקלערונג, וועלכע ער האָט אגב, באמת איבערגעגעבן נעכטן דעם קראָאַטישן אַמבאַסאַדאָר :

1) דער דוטשע האָט פּאַראָרדנט יעדן העכסטן קאָמאַנדאָ, צו אינטערנירן תיכף ומיד אַלע יידן, וועלכע געפינען זיך אין די קאָנצענטראַציע־לאַגערן אין דער זאָנע, וואָס איז אָקופּירט דורך די איטאַליענער.

2) די קאָמפּעטענטע מיליטערישע אויטאָריטעטן האָבן באַקו־מען דעם באַפעל, איינצוטיילן די אינטערנירטע יידן אין די לאַגערן, אין 2 גרופּן. די ערשטע גרופּע האָט געדאַרפט פאָרמירט ווערן פון די אָפּשטאַמיקע פון די טעריטאָריעס, וועלכע זענען אַנעקסירט גע־וואָרן דורך איטאַליע. די איטאַליענישע אויטאָריטעטן ווערן זיך דאַרפן פאַרנעמען בלויז מיט דער דאָזיקער גרופּע. וואָס שייך דער צווייטער גרופּע, וועט זי דאַרפן פאָרמירט ווערן פון אַלע די יידן, וועלכע די איטאַליענישע רעגירונג באַטראַכט לעגאַל, אַלס קראָאַטי־שע בירגער. די יידן פון אָט דער גרופּע וועלן — ווי נאָר עס וועט מעגלעך זיין — דאָס הייסט, גלייך נאָכן פאַרענדיקן די דיסקרימי־נאַציע־אַרבעטן — איבערגעגעבן ווערן צו דער קראָאַטישער מאַכט, וועלכע וועט זיי — פון דאָזיקן מאָמענט אָן — נעמען אונטער איר פאַראַנטוואָרטלעכקייט.

די איטאַליענישע מיליטערישע אויטאָריטעטן ווערן, גלייך ווי מעגלעך, אָנקניפּן וועגן דעם אַ קאָנטאַקט מיט די אַנטשפּרעכנדיקע קראָאַטישע אויטאָריטעטן.

אונטערגעשריבן : מאַקענזען.

IX

CXXV — 36

טעלעגראַמע.

פ אַ ר ט ר ו י ל ע ך !

זאַגרעב, דעם 10־טן נאָוו. 1942	20 אַ ז. מיט 45 מינ.
דערהאַלטן דעם 10־טן נאָוו. 1942	22 אַ ז. מיט 15 מינ.

נומ. 3457 פון 10.11.42.

אין רעזולטאַט פון נומ. 1825 פון 30.10, האָב איך אויפסניי דיסקוטירט איבער דער פראַגע מיטן אויסערן־מיניסטער לאָרקאָוויטש. ער דערקלערט אַן איבעריק מאָל, אַז דאָס איטאַליענישע אויסערן־מיניסטעריום האָט אַרויסגערוקט אַ געדאַנק פאַר דעם קראָאַטישן אַמבאַסאַדאָר אין רוים, צו מאַכן דער איטאַליענישער מאַכט אַ מונדלעכן פאָרשלאַג וועגן דעם טראַנספער פון די יידן. דאָס קראָאַטישע אויסערן־מיניסטעריום האָט גלייך נאָכדעם, צוגעשיקט צו זיין אַמבאַסאַדאָר אין רוים די פאָלגנדיקע טעלעגראַמע, וועלכע איך האָב געזען אין אָריגינאַל:

„די קראָאַטישע רעגירונג האָט געשלאָסן אַן אָפּמאַך מיט דער דייטשער מאַכט, וועגן דעם טראַנספער פון די יידן, פון קראָאַציע קיין דייטשלאַנד, בתנאי אַז זייער גאַנץ פאַרמעגן זאָל איבערגעגעבן ווערן צו קראָאַציע. נעמענדיק אין אַכט, אַז דאָס טראַנספערירן די יידן פון דער ים־ברעג־זאָנע האָט זיך אָנגעשטויסן אין שוועריקייטן, איז די דייטשע אַמבאַסאַדע אינפאָרמירט געוואָרן — אַלס ענטפער אויף איר ווענדונג — וועגן דעם דוטשעס באַשלוס, לויט וועלכן די יידן פון דער ים־ברעג־זאָנע דאַרפן באַהאַנדלט ווערן צוגלייך מיט אַלע יידן אין קראָאַציע. דאָס דאָזיקע איז אָפיציעל געמאָלדן געוואָרן מצד דער דייטשער רעגירונג צו דער קראָאַטישער מאַכט. צוליב דעם האַלט די קראָאַטישע רעגירונג פאַר אַקטועל די רעאַליזירונג פון איר אָפּמאַך מיט דייטשלאַנד און זי פאָדערט, אַז עס זאָל געגעבן ווערן דער באַפעל צום גענעראַל ראָאַטטאַ, איבערצולאָזן פרייע הענט דער קראָאַטישער רעגירונג אין ענין פון דעפּאָרטירן די יידן פון דער ברעג־זאָנע. אויב אָבער, די איטאַליענישע רעגירונג

וויל, פאַר יעדן פּרייז, זיך באַטייליקן אין דער לייזונג פון דער יידן־פראַגע אין קראָאַציע — איז די קראָאַטישע רעגירונג מסכים, אַז די יידן פון דער ים־ברעג־זאָנע זאָלן טראַנספּערירט ווערן אויף דער איטאַליענישער פאַר־מלחמהדיקער טעריטאָריע אָבער אונטער די זעלבע באַדינגונגען, ווי די, וועלכע זענען טראַנספּערירט געוואָרן קיין דייטשלאַנד, דאָס הייסט, אַז די קראָאַטישע רעגירונג נעמט אי־בער אין איר באַזיץ זייער גאַנץ פאַרמעג און אַז זיי פאַרלירן די קראָאַטישע נאַציאָנאַליטעט. זייט אַזוי גוט און אינפאָרמירט וועגן דעם די איטאַליענישע רעגירונג״.

סוף פונעם טעקסט.

פון דעם פריער־געזאָגטן קען מען אַרויסדרינגען, אַז די אי־טאַליענישע עקספּאָזע שטימט נישט מיט די פאַקטן. אינצווישנ־צייט זענען דאָ אָנגעקומען נייע דירעקטיוון און די איטאַליענער האָבן אויך אינטערנירט די יידן אין די לאַגערן. אָבער לאַרקאָוויטש גיט איבער, אַז אַ באַדייטנדיקער טייל פון די דאָזיקע יידן איז טראַנס־פערירט געוואָרן אין אַ לאַגער אין איסטריע, אויף דער איטאַליעני־שער טעריטאָריע. דער אָפּזאָג מצד די איטאַליענער אויפצונעמען די יידן, דאַרף אַלזאָ נישט באַטראַכט ווערן ווי אַ צו קאַטעגאָרישער. עס איז נאָך נישט קלאָר, ווען די דעפּאָרטאַציע וועט זיך קענען אָנ־הייבן, ווייל די דערמאָנטע דיסקרימינאַציע־אַרבעטן זענען נאָך איצ־טער אין גאַנג. די פאָרבאַרייטונגען צום טראַנספּער זענען אַדורכגע־פירט געוואָרן דורכן פּאָליציי־אַטאַשע.

אונטערגעשריבן : קאַשע.

X

CXXIV — 25

טעלעגראַמע.

(אָפּן)

זאַגרעב, דעם 14־טן אָקט. 1942

דערהאַלטן דעם 14־טן אָקט. 1942 — 19 אָ ז. מיט 25 מינ.

נומ. 2955 פון 14.10.42.

דער פינאַנץ־מיניסטער, קאָזאַק, האָט דערקלערט אַז ער איז מסכים צו שטעלן אין רשות פון רייך 30 מאַרק פאַר יעדן דעפּאָרטירטן ייד. די שריפטלעכע באַשטעטיקונג, ווי אויך דער אופן פון באַצאָלן, וועלן באַשטימט ווערן צוזאַמען מיטן אויסערן־מיניסטער, לאָרקאָוויק.

די פאָרבאַרייטונגען צו דער יידן־דעפּאָרטאַציע פון די אָקופּירטע איטאַליענישע זאָנעס, ווי אויך די דיסקרעטע אַרעסטירונגען פון אַלע יידן — זענען אויפן וועג רעאַליזירט צו ווערן דורכן פּאָליצײ־אַטאַשע. ביטע וועגן דעם צו אינפאָרמירן דעם רייכסזיכער־הייטסהאַופּטאַמט.

אונטערגעשריבן : קאַשע.

XI

CXXIV — 16a

טעלעגראַמע

זאַגרעב, דעם 20־טן נאָוו. 1942 — 21 אַ ז. מיט 15 מינ.
דערהאַלטן דעם 20־טן נאָוו. 1942 — 22 אַ ז. מיט 45 מינ.

נומ. 3707 פון 20.11.

לויט די דערהאַלטענע זיכערע אינפאָרמאַציעס פון מאָסטאַר און דובראָווניק, גלויבט מען אין די דאָזיקע שטעדט, אַז דאָס אינטערנירן די יידן אין די לאַגערן קומט פאָר אין רעזולטאַט פון דייטשן דרוק. די איטאַליענער האָבן רעזערווירט פאַר זיך דאָס אויספירן פון דער דאָזיקער פאַראָרדענונג. די פּרואוון אַרויסצובאַקומען דעם טראַנספּער פון די דאָזיקע יידן, כדי זיי אַוועקצופירן קיין דייטשלאַנד אַלס איינרעגימענטירטע אַרבעטער, זענען אָפּגעשלאָגן געוואָרן מצד די איטאַליענער.

די איטאַליענער האָבן בדעה צו קאָנצענטרירן די יידן אויף עטלעכע קליינע אינזלען : מען דערמאָנט צווישן אַנדערע, דעם קליינעם לאָפּוד־אינזל (נעבן דובראָווניק). לויט די איטאַליענער, איז דאָס אַדורכפירן פון אַזאַ מין מאָסמיטל — זייער דעליקאַט, ווייל מען דאַרף זיך רעכענען מיט די אַמעריקאַנער יידן, וועלכע שטיצן פינאַנציעל די היגע (פון דאַלמאַציע). יעדער אופן פון אַריינמישן זיך, אָדער מיטבאַטייליקן זיך — מצד קראָאַציע — אין דער אויספירונג פון אָט די מאָסמיטלען, ווערט אויך אָפּגעשטויסן פון די איטאַליענער.

איך בעט וועגן דעם צו אינפאָרמירן די סעקציע NB4 פון רייכסזיכערהייטסהאַופּטאַמט.

אונטערגעשריבן : קאַשע.

XII

CXXIV — 18

געהיים

טעלעגראַמע

בערלין, דעם 15־טן אַפּריל 1943.

פאַר דעם פּאָליציי־אַטאַשע אָוויאַל

געהיים. ענין: דעפּאָרטאַציע פון די קראָאַטישע יידן קיין אוישוויץ.

רעפערענץ: טעלעגראַפישער באַריכט פון 9.3.43.

פאַרופנדיק מיך אויפן טעלעפאָנישן געשפּרעך, אין דער געגע־בענער צייט, בעט איך מיך צו אינפאָרמירן, אין וועלכער דאַטע — לויט די פאָראויסזעאונגען — וועט זיך קענען אָנפאַנגען די דעפּאָר־טאַציע גרופּנווייז פון די קרוב 2.000 יידן, וועלכע געפינען זיך נאָך אין קראָאַציע.

ביי דער זעלבער געלעגנהייט, בעט איך אויך אויסקינפטן וועגן דעם גאַנג פון די איצטיקע אונטערהאַנדלונגען מיט די איטאַליענישע אויטאָריטעטן, אין שייכות מיט דער דעפּאָרטאַציע פון די יידן, וועלכע וואוינען אין דער זאָנע, וואָס איז אָקופּירט דורך די אי־טאַליענער.

רייכסזיכערהייטסהאַופּטאַמט N B 4 A.
30/13/42 G (1319)

פאַר דעם שטורמבאַנפירער גינטהער

אונטערגעשריבן: **וואַגנער.**

פאַקסימילעס

R.F. SS

Sicherheits-Dienst

Nachrichten-Uebermittlung

Aufgenommen	Befördert	Raum für Eingangsstempel
Tag Monat Jahr Zeit	Tag Monat Jahr Zeit	
von durch	22. Feb. 1943 durch	
	Verzögerungsvermerk	
Nr. 3675		

Telegramm — Funkspruch — Fernschreiben — Fernspruch

IV B (IV J alt) BdS — Paris, den 22. Februar 1943

SA 225a

Rö./Ne.

<u>G e h e i m !</u>

An das
Reichssicherheitshauptamt
Amt IV
z.Hdn. von SS-Gruppenführer Müller

<u>B e r l i n .</u>

<u>Betr.:</u> Endlösung der Judenfrage in Frankreich;
hier: Stellung der Italiener zur Judenfrage.

<u>Vorg.:</u> Mein Bericht vom 12.2.1943.

Wie der französische Polizei-Intendant von Lyon am 20.2.1943 mitgeteilt hat, ist von der französichen Regierung die Festnahme von 200 bis 300 Juden innerhalb des Bereiches der Regionalpräfektur Lyon angeordnet worden. Die Juden sollten in ein Internierungslager gebracht und von dort zum Zwecke des Arbeitseinsatzes nach Auschwitz überstellt werden. Der Polizei-Intendant Lyon hatte an alle unterstellten Präfekten Befehl gegeben, diese Festnahmen durchzuführen.

Von Seiten der italienischen Besatzungsbehörden ist gegen die Festnahme der Juden bei der französischen Regionalpräfek-

---

<u>.64—66 זען ז"ז</u>

ten Lyon offiziell protestiert worden. Der in Grenoble stationierte italienische General hat nach Mitteilung des französischen Polizei-Intendanten von den französischen Behörden die Zurückziehung des Befehls zur Festnahme der Juden verlangt. Der französische Polizei-Intendant sei notgedrungen diesem Befehl nachgekommen.

Es sollten bei der Festnahme Juden fremder Staatsangehörigkeit, wie ehemals deutsche, polnische usw. erfaßt werden.

Es darf mithin festgestellt werden, daß die Italiener erneut in dem von ihnen besetzten Gebiet Frankreichs die Durchführung der Judenmaßnahmen der französischen Regierung verhindert haben. Durch das Verbot sind die Italiener erneut eingetreten für Juden fremder Staatsangehörigkeit. Der Befehl zur Festnahme von Juden italienischer Staatsangehörigkeit war nicht erteilt worden.

Durch das Eintreten der Italiener für die Juden ist den französischen Behörden erneut bewiesen worden, daß die deutsche und die italienische Auffassung in der Judenfrage absolut verschieden ist.

Ich darf nochmals darauf hinweisen, daß die französische Regierung, die nur widerwillig an die Lösung der Judenfrage herangehen möchte, in dieser Auffassung durch die Maßnahmen der italienischen Behörden geradezu bestärkt wird. Abgesehen aber davon ist es auf die Dauer ein unhaltbarer Zustand, daß die Endlösung der Judenfrage im neubesetzten Gebiet Frankreichs ausgerechnet von dem mit Deutschland verbündeten Italien auf diese Weise ungeheuer erschwert und teilweise sogar unmöglich gemacht wird.

Wie ich bereits in meinem Bericht vom 12.2.1943 dargelegt habe, versuchen die Juden ein gutes Verhältnis zwischen italienischen Soldaten und der französischen Bevölkerung herzustellen mit der Begründung, daß die Franzosen und Italiener sich als lateinische Rasse viel besser verstehen könnten als Deutsche und Franzosen oder Deutsche und Italiener. Wenn auch jetzt noch höchste italienische Militärstellen die Juden vor Verhaftungen durch die französische Polizei schützen, so führt das dazu, daß nicht nur die französischen Behörden, sondern auch die gesamte französische Öffentlichkeit zu schärfster Kritik des deutsch-italienischen Verhältnisses geradezu herausgefordert wird. Außerdem aber muß für die Zukunft mit verstärktem Widerstand seitens der französischen Regierung gegen alle unsere Forderungen bei der Endlösung der Judenfrage gerechnet werden.

Ich bitte daher, dafür eintreten zu wollen, daß die italienischen zivilen und militärischen Behörden im neubesetzten Gebiet Frankreichs auf schnellstem Wege über die französische Regierung angewiesen werden, daß [illegible] Juden [illegible] in den von Italien besetzten [illegible] Maßnahmen [illegible] haben.

R. F. SS

Sicherheits-Dienst

Nachrichten-Uebermittlung

Aufgenommen Tag Monat Jahr Zeit	Befördert Tag Monat Jahr Zeit	Raum für Eingangsstempel
von durch	an durch	
Nr.	Verzögerungsvermerk	
Telegramm — Funkspruch — Fernschreiben — Fernspruch		

Wenn diese Forderung nicht durchgesetzt werden kann, so muß heute schon darauf hingewiesen werden, daß die Endlösung des Judenproblems in Frankreich in Frage gestellt ist. Gerade aber in dem von den Italienern besetzten Gebiet Frankreichs haben sich die Juden ganz besonders nach der Flucht aus dem altbesetzten Gebiet zusammengeballt. So ist insbesondere Lyon und die [Côte] d'Azur geradezu von reichen und einflussreichen Juden überschwemmt. Die Flucht der Juden aus dem von Deutschland besetzten Gebiet in das von Italien besetzte Gebiet nimmt ständig zu. Nach mir zugegangenen Gerüchten sollen die Italiener dazu übergegangen sein, die Juden nicht nur illegal in die Schweiz, sondern auch in italienisches Gebiet einwandern zu lassen.

[illegible]

0 0

Der Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD
im Bereich des Militärbefehlshabers in Frankreich
Nachrichten - Übermittlung

Aufgenommen Tag Monat Jahr Zeit	Befördert Tag Monat Jahr Zeit	Raum für Eingangsstempel
26 Feb. 1943		B. d. S. - Par
von durch	an durch	Eing. 26 FEB 1943
	Verzögerungsvermerk	G. B. Nr. 2108
Nr. 10661		Abt. IV B 4

Telegramm — Funkspruch — Fernschreiben — Fernspruch

4062/43

+ DR BERLIN NUE NR 37143 26.2. 43 1655 = GR =
AN DEN B D S - Z. HD. ꞩꞩ- STANDARTENFUEHRER
DR. K N O C H E N - IN PARIS =
G E H E I M -
BETR : ENDLOESUNG DER JUDENFRAGE IN FRANKREICH.-
HIER: STELLUNG DER ITALIENER ZUR JUDENFRAGE. -
BEZUG: DORT.FS. NR. 1870 VOM 13.1. 1943, NR. 7541
VOM 12.2. 1943, NR. 9675 VOM 22.2. 43 -
DEN INHALT DER OBENBEZEICHNETEN FERNSCHREIBEN HABE ICH MIT WESENTLICHEN DEM AUSWAERTIGEN AMT MITGETEILT. DER REICHSAUSSENMINISTER WIRD AUF GRUND DER VON HIER ERFOLGTEN UNTERRICHTUNG BEI DEN NAECHSTEN PERSOENLICHEN VERHANDLUNGEN MIT DEM DUCE DIE HALTUNG ITALIENS ZUR JUDENFRAGE ZUR SPRACHE BRINGEN. SOBALD ICH IN DER ANGELEGENHEIT VOM AUSWAERTIGEN AMT UEBER DAS ERGEBNIS DER VERHANDLUNGEN KENNTNIS ERHALTE, WERDE ICH SOFORT NACHRICHT GEBEN. =

RSHA IV B 4 - 43 / KLEIN G (81)
I.A. GEZ. EICHMANN ꞩꞩ-OBERSTURMBANNFUEHRER +

זעץ זייט 67.

R. F. SS

Sicherheits-Dienst

Nachrichten-Uebermittlung

Aufgenommen	Befördert	Raum für Eingangsstempel
Tag Monat Jahr Zeit von durch	Tag Monat Jahr Zeit an [illegible] 2055 durch [illegible]	
Nr. 20263	Verzögerungsvermerk	

Telegramm — Funkspruch — Fernschreiben — Fernspruch

IV B - BdS - Sa 225a
Rö./Ne.

Paris, den 8. April 1943

<u>G e h e i m !</u>

<u>Dringend - sofort vorlegen!</u>

An das

Reichssicherheitshauptamt

z.Hd. von SS-Gruppenführer Müller

<u>B e r l i n .</u>

<u>Betr.:</u> Italienische Rückfragen zur Judenfrage.

<u>Vorg.:</u> Meine früheren Berichte über das Verhalten der Italiener im neubesetzten Gebiet Frankreichs zur Judenfrage. [illegible] FS v. 7.4.43.

Der zur Besprechung der Judenfragen ~~[illegible]~~ und ~~[illegible]~~ bestimmte italienische ~~[illegible]~~, Generalinspektor Lospinoso ist [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] in Mentone [illegible] Italienischen Botschaft Paris, [illegible] Leutnant Malfatti [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] folgender Fragen [illegible]:

1.) Sollen die im neubesetzten Gebiet zu ergreifenden Massnahmen gegen die Juden von den Franzosen durchgeführt werden?

2.) Sind Massenfestnahmen von Juden französischer Staatsangehörigkeit italienischerseits im neubesetzten Gebiet [illegible] werden?

3.) Sind von den deutschen Behörden bereits Masseninternierungen französischer Staatsangehöriger durchgeführt worden?

Ich habe keine Antwort erteilt, da ich es aus grundsätzlichen Erwägungen ablehnte, bei der bisherigen Haltung der italienischen Stellen zur Judenfrage, dieses immerhin wichtige Problem mit einem Oberleutnant zu erörtern oder aber dem Oberleutnant Malfatti auch nur die Fragen zu beantworten.

Es wäre nach meiner Auffassung Sache des Generalinspekteurs Lospinoso selbst gewesen, diese Fragen an uns heranzutragen. Ich gebe hiervon Kenntnis und bitte um möglichst umgehende Weisung darüber, wie weiter verfahren werden soll. Malfatti erwiderte, die Fragen wären sicher nicht von Lospinoso, sondern von der IV. ital. Armee gestellt.

H. Knochen

SS-Standartenführer
und Oberst der Polizei

IV B

G E H E I M!

Dr. CARLTHEO ZEITSCHEL
Dr.Z/V.

Paris, den 24.Mai 1943.

Betr.: Geflohene Juden, in das von Italienern besetzte südfranzösische Gebiet.

Während meiner Tätigkeit in Tunis sind mir liebenswürdigerweise von Obersturmbannführer RAUFF laufend die Berichte des Chefs der Sicherheitspolizei und des SD zur Einsicht überlassen worden. Ich habe aus diesen ersehen, dass in der Judenfrage die grösste Sorge hier in Frankreich die ist, dass massenhafte einflussreiche Juden sich in das von Italien besetzte Gebiet geflüchtet haben und dort gewissermassen vollkommen geschützt sind. In den letzten Wochen fiel mir auf, dass in den deutschen Zeitungen, in Sonderheit im V.B. eine sehr starke antijüdische Propaganda getrieben wurde und ich habe daher während meiner Anwesenheit in Rom die Gelegenheit wahrgenommen mich mit allen zuständigen Stellen über dieses Problem zu unterhalten. Dabei habe ich folgendes festgestellt:

1. Deutsche Botschaft in Rom hat seit Jahren strengste Weisung aus Berlin keinesfalls irgendetwas zu unternehmen, was die gut befreundeten Beziehungen zwischen Italien und Deutschland irgendwie trüben könnte. Es scheint daher vollkommen aussichtslos, dass die Deutsche Botschaft in Rom ein so heisses Eisen wie die Judenfrage in Italien, jemals anfassen wird. Vorsichtige Anfragen bei den politischen Leitern der Botschaft erzielten auch dahingehende Antworten.

2. Die Italienische Regierung ist an der Judenfrage nicht interessiert, da es in Italien ein Judenproblem als solches kaum gibt. Von ihrer Seite ist daher auch irgendeine Unterstützung nicht zu erwarten.

3. Das Italienische Militär. Wie mir Obersturmbannführer Dr. DOLLMANN mitteilte ist sein Offizierskorps noch mit Volljuden und zahllosen Halbjuden durchsetzt, sodass es nach seiner Ansicht jedenfalls aussichtslos ist, dass das Militär irgendwie agressiv gegen die Juden vorgehen würde.

4. Die Fascistische Partei ist in den letzten Tagen wiederum umgestellt worden und man hat noch kein klares Bild, welchen

An den Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD im Bereich des Militärbefehlshabers in Frankreich.

זען ז"ז 92—93.

welchen Kurs der neue Parteisekretär und die von ihm eingesetzten Funktionäre einschlagen werden. Man weiss, dass bisher die fascistische Partei nicht sehr aktiv war, glaubt aber, dass diese eventuell, um nach aussen hin zu zeigen, dass sie tätig ist, sich mit dem Judenproblem beschäftigen könnte; letzteres wäre aber nur möglich, wenn sie eine ausdrückliche und klare Weisung vom Duce selbst erhalten.

5. Besprechungen mit Obersturmbannführer Dr. DOLLMANN und seinem Vertreter, Hauptmann WERNER ergaben, dass der Sicherheitsdienst von sich aus in diesem Problem in Italien kaum vorstossen könne, da er ja kaum an den Duce persönlich herankomme und bei nachgeordneten Stellen nicht ein solches Interesse an der Judenfrage bestünde, dass Aussichten vorhanden wären, dass sie von dort aus mit Erfolg aufgegriffen würde.

Dr. DOLLMANN gab mir daher den persönlichen Rat, in dringender Form dem Chef der Sicherheitspolizei und des SD in Paris, Standartenführer Dr. Knochen, über die Angelegenheit einen Vortrag zu halten und ihn zu bitten möglichst umgehend eine klare und sehr dringlich gehaltene Aufzeichnung an den Reichsführer zu richten, dessen Besuch in etwa drei Wochen in Rom erwartet wird.

Dr. DOLLMANN hoffte, dass durch persönlichen Vortrag des Reichsführers beim Duce eventuell diese Frage mit Erfolg aufgerollt werden könnte.

[signature]

Der Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD
im Bereich des Militärbefehlshabers in Frankreich

Nachrichten - Übermittlung

Aufgenommen Tag Monat Jahr Zeit	Befördert Tag Monat Jahr Zeit	Raum für Eingangsstempel
26 MAI 1943 von durch	an durch	27. MAI 1943
	Verzögerungsvermerk	
Nr.		
Telegramm — Funkspruch — Fernschreiben — Fernspruch		

+ MARSEILLE NR 3978 26.5.43 2330 =GR=

AN BDS- IV B - PARIS- Z. HD. V. SS- O' STUF. ROEHTKE-

SOFORT VORLEGEN.-

BETR: POLIZEIMASSNAHMEN GEGEN JUDEN IN DEM VON ITALIEN BESETZTEN GEBIETE FRANKREICHS.-

VORG: DORT. FS. V. 12.5.43 NR 28058/ IV B .-

WIE HIER BEKANNT WURDE, IST VOM ITALIENISCHEN INNENMINISTERIUM DAS KOMMISSARIAT FUER JUDENFRAGEN IN NIZZA, VILLA SURANY IN GINIEZ, UNTER DER LEITUNG DES IM GENERALSRANG STEHENDEN ITALIENERS, LO SPINOSO, ERRICHTET(WORDEN.- ZU SEINEM ENGEREN STABE ZAEHLEN DIE MITARBEITER OBERSTLEUTNANT BODO UND HAUPTMANN SALVI.- SEIN WICHTIGESTER MITARBEITER SOLL DER HALBJUDE D O N A T I SEIN, WOHNH. NIZZA 37 PROMMENADE DES ANGLAIS.- DIE ITALIENER BEABSICHTIGEN, DEN KUESTENSTREIFEN VON 50 KM. TIEFE BIS IN CA 3 MONATEN JUDENFREI ZU MACHEN.- DIESE MASSNAHMEN WERDEN AUSSCHLIESSLICH VON DER ITALIENISCHEN GENDARMERIE DURCH GEFUEHRT.- DANACH WERDEN DIE DORT ANSAESSIGEN JUDEN

.94—95 זען ז"ז

AUFGEFORDERT, UM MIT LASTWAGEN IN KLEINEN TRANSPORTEN IN DAS LANDESINNERE EVAKUIERT ZU WERDEN. BISHER WURDEN 2400 ZUM GROESSTEN TEIL ARME JUDEN AUF DIESE WEISE VON NIZZA UND UMGEBUNG NACH ST. MARTIN, VESUBIEVENZE, LE MOUSTIER, MEGE ST. CERVAIS UND COMBLOUX EVAKUIERT.- WEITERE BERICHTE FOLGEN.=

S.- SD EK- MARSEILLE IV B - DER KOMMANDEUR

IV. GEZ. MORITZ SS- O. STUF.

[illegible]

SICHERHEITSPOLIZEI - SD -
EINSATZKOMMANDO
M A R S E I L L E

IV B 18 /Mo./Kr.
(STETS GESCHAEFTSZEICHEN ANGEBEN)

Tgb. Nr. 2423/43

MARSEILLE, am 10. Juli 1943.
425, RUE PARADIS

An den
B.d.S. - IV B -
P a r i s.

14. JUL. 1943

15. JUL. 1943 2009/43

Betrifft: Massnahmen der Italiener gegen die Juden.
Vorgang: Ohne.
Anlagen: Keine.

Um eine weitere Klärung in der Behandlung der Judenfrage in dem von den Italienern besetzten Gebiet sowie eine gewisse Angleichung der beabsichtigten Massnahmen zwischen der italienischen und der hiesigen Dienststelle herbeizuführen, sollte am 7.7.1943 bei dem Chef der italienischen Staatspolizei in Nizza, Dr. B a r r a n c o, (Büro: Nizza, Boulevard Cimiez, Villa de Nobili) eine Rücksprache mit Angehörigen der hiesigen Dienststelle stattfinden. Dr. Barranco erklärte jedoch dazu, dass seit etwa 1 1/2 Monaten eine besondere Judenpolizei (Polizia raziale) errichtet worden sei, die unter der Leitung des Gen.-Insp. Dr. S p i n o z a mit einem Büro in Nizza, 32, Boulevard Cimiez, stehe und die allein für Judenangelegenheiten zuständig sei.

Zu einer daraufhin mit Spinoza telefonisch vereinbarten Unterredung erschien dieser jedoch nicht, sondern liess sich von seinem Mitarbeiter, Comm. Luceri T o m m a s o, Vizequestor bei der italienischen Rassenpolizei, vertreten. Tommaso erklärte sofort, dass er in Judenangelegenheiten keine Entscheidung treffen könne und man eine erneute Rücksprache mit

- 2 -

IV B

זען ז"ז 104—105.

Spinoza, die in Kürze erfolgen könne, abwarten müsse.

Die ganze Art der Verhandlungsführung liess erneut den Eindruck entstehen, dass die italienischen Behörden mit allen Mitteln verhindern wollen, eine Angleichung der von ihnen beabsichtigten Judenmassnahmen an die deutscherseits geübte Methode herbeizuführen. Wie von Tommaso in Erfahrung gebracht werden konnte, hat die itl. Rassenpolizei bisher etwa 22.000 Juden aller Staatsangehörigkeiten an der französischen Riviera-Küste listenmässig erfasst. Mit dem Abschub dieser Juden in sogenannte Pflichtwohnungsorte (Residenza forzatta) ist bereits begonnen worden. Für die italienische Einstellung gegenüber dem Judentum ist es jedoch bezeichnend, dass man berühmteste Kurorte, wie z. B. Megeve, St.Gervain und Castellano als Pflichtwohnorte ausgesucht hat. Für sogenannte gefährliche, d. h. politisch aktive Juden, ist weiterhin ein Konzentrationslager in Sospello eingerichtet worden.

Aus zahlreichen ~~der~~ hier vorliegenden Meldungen geht einwandfrei hervor, dass die italienischen Behörden nach wie vor ihre judenfreundliche Einstellung ganz offen zur Schau tragen. In vielen Fällen mussten Juden, die von der französischen Polizei aus irgend einem Grunde verhaftet worden waren, auf italienischem Druck hin sofort wieder in Freiheit gesetzt werden.

In der gegnerischen Propaganda wird die verschiedenartige Behandlung der Judenfrage sehr häufig als Beweismittel für das angeblich im Achsenlager beginnende bezw. schon sehr weit fortgeschrittene Zerwürfnis stark herausgestellt.

Über die weitere Entwicklung wird weiter laufend berichtet werden.

[signature]

SS-Sturmbannführer
und Kommandeur

Der Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD
im Bereich des Militärbefehlshabers in Frankreich
Nachrichten-Übermittlung

Aufgenommen	Befördert	Raum für Eingangsstempel
Tag Monat Jahr Zeit	Tag Monat Jahr Zeit 26 SEPT 1943	
von durch	an durch	
	Verzögerungsvermerk	
Nr. 68365		

Telegramm — Funkspruch — Fernschreiben — Fernspruch

IV B - SA 225a

Paris, den 26. September 43

An das
Reichssicherheitshauptamt
IV B 4
Berlin.

Geheim!

Sofort vorlegen!

Betr.: Endlösung der Judenfrage in Frankreich;
hier: den Juden italienischer Staatsangehörigkeit Donati.

Vorg.: Dort. FS Nr. 69 814 vom 25.9.1943.

Der Jude italienischer Staatsangehörigkeit Donati war während des Weltkrieges Verbindungsoffizier zwischen der italienischen und der französischen Armee. Nach dem Weltkriege war er Direktor einer italienisch-französischen Bank in Paris. Nach der Niederlage Frankreichs hat er sich nach Nizza begeben, wo er sich ebenfalls mit Geldgeschäften befaßte.

Als die italienischen Truppen Südostfrankreich besetzten, trat der Jude auf den Plan, um allen in der italienischen Einflußzone befindlichen Juden jegliche Erleichterungen zu verschaffen.

זען ד״ז 128—130.

Es kam Donati hierbei zugute, daß er eine Reihe höherer italienischer Offiziere gut kannte, mit denen er nun ständig beste Verbindung hielt.

Im Frühjahr 1943 entsandte die italienische Regierung den Polizeichef Lospinoso in das von den italienischen Truppen besetzte Gebiet, um dort die Judenfrage zu bereinigen. Nunmehr nahm Donati Beziehungen zu Lospinoso auf und wurde praktisch zum inoffiziellen Judensachbearbeiter Italiens in dem von italienischen Truppen besetzten Gebiet.

Durch Donatis Bemühungen wurde wiederholt erreicht, daß die wenigen Maßnahmen, die von den italienischen Behörden gegen ansässige Juden unternommen wurden, nach den von Donati erteilten Richtlinien durchgeführt wurden, so z.B. die Verbringung von rund 2000 Juden von der Côte d'Azur in Hotels des Kurortes Megève.

Es war von hier aus beabsichtigt, Donati aus Nizza nach Marseille entführen zu lassen. Die hierzu angesetzten Agenten konnten seiner jedoch nicht habhaft werden, zumal sie den Auftrag hatten, bei dem damaligen Verhältnis Deutschland - Italien äußerst vorsichtig zu Werke zu gehen.

Im August 1943 hat Donati sich nach Rom begeben. Ihm war damals - wie aus sicheren Agentenmeldungen hervorging - schon genau bekannt, daß die 4. italienische Armee sich aus Frankreich zurückziehen würde. Donati wollte in Rom klären, was mit den Juden, die in der italienischen Einflußzone befanden, geschehen sollte.

Ende August hat sich Donati alsdann nochmals mit Flugzeug nach Rom begeben. Er wollte noch einmal von Rom aus nach Nizza zurückkehren.

Nach Mitteilung von SS-Hauptsturmführer Brunner hat Donati den Abtransport [illegible] von Juden nach [illegible] der Kapitulation der 4. italienischen Armee [illegible] organisiert haben. Noch kurz vor dem Einmarsch der deutschen Truppen soll er 3 italienische LKW's mit Juden beladen [illegible] nach Italien überführt haben.

Es wird angenommen, daß Donati versuchen wird, [illegible] zu den anglo-amerikanischen Truppen zu begeben.

R. F. SS

Sicherheits-Dienst

Nachrichten-Übermittlung

Aufgenommen				Befördert				Raum für Eingangsstempel
Tag	Monat	Jahr	Zeit	Tag	Monat	Jahr	Zeit	
von		durch		an		durch		
				Verzögerungsvermerk				
Nr.								

Telegramm — Funkspruch — Fernschreiben — Fernspruch

Die Feststellung Donatis ist von außerordentlicher Wichtigkeit, da er der führende Kopf der Juden in der italienischen Zone [illegible] Fühlungnahme zur uns und auch zu den früheren italienischen Besatzungs- [illegible]stellen [illegible] die beste Beziehungen [illegible] hat.

I.A. [illegible]

[illegible]

Imprimerie « E. P. », 232, rue de Charenton, Paris-12e

אויסבעסערונג פון די דרוק־פעלערן

זייט	שורה	אָנשטאָט	דאַרף זיין
זייט 18	שורה 26	אָנשטאָט ז. 61	דאַרף זיין ז. 69
" 18	" 30	" ז. 142	" " ז.ז. 150, 151
" 21	" 12	" 12579	" " 12825
" 23	" 29	" 12825	" " 12579
" 31	" 18	" ז.ז. 60 און 61	" " ז.ז. 68 און 69
" 33	" 24	" 1051	" " 1501
" 44	" 11		דאַרף זיך אָנהויבן: ביוראָ II
" 44	" 12		" " " ביוראָ III
" 44	" 13		" " " ביוראָ IV
" 44	" 15		" " " ביוראָ V
" 44	" 16		" " " ביוראָ VI
" 44	" 17		איז איבעריק ביוראָ VI
" 46	" 21	אָנשטאָט ענדערונגען	דאַרף זיין אַנדערע
" 48	" 4	" שנע לווי	" " שנעל ווי
" 59	" 5	" ביוראָ בערלין	" " ביוראָ IV בערלין
" 69	" 14	" פריט	" " פירט
" 91	" 27	" דכי	" " כדי
" 100	" 9	" מילער	" " מיללער
" 104	" 22	" איספעקטאָר	" " אינספעקטאָר
" 115	" 5	" B.d.Sd.	" " B.d.S.
" 140	" 17	" (זען ז. 128)	" " (זען ז. 136)
" 159	" 13 און 18	" קאָסטרוטשי	" " קאָנסטרוטשי
" 165	" 17	" אָקופריטע	" " אָקופירטע
" 172	פאַרלעצטע שורה	" 27־טן	" " 25־טן
" 180	לעצטע שורה	" איטאַילעניש	" " איטאַליעניש

זייט	הערה	אָנשטאָט	דאַרף זיין
זייט 14	הערה 2	אָנשטאָט זייט 20	דאַרף זיין זייט 27
" 18	"	" זען ז.ז. 91 און 136	" " זען ז.ז. 99 און 144
" 32	"	" ז.ז. פון 60 ביז 65	" " ז.ז. פון 68 ביז 73

יף זייט 47 פעלט די שורה 5 : פאַריז, דעם 13־טן יאַנואַר 1943.

יף זייט 151 זענען איבעריק, שורה 33 : די צוויי שטערנדלעך, ווי אויך די לעצטע שורה פון ר הערה : זען צוגאָב 13.

מערקונג. — די דאָקומענטן פון 1 ביז 37 (א חוץ די נ. נ. 2, 8, 18 (צוגאָב 2 און 3) ן 28) דאַרפן זיין פאַרזען מיטן וואָרט „איבערזעצונג" (זען זייט 46 שורה 20).